

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

26.

**OLAĞAN GENEL KURUL
DİYARBAKIR**

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU

12-13 Mayıs 2001

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

**XXVI. OLAĞAN GENEL KURUL
12-13 MAYIS 2001 DİYARBAKIR**

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU

Dizgi & Baskı: Şen Matbaa: 0.312. 229 64 54

İÇİNDEKİLER

I. . Türkiye Barolar Birliği XXVI. Genel Kurul Gündemi

II. Yönetim Kurulu Çalışma Raporu

1. TBB Yönetim Kurulu Oluşumu ve Toplantıları
2. TBB Disiplin Kurulu Toplantıları
3. TBB Sekreteryaya Çalışmaları ve Birlik Personeli
4. TBB Denetleme Kurulu Toplantıları
5. Sorunlarımız
 - a) Yargı Bağımsızlığı
 - b) Yargının Üç Eşit Ögeden Oluşması
 - c) Mesleğin ve Baroların Bağımsızlığı
 - d) Meslek Onurunun Korunması ve Meslek Etiği
 - e) Yargı Kararlarına Uyma
 - f) Duruşmalarda Taraf Durumunda Olan Savcıların Üstün Durumuna Son Verilmelidir.
 - g) Avukatlık Yasa Tasarısı
 - h) Hayat Standardı
 - Gelir Vergisi Genel Tebliğinin İptali ve Yürütmenin Durdurulması İstemi
 - i) Üçlü Protokol
 - Üçlü Protokol İle İlgili Yürütmenin Durdurulması İstemi
 - j) Kamu Avukatlarının Sorunları
 - Vakıflar Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Atama Yönetmeliğinin 7. maddesinin 2. fıkrasının göreve atanacak avukatlar yönünden iptali ve Yürütmenin Durdurulması İstemi

- MTA Genel Müdürlüğü'nün Personel Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliğinin 11. maddesinin (d) fıkrasının 2. bendinin İptali ve Yürütmenin Durdurulması İstemi
- k) Avukatlardan Alınması Öngörülen İşyeri Açma İzni Harcı
 - Konuyla İlgili Yürütmenin Durdurulması İstemi
- l) Devlet Güvenlik Mahkemeleri Sorunu
- m) Normal ve F Tipi Cezaevleri
- n) Tahkim
- o) Yolsuzluklar ve Gelir Dağılımındaki Eşitsizlik
- p) Milletvekili Dokunulmazlığı Ayrıcalık Hükmü Olmaktan Çıkarılmalıdır.
- r) Avukat Cem Alptekin Davası
- s) Prof.Dr.Faruk Erem Adına Düzenlenen Yarışma
- ş) Ali Günday "Yılın Hukukçusu" Ödülü
- t) Isparta'da Öldürülen Meslektaşımız Av.Fatma Sevük
- u) Güneydoğu Raporu
- ü) Türkiye Avukatları Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı
- v) CMUK Ödeneği Harcamaları
- y) Barolarla İlişkiler
- z) Komisyon Raporları, Takip Edilen Davalar, Avukat Sayıları

III. Birlik Başkanlığınca Barolara Gönderilen Önemli Genelge ve Kamuoyu Duyuruları

IV. T.B.B.Başkanı Tarafından Yapılan Açılış Konuşmaları

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 26. OLAĞAN GENEL KURUL GÜNDEMİ

- **Toplantı Tarihi : 12-13 Mayıs 2001**
Çoğunluk olmadığı
takdirde 19-20 Mayıs 2001
günü aynı yerde
- **Toplantı Saati : 10.00**
- **Toplantı Yeri : Büyükşehir Belediyesi**
Mehmet Akif Ersoy
Konferans Salonu -
DIYARBAKIR

1. GÜN

1. Yoklama,
2. Bir Başkan, bir başkan vekili ve iki üyeden oluşan Genel Kurul Başkanlık Divanı seçimi,
3. Saygı duruşu,
4. Birlik Başkanının toplantıyı açışı,
5. Diyarbakır Barosu Başkanının konuşması,
6. Başkanlık raporu ve Birlik Yönetim Kurulunun 1999-2001 yılları çalışma raporu, bilanço, gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tablolarının ve Denetleme Kurulu Raporunun okunması ve görüşülmesi,
7. Geçmiş dönem çalışmalarından dolayı Birlik Yönetim Kurulu'nun aklanması,
8. Başkanlık Divanı, Yönetim Disiplin ve Denetleme Kurulu Üyelerine ödenmesi gereken huzur hakkı, yolculuk, ikametgah ve diğer zorunlu gider miktarının saptanması,

9. Gelecek dönem bütçesi ile bütçe yönetmeliğinin görüşülmesi ve kabulü,
10. Barolardan alınacak, Türkiye Barolar Birliği kesenekleri ve ölüm yardımının saptanması,
11. Ölüm yardımının, Türkiye Avukatları Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı'na devredilmesi konusunun görüşülmesi,
12. Yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegelerin seçilmesi veya bu konuda Yönetim Kuruluna yetki verilmesi,
13. Gelecek Olağan Kurul toplantısı gün ve yerinin saptanması,
14. Hukukun, yargının ve mesleğin diğer sorunları ile ilgili görüşme ve dilekler,
15. Birlik Başkan adaylarının konuşması,
16. Birlik Başkanı'nın kapanış konuşması,

2. GÜN

17. Seçimler; **(09.00-17.00 Saatleri Arası)**
 - a) Türkiye Barolar Birliği Başkan seçimi,
 - b) Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu için 10 asil, 10 yedek üye seçimi,
 - c) Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu için 7 asil, 7 yedek üye seçimi,
 - d) Türkiye Barolar Birliği Denetleme Kurulu için 3 asil, 3 yedek üye seçimi.

**YÖNETİM KURULU
ÇALIŞMA RAPORU**

1999-2001 YILLARI ARASI TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ ÇALIŞMA RAPORU

Barolarımızın Sayın Başkanları, Türkiye Barolar Birliği'nin Sayın delegeleri, hepinizi saygı ile selamlıyor ve Birlik Genel Kurulumuz çalışmalarının başarılı geçmesini diliyoruz.

Yönetim Kurulumuz çalışmalarında ülkemizin üniter bütünlüğü, hukukun üstünlüğü, demokrasi ve cumhuriyet, laiklik ilkelerine bağlılık temel görüşlerini esas almıştır.

Yönetim Kurulumuz 10 Mayıs 1999-01 Mayıs 1999 tarihleri arasındaki çalışmalarını, sade ve öz açıklamalarla bilgilerinize sunmaktadır. Yönetim Kurulumuzun yaptığı çalışmaların somut örnekleri, raporumuzun sonundaki "Önemli Genelgeler", "Kamuoyu Duyuruları", "Resmi Merciler ve Barolarla Yapılan Önemli Yazışmalar", "Birlik Başkan ve Başkan Yardımcısı'nın çeşitli nedenlerle yaptığı konuşmalar" "Yönetim Kurulunun hazırladığı raporlar ve düzenlenen paneller, toplantılar" başlıklı bölümlerinde yer almaktadır.

Çalışmalarımızın mükemmel olmadığına kuşku yoktur. Bundan sonraki çalışmalara sizlerin eleştirilerinin ışık tutmasını ve daha başarılı çalışmalar yapılmasını ümit ediyoruz.

YÖNETİM KURULU OLUŞUMU VE TOPLANTILARI

24-25 Mayıs 1997 tarihlerinde Gaziantep'de yapılan Türkiye Barolar Birliği'nin 24. Genel Kurul toplantısında Av.Eralp Özgen Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına; Av.Burhan Karaçelik, Av.Özdemir Özok, Av.Tuncay Alemdaroğlu, Av.Sabri Kurt, Av.Hüseyin Erkenci, Av.Yıldız Bağatur, Av.Kazım Kolcuoğlu, Av.Ayşenur Bahçekapılı, Av.Zeki Ekmen ve Av.Şefik Kırıcı Yönetim Kurulu üyeliklerine seçilmişlerdir.

Yönetim Kurulu ilk toplantısını 31 Mayıs 1997 günü Türkiye Barolar Birliği merkezinde yapmıştır. Bu ilk toplantıda gizli oy ile yapılan seçimde, Türkiye Barolar Birliği Başkan Yardımcılıklarına Av.Burhan Karaçelik ve Av.Hüseyin Erkenci, Genel Sekreterliğe

Av.Özdemir Özok, Saymanlığa Av.Tuncay Alemdaroğlu seçilmişler ve böylece Birlik Başkanlık Divanı oluşmuştur.

Ancak daha sonraki zamanlarda Birlik Yönetim Kurulu üyeliklerinde değişiklikler olmuştur. Nisan 1999 ayı içinde Sayman üye Av.Tuncay Alemdaroğlu, Yenimahalle Belediye Başkanlığı'na seçilmesi üzerine Yönetim Kurulu'ndan ayrılmış ve yerine, birinci yedek olan Av.Sadık Erdoğan Yönetim Kurulu üyesi olarak göreve başlamıştır. Av.Sadık Erdoğan 06.05.1999 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında gizli oyla Birlik Saymanlığı'na seçilmiştir. Av.Sadık Erdoğan'ın Ekim 2000 içinde Ankara Barosu Başkanlığı'na seçilmesi üzerine, ikinci yedek Süha Özen Yönetim Kurulu üyesi olarak göreve başlamıştır. Boşalan Sayman üyeliğe ise 25.11.2000 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında gizli oyla Av.Kazım Kolcuoğlu seçilmiştir.

Denizli'de 8-9 Mayıs 1999 tarihlerinde yapılan 25. Genel Kurul'dan bugüne kadar geçen yaklaşık 2 yıllık çalışma süresi içinde Yönetim Kurulumuz aylık toplantılarını aksatmadan yerine getirmiş ve bu süre içinde 33 toplantı yapmıştır. Bu toplantılarda 1063 karar alınmıştır. Görüşülen itiraz dosyalarının sayısı ise 510 dur. Bunlardan 284 adedi Adalet Bakanlığınca onaylanmış, 22 adedi ise onaylanmamıştır.

24-28 Mayıs 2000 tarihinde Ankara Hilton Otelinde Avrupa Baro Başkanlarının katılımıyla uluslararası bir toplantı düzenlenmiştir. Adalet Bakanı Prof.Dr.Hikmet Sami Türk ile Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Eralp Özgen'in açış konuşmaları ile başlayan bu toplantıda "Yargının ve Baroların Bağımsızlığı" konusu tartışılmıştır. Toplantıya, başta CCBE Başkanı olmak üzere 14 ülkeden 19 temsilci katılmıştır.

Birlik Yönetim Kurulumuz 2001 yılı başlarında çok önemli bir etkinliği gerçekleştirmiş ve 9-13 Ocak 2001 tarihlerinde Ankara'da "Uluslararası Anayasa Hukuku Kurultayı" nı toplamıştır. Bu Kurultay çalışmaları için bir komisyon kurulmuştur. Av.Atila Sav'ın başkanlığında Av.Hüseyin Erkenci, Av.Erzan Erzurumluoğlu, Av.Özdemir Özok, Av.Ünsal Toker, Av.Kemal Hakimoğlu, Av.Sadık

Erdoğan, Av.Erkan Yücel, Av.Uğur Uzer, Av.Tülay Yılmaz, Av.V.Ahsen Coşar, Av.Tacar Çağlar, Av.İsmail Atak ve Av.Oğuz Büyüktanır'dan oluşan komisyon çok yoğun çalışmalar yapmış ve gerçekten güzel bir Kurultay'ın toplanmasını sağlamıştır. Kendilerine gönülden teşekkür ederiz.

Kurultayımız çalışmalarına Cumhurbaşkanımız Sayın Ahmet Necdet Sezer'in konuşmaları ile başlamış, daha sonra Adalet Bakanı Prof.Dr.Hikmet Sami Türk ile Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Eralp Özgen de birer açılış konuşması yapmışlardır.

Kurultayımıza 13'ü yabancı olmak üzere toplam 67 öğretim üyesi, uzman ve hukukçu katılmıştır. Bu suretle çeşitli ülkelerin Anayasal sistemleri hakkında meslektaşlarımız bilgi sahibi olma olanağı kazanmışlardır.

Bu konuda Uluslararası Anayasa Hukuk Kurultayı ile ilgili tebliğler ve tartışmalar bir kitap haline getirilmiştir.

Son gün yapılan "Türkiye İçin Nasıl Bir Anayasa" konulu panele ise Siyasi Parti temsilcileri katılarak, partilerinin görüşlerini açıklamışlardır. Bu panelde ayrıca bazı illerimizin Baro Başkan ve temsilcileri de yer almıştır.

Birliğimiz ayrıca Türkiye için yeni bir Anayasa taslağı hazırlama çalışmalarına da başlamıştır. Ankara ve İstanbul'daki öğretim üyeleri ve uzmanlardan oluşan bir komisyon kurulmuştur. Komisyon yeni bir Anayasa taslağı çalışmalarına, Anayasa Hukuku Kurultayı'nda elde edilen veriler ışığı altında devam etmektedir.

TBB DİSİPLİN KURULU TOPLANTILARI

8.4.1999 tarihinden, 3.4.2001 tarihine kadar geçen süre içinde, 388 adet disiplin dosyası gelmiş, bu dosyaların 372 adedi karara bağlanmıştır. Henüz karar verilmeyen dosya adedi 22'dir.

Bu dosyalardan (Baro Disiplin Kurullarınca verilen kararlar hakkında):

- a) 157 karar hakkında onama,

- b) 70 karar hakkında bozma,
- c) 48 karar hakkında dosyanın iadesine,
- d) 43 karar hakkında verilen cezanın kaldırılmasına,
- e) 29 karar hakkında düzelterek onama,
- f) 13 karar hakkında süreden red,
- g) 7 karar hakkında zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırılmasına,
- h) 5 karar hakkında itiraz dilekçesinin reddine, karar verilmiştir.

Disiplin Kurulu 12-13 Mayıs 2001 günü yapılacak Genel Kurul tarihine kadar, bir toplantı daha yapacaktır.

TBB DENETLEME KURULU TOPLANTILARI

2 yıllık çalışma süresi içinde TBB Denetleme Kurulumuz toplantılarını aksatmadan yerine getirmiş ve bu süre içinde 9 toplantı yapmıştır.

SEKRETERYA ÇALIŞMALARI VE BİRLİK PERSONELİ

Türkiye Barolar Birliği sekreteryası bir müdür, iki müdür yardımcısı, bir şef, bir hukuk müşaviri, bir Yargıtay avukatlar odası personeli, üç sekreter, üç hizmetli ve bir şoförden oluşmaktadır.

2 yıllık süre içerisinde 6120 adet Avukatlık Ruhsatnamesi düzenlenmiş ve Barolara gönderilmiştir (12.4.1999-31.3.2001 tarihine kadar).

Avukat cüppeleri'de Birliğimizce yaptırılıp meslektaşlarımızın bu konudaki istekleri aksatmadan karşılanmıştır.

Denizli'de yapılan 25. Genel Kurul'dan 24.4.2001 tarihine kadar Birliğimize gelen yazı sayısı 4215; giden yazı sayısı ise 4607'dir. Bu yoğun iş yükünü büyük bir özveri ile sonuca ulaştıran birlik personelimize gönülden teşekkür ederiz.

SORUNLARIMIZ

1. Yargı Bağımsızlığı

Yargı bağımsızlığının tam olarak sağlanabilmesi Yönetim Kurulumuzun temel uğraşısı olmuştur. Yargı bağımsızlığının sağlanabilmesi için şu önerilerde bulunulmuştur.

a) Cumhurbaşkanı'na, Anayasa Mahkemesi üyeleri ile Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini atamada tanınan yetkiler kaldırılmalıdır.

b) Yargıç ve savcı atamalarında olası siyasi etkileri ortadan kaldırmak için Adalet Bakanı ile Bakanlık Müsteşarı, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinden çıkarılmalıdır.

c) Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kendi Personel Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu oluşturulmalıdır.

d) Yargıç ve Savcılığa alınmada sınav, Adalet Bakanlığınca değil, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca yapılmalıdır.

Bütün bunlardan ayrı olarak, erkler ayrılığı ilkesi mutlaka benimsenmelidir. Hükümet yetkililerinin Savcıların ve Mahkemelerin işlemleri ile ilgili beyanları, yargı bağımsızlığına ve erklerin ayrılığı temel ilkesine aykırıdır.

e) Yargı bağımsızlığının sağlanması ve adil bir yargılama için baroların ve avukatların da bağımsız olması şarttır.

f) Barolar ve savunma Anayasada yargı bölümünde yer almalıdır.

2. Yargının Üç Eşit Ögeden Oluşması :

Yönetim Kurulumuz, yargının "sav, savunma, karar" ögelerinden oluştuğuna inanmakta ve bunun mücadelesini vermektedir.

Muhakeme sırasında, tezi ileri süren savın karşısında antitezi ileri süren savunma makamına değer verilmez ise, bu takdirde karar makamının tez ve antitezden senteze ulaşması, diğer bir deyişle doğru ve haklı bir karar vermesi olanaksız olur.

Ancak üzülerek ifade etmeliyiz ki, bu anlayış ülkemizde henüz tüm olarak anlaşılmiş değildir. Özellikle siyaset adamlarımız, yargıç ve

Cumhuriyet Savcılarımızın çoğu çağdaş anlayışı hala benimsememişlerdir. Bunun en çarpıcı örneği, cezaevlerine giriş koşullarını düzenleyen üçlü protokoldür. Bu protokolde yargıç ve savcılar ile avukatlar farklı düzenlemelere tabi tutulmuşlardır. Konunun üzücü yanı, bir Hukuk Profesörü olan Adalet Bakanının da bu protokolü imzalamış olmasıdır.

Sözkonusu protokole karşı Danıştay'da açtığımız davada, ne yazık ki, yürütmenin durdurulmasını sağlayamamış bulunuyoruz.

3. Mesleğin ve Baroların Bağımsızlığı:

Yönetim Kurulumuzun üzerinde önemle durduğu konu mesleğin ve Baroların bağımsızlığının sağlanması olmuştur. Avrupa Birliği'nin kabul ettiği temel ilkeye göre "Yargının bağımsız olması için avukatın bağımsızlığı ve avukatın bağımsızlığı için de Baroların bağımsızlığı şarttır." TBMM'de yasalaşmasını hala beklediğimiz Avukatlık Yasa Tasarısı yasalaşursa Barolarımızın Adalet Bakanlığı'nın idari vesayetinden kurtulması kısmen sağlanmış olacaktır.

Birlik Yönetim Kurulumuz da, Baro Yönetim Kurullarının verdikleri kararları itiraz yolu ile incelerken, baroların bağımsızlığını zedelememek ile yasa ve ilkelerimize uyumu sağlamada bir dengeyi kurabilmek yolunda özel dikkat göstermiştir.

4. Meslek Onurunun Korunması ve Meslek Etiği:

Yönetim Kurulumuz, mesleğimizin, tüm insanların insan haklarından yararlanabilmelerini, haksızlıklara karşı koyabilmelerini, haklarını savunabilmelerini sağladığına ve bu nedenle de kutsal sayılan savunma hakkının temelini teşkil ettiğine inanmaktadır.

Mesleğimizin onurunun korunmasında, meslektaşlarımızın meslek etiğine mutlak uyumlarının katkı yapacağına kuşku yoktur. Gerek Yönetim Kurulumuz, gerek Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu tüm çalışmalarında meslek etiğine uyulmasına özen göstermiştir.

5. Yargı Kararlarına Uyuma:

Yönetim Kurulumuz, idarenin yargı kararlarına mutlaka uyması gerektiği görüşündedir ve bunun mücadelesini vermiştir. Bu husus,

hukukun üstünlüğü ilkesinin doğal bir sonucu olduğu gibi Anayasa'nın 138. maddesinin de amir hükmüdür.

Ülkemizde, uzun yıllardır İdare Mahkemelerinin ve Danıştay'ın kararlarına uyulmadığından şikayet edilmektedir. Yargı kararlarına uymayan bir idarenin hüküm sürdüğü ülkenin, hukuk devleti olduğunu kabule olanak yoktur. Yargı kararlarına idarenin uymaması durumunda, yargıya olan güven ve saygı azalır.

Bu konuda Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av.Eralp Özgen 10 Mayıs 2000 günü Danıştay'ın 132. Kuruluş Yıldönümü konuşmasında yeni bir öneri getirmiştir. Bu öneri şöyledir: "Yargı kararlarını hiçe sayan davranışların sadece bir görevi ihmal olarak değerlendirilmesi doğru değildir. Bu nedenle Ceza Yasası'na konacak bir hüküm ile yargı kararlarını yerine getirmeme daha ağır bir yaptırıma bağlanmalı ve bu fiilin faileri hakkında Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Yasa hükümleri uygulanmayarak, C.Savcılarının doğrudan dava açma yetkileri kabul edilmelidir."

6. Duruşmalarda Taraf Durumunda Olan Savcıların Üstün Durumuna Son Verilmelidir :

Yargılama başladıktan sonra Cumhuriyet Savcısı taraf durumundadır. O halde duruşma sırasında bu konumuna uygun bir düzenleme yapılmalıdır.

Adaletin gerçekleşmesi için, herşeyden önce, Cumhuriyet Savcısı'nın yargıç kürsüsünde yer alması ortadan kaldırılmalıdır. Cumhuriyet Savcısı madem duruşmada taraftır, o halde taraflarla aynı düzeyde oturmalıdır.

Ayrıca, Ağır Ceza ve Asliye Ceza Mahkemelerindeki bazı duruşmalarda, ara veya son karar safhasına geçildiğinde, salon boşaltılmakta dinleyiciler, sanık veya sanıklar, müdafileri, müdahil taraf ve vekilleri dışarıya çıkarılmakta ve fakat Cumhuriyet Savcısı'nın içeride kaldığı görülmektedir. Böylece taraf niteliğindeki

kişi kararlara veya hükme etkili olabilme olasılığına kavuşmaktadır. Bu durum CMUK'nun 382. maddesine de açık bir aykırılık teşkil eder.

Bu tür bir davranışta meslektaşlarımıza da önemli bir görev düştüğüne inanıyoruz. Böyle bir durumda meslektaşlarımız, bu durumu mahkeme tutanağına geçirtmeye çalışmalı, bunu sağlayamazlar ise, bir tutanak düzenleyerek bu durumu saptamalı ve Yargıtay'a başvuruda bunu bir temyiz nedeni olarak ileri sürmelidirler. Unutulmaması gerekir ki, haklarımızı koruma yolunda mücadele etmezsek, başarılı olmamıza olanak yoktur (Bu konuya ilişkin genelge, genelgeler bölümündedir).

7. Avukatlık Yasa Tasarısı :

Birlik Yönetiminin önemli bir çalışması da Avukatlık Yasası'nda öngörülen değişikliklerin çıkarılması için olmuştur. Birlik bünyesinde kurulan komisyonun, çeşitli Barolarımızın da görüşlerini alarak 1998 yılı içinde tamamladığı yasa taslağı, bazı milletvekillerimiz tarafından TBMM Başkanlığına yasa teklifi olarak verilmiştir. Bu arada Adalet Bakanlığı da bir yasa tasarısını Meclise sunmuştur. Ancak 1999 Nisan ayında seçimlerin yenilenmesi üzerine kadük olan bu tasarı ve teklifler, seçimden sonra yenilenmiş ve Adalet Komisyonu'nda görüşülmeye başlanmıştır. Birliğimiz Başkanlık divanı bu safhada Demokratik Sol Parti, Anavatan Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Fazilet Partisi ve Doğru Yol Partisi Grup Başkan Yardımcılarını ziyaret ederek yasa tasarısı ve tekliflerine desteklerini istemiştir. Keza Adalet bakanı da ziyaret edilerek destek istenmiş, Sayın Bakan'ın Adalet Bakanlığı'nın yetkilerinin kısılmasına karşı tavrı en sonunda kırılmış ve ortak bir metinde anlaşmaya varılmıştır. TBMM Adalet Komisyonu'nda tüm siyasi partilerimizin desteğı ve özellikle Komisyon Başkanı Emin Karaa, Komisyon üyesi Ali Arabacı ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın teşekkürü borç bildiğimiz gayretleri sonucu, esas itibariyle Birliğimizin teklifi kabul edilerek Genel Kurul gündemine alınmıştır.

Ankara'da Anayasa Hukuku Kurultayı'nın yapıldığı tarihlerde, bazı siyasi partilerin yasa tasarıma bakışlarında olumsuzluklar olduğu haberi alınca, Birlik Başkanlık Divanı olarak Fazilet Partisi Genel Başkanı Sayın Recai Kutan ile Doğru Yol Partisi Başkanı Sayın Tansu Çiller'i ziyaret ettik ve destek istedik. İki ay kadar önce de, bazı milletvekillerinin değişiklik önerileri hazırladıkları haberi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'yi ziyaret ederek, desteğini talep ettik. Bu temaslarımız sonucu ilk başta TBMM Genel Kurul gündeminin 157. sırasında olan yasa tasarımız önce 9. sıraya sonra da 1. sıraya gelmiştir. Ancak ülkemizin yaşadığı ekonomik krizin gerekli kıldığı yasaların öne alınması nedeni ile yasa tasarımız raporumuzun baskıya verildiği tarihe kadar parlamentoda görüşülememiştir. Yasa tasarımızın kısa zamanda görüşülerek kabul edilmesini diliyoruz.

8. Hayat Standardı Esası :

1998 yılında vergi adaletine ve Anayasa'nın 73. maddesine ters düştüğü için kaldırılan hayat standardı esası, 2000 yılı sonlarında yeniden yürürlüğe sokulmuş bulunmaktadır. Bir "baş vergisi" niteliğinde olan hayat standardı esasının ve buna dayanan peşin vergi sisteminin vergi adaletine ve Anayasa'ya aykırı, haksız bir uygulama olduğuna kuşku yoktur.

Meslektaşlarımızı büyük külfet altına sokan ve kazanmadıkları paranın vergisini ödeme durumunda bırakan bu uygulama hukuk devleti ilkelerine de ters düşmektedir.

Yönetim Kurulumuz, hayat standardı esasını düzenleyen Maliye Bakanlığı genelgeleri aleyhine dava açmaya ve bu dava sırasında, genelgelerin dayanağı olan yasanın Anayasa'ya aykırılığını ileri sürmeye karar vermiştir. Bu karar çerçevesinde Danıştay ilgili dairesinde dava açılmış bulunmaktadır.

Bu dava dilekçemizi bilgilerinize sunuyoruz.

Sayı : 7100

Ankara 08/02/2001

**YÜRÜTMİYİ DURDURMA
İSTEMLİDİR**

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği-Karanfil Sok. 5/62 Kızılay,
Ankara

VEKİLİ : Av.Tülay Yılmaz-Karanfil Sokak 5/62 Kızılay,
Ankara

DAVALI : Maliye Bakanlığı - Ankara

KONUSU : 4605 Sayılı Yasanın 5. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 58 Madde ile getirilen hayat standardı esasına ilişkin 22.12.2000 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe konan 239 No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin iptali ile dava sonuçlanıp karar kesinleşinceye kadar yürütmenin durdurulması istemidir.

Tebliğ Tarihi : 22.12.2000

OLAYLAR VE HUKUKSAL NEDENLER :

23.11.2000 tarih ve 4605 sayılı "Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Finansman Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ile 4306 ve 4481 Sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Kurumlar Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun", 30 Kasım 2000 gün ve 24246 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu yasanın 12. Maddesi hükmü gereği "2000 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe" giren 5. maddesi ile 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici Madde 58 de; "1.1.2000 ile 31.12.2001 tarihleri arasında, gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile

serbest meslek erbabının bu maddede belirlenen hayat standardı esasına tabi" oldukları, bu kişilerin "zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetleri ile ilgili olarak beyan edecekleri kazançları, maddede belirlenen ilavenin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde", bu maddeye göre belirlenen tutarın, "vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate" alınacağı, "bir mükellefin aynı yılda ticari ve mesleki faaliyette bulunması halinde, temel gösterge tutarı"nın "her bir kazanç için ayrı ayrı" uygulanacağı hükme bağlanmakta ve gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabına uygulanacak "hayat standardı temel gösterge tutarı" ile "hayat standardı göstergeleri" belirlenmektedir.

Maddenin 5. fıkrasında da "mükellefler; kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait ve üzerinden gelir vergisi ödenen gelirleri ile (hamiline yazılı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler hariç) kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu gelirler, hayat standardı esasına göre gelirin tespitinde izah nedeni gelir olarak kabul edilir." Hükümüne de yer verilmiştir.

Anılan yasa ile getirilen hayat standardına ilişkin olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanan 239 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliği, 22 Aralık 2000 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak, Geçici 58. madde ile getirilen bu düzenlemenin uygulaması başlatılmıştır.

Getirilen bu yasal düzenleme ile vergilendirmede, daha önce uygulamasından vazgeçilen "Hayat Standardı" esasını tekrar getirilerek; ticari kazanç elde edenler yanında mesleki gelir sahibi kişiler ve bu bağlamda avukatlar da, mesleki faaliyetleri nedeniyle vergi yılı içinde zarar etmiş olsalar bile, hayat standardı esasına göre (önceden belirlenen) miktar üzerinden vergilendirilmektedir.

Oysa; gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerin gelir ve kazancın gerçek miktarı üzerinden alınması kuralı esas olup, sosyal hukuk

devletin de gereği olarak ülkemizde de uygulanan bu kurala uygun olarak; gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergilerin, elde edilen gelir ve kazancın gerçekçi olarak belirlenmesi esası kabul edilmiştir. Bu nedenle de, 4369 sayılı yasa ile gelir vergisi yasasına getirilen "hayat standardı" esası uygulamasına son verilirken de, **"vergi sistemimizde gerçek kazancın kavranması ve vergilendirilmesi amacıyla hayat standardı esası kaldırılmıştır"** demek suretiyle bu gerekçeye yer verilmiştir (Vergi Reformu (Eski Kanun-Yeni Kanun) Gerekçe M.B. Gelirler Genel Md. sh. 223).

4369 sayılı yasa ile yürürlükten kaldırılan "hayat standardı esası" şimdi 4605 sayılı yasa ile 2000 yılı gelirlerini de kapsayacak şekilde Geçici 58. madde ile yeniden uygulamaya konmuştur. Yasal düzenleme ile getirilen bu uygulama; ticari kazanç sahipleri ile mesleki gelir elde edenlerin hiç bir durum ve koşulda zarar etmeyeceği, edemeyeceği ve elde edecekleri kazancın (gelirin) de belli bir miktarın altında olamayacağı şeklinde bir varsayımına dayandırılmaktadır.

Öncelikle belirtmek isteriz ki; çağdaş vergilendirme sistemlerinde vergilendirme yapılırken; karine ya da varsayımlara değil, gerçekçi belirlemelere dayalı değerler esas alınarak vergilendirme yapılmaktadır. Varsayıma dayanan bir vergilendirme, Anayasaya da aykırı olup Dr.Veysi Seviğ'in ekte sunulan "hayat standardı esası uygulamasının Anayasa'ya aykırılığı" konulu raporunda da bu husus detaylı olarak açıklanmaktadır. (EK 1)

Anılan raporda da belirtildiği gibi; herhangi bir vergilendirme olayının, vergiyi doğuran olay ile örtüşmesi gerekir. Vergiyi doğuran olay ise, vergi yasalarının vergiyi bağladıkları olayın (ya da hukuki durumun) meydana gelmesiyle ortaya çıkar. Vergiyi doğuran olay, vergilendirme işleminin sebep unsuru olup, sebep oluşmamışsa vergilendirme de oluşmaz. Bir başka ifade ile verginin sebep unsuru olan "gelir" elde edilmeden vergiden söz edilemez.

Hayat standardı esasının uygulanacağı verginin adı "serbest meslek gelir vergisi"dir. Serbest meslek gelir vergisinin doğması için sadece serbest meslek faaliyetinde bulunmak yeterli olmayıp, bu faaliyet nedeniyle "serbest meslek gelir"inin de elde edilmesi gerekir. Aksi halde verginin "sebebe" unsuru ortadan kalkar. Diğer yandan, Vergi Beyannamesi ile yıllık kazancını beyan eden mükellefin, yıl içinde elde ettiği gelire ilişkin beyanının kabul edilmemesi ancak aksinin sabit olması ile mümkündür. Yetkilerle donanmış ve günümüz teknolojisinin her türlü olanaklarından yararlanabilen bir devlet dairesi için hiç de zor olmayan böyle bir kontrol ve belirleme yerine, sosyal hukuk devletinin gereklerini, vergi adaletini -anayasal boyutta ihlalleri dahi göze alarak- hiçe sayan bir yasal düzenleme getirilerek, tamamen karineye dayalı olarak vergi toplama girişimi başlatılmıştır.

Getirilen Hayat Standardı uygulamasının sonuçlarından gerçek usulde vergi mükellefi olan avukatların da doğrudan etkileneceği kuşkusuzdur.

1136 sayılı Avukatlık Kanununu hükümlerince "Avukatların ve baroların hak ve menfaatlerinin korunması için ilgili mercilere gerekli başvurularda bulunmak" (md.121/13) ve "meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereği her türlü organlara karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendisini göreve zorlayan hususları yapmak" (md.123/6). Türkiye Barolar Birliği Başkan ve Yönetim Kurulunun görevleri arasındadır. Bu durumda; avukatları yakından ve doğrudan ilgilendiren dava konusu işlem nedeniyle ve bu işlemin yasal dayanağının Anayasaya aykırılığı savına dayalı olarak bu davanın açılması da Barolar Birliğinin görev yetki alanındadır. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanuna eklenen Geçici 58. maddede ile getirilen "hayat standardı" uygulamasının Anayasaya aykırılığı nedeniyle, Geçici 58. madde doğrultusunda davalı Bakanlık tarafından çıkarılan ve 22.12.2000 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe konan 239 No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin iptali için bu davanın açılması ve

yargılama sonuçlanıncaya kadar yürütmenin durdurulmasını talep zorunluluğu doğmuştur.

Bilindiği gibi sosyal hukuk devletinde vergi adaleti asla göz ardı edilmemesi gereken toplumsal huzur ve barışı sağlayan en önemli etkenlerden biridir. Sosyal hukuk devleti açısından vergi adaleti; bir yanda "mali güce göre vergilendirme" ve diğer yanda da "vergilendirme yolu ile servetin ve gelirin adil dağılımının gerçekleşmesi ile fırsat eşitliğinin sağlanması ve korunması" şeklinde sağlanır "Vergi adaleti bir yandan vergilerin mali araç olarak kullanılmasında vergi yükünün kişiler arasında nasıl dağıtılacağını, öte yandan da ekonomik ve sosyal düzenleme aracı olarak ne yönde kullanılması gerektiğini belirler." (Nami Çağan-Vergilendirme Yetkisi, Kazancı Yayınları, 1987, sh. 191).

Yapılan düzenleme ile; "mali güç" kavramı yok sayılarak ne olursa olsun mutlaka vergi ödemek yükümlülüğü ile kişi karşı karşıya bırakılmaktadır. Sosyal devlet yönünden vergi adaletinin "mal ve güce göre vergilendirme" ve "vergilendirme yolu ile servetin ve gelirin adil dağıtımı" ilkeleri göz ardı edilmektedir.

Uygulamaya konulan hayat standardı esasına göre; mesleki faaliyette bulunanlar bu faaliyetleri nedeniyle gelir elde edip etmediklerine ya da ne kadar gelir elde ettiklerine bakılmaksızın mutlak surette bir vergi ödemekle yükümlü tutulmaktadırlar. Hayat standardı esasına göre yapılan vergilendirmelerde herhangi bir faaliyeti olmayan kişiler bile, sadece vergi dairesine kayıtlı oldukları için vergi ödemek zorunda bırakılmaktadırlar. Oysa; "hiçbir faaliyette bulunmadığı halde vergi dairesindeki mükellefiyet kaydı silinmeyen yükümlüler adına hayat standardı esasına göre vergi tarh edilemeyeceği ve yıllık gelir vergisi beyannamesini -faaliyetsizim-şekliyle veren yükümlü hayat standardı esasına göre tarh edilen vergi için gönderilen ödeme emrinin bu nedenle iptalinin" istenebileceği, Danıştay içtihatlarıyla da kabul edilen bir haktır.

Getirilen "hayat standardı" esası ve uygulama biçimi ile, ülkemizde benimsenen ve sosyal hukuk devletinin de gereği olan "gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerin gelir ve kazancın gerçek miktarı üzerinden alınması kuralı" ihlal edildiği gibi, kişilerin bu kuralın aksini kanıtlama olanağı da kısıtlanarak ve yıl içinde elde edilen gerçek gelir üzerinden vergi ödeme imkanı da tam olarak tanınmamaktadır. Serbest meslek erbabı olan avukatlara da uygulanacak olan bu düzenleme nedeniyle savunma görevini üstlenme durumunda olan avukatlarında mesleki faaliyetleri kısıtlanacak, çalışmaları engellenecek ve bunun sonucundan doğrudan olan bu düzenleme nedeniyle savunma görevini üstlenme durumunda olan avukatların da mesleki faaliyetleri kısıtlanacak, çalışmaları engellenecek ve bunun sonucundan doğrudan savunma mesleği ve savunma hakkı etkilenecektir. Örneğin, savunma mesleğine umut ve istekle başlayan enerji dolu genç bir avukat ödemekle karşı karşıya bırakıldığı varsayıma dayalı vergi yükü karşısında mesleği bırakabilecek, mesleğe uzun yıllarını vermiş, eski enerji ve gücünü yitirmiş ama mesleki bilgi ve tecrübesinden yararlanılabilen ve mesleki deneyimini; gelir elde etmek için değil mesleki tatmin için kullanılan bir başka avukat da meslekten ayrılmak zorunda kalabilecek ve bundan savunma giderek yargı etkilenebilecektir.

Bütün bu kişileri aynı ölçüler içinde değerlendirip, "en az bu kadar kazanmış olmalıydın", "araban, evin varsa bu miktara şunu da ilave etmelisin" şeklinde gelir belirleme yöntemi ile vergilendirme sonucunu getiren "hayat standardı" esasının vergi adaleti ve mali güce göre vergilendirme olarak kabulü mümkün müdür?

Dava konusu yapılan tebliğin dayandığı Geçici 58. Madde ile getirilen "hayat standardı" esas ve uygulaması Anayasa ile belirlenen bu kıstaslara ve dolayısıyla da Anayasa hükümlerine aykırı olup Anayasa hükümlerine aykırı olarak çıkarılan bir yasaya dayanan dava konusu tebliğin de uygulanmaması ve iptali gerekir.

ANAYASA AYKIRILIK İDDİAMIZ

239 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin dayandığı 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Geçici 58. maddesi ile getirilen "Hayat Standardı Esası" ve uygulama biçimi Anayasaya aykırı bir uygulamadır.

A- Anayasamızın "Genel Esaslar" bölümünde "Cumhuriyetin Nitelikleri" başlığı altında düzenlenen 2. Maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin "toplumun huzuru, milli dayanışma ve **adalet anlayışı içinde insan haklarına saygılı, sosyal bir hukuk devleti**" olduğu vurgulandıktan sonra "Vergi Ödevi" başlığı altında yer alan 73. Maddesinin ilk fıkrasında; "**Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, MALİ GÜCÜNE GÖRE, vergi ödemekle yükümlüdür.**" ve maddenin 2. fıkrasında da "**Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.**" demek suretiyle verginin hangi kıstaslar içinde değerlendirilmesi gerektiği belirlenmektedir.

Yasal düzenlemeler; ilkeleri Anayasada belirlenen cumhuriyetin temel nitelikleri doğrultusunda ve yine Anayasada belirlenen yetki-hak ve ödevler ile uyum içinde olmalıdır. Bu bağlamda yönetenler, vergilendirme konusunda gerekli gördüğü düzenlemeleri gerçekleştirirken de hak ve özgürlükleri özenle korumalı ve devlete kaynak sağlamak amacıyla da olsa hukuksal ilkelere ve hukuk devleti niteliklerinden vazgeçmemelidirler.

Anayasa Mahkemesinin E.1991/7, K.1991/43 sayılı kararının gerekçesinde hukuk devletinin tanımı şu şekilde yapılmaktadır; "Anayasa Mahkemesi, "hukuk devleti" ilkesini bir çok kararında; yönetilenlere, en güçlü, en etkin ve en kapsamlı biçimde hukuksal güvencenin sağlanması; tüm devlet organlarının eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olması biçiminde yorumlamıştır. Temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmadığı, hukukun evrensel kurallarına saygı gösterilmediği ve adaletli bir düzenin gerçekleşmediği bir

ortamda hukuk devletinde söz edilemez. Gelir elde etmek amacıyla da olsa, vergilendirme konusunda gerekli düzenlemeler yapılırken hukuk devleti nitelikleri göz ardı edilemez." (RG 23 Temmuz 1992 - 21293) Anayasa Mahkemesinin E.1989/6, K.1989/42 sayılı kararının gerekçesinde de aynı görüşe yer verilmektedir RG 6 Nisan 1990-20484)

Anayasamızın 2. maddesiyle Cumhuriyetin temel niteliklerinden biri olarak kabul edilen "hukuk devleti"nde; yetkiyi elinde bulunduran yönetenler, bu yetkiyi kullanırken, yönetilenlerin Anayasal düzeyde belirlenen hak ve özgürlüklerine saygılı davranmak, toplumda huzur ve barışı sağlayacak adaletli bir düzen yaratmak ve tüm devlet organlarının eylem ve işlemlerinde hukuka uygunluğu sağlamakla yükümlüdür. Yapılan ve yapılacak olan düzenlemelerin cumhuriyetin temel niteliklerinden olan "hukuk devleti" ilkesine uygun olması kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Anayasanın 2. Maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin "sosyal devlet" olduğu da belirtilmiştir. Bu ilke devletin bir başka yükümlülüğünü; bireye, doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisini kullanması için sosyal adalet gereğince olanak sağlama yükümlülüğünü de içerir. Sosyal adaletin, sosyal refahın ve sosyal güvenliğin sağlanması, sosyal devletin amaç ve görevi olup gelir elde etmek amacıyla vergi konusunda dahi bu ilkelere vazgeçilemez.

Vergi ile ilgili olarak Anayasanın koyduğu temel ilke ve esaslar "Vergi Ödevi" başlığı altında düzenlenen Anayasanın 73. Maddesinde hükme bağlanmıştır.

Söz konusu maddede "herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır" denmektedir.

Bu maddeden de anlaşılacağı gibi; mali güce göre vergilendirme

ilkesi, sosyal devletin vergi ile ilgili ilkesidir. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı; ancak bu ilkeye uyulmakla sağlanabilir.

"Anayasanın 2. Maddesinde aynı zamanda "sosyal devlet ilkesinden de bahsedilmektedir. Bu ilke, kişinin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisini sağlar. Sosyal devletin görevi, güçsüzleri koruyarak sosyal adaleti, sosyal refah ve sosyal güvenliği sağlamaktır. Vergi konusundaki özen de bu kapsamdadır. Anayasanın 73. Maddesinde belirtilen mali güce göre vergilendirme ilkesi, sosyal devletin vergi adaletiyle ilgili ilkesidir. Bu ilke ile vergi adaletinin ilkeli ve dengeli dağılımı sağlanır. Yasa koyucunun vergi yasalarını bu ilkelere uygun olarak düzenlemesi gerekir. **varsayımın geçerlilik tanımak hukuk devletin öngördüğü hukuk güvenliği ile bağdaşmaz.**" (Anayasa Mah. E.1991/7, K.1991/43 sayılı karar gerekçesi-RG 23 Temmuz 1992-21293)

Bu nedenle; yasa koyucunun da vergi yasalarını düzenlerken bu ilkelere uygun davranması, bu ilkelere uygun yasalar gerçekleştirilmesi zorunludur. "Hayat standardı esas" uygulamasının bu bağlamda da söz konusu ilkeler ve Anayasa ile uyum içinde olduğu söylenemez.

C- Çalışma hakkı ve ödevi başlığı altında düzenlenen Anayasanın 49. maddesinde "çalışma herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır." denmektedir.

Anayasamıza göre çalışma sadece bir ödev değil aynı zamanda birey için bir haktır. Devlet çalışanın bu hakkını asla göz ardı edemez. Çalışmayı ve elde ettiği gelir oranda da vergi ödemeyi bir hak ve ödev kabul eden kişilere sadece çalıştıkları için ve gelir (ya da devlet tarafından belirlenen miktarda gelir) elde edip etmediğine bakmaksızın önceden varsayım dayalı olarak belirlenen gelir miktarı üzerinden vergi ödeme yükümlülüğü getirilmiştir. Bu yasal

düzenlemeler karşısında; bireylerin 49. madde ile hükme bağlanan çalışma hakkından gerçek anlamda söz edilmesi mümkün olmadığı gibi devletin maddenin 2. Fıkrası ile hükme bağlanan "çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri" alma yükümlüğüne uyduğu da kabul edilemez.

Vergi, kişiyi çalışmaktan vazgeçiren bir yakınma nedeni olamaz, aksi halde yükümlüyü çalışmaktan alıkoyan vergiler çalışma özgürlüğünü de ortadan kaldırır. Yaşadığı hayat düzeyini açıklanabilir-kanıtlanabilir başka geliri bulunmasına karşın bu gelirlerin bir kısmını göz önüne almayan, daha önce elde ettiği ve vergisini de ödediği gelirleri ile sağladığı yaşam düzeyi nedeniyle tekrar vergi ödeme yükümlülüğü ile kişiyi karşı karşıya bırakan ve kazanılmayan gelir nedeniyle vergi ödenmesi gereken "hayat standardı" esası; yükümlüleri güçleri dışında vergi ödemek ve bu nedenle de meslek yaşamlarına son vermek gibi bir sonuca sürükleyecek nitelikte olup bu yönden de Anayasanın 49. maddesine de aykırıdır.

D- Dilekçemiz ekinde sunulan Dr.Veysi Seviğ'in ekli görüşünde de açıklandığı gibi "Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, ekonomik istikrarın korunmasını gözeterek, mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir." Bu bağlamda özellikle vergi gelirlerini arttırıcı nitelikte düzenlemelere giderken, Anayasa'da yer alan hukuk devleti olgusuna ilişkin tüm ilkelerin dikkate alınması, bu bağlamda da zorunlu olmaktadır. Çünkü Anayasanın 65. maddesinde belirlenen ve yukarıya aynen alınan buyrukla da "sosyal ve ekonomik hakların sınırı" çizilmiş, bir anlamda devletin mali kaynakları ile sınırlı harcama yapması öngörülmüştür.

Hayat standardı esası; "yapılan gideri karşılayan bir gelir olmalı ki yaşam düzeyi sağlanabilsin" varsayımına dayalı olup bu hareket

noktasıyla "götürü asgari vergi" görünümündedir. Bu (bir tür götürü vergi) niteliği nedeniyle de, gelirleri gerçek usulde beyanname yöntemine bağlı yükümlülere "hayat standardı esası"nın uygulanmasıyla, "kazançların gerçek yöntemde beyannameye bağlı olarak vergilendirmesi" ilkesine ters düşen bir uygulama getirilmektedir.

"Çağdaş aygıtlarla donanan, değişik konumda denetim elemanlarına sahip Maliye Bakanlığı'nın gerçek geliri saptayıp vergisini tam olarak salıp toplama uygar, hukuksal ve demokratik çözümlere yöneltmesi gerekir. Vergi ödeme, bir yakınma değil, yurttaşlık niteliğini dokuyan, kıvanç duyuran bir görev nedeni olmalıdır. Yükümlüyü biktırıp soğutan, çalışmaktan vazgeçiren, ödeme güçlükleri ve eşitsizliklerle üzen uygulamalardan kaçınılarak mali güce uygun vergiyi saptama, modern yöntemlerle toplama olanakları, hukuk içinde ulaşılabilecek bir aşamadır."

"Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, mali politikasının sosyal amacıdır." ifadesi, Anayasa ile sosyal hukuk devletinde uygulanması ön görülen vergilendirmenin çerçevesini program kural olarak belirlemektedir.

Bu bilgiler çerçevesinde, vergi yasalarının gelir sağlama özelliği kadar, Anayasal buyruk, ilke ve amaçlarına uygun olması da gereklidir.

Dolaysız vergilerde ekonomik açıdan dinamik unsur gelir kazanç ve irattır. Bir başka anlatımla kişiler yaptıkları iş sonunda bir gelir elde ediyorlarsa bunun vergilendirilmesi doğaldır. Kısaca, "**Gelire dayanmayan bir vergilendirme yöntemi**" Anayasa'ya aykırılık oluşturur. (Anayasa mah. E.1991/7, K.1991/43 sayılı karar gerekçesi-R.G. 23 Temmuz 1992-21293)

Anayasanın 13. Maddesinde de belirtildiği gibi hakkı ortadan kaldırııcı nitelikteki aşırı, ölçüsüz sınırlama, Anayasa'ya aykırı ve

geçersizdir. Bu nedenle kamusal gereksinimleri karşılamak için kişi ve kuruluşların mal varlıklarının bir bölümünün devlete geçirilmesi, bu yolla kamuya aktarılması anlamına gelen "vergi"nin kimi koşullarla anayasal sınırlar içinde salınıp toplanması zorunludur. Dolayısıyla anayasanın bu konudaki ilkelerinin özenle göz önünde tutulması gerekir. Bu doğrultuda vergilendirme işleminin "neden" ögesini geçerli kılan "vergiyi doğuran olay" açısından belirlenecek, yönetim de bu olaya bağlı kalacak, böylece belirlilik ve yasallık ilkesi korunacaktır. Bu özellikleri göz ardı eden oluşumların vergi niteliği tartışmalı olur. Gelirle vergi arasındaki doğal bağımlılık, gelir ögelerinin benimsenmesiyle değer kazanarak vergiyi hukuksallaştırır.

E- 4605 sayılı yasanın 12. Maddesi; Geçici 58. Maddenin 2000 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini öngörmektedir. 30 Kasım 2000 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren bir yasal düzenlemenin geçmişe dönük uygulanması, kişilerin bu hükmü bilmeleri halinde seçme hakkını kullanarak çalışma faaliyetlerine son verme olanağını ortadan kaldırmıştır. Yasaların geriye yürümeyeceği kuralına aykırı olan bu madde de Anayasaya aykırı olup iptali gerekir.

F- Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı için "hayat standardı" esasını getiren ve "15.12.1990 günlü 3689 sayılı yasanın 7. Maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 35. maddenin 3 numaralı fıkrası", Anayasa Mahkemesinin 12.11.1991 gün ve E.1991/17, K.1991/43 sayılı kararı ile Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiş ve bu karar 23 Temmuz 1992 tarihli Resmi Gazetede de yayımlanmıştır.

Anayasanın 153. maddesinin son fıkrasında Anayasa Mahkemesi Kararlarının yasama, yürütme ve yargı organları ile gerçek ve tüzel kişileri bağlayıcılığı öngörülmektedir.

Bu nedenle Anayasa mahkemesi kararı ile iptal edilen bir konuda

bu kez de dava konusu yapılan tebliğin dayandığı yasal düzenleme yapılarak kişinin kendisine, eşine, çocuklarına ya da bakmakla yükümlü olduğu kişilere ilişkin bir kısım gelirleri izah nedeni olarak kabul etmeyerek açıklama olanağını kısıtlayan yeni bir düzenlemenin tekrar uygulamaya konması, Anayasanın 153. maddesinin buyruğuna da aykırıdır.

Sonuç olarak; Ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek devletin görevidir. Diğer yandan herkes mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Yukarıda açıklıkla ortaya koyduğumuz gibi, "hayat standardı esası"na göre vergilendirme biçimin öngörüldüğü yasa hükmü; varsayıma dayalı, gerçek geliri belirleme ve kanıtlama olanağını ortadan kaldıran ve Anayasa hükümlerine de aykırı olduğundan bu yasaya dayanılarak çıkarılan dava konusu tebliğin de iptali gerekir.

Genelge yürürlükte kaldığı sürece ileride telafisi olanaksız zararlara neden olunacağından bu durumun önlenmesi için yargılama sonuçlanıncaya kadar YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI da talep zorunluluğu doğmuştur.

Kanıtlar : 4605 sayılı yasanın 5. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 58. madde, 239 No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği, Anayasa ve diğer yasa hükümleri, Anayasa Mahkemesi kararları, Dr.Veysi Seviğ'in raporu, Anayasaya aykırılık konusunda Anayasa Mahkemesinden alınacak karar, resmi belge ve kayıtlar ve gerekli her türlü kanıt.

Sonuç ve İstem : Yukarıda açıklanan ve tetkik esnasında heyetinizce de saptanacak nedenlerle;

1. 22.12.2000 günlü Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren dava konusu 239 No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin dayandığı 4605 sayılı yasanın 5. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici

58. Madde ile getirilen hayat standardı esasına ilişkin yasal düzenlemelerin Anayasaya aykırılığı iddiamız mahkemenizce de değerlendirilerek Anayasa'nın 152. Maddesi doğrultusunda işlem yapılmak üzere konunun Anayasa Mahkemesine gönderilmesine,

2. Anayasa Mahkemesinin bu konudaki kararından sonra dava konusu 239 No.lu Gelir Vergisi Genel tebliğinin iptaline,

3. 22.12.2000 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe konan 239 No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin yürütülmesinin dava sonuçlanıp karar kesinleşinceye kadar durdurulmasına,

Karar verilmesini vekil edenim adına dilerim.

Davacı
Türkiye Barolar Birliği
Vekili
Av.Tülay Yılmaz

EKLER :

239 No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği

Dilekçede sözü edilen Anayasa Mahkemesi Kararları

Dr.Veysi Seviğ'in görüşünü içeren Rapor

Vekaletname

9. Üçlü Protokol :

2000 yılı başlarında Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarınca hazırlanan ve cezaevlerine girişi düzenleyen üçlü protokol düzenlenmiş ve yürürlüğe sokulmuştur.

Bu protokol, avukatları dışlayan, onları suçlayan bir zihniyetle hazırlanmıştır. Protokola göre, yargıç ve savcılar ile cezaevi müdürleri herhangi bir aramaya tabi olmadan cezaevlerine girebilirlerken, avukatlar X-Ray cihazından geçmek ve ondan sonra da elle üzerleri

aranmak durumunda bırakılmışlardır. Bu uygulama her şeyden önce yargının üç ögesini farklı görmesi açısından hatalıdır. Ayrıca uygulama sırasında duyarlı kapılar çok hassas ayarlanmakta ve bu nedenle ayakkabılardaki bir madeni parça veya bayan meslektaşlarımızın sütyenlerindeki kopçalar ötmeye neden olmaktadır. Daha sonra elle yapılan aramalar ise, pek çok meslektaşımızın şikayetlerinde belirtildiği üzere, taciz sınırlarına varan bir şekilde yapılmaktadır. Adalet Bakanlığı ise yayınladığı bir genelge ile, elle aramaları yüksek okul mezunlarının yapmasını istemiştir; sanki meslektaşlarımızı aramayı yapanın tahsil derecesi rahatsız ediyormuşçasına. Bu genelge için herhangi bir söz söylemeyi dahi gereksiz görüyoruz.

Üçlü protokolün en üzücü yönü, sır saklama ve savunmanın gizliliğini ortadan kaldıracı niteliğidir. Söz konusu protokola göre, avukatların müvekkillerine verdikleri yazılara el konacak ve önce cezaevi idaresi tarafından incelenecektir. Savunma ile ilgili görülürse (cezaevi idaresinde çalışanların bunu nasıl takdir edebilecekleri de sorunlar içermektedir) tutukluya verilecek; aksi halde Cumhuriyet Savcısı'na gönderilecektir. Böylece "taraf" niteliğini yukarıda vurguladığımız Cumhuriyet Savcısı, savunma stratejisinden haberdar olacaktır. Cumhuriyet Savcısı savunma ile ilgili görürse iade edecek, aksi halde el koyacaktır. Bu uygulama, CMUK'muzun 89, 90/2, 102 ve 144 ncü maddeleri ile 1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 36'ncı maddesine açıkça aykırı olduğu gibi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin müvekkil ile vekili arasındaki yazışmaları sır kabul eden kararlarına ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 25.10.2000 gün ve 727 sayılı toplantısında kabul edilen tavsiye kararına da aykırıdır.

13.2.2000 tarihinde Ankara'da toplanan Baro Başkan ve temsilcileri bu protokolün yürürlükten kaldırılması amacı ile bazı eylem kararları almış, ancak Adalet Komisyonu'nda görüşülmekte olan ve tüm meslektaşlarımızın özenle bekledikleri Avukatlık Yasa Tasarısı'nın, bu

eylemler yapıldığı takdirde Adalet Bakanlığı'nca geri çekilebileceğine ilişkin Komisyon Başkanı ve bir üyesi meslektaşlarımızın uyarıları üzerine eylem kararı 01 Nisan 2000 tarihli Baro Başkan ve temsilcilerinin toplantısında ertelenmiştir.

14 Ocak 2001 tarihinde toplanan Baro Başkan ve temsilcileri iki aylık bir süre öngörmüşler ve bu süre içinde Avukatlık Yasası'nın çıkmaması halinde eylem konusunun tekrar görüşülmesini kararlaştırmışlardır. Belirtilen süre içinde Avukatlık Yasa Tasarısı'nın yasallaşmaması üzerine Baro Başkan ve temsilcileri 18.03.2001 tarihinde Ankara'da tekrar toplanmışlardır. Bu toplantıda Baro Başkan ve temsilcileri mutlaka eylem yapılmasını istemişlerdir; ancak yapılacak eylemlerin tamamen müvekkillerin aleyhine durum yaratacak olan duruşmalara girmeme veya cezaevlerine gitmeme şeklinde olmamasını; keza izin verilmeyen mahallerde yürüyüş düzenlemenin de hukukçu kimliği ile bağdaşmayacağını belirterek; önemli olanın, konunun kamuoyuna duyurulması olduğuna karar vermişlerdir. Bu meyanda Birlik Yönetim Kurulunca hazırlanacak bir metnin, 5 Nisan Avukatlar Gününde Atatürk heykeline çelenk konduktan sonra okunmasını ve yerel basında yer almasına çalışılmasını ve diğer eylem biçimlerinin şeklinin Birlik Yönetimince saptanmasını kararlaştırmışlardır. Yönetim Kurulumuz, söz konusu metni derhal hazırlayarak Barolarımıza fakslamış ve ayrıca 28 Nisan 2001 günü tüm Başkan, baro organları ve delegelerimizin katılımıyla Anıt Kabir'in ziyaret edilmesini, aynı gün Ankara'da bir toplantı düzenlenerek tepkilerimizin dile getirilmesini kararlaştırmıştır.

Bunun dışında söz konusu üçlü protokol aleyhine Danıştay'ın ilgili dairesinde iptal davası açılmış ve yürütmeyi durdurma talep edilmiştir. Ancak üzülecek belirtmek isteriz ki, yürütmeyi durdurma yönünde olumlu bir karar sağlayamamış bulunmaktayız.

Söz konusu dava ile ilgili dilekçeyi aşağıda bilgilerinize sunuyoruz.

Sayı : 5154

Ankara 24/02/2000

**YÜRÜTMENİN
DURDURULMASI İSTEMLİDİR**

Danıştay Yüksek Başkanlığına

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

VEKİLİ : Av.Tülay Yılmaz-Karanfil Sokak 5/62 Kızılay,
Ankara

DAVALILAR : 1. Adalet Bakanlığı - Ankara
2. İçişleri Bakanlığı - Ankara
3. Sağlık Bakanlığı - Ankara

İPTALİ İSTENEN

İŞLEM : Davalı Bakanlıklar tarafından imzalanan "Adalet İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları Arasında Düzenlenen Protokol" başlıklı genel düzenleyici işlem ile bu protokolün 17.1.2000'den itibaren uygulamaya konulmasına ilişkin olarak Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğünün 14.1.2000 tarih ve KS 4.VRI-E2 9/18 sayılı ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığının 12.1.2000 tarih ve 7290-8-00/Asyş.D.Kor.Hiz.Ş.(9037) sayılı yazıları ile tesis edilen işlemlerin iptali ve yargılama sonuçlanıncaya kadar yürütmenin durdurulması istemidir.

Bildirim Tarihi: Protokol tüm Ceza ve Tevkif Evlerine duyurularak 17.1.2000 tarihinden itibaren uygulanmaya başlamıştır.

OLAYLAR VE HUKUKSAL NEDENLER :

Davalı Bakanlıklar tarafından Ceza İnfaz kurumları ile

tutukevlerindeki yönetim, dış koruma ve sağlık hizmetlerine işlerlik kazandırılması amacıyla bir protokol düzenlenmiştir.

6 Ocak 2000 tarihli bu protokol, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğünün 14.1.2000 tarih ve KS.4 VRI-E2 9/18 sayılı yazısı ile C.Başsavcılıklarına ve

İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığının 12.1.2000 tarih ve 7290-8-00/Asyş.D.Kor.Hiz.Ş.(9037) sayılı yazı ile de Cezaevi Jandarma Karakol Komutanlıklarına duyurularak

17 Ocak 2000 tarihinden itibaren yürürlüğe konmuştur. (Ek 1,2,3,-Anılan yazılar ve eki protokol)

Öncelikle belirtmek isteriz ki; ceza ve tutukevlerinde yaşanan ve hukuk devletinde asla kabul edilemez nitelikteki hukuk dışlıkların sona erdirilmesi gerektiğini bilen ve savunan bir meslek örgütüyüz. Ancak budurumun sona erdirilmesi gerekçesi ile yeni bir hukuk dışılığa neden olunmasına ve hukuk devletinin temel kriterlerinin göz ardı edilmesine de olanak bulunmadığından; davalı Bakanlıkların anılan yazıları ekinde uygulamaya konan protokolün; aşağıdaki nedenlerle iptali için bu davanın açılması zorunluluğu doğmuştur.

1. Ülke çapında tüm ceza ve tutukevlerinde uygulamaya konan ve genel nitelikte düzenleyici bir işlem olan protokol; yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönünden iç hukukumuzda, evrensel hukuk kurallarına ve çağdaş hukuk devleti anlayışına aykırı olup yok hükmündedir.

a) Uptali istemiyle dava açılan protokol; sebep, konu ve maksat yönlerinden sakattır.

Her ne kadar protokolün ilgili maddelerinde, ceza infaz kurumları ile tutukevlerindeki yönetim, dış koruma ve sağlık hizmetlerine işlerlik kazandırmaktan söz edilmekte ve protokolün konu ve amacının bununla sınırlı olduğu ifade edilmekteyse de;

Protokol incelendiğinde, belirlenen bu amacı aşarak, savunma

hakkına yönelik adeta bu hakkı kullanılamaz hale getiren hükümler içerdiği görülmektedir. Bir başka anlatımla; "Protokol" adı altında ve Bakanlıklar arası yapılan bir düzenleme ile ülke çapında bir uygulama başlatılarak doğrudan savunma hakkının hedeflendiği anlaşılmaktadır.

İçişleri Bakanlığının 12 Ocak 2000 tarihli yazısı ekinde uygulanmak üzere ilgili birimlere gönderilirken protokolün, "... özellikle cezaevi içerisine sokulan, ancak kontrolü bugüne kadar mümkün olmayan bazı yasak malzemeleri cezaevine soktuğu değerlendirilen bütün kişilerin daha detaylı bir şekilde aranmasına imkan sağlamak" maksadı ile uygulamaya konduğu ifade edilmektedir.

Her şeyden önce, Protokolün yürürlüğe konmasının nedeni olarak gösterilen "Cezaevi içine sokulan, ancak kontrolü bu güne kadar mümkün olmayan BAZI YASAK MALZEMELER" ile kastedilenin ne olduğu, metinden anlaşılmamaktadır.

Protokolde yer alan tüm aramaların hedef ve nedenini oluşturan "Bazı yasak malzemeler" ibaresinin tanımlanmadan; belirsiz, ucu açık ve içi doldurulmamış bir kavram olarak bırakılmış olması hukuk adına ciddi tehlike oluşturmaktadır.

Yer aldığı düzenleyici işlemde tanımı yapılmayan "yasak malzeme"nin; bu kuralı uygulayacak olan görevli tarafından nasıl değerlendirileceği gibi hususlar protokolde gözardı edilmiş; aramayı yapanın kişisel takdirine göre "yasak"ların belirlenmesine ve hak ihlallerinin oluşmasına olanak tanınmıştır.

Cezaevlerindeki kontrolün sağlanması için, savunmanın denetimi-kısıtlanması zorunlu mudur? Avukatların üstlerin, çanta ve evraklarının elle aranmasından başka yöntem bulunamamış mıdır?

Cezaevindeki başı bozukluğun, kontrolsüzlüğün nedeni savunma ve onun temsilcisi avukatlar mıdır? "Kontrol etme" gerekçesi ile "savunma hakkı", savunmanın gizliliği" gibi temel ilkeler zedelenebilir, ortadan kaldırılabılır mi?

İşlem tesis edilirken bu ve bunun gibi hukuk devleti temel insan

hakları açısından önemi asla yadsınamayacak kavram ve kaygılar göz ardı edilmiştir. Sonuç olarak protokol belirlediği sebep ve amacını aşmış bu amacı sağlamaktan uzaklaşarak yasalarla tanınan hakları, yasalara aykırı biçimde engelleyen bir metin haline dönüşmüştür.

b) İşlem şekil ve yetki yönünden de sakat olup yok hükmündedir.

Davalı Bakanlıklar kendilerini yasa koyucu yerine koyarak "protokol" adı altında genel bir düzenleme yolu yaratmışlardır. İdare hukukumuzda "protokol" adı altında yer alan bir düzenleme yoktur. Protokolün yasal dayanağı bulunmadığı gibi davalıların böyle bir düzenleme yapma yetkileri de bulunmamaktadır.

Anayasanın 124/1 maddesine göre; "başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla" yönetmelik çıkarabilirler. İdare hukukumuzda "Protokol" adı altında bir düzenleyici işlem şekli bulunmadığı halde, davalı Bakanlıklar tarafından "protokol" adı altında genel nitelikli bir düzenleme yapılarak savunma hakkı kısıtlanmış, Anayasa ve yasa hükümleri değiştirilmek istenmiştir.

2. İçerik ve maddeler açısından iptal nedenleri;

Protokolde; mülki amirler ile C.Savcılar, Hakimler ve bu sınıftan sayılanların, duyarlı geçitten geçmeleri bile öngörülmezken; Avukatların duyalı geçitten geçtikten sonra "...ayrıca bu geçit ile idare binası arasında cezaevi müdürünün görevlendireceği bir memur tarafından üzerleri, çanta ve eşyaları elle kontrol edilmek suretiyle ikinci bir fiziki aramaya tabi" tutulması, savunma aleyhine eşitlik ilkesini bozan bir düzenleme olup kabul edilemez.

a) Savunmanın kutsallığı ve vazgeçilmezliği, adil ve yansız yargılanma hakkı gibi kavram ile ilkeler; çağımızın hukuk devletinde asla göz ardı edilemez önemde olup, Anayasa ve yasalarda öncelikle yer almakta, Uluslararası anlaşmalar ve belgeler ile pekiştirilmekte; bunun doğal sonucu olarak da yargının "iddia", "karar" ve "savunma" olmak üzere üç ögeden oluştuğu tüm çağdaş hukuk devletlerinin ortak kabulü haline gelmektedir.

1136 sayılı Avukatlık Yasasının 1. maddesinde de avukatlığın bir kamu hizmeti olduğu ifade edildikten sonra 2. maddenin son fıkrasında "adli merciler ve diğer resmi daireler, avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlüdürler" demek suretiyle savunmanın önemi vurgulanmak,

Avukatlık Yasasının 57. maddesinde "görev sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukata karşı işlenen suçlar hakkında, bu suçların hakimlere karşı işlenmesine ilişkin hükümler uygulanır" hükmüne yer verilmek ve

58-59. Maddelerde de avukatların görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle haklarında yapılacak soruşturma, savcı ve yargıçlar gibi özel hükümlere bağlanmak suretiyle;

Savunma yargının bir unsuru olarak değerlendirilip korunmaktadır.

Bu yasal düzenlemelere karşın protokolde; savunma, yargının bir unsuru olarak değil, tutuklulara sunulan sağlık, eğitim, kültür gibi hizmetlerden biri gibi değerlendirilerek, iddia ve karar makamını oluşturan savcı ve yargıçlar ile savunma makamını oluşturan avukatlar ayrılmakta, farklı uygulamalara tabi tutulmaktadır. Protokol her şeyden önce ve öncelikle bu yönden hukuka ve hukuk devletinin temel kavramlarına aykırıdır.

Hakkında suç işlediği iddiası ile kapalı bir yere konarak özgürlükleri kısmen kısıtlanan kişinin; kendini savunma hakkının her zamandan daha da önem kazandığı, iddia ile yüz yüze geldiği anda kişi için bu hakkın her şeyden daha önemli ve vazgeçilmez olduğu ve savunmanın bu niteliğinin hangi nedenle olursa olsun asla gözardı edilmemesi gerektiği kuşkusuzdur. Savunmasız yargı olamayacağı için savunmayı yargının unsurlarından biri kabul eden çağımızın hukuk devletinde; bu inancın herkes tarafından ve elbette idare tarafından da korunup, gözetilmesi gerekir. Ne var ki davalı Bakanlıklar, iptali istemiyle dava açmak zorunda kalınan düzenleyici işlemlerde, bu ilke ve kaygıdan uzaklaşmışlardır.

Protokolde, Avukatlık mesleği yargının bir unsuru değil herhangi bir meslek gibi değerlendirilmektedir. Savunma mesleğinin kişinin savunma hakkı ile iç içeliği ve bu mesleği ifa ederken uygulanacak her hangi bir kısıtlamanın, doğrudan kişinin savunma hakkını etkileyeceği göz ardı edilmekte, adeta önemsenmemektedir. Hukuk devletinde bu tür bir uygulamaya geçir verilmesi ise olanaklı değildir. Aksi halde savunmaya gölge düşer ve Savunmaya düşen gölge de yargıyı zedeler.

Protokolün 5. Maddesi ile C.Başsavcılıkları, C.Savcılıkları ve Yargıçlar bu protokol hükmünden hariç bırakılırken, yargının vazgeçilmez nitelikteki bir başka unsuru olan savunmayı üstlenen Avukatlara bu grup içinde yer verilmemiş; Avukatların diğer bazı meslek grupları ile birlikte ve protokolün 6. maddesiyle belirlenen şekilde elle-fiziki bir arama yöntemine tabi tutulmaları öngörülmüştür.

Avukatlara, 5. Maddede yargıç ve savcılar yanında yer verilerek yargının diğer unsurları gibi "elle arama dışında" bırakılmaları gerekirken, farklı bir uygulama yapılarak 6. Maddede belirlenen diğer meslek mensupları arasında yer verilmiş olması; hukuk devletinin temel ilkelerine, anayasa, yasa ve özellikle avukatlık yasasının yukarıda değinilen hükümlerine aykırı bir uygulama olup; protokolün 6. Maddesinin bu nedenle avukatlar yönünden iptali gerekir.

b) Protokolün 6. Maddesi ile, ceza ve tutukevlerindeki görevlilere ve jandarmaya avukatın üzerindeki ve çantasındaki evrakları inceleme yetkisi verilmekle kalınmamakta, protokolde; avukatın müvekkiline verdiği evrakın savunma ile ilgili olup olmadığına takdiri dahi bu kişilere bırakılmaktadır.

Anayasa, yasa ve Türkiye'nin de imzaladığı uluslararası belgelerle güvence altına alınan "savunma hakkı", "adil yargılanma hakkı" ve "savunmanın gizliliği ilkesi" ihlal edilmekte, adeta yok sayılmaktadır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası ile savunmanın hazırlanmasında gizlilik esasını kabul etmiştir. Anılan yasanın 144. maddesinde;

yakalanana ya da tutuklu bulunan kişilerin "konuşulanları başkalarının duymayacağı bir ortamda" avukatları ile görüşme hakkı öngörülmekte ve "tutuklunun müdafii ile yazışmalarının denetime tabi tutulamayacağı" açıkça ifade edilmektedir. Protokol ile bu maddelerde yer alan haklar kaldırılamaz.

Yine aynı yasanın 48. Maddesi, müdafilerin görevleri gereği sahip oldukları sır konusunda tanıklık yapmalarını, sır sahibinin iznine bağlamıştır.

1136 sayılı Avukatlık Yasasının 36. maddesi bu konuda daha da güvenceli bir hüküm getirerek sır sahibinin izin vermesi halinde dahi avukatın tanıklıktan çekinebileceğini öngörmüştür.

Yasalarımızda yer alan bu hükümler, yasa koyucunun savunmanın hazırlanmasında gizliliğe ne derece önem verdiğini göstermektedir.

Avukatların cezaevindeki müvekkilleri ile yaptıkları haberleşme ve yazışmaların denetlenemeyeceği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince de kabul edilen bir ilke olup, Avrupa Adalet Divanının bu konuda bağlayıcı içtihadı da bulunmaktadır. Divanın AM and S/komisyon adı altında 13.5.1982 tarih ve 235/79 sayılı kararında "legal privilege" kavramı irdelenmekte ve avukatların müvekkilleri için topladıkları belgelerin hiç bir makam, hatta Avrupa Adalet Divanı yargıçları tarafından bile, incelenmek üzere istenemeyeceği, sadece avukatların, mahkemeye bu belgelerin sır saklama mükellefiyetleri ve yetkileri arasına girdiğini belirtecek şekilde bilgi verilebileceği yolunda açık ifadeler yer almaktadır.

Buna karşın idari bir işlem olan ve kanunlara aykırı olmaması gereken söz konusu protokolde yer alan ve bu gizliliği tamamen ortadan kaldıracak nitelikteki hükümler davalı idarelerce uygulamaya konulmuştur.

Protokolün 11. Maddesinin 2. Ve 3. fıkrasında yer alan;

"Tutuklu ve hükümlüler, avukat görüş mahalline alınmadan önce, cezaevinde görevli iki memur tarafından elle üzerleri aranacak,

yargılama ve savunma ile ilgili olanlar hariç, bulunan her türlü madde, eşya, koğuşlarına dönerken kendilerine verilmek üzere alınacak ve muhafaza edilecektir."

"Tutuklu ve hükümlüler, avukatı ile görüştüktan sonra koğuşuna gitmeden önce, farklı memurlar tarafından tekrar aranacak ve avukatı tarafından kendisine verilmiş evrak ve belge varsa, yargılama ve savunma ile ilgili olanları hariç, görevli memurlarca düzenlenecek bir tutanakla alınarak C.Başsavcılığına teslim olunacaktır. Bu evrak ve belgeler, suç teşkil etmedikleri ve yalnız savunma ve yargılama ile ilgili olduklarının tespiti halinde savunma hakkını kısıtlamamak için en seri şekilde ilgilisine iade edilecektir."

hükümleri ile gizliliği ihlal, açık şekilde hükme bağlanmaktadır. Bu fıkralar ile adeta bir sansür uygulaması getirilerek evrak ve belgeler önce cezaevi memurlarının incelenmesine, daha sonra da savcının denetimine tabi tutulmaktadır.

Dava konusu yapılan işlemle başlatılan uygulamaya göre; cezaevi memurları evrak ve belgeleri okuyarak, içeriğini öğrenecekler, bu evrak ve belgelerin savunma ile ilgili olup olmadığını takdir edeceklerdir. Bu takdir hakkının nasıl kullanılacağı bir yana, hukukçu olmayan bu kişilerin savunma ile ilgili görmedikleri evrak ve belgeleri (ki muhtemelen sorumluluktan da çekinecekleri için tümünü) C.Savcılığına gönderecekleri ve Savcılıkça evrak ve belgeler incelenerek, ikinci kez sansür uygulanacağı ve bir kez daha gizliliğin ihlal edileceği kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle hukuk devletinde kabul edilemeyen bu uygulama ile aynı zamanda;

avukat ile müvekkili arasındaki yazışmalara bu kimselerin yanında bulunduğu sürece el konamayacağını amir olan CMUK nun 89. maddesine de açıkça aykırı bir düzenleme getirilmek istenmektedir. Anılan yasa maddesine de aykırı olan 11. maddenin 2 ve 3. fıkralarının, bu nedenle de iptali gerekir.

c) "Vasıtaların Aranması" başlıklı 24. Maddede "kapalı infaz

kurumları ile tutukevlerinin çeşitli kapılarından giren ve çıkan motorlu veya motorsuz bütün araçlar (mülki amir, hakimler, cumhuriyet başsavcılar ve cumhuriyet savcılar ile bu sınıflardan sayılanlar, kontrolörler ve kurum müdürünün aracı hariç) jandarma tarafından aranacaktır." şeklindeki hüküm ve uygulamanın da yukarıda açıklamaya çalışılan nedenlerle yargı unsurları arasındaki eşitsizliği ortadan kaldıracak şekilde avukatlar yönünden iptali gerekir.

3. Yasalara aykırı olarak çıkarılan Protokolün iptalini istediğimiz hükümleri yürürlükte kaldığı sürece, müdafî görevini üstlenen avukatların yasalarla tanınan savunma hakkını kullanabilmeleri kısıtlanacağından; ileride sanık ve toplumun adalet duygusu açısından onarılamaz zararların engellenmesi ve telafisi olanaksız bu durumun önlenmesi için yargılama sonuçlanıncaya kadar YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI da talep zorunluluğu doğmuştur.

KANITLAR : Yazı ve eki Protokol ve her türlü kanıt

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan ve yargılama sırasında ortaya çıkacak nedenlerle;

1. Davalı Bakanlıklar tarafından imzalanan "Adalet İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları Arasında Düzenlenen Protokol" başlıklı düzenleyici işlemin öncelikle sebep, konu, maksat, yetki, şekil yönlerinden iptaline,

2. Protokol adı ile uygulamaya konan genel nitelikli düzenleyici işleminde savunma aleyhine yaratılan eşitsizliğin giderilmesi ve savunmanın yukarıda belirtilen temel ilkelerinin korunabilmesi için; protokolün bu nitelikteki hükümleri ve özellikle 6. ve 24. maddelerindeki farklı uygulamaya ilişkin hükümleri ile 11. Maddesinin 2. ve 3. fıkralarının iptaline,

3. Protokolün anılan hükümlerini uygulamaya koyan Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 14.1.2000 tarihli KS 4 VRI-E2 9/18 sayılı yazısı ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığının tarihli 7290-8-00/Asyş.D.Kor.Hiz.Ş.(9037) sayılı yazısı ile tesis edilen işlemlerin iptaline

4. Dava sonuçlanıncaya kadar yürütmenin durdurulmasına,
Karar verilmesini vekil edenim adına saygılarımla dilerim.

T.B.B. Vekili
Av.Tülay Yılmaz

EKLER:

1. 6.1.2000 tarihli Protokol
2. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Gn.Md.nün
14.1.2000 T.KS 4.VR1-E2 8/18 sayılı yazısı
3. İçişleri Bakanlığı Jandarma Gn.Kom.nın 12.1.2000 T.
7290-8-00/Asyş.D.Kor.Hiz.Ş.(9037) sayılı yazısı
4. Vekaletname

10. Kamu Avukatlarının Sorunları :

Kamu avukatlarının statüye ilişkin sorunları ile mali sorunları giderek büyümektedir. Yönetim Kurulumuz, Kamu Avukatları Komisyonu kurarak bu konu ile yakından ilgilenmiş, siyasi partilerle çeşitli temaslar kurarak bu meslektaşlarımızın sorunlarının çözümü yolunda gayret göstermiştir. Bu arada çeşitli zamanlarda kamu avukatlarının sorunlarını dile getiren metinler Barolarımıza yollanarak, her ildeki kamu avukatlarınca yetkililere fakslanması şeklinde eylemler de yapılmıştır.

Bütün bu gayretlerimiz ne yazık ki, bugüne kadar olumlu bir sonuç vermemiştir. Devletimizin, kendisini savunan kişilere karşı bu derece duyarsız kalmasını anlamaya olanak yoktur.

Ocak 2001 ayı içinde, Bakanlar Kurulu'nun TBMM'den kamu personelinin ücretlerinde gerekli düzenlemeleri yapmak için aldığı yetki yasasına dayanarak Kanun Hükmünde Kararname çıkacağı

öğrenilmesi üzerine Başbakan Yardımcısı Sayın Hüsamettin ÖZKAN ile temasa geçilmiş, kendisinin bir yazı gönderilmesini istemesi üzerine aşağıdaki yazı gönderilmiştir:

Sayı :

Ankara 15/01/2001

Sayın

Hüsamettin ÖZKAN

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

ANKARA

Bilindiği gibi, **Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 4615 Sayılı Yetki Kanunu** yürürlüğe girmiştir. Bu yasa ile kamu görevlileri arasında mali ve sosyal haklar yönünden var olan adaletsizliklerin, hizmetin özellik ve gereklerine uygun olarak giderilmesi amaçlanmaktadır.

Bu adaletsiz durumla karşı karşıya kalan kesimlerden biri de, yargı'yı oluşturan "**sav-savunma-karar**" üçlüsünden "**savunma**"yı temsil eden kamu avukatlarıdır.

1988 yılına kadar hakim ve savcılarla aynı mali haklara sahip bulunan kamu avukatları, aradan geçen bu süre içinde ek gösterge tazminatlar ve diğer ödemeler yönünden yapılan her yeni düzenleme ile daha çok mağdur edilmiş ve bugün emsallerine göre çok gerilerde bırakılmışlardır. **Örneğin 25 yıl hizmet süresi olan 1. sınıf hakim/savcı 1.150.000.000.-TL maaş alırken aynı durumda olan bir kamu avukatı 380.000.000.-TL maaş almaktadır.**

Bu adaletsiz durum, emekli maaşına da aynen yansımaktadır. **25 yıl Devlet hizmetinde çalışarak emekliye ayrılan bir kamu avukatı 240.000.000.-TL maaş ile yaşamını sürdürmeye zorlanırken, aynı**

hizmet süresi sonunda emekli olan 1. sınıf hakim/savcı en az 920.000.000.-TL maaş almaktadır.

Yine, değişik kamu kurum ve kuruluşlarında aynı görevi ifa eden avukatlar arasında da 3-4 kata varan maaş farklılıkları bulunmaktadır. Bu farklılıklar, özellikle ek göstergeler yönünden ortaya çıkmaktadır. **Örneğin 657 sayılı Kanun ve 399 sayılı KHK. Hükümlerine göre çalışan 1. derecedeki kamu avukatlarının ek göstergesi 3000 iken, TRT Kurumunda görev yapan aynı derecedeki avukatın ek göstergesi 6100, Rekabet Kurumunda ise 5300'dür.** Bu durum Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık yaratmaktadır.

Kamu hizmetinin verimliliği ve etkin yürütümü için, bu eşitsizlik ve haksızlıkların giderilmesinin şart olduğu inancındayız.

Kamu menfaatlerinin savunulmasının ciddi bir ihtiyaç haline geldiği günümüz koşullarında, **kamu avukatlarının mali ve sosyal haklarının emsalleri ile eşit duruma getirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır.**

Bugün kamu kurum kuruluşlarında çalışan yaklaşık 3000 kamu avukatı vardır. Bu kurum ve kuruluşlardan emekli olan 1800 kamu avukatı da dikkate alındığında, bu adaletsiz durum toplam 5000 kişiye yaklaşan bu kesimi doğrudan ilgilendirmektedir.

Yetki Kanunu, bu adaletsizliğin giderilmesine olanak tanımamaktadır. Bu olanağın değerlendirilmesini, yapılacak düzenleme ile kamu avukatlarının, mali ve özlük hakları yönünden, aynı öğrenimi gören hakim ve savcılarla eşit duruma getirilmesini takdirlerinize sunuyoruz.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ancak Mart 2001 sonlarında, Kanun Hükümünde Kararname çıkarılmadan yetki yasasının süresi sona ermiştir.

Ayrıca Kamu Avukatları açısından bazı önemli değişiklikleri MTA ve Vakıflar Bankası yönetmeliklerle getirmişlerdir.

02.02.2000 tarih ve 23952 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "MTA Genel Müdürlüğü Personel Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliği"nin 11. maddesi ile 21.2.2000 tarih ve 23971 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Vakıflar Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Atama Yönetmeliği"nin 7. maddesi anılan kurumlarda görev yapacak avukatlar için bu göreve atanmadan önce belli bir süre kurumda görev yapma koşulu getirmiştir. Avukatlık Yasasına aykırı olarak yönetmeliklerle yapılan bu düzenlemeler nedeni ile iptal davaları açılmış ve yürütmeyi durdurma kararları alınmış olup söz konusu dava dilekçeleri ve yürütmeyi durdurma kararları aşağıda yer almaktadır.

Sayı : 5154

Ankara 05/04/2000

**YÜRÜTMENİN
DURDURULMASI İSTEMLİDİR**

Danıştay Yüksek Başkanlığına

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

VEKİLİ : Av.Tülay Yılmaz-Karanfil Sokak 5/62 Kızılay,
Ankara

DAVALI : Vakıflar Genel Müdürlüğü - Ankara

KONU : Davalı idare tarafından çıkarılan "Vakıflar Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Atama Yönetmeliği'nin 7'nci maddesinin 2. fıkrasının göreve atanacak avukatlar yönünden iptali ile yargılama sonuçlanıncaya kadar yürütmenin durdurulması istemidir.

Tebliğ Tarihi: 21.2.2000 tarih ve 23971 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

OLAYLAR VE HUKUKSAL NEDENLER :

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 227 sayılı Vakıflar Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 15.3.1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Devlet Memurlarının Görevde Yükselme Esaslarına Dair Genel Yönetmelik" hükümlerine dayanılarak; davalı idare tarafından hazırlanan "Vakıflar Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Atama Yönetmeliği" 21.2.2000 tarih ve 23971 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin 1. Maddesinde ifade edildiği şekilde "hizmetin gerekleri ile liyakat ve kariyer ilkeleri esas alınarak hizmette etkinliği ve verimliliği arttırmak" amacı ile düzenlenen dava konusu yönetmeliğin 2. maddesi ile belirlenen kapsamı içinde göreve "atama"

da bulunmakta ve bağlamda "avukatlar"da Yönetmeliğin "Hizmet Grupları" başlığı altında düzenlenen 5. Maddesinin b/2 bendinde yer almaktadırlar.

Yönetmeliğin "Görevde Yükselme ve Atamaya ilişkin Genel Esaslar"ı belirleyen "İkinci Bölüm"ün "hizmet süresi" başlığı altındaki 7. maddesinin 1. bendinde ise; 5. maddede yer alan hizmet grupları ile ilgili istisnalar sayıldıktan sonra, 2. bendinde de; "Ancak diğer hizmet gruplarında yer alan kadrolara atanacaklar için 657 sayılı Kanunun değişik 68. maddesinin (A) ve (B) bentleri hükümleri yanı sıra Genel Müdürlük teşkilatında EN AZ İKİ YIL ÇALIŞMIŞ OLMAK ŞARTTIR" demek suretiyle; davalı Genel Müdürlükte görev yapacak "avukatlar" için bu görevi üstlenmeden önce en az iki yıl başka bir görev yapma koşulu getirilmektedir.

Yönetmeliğin 7/2 maddesinin 2. bendinde yer alan; davalı kurumda görev yapmak üzere atanacak avukatlar için öngörülen Genel Müdürlük teşkilatında EN AZ İKİ YIL ÇALIŞMIŞ OLMA şartına ilişkin hükmünün iptali için bu davanın açılması zorunluluğu doğmuştur.

1. Yasal olarak yetkili kılınan makamlar tarafından ve usulüne uygun olarak; personel atamaları, terfileri ve personel rejimi ile ilgili esasların bir yönetmelikte düzenlenmesi mümkün olsa da, böyle bir düzenlemenin yasalar ile uyum içinde olması yönetmelik hükümleri ile mevcut yasal düzenlemelerde yer alan hükümlerin ve kazanılan hakların askıya alınmaması, ortadan kaldırılmaması gerekir.

Avukat olmanın koşulları özel yasa olan Avukatlık Yasası ile ve kamu avukatı olarak görev yapmanın koşulları da 657 sayılı yasa ile belirlendiğinden, Yönetmelikte de anılan bu yasalara uygun hükümler öngörülmesi gerekir.

Oysa, Resmi Gazetede yayımından sonra haberdar olduğumuz dava konusu Yönetmelikle, davalı kurumda görev yapacak avukatların atanmaları ile ilgili düzenlemede bu husus gözardı edilip, yasalara ve

özellikle de 1136 sayılı Avukatlık Yasası hükümlerine aykırı bir düzenleme getirilmektedir.

Yönetmeliğin kurumda görev yapacak avukatlar için "Görevde Yükselme ve Atamaya İlişkin Genel Esaslar" ana başlığı ve "Hizmet süresi" alt başlığı altında düzenlenen 7. Maddesinin (2) fıkrasında;

"Ancak diğer hizmet gruplarında yer alan kadrolara atanacaklar için 657 sayılı Kanunun değişik 68. maddesinin (A) ve (B) bentleri hükümleri yanı sıra Genel Müdürlük teşkilatında EN AZ İKİ YIL ÇALIŞMIŞ OLMAK ŞARTTIR" demek suretiyle; davalı Genel Müdürlükte görev yapacak "avukatlar" için bu görevi üstlenmeden önce en az iki yıl davalı idarede başka bir görev yapma koşulu getirilmektedir.

Bir başka ifade ile Yönetmelikle yapılan bu düzenleme ile davalı kurumda AVUKAT olarak görev yapmak için; hukuk fakültesi mezunu olmak ve staj yapmak yeterli görülmeyle, ayrıca bir de GENEL MÜDÜRLÜK TEŞKİLATINDA EN AZ İKİ YIL ÇALIŞMIŞ OLMA koşulu getirilmektedir.

657 sayılı Devlet memurları Yasanın "Sınıflandırma" başlıklı II. Kısımında yer alan 36/V maddesinde "Avukatlık Hizmetleri Sınıfı"; "özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercileri önünde temsil yetkisine haiz memurlar" olarak tanımlanmakta ve Avukat olmanın (avukatlık ruhsatına sahip olmanın) koşulları da bu mesleği yapacakların özel yasası olan 1136 sayılı Avukatlık Yasası ile belirlenmektedir.

Dava konusu yönetmelikle, kurumda görev alacak avukatlar için her iki yasada da öngörülme "bu hizmetin verileceği kurumda bir süre hizmet verme" koşulu öngörülerek; Avukat sıfatını kazanan kişilere, bu sıfatla kuruma atanabilmeleri için daha önce davalı kurumda "memuriyet yapma" zorunluluğu getirilmektedir. Yönetmeliğin bu hükmü hem 1136 sayılı Avukatlık Yasasına hem de 657 sayılı Devlet Memurları Yasasına aykırı olup iptali gerekir.

2. Yönetmeliğin iptalini istediğimiz hükmü ile yapılan düzenleme, Yönetmeliğin yürürlüğe konma amacına da aykırıdır.

Yönetmeliğin amacı; 1. maddede "... hizmetin gerekleri ile liyakat ve kariyer esas alınarak hizmette etkinliği ve verimliliği arttırmak....." olarak belirlenmektedir.

1136 sayılı Yasanın 2. Maddesinde de belirtildiği şekilde amacı; "...hukuki münasebetlerin düzenlenmesinde, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda yargı organları ve hakemlerle resmi ve özel kurum ve kurullara yardım" etme olan bu amaçla "...hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına (davalı idareye) tahsis" edecek bir meslek mensubunun (avukatın), davalı kurum adına bu hizmeti yürütebilmesi için AVUKAT sıfatını kazanmış olması gerekli ve yeterlidir.

Avukatın, avukatlık görevini üstleneceği kurumda avukat olmadan önce bir süre avukatlık dışında herhangi bir şekilde görev yapmış olması; ne mesleğin niteliğine, ne davalı idareninin ve Yönetmeliğin amacına, ne de görevin gereğine uygun düşmektedir.

Yapılan düzenleme ile "daha nitelikli eleman istihdam etme" amacı altında Avukatlık yasasında yer almayan bir koşul yasaya aykırı şekilde yürürlüğe konmak istenmiştir. amacını aşarak Anayasa ve yasalara aykırı hüküm getiren yönetmelik maddesinin bu nedenle de iptali gerekir.

3. Avukat olmanın koşulu, (657 sayılı yasada da belirtildiği gibi) özel yasa olan 1136 sayılı Avukatlık Yasasında belirlenmiştir. Anılan yasa hükümlerine göre ise hukuk fakültesi mezunlarının avukat olabilmeleri için baroya kayıtlı olarak avukatlık stajı yapmaları ve staj sırasında da (stajı gereği gibi yapabilmek için) herhangi bir işte (yasada belirlenen istisnalar dışında) çalışmamaları öngörülmektedir.

Yönetmeliğin uygulanması durumunda ise; stajını bitirerek

"avukat" sıfatını kazanan ve mesleğini yapmak isteyen bir kişinin, davalı idarede "avukatlık" hizmetini yürütmeden önce, "memur" sıfatıyla "Genel Müdürlük teşkilatında 2 yıl" görev alması ve daha sonra da bu görevinden ayrılarak kurumun hukuki sorunlarında ona yol gösterecek bir görevi (avukatlığı) üstlenmesi öngörülmektedir.

Böyle bir öngörünün mantığını anlamak ve kabul etmek mümkün değildir. Hukuk Fakültesini bitirip yasanın öngördüğü biçimde stajını tamamlayarak "avukat" unvanını kazanan kişilerin bu haklarının çıkarılan yönetmelik hükmü ile kısıtlanmasının hukuken kabul edilebilir bir nedeni de olamaz. Yönetmelik çıkarılırken idarenin işlemlerini tesis ederken göz önünde bulundurması gereken temel kıstaslar hiç dikkate alınmamış, hukukilikten ve objektiflikten uzaklaşmıştır. Yürürlüğe konmak istenen Yönetmelik hükmünün bu nedenle de iptali gerekir.

4. Anayasanın 124/1 maddesine göre; "Başbakanlık, Bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve **BUNLARA AYKIRI OLMAMAK ŞARTIYLA** yönetmelik çıkarabilirler.

Anayasamızın 87. Maddesi ile kanun koyma, değiştirme ve kaldırma yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiştir. İdare tarafından kendisini yasama organı yerine koyarak bu yetkinin kullanılması kuvvetler ayrılığı ilkesine de aykırıdır.

Norm hiyerarşisi içinde daha üst nitelikte norm olan Anayasa ve yasaya uygunluğu zorunlu olan yönetmeliğin, üst normun alttaki normla etkisiz hale getirilemeyeceğine ilişkin hukuk ilkesine (l'ex Superior) aykırı olarak ve yasaların ilgili hükümlerini askıya alır nitelikteki hükmünün iptali gerekir.

5. 1136 sayılı Yasanın 123. Maddesinin 6. Fıkrası ile "meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereğini her türlü organlara karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendisini göreve zorlayan hususları yapmak" görevi Türkiye Barolar Birliğine verildiğinden, Avukatlık Yasasına

aykırı şekilde ve avukatlık mesleği ile doğrudan ilgili uygulama getiren Yönetmeliğin ilgili maddesinin iptali istemiyle bu davanın açılması zorunluluğu doğmuştur.

6. Yönetmeliğin avukat kadrosuna atanacaklar için iptalini istediğimiz hükmü yürürlükte kaldığı sürece avukatların yasalarla tanınan haklarını kullanarak davalı idareye avukat olarak atanabilmeleri koşulu, yasalara aykırı olarak çıkarılan dava konusu yönetmelik hükümleri ile kısıtlanıp, değiştirileceği de dikkate alınarak, mesleğimiz açısından ileride telafisi olanaksız durumların önlenmesi için yargılama sonuçlanıncaya kadar YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI da talep zorunluluğu doğmuştur.

KANITLAR : Dava Konusu Yönetmelik ve gerekli her türlü kanıt

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan ve yargılama sırasında ortaya çıkacak nedenlerle;

1. 21.2.2000 gün ve 23971 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Vakıflar Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Atama Yönetmeliğinin 7. Maddesinin (2) fıkrasında yer alan "genel müdürlük teşkilatında en az 2 yıl çalışmış olma" şartının davalı idareye atanacak avukatlar yönünden iptaline,

2. Dava sonuçlanıncaya kadar yürütmenin durdurulmasına,

3. Yargılama giderlerinin davalı yana yükletilmesine,

Karar verilmesini vekil edenim adına saygılarımla dilerim.

T.B.B. Vekili
Av. Tülay Yılmaz

EKLER :

Yönetmelik, 21.2.2000 tarihli Resmi Gazete,
Vekaletname

T.C.
DANIŞTAY
Beşinci Daire
Esas No: 2000/1533

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Vekili : Av.Tülay Yılmaz, Karanfil Sok. 5/62 Kızılay-ANKARA

Karşı Taraf : Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü - ANKARA

Vekilleri : Av.Ayşe Martlı-Av.Berna Karadağ-Aynıyerde.

İsteğin Özeti : 21.2.2000 günlü, 23971 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Vakıflar Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Atama Yönetmeliği"nin 7. maddesinin 2. fıkrasının göreve atanacak avukatlar yönünden iptali ile yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Murat Yurdakök

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulması isteğinin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Ayfer Özdemir

Düşüncesi : 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmemiş olduğu anlaşıldığından yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Beşinci Dairesince davalı idarenin birinci savunmasının geldiği görülerek işin gereği yeniden düşünüldü:

21.2.2000 günlü, 23971 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Vakıflar Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Atama Yönetmeliği"nin "Hizmet Süresi" başlığını

taşıyan 7. maddesinde; "Bu Yönetmeliğin 5'inci maddesinde belirtilen ünvanlardan 2451 sayılı Kanuna göre atamaları yapılanlar ile aynı maddenin (a) bendinin (4) ve (7) numaralı alt bendinde sayılan daire başkanı ve bölge müdür yardımcısı kadrolarına atanacaklarda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 68'inci maddesinin (B) bendinde belirtilen şartlar aranır.

Ancak diğer hizmet gruplarında yer alan kadrolara atanacaklar için 657 sayılı Kanunun değişik 68'inci maddesinin (A) ve (B) bentleri hükümleri yanı sıra Genel Müdürlük teşkilatında en az 2 yıl çalışmış olmak şarttır." hükmü yer almış; aynı Yönetmeliğin 5. maddesinin b/1 bendinde de Avukatlar meslek hizmetler grubu arasında sayılmıştır.

Yönetimlerin, belli görevlere atanacak personelde aranılacak koşulları belirleme konusunda takdir yetkisi bulunmakta ise de, ilgililerin gerekli öğrenim ve staj aşamalarını geçirerek elde ettikleri Avukat ünvanı ile ilgili kadrolara atanabilmeleri için; anılan ünvanlar ve öğrenim durumları ile ilgisi bulunmayan kadrolarda belirli süre hizmet yapmış olmak koşulu getirilmesinde hizmet gereklerine ve hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; olayda 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 4001 sayılı Kanun ile değişik 27. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen koşulların gerçekleşmiş bulunduğu da gözönünde tutularak 21.2.2000 günlü, 23971 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Vakıflar Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Atama Yönetmeliği"nin 7. maddesinin dava konusu 2. fıkrasının göreve atanacak Avukatlar yönünden yürütülmesinin durdurulmasına 27.6.2000 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ender	Tansel	Sıtkı	Mehmet
ALAN	ÇETİNKAYA	ÇÖLAŞAN	ASLAN	ÜNLÜÇAY

Sayı : 5389

Ankara 31/03/2000

**YÜRÜTMENİN
DURDURULMASI İSTEMLİDİR**

Danıştay Yüksek Başkanlığına

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

VEKİLİ : Av.Tülay Yılmaz-Karanfil Sokak 5/62 Kızılay,
Ankara

DAVALI : Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü-Ankara

KONU : Davalı idare tarafından çıkarılan "Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü Personel Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliği"nin ve özellikle de bu yönetmeliğin 11. Maddesinin "d" fıkrasının 2. bendinin iptali ile yargılama sonuçlanıncaya kadar yürütmenin durdurulması istemidir.

Tebliğ Tarihi: 2.2.2000 tarih ve 23952 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

OLAYLAR VE HUKUKSAL NEDENLER :

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 2804 sayılı Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kanunu ve 6.12.1985 tarihli ve 85/10260 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "İlk Defa Kamu Hizmeti ve Görevlerine Devlet memuru olarak atanacaklar için Mecburi Yeterlik ve Yarışma Sınavları Genel Yönetmeliği"nin 25. Maddesi ve 15.3.1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Devlet Memurlarının Görevde Yükselme Esaslarına Dair Genel Yönetmelik" hükümlerine dayanılarak; davalı idare tarafından hazırlanan "Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü Personel Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliği" 2.2.2000 tarih ve 23952 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin 1. Maddesinde ifade edildiği şekilde -davalı idare

personelinin atanma ve terfiinde esas alınacak "hizmetin gerekleri ile liyakat ve kariyeri" belirlemek amacı ile düzenlenen bu Yönetmeliğin ve özellikle de 11. Maddesinin (d) fıkrasının 2. bendinin iptali istemiyle bu davanın açılması zorunluluğu doğmuştur.

1. 284 sayılı Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kanununun 23. Maddesinde "MTA Enstitüsünün idare ve murakabe şekilleri ile Genel direktör ve murakıpların vazife ve yetkileri, Enstitünün dahili teşkilatıyla sureti idaresi, İktisat Vekaletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilecek bir dahili talimatname ile tespit olunur." Hükmü yer almakta olup; dava konusu yönetmeliğin de bu hükme uygun olarak yetkili makamlarca ve usulüne uygun olarak düzenlenip onanması gerekmektedir. Davalı idarenin; "Maden Tetkik arama Genel Müdürlüğü Personel Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliği" tanzim ederek yürürlüğe koyma yetkisinin yasal dayanağı bulunmamaktadır. Yönetmeliğin öncelikle bu yönden iptali gerekir.

2. Diğer yandan; yasal olarak yetkili kılınan makamlar tarafından ve usulüne uygun olarak; personel atamaları, terfileri ve personel rejimi ile ilgili esasların bir yönetmelikte düzenlenmesi mümkün olsa da, böyle bir düzenlemenin yasalar ile uyum içinde olması ve yönetmelik hükümleri ile mevcut yasal düzenlemelerde yer alan hükümlerin ve kazanılan hakların askıya alınmaması, ortadan kaldırılmaması da gerekir. Dava konusu Yönetmeliğin bu yönden de iptali gerekmektedir.

Avukat olmanın koşulları özel yasa olan Avukatlık Yasası ile ve kamu avukatı olarak görev yapmanın koşulları da 657 sayılı yasa ile belirlendiğinden, Yönetmelikte de anılan bu yasalara uygun hükümler öngörülmesi gerekir.

Oysa, Resmi Gazete yayımından sonra haberdar olduğumuz dava konusu Yönetmelikle, davalı kurumda görev yapacak avukatların atanmaları ile ilgili düzenlemede bu husus göz ardı edilip, yasalara ve

özellikle de 1136 sayılı Avukatlık Yasası hükümlerine aykırı bir düzenleme getirilmektedir.

Yönetmeliğin kurumda görev yapacak avukatlar için "Açıktan Atama ve Naklen Atama" başlığı altında düzenlenen 11. Maddesinin (d) fıkrasında;

"1. Hukuk Fakültesi mezunu olmak ve avukat stajını yapmış olmak.

2. İki yılı Genel Müdürlük teşkilatında olmak üzere en az beş yıl hizmeti bulunmak"

hükmüne yer verilmektedir.

Bir başka ifade ile Yönetmelikle yapılan bu düzenleme ile davalı kurumda AVUKAT olarak görev yapmak için; "hukuk fakültesi mezunu olmak ve staj yapmak yeterli görülmeyle, ayrıca bir de "İKİ YILI GENEL MÜDÜRLÜK TEŞKİLATINDA OLMAK ÜZERE EN AZ BEŞ YIL HİZMET" verme koşulu getirilmektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Yasasının "Sınıflandırma" başlıklı II. Kısımında yer alan 36/V maddesinde "Avukatlık Hizmetleri Sınıfı"; "özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercileri önünde temsil yetkisine haiz memurlar" olarak tanımlanmakta ve Avukat olmanın (avukatlık ruhsatına sahip olmanın) koşulları da bu mesleği yapacakların özel yasası olan 1136 sayılı Avukatlık Yasası ile belirlenmektedir.

Dava konusu yönetmelikle, kurumda görev alacak avukatlar için her iki yasada da öngörülmeyle "bu hizmetin verileceği kurumda bir süre hizmet verme" koşulu öngörülerek; Avukat sıfatını kazanan kişilere, bu sıfatla kuruma atanabilmeleri için daha önce davalı kurumda "memuriyet yapma" zorunluluğu getirilmektedir. Yönetmeliğin bu hükmü hem 1136 sayılı Avukatlık Yasasına hem de 657 sayılı Devlet Memurları Yasasına aykırı olup iptali gerekir.

2. Yönetmeliğin iptalini istediğimiz hükmü ile yapılan düzenleme, Yönetmeliğin yürürlüğe konma amacına da aykırıdır.

Yönetmeliğin amacı; 2. maddede "...hizmetin gerekleri ile liyakat ve kariyer esas alınarak atama" olarak belirlenmektedir.

1136 sayılı Yasanın 2. Maddesinde de belirtildiği şekilde amacı; "...hukuki münasebetlerin düzenlenmesinde, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda yargı organları ve hakemlerle resmi ve özel kurum ve kurullara yardım" etme olan ve bu amaçla "...hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına (davalı idareye) tahsis" edecek bir meslek mensubunun (avukatın), davalı kurum adına bu hizmeti yürütebilmesi için AVUKAT sıfatını kazanmış olması gerekli ve yeterlidir.

Avukatın, avukatlık görevini üstleneceği kurumda avukat olmadan önce bir süre avukatlık dışında herhangi bir şekilde görev yapmış olması; ne mesleğin niteliğine, ne davalı idarenin ve Yönetmeliğin amacına, ne de görevin gereğine uygun düşmektedir.

Yapılan düzenleme ile "daha nitelikli eleman istihdam etme" amacı altında Avukatlık yasasında yer almayan bir koşul yasaya aykırı şekilde yürürlüğe konmak istenmiştir. Amacını aşarak Anayasa ve yasalara aykırı hüküm getiren yönetmelik maddesinin bu nedenle de iptali gerekir.

3. Avukat olmanın koşulu, (657 sayılı yasada da belirtildiği gibi) özel yasa olan 1136 sayılı Avukatlık Yasasında belirlenmiştir. Anılan yasa hükümlerine göre ise hukuk fakültesi mezunlarının avukat olabilmeleri için baroya kayıtlı olarak avukatlık stajı yapmaları ve staj sırasında da (stajı gereği gibi yapabilmek için) herhangi bir işte (yasada belirlenen istisnalar dışında) çalışmamaları öngörülmektedir.

Yönetmeliğin uygulanması durumunda ise; stajını bitirerek "avukat" sıfatını kazanan ve mesleğini yapmak isteyen bir kişinin, davalı idarede "avukatlık" hizmetini yürütmeden önce, "memur"

sıfatıyla "2 yılı genel müdürlükte olmak üzere en az beş yıl" görev alması ve daha sonra da bu görevinden ayrılarak kurumun hukuki sorunlarında ona yol gösterecek bir görevi (avukatlığı) üstlenmesi öngörülmektedir.

Böyle bir öngörünün mantığını anlamak ve kabul etmek mümkün değildir. Hukuk Fakültesini bitirip yasanın öngördüğü biçimde stajını tamamlayarak "avukat" ünvanını kazanan kişilerin bu haklarının çıkarılan yönetmelik hükmü ile kısıtlanmasının hukuken kabul edilebilir bir nedeni de olamaz. Yönetmelik çıkarılırken idarenin işlemlerini tesis ederken göz önünde bulundurması gereken temel kıstaslar hiç dikkate alınmamış, hukukilikten ve objektiflikten uzaklaşmıştır. Yürürlüğe konmak istenen Yönetmelik hükmünün bu nedenle de iptali gerekir.

4. Anayasanın 124/1 maddesine göre; "Başbakanlık, Bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve BUNLARA AYKIRI OLMAMAK ŞARTIYLA yönetmelik çıkarabilirler.

Anayasamızın 87. maddesi ile kanun koyma, değiştirme ve kaldırma yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiştir. İdare tarafından kendisini yasama organı yerine koyarak bu yetkinin kullanılması kuvvetler ayrılığı ilkesine de aykırıdır.

Norm hiyerarşisi içinde daha üst nitelikte norm olan Anayasa ve yasaya uygunluğu zorunlu olan yönetmeliğin, üst normun alttaki normla etkisiz hale getirilemeyeceğine ilişkin hukuk ilkesine (l'ex Superior) aykırı olarak ve yasaların ilgili hükümlerini askıya alır nitelikteki hükmünün iptali gerekir.

5. 1136 sayılı Yasanın 123. Maddesinin 6. Fıkrası ile "meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereğini her türlü organları karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendisini göreve zorlayan hususları yapmak" görevi Türkiye Barolar Birliğine verildiğinden, Avukatlık Yasasına

aykırı şekilde ve avukatlık mesleği ile doğrudan ilgili uygulama getiren Yönetmeliğin ilgili maddesinin iptali istemiyle bu davanın açılması zorunluluğu doğmuştur.

6. Yönetmeliğin iptalini istediğimiz hükmü yürürlükte kaldığı sürece avukatların yasalarla tanınan haklarını kullanarak davalı idareye avukat olarak atanabilmeleri koşulu, yasalara aykırı olarak çıkarılan dava konusu yönetmelik hükümleri ile kısıtlanıp, değiştirileceği de dikkate alınarak, mesleğimiz açısından ileride telafisi olanaksız durumların önlenmesi için yargılama sonuçlanıncaya kadar YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI da talep zorunluluğu doğmuştur.

KANITLAR : Dava Konusu Yönetmelik ve gerekli her türlü kanıt

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan ve yargılama sırasında ortaya çıkacak nedenlerle;

1. 2.2.2000 gün ve 23052 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü Personel Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliğinin öncelikle usul ve yetki yönünden iptaline,

2. Yönetmeliğin 11. Maddesinin (d) fıkrasının 2. bendinin iptaline,

3. Dava sonuçlanıncaya kadar yürütmenin durdurulmasına,

4. Yargılama giderlerinin davalı yana yükletilmesine

Karar verilmesini vekil edenim adına saygılarımla dilerim.

T.B.B. Vekili
Av.Tülay Yılmaz

EKLER :

Yönetmelik, 2.2.2000 tarihli Resmi Gazete,
Vekaletname

T.C.
DANIŞTAY
İdari Dava Daireleri
Genel Kurulu
Y.D.İtiraz No: 2000/520

İtiraz Eden (Davalılar): 1. Başbakanlık - ANKARA

2. Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü-

ANKARA

Vekili : Av.Hayriye Çallı - aynı adreste-

Karşı Taraf (Davacı) : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Vekili : Av.Tülay Yılmaz
Karanfil Sk.No: 5/62 - Kızılay-ANKARA

İstemin Özeti : Danıştay Beşinci Dairesince verilen ve yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin bulunan 12.7.2000 günlü, E:2000/1449 sayılı karara, davalı idareler itiraz etmekte ve kararın kaldırılmasını istemektedirler.

Danıştay Tetkik Hakimi Emin Sınmaz'ın Düşüncesi : İtirazın reddi gerektiği düşünölmektedir.

Danıştay Savcısı Ayfer Özdemir'in Düşüncesi : İleri sürölen nedenler Danıştay Beşinci Dairesince verilen yürütmenin durdurulması yolundaki kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte görülmediğinden, itirazın reddi gerektiği düşünölmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca gereği göröşöldü :

2.2.2000 günlü, 23952 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Personel Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliğinin yetkili makamlarca ve usulüne uygun olarak düzenlemediği gerekçesiyle tümünün, ayrıca 657 sayılı Yasa ile 1136 sayılı Avukatlık Yasası hükümlerine aykırı bir düzenleme getirildiği gerekçesiyle de 11. maddesinin (d) fıkrası 2. bendinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada, Danıştay Beşinci Dairesince verilen ve dava konusu yönetmelik hükmünün yürütülmesinin durdurulmasına ilişkin bulunan 12.7.2000 günlü, E:2000/1449 sayılı karara, davalı idareler itiraz etmekte ve kararın kaldırılmasını istemektedirler.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun değişik 27 nci maddesinde öngörülen ve yürütmenin durdurulmasına karar verebilmesi için gerekli olan koşulların gerçekleşmiş olduğu dikkate alınarak yürütmenin durdurulması isteminin kabul edildiği anlaşıldığından ve davalı idarelerce öne sürülen hususlar bu kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte görülmediğinden davalı idarelerin itirazının REDDİNE, 22.9.2000 günü oybirliği ile karar verildi.

Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu

Başkan Vekili	6. Daire Başkanı	10. Daire Başkanı
Nursel Aymakoğlu	Gürbüz Önbilgin	Burhan Öç
8. Daire Başkanı	12. Daire Başkanı	8. Daire Üyesi
Ahmet Nuri Çolakoğlu	Yüksel Taşkın	Nurşen Çatal
10. Daire Üyesi	8. Daire Üyesi	6. Daire Üyesi
Yılmaz Taşdelen	Güngör Demirkan	Acar Oltulu
10. Daire Üyesi	6. Daire Üyesi	12. Daire Üyesi
Zafer Kantarcıoğlu	Bekir Aksoylu	Gülşen Yenişehirli

8.Daire Üyesi Turan Falcıoğlu	6.Daire Üyesi Faruk Öztürk	10.Daire Üyesi Ali Güven
10. Daire Üyesi Mustafa İlhan Dinç	12. Daire Üyesi Sabriye Köprülü	8. Daire Üyesi Şevket Apalak
8. Daire Üyesi Ayla Alkırılıcım	12. Daire Üyesi Kenan Atasoy	6. Daire Üyesi Sinan Yörükoğlu
6. Daire Üyesi Banu Dilan		12. Daire Üyesi Çetin Zöngür

Birliğimiz bünyesinde kurulan kamu avukatları komisyonu, bir yasa taslağı hazırlamışlar ve kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini almışlardır. Taslak üzerinde, gelen görüşlere göre gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra taslak Yönetim Kurulumuzda görüşülecek ve ondan sonra da bazı milletvekillerine yasa teklifi olarak verdirilerek, yasalaşması için mücadele edilecektir.

11. Avukatlardan Alınması Öngörülen İşyeri Açma İzni Harcı :

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, 30.12.1987 tarihli yazıları ile, 1136 Sayılı Avukatlık Yasası'nın 1 ve 43. maddeleri gereği avukatlardan işyeri açma izin harcı alınmayacağını Valiliklere tamim etmesine karşın, aynı Bakanlığın aynı Genel Müdürlüğü 4.9.2000 günlü Valiliklere gönderdiği tamim ile avukatların İşyeri Açma İzin Harcı ödemeleri gerektiğini bildirmiştir. Oysa ilk yazının yazıldığı 1987 yılı ile ikinci yazının yazıldığı 2000 yılları arasında yasalarda hiçbir değişiklik olmamıştır. Ayrıca Noterler bu harçtan tekrar muaf tutularak haksız bir çelişki de yaratılmıştır.

İçişleri Bakanlığı'nın bu işlemi aleyhine de Danıştay'da yürütmenin durdurulması istemi ile iptal davası açılmış bulunmaktadır. Yürütmenin durdurulması istemimiz reddedilmiş olup, dava dilekçemiz aşağıdadır.

Sayı : 6761

Ankara 14/12/2000

**YÜRÜTMENİN
DURDURULMASI İSTEMLİDİR**

Danıştay Başkanlığına

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

VEKİLİ : Av.Tülay Yılmaz-Karanfil Sokak 5/62 Kızılay,
Ankara

DAVALILAR : 1. İçişleri Bakanlığı - Ankara
2. Ankara Valiliği - Ankara
3. Keçiören Belediye Başkanlığı - Ankara

KONU : Avukatların "İşyeri Açma İzni Harcı" ödemelerine ilişkin olarak davalı İçişleri Bakanlığının 4.9.2000 tarih ve 48119 sayılı genelgesi ile bu genelgeye dayalı olarak davalı idareler tarafından tesis edilen işlemlerin iptali ve yargılama sonuçlanıncaya kadar yürütmenin durdurulması istemidir.

Tebliğ Tarihi: 20.11.2000

OLAYLAR VE HUKUKSAL NEDENLER :

Davalı İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 4.9.2000 tarih ve 48119 sayılı genelgesine (Ek-1) dayalı olarak ve Ankara Valiliği İl Mahalli İdareler Müdürlüğünün 8.9.2000 tarih ve BO54VLK4060700-13-13.2614 sayılı yazısına (Ek-2); istinaden Türkiye Barolar Birliğine gönderilen Keçiören Belediye Başkanlığı 18.10.2000 tarih ve E-3/2000-1838 sayılı yazısı ile "odanıza kayıtlı ve ilçemiz sınırları içerisinde faaliyet gösteren iş yerlerine gerekli tebligatlar yapılarak işyeri açma izni harçlarının yatırılmasının sağlanması" istenmiştir. (Ek-3)

23.10.2000 tarihinde Birliğimize tebliğ edilen bu yazı üzerine 30.10.2000 tarihinde davalı İçişleri Bakanlığına başvuru olarak; 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 1. Maddesine göre "avukatlığın" bir

"kamu hizmeti" olduğu, bu niteliği gereği avukat bürolarının farklı bir statüye tabi olup işyeri açma izni almaya ve harç ödemeye mecbur tutulamayacağı, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün Valiliklere gönderdiği 30.12.1987 tarihli B ve M.A.D. 531 (87) 41320 sayılı (Ek-4) genelgesi ile de Danıştay 1. Dairesinin E.1987/236, K.1987/240 sayılı istişari kararı (Ek-5) gereği avukatlardan büro açma İzni Harcı ödemelerinin istenemeyeceğinin duyurulduğu, Avukatlık Kanunu, Danıştay 1. Dairesinin anılan istişari kararı ve bu karara uygun olarak çıkarılan 30.12.1987 tarihli genelge doğrultusunda işlem yapılması talep edilmiştir. (Ek-6)

Davalı İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 16.11.2000 tarih ve 47407 sayılı cevabi yazısında 4.9.2000 gün ve 49119 sayılı genelge doğrultusunda "belediye hudutları ve mücavir alanlar dahilinde bir işyeri açmak için kendi meslek kuruluşlarından izin alan iş sahiplerinin de ayrıca "işyeri Açma İzni Harcı" ödemeleri gerekeceği belirtilerek talebimiz reddedilmiş (Ek-7) ve bu yazı 20.11.2000 tarihinde tarafımıza tebliğ edilmiştir.

Bu durumda Davalı Bakanlık Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 4.9.2000 tarih ve 48119 sayılı genelgesi ile bu genelgeye dayalı olarak ve Ankara Valiliği İl Mahalli İdareler Müdürlüğünün 8.9.2000 tarih ve BO54VLK4060700-13-13.2614 sayılı yazı ve bu yazıya istinaden Türkiye Barolar Birliğine gönderilen Keçiören Belediye Başkanlığı 18.10.2000 tarih ve E-3/2000-1838 sayılı yazısı ile tesis edilen işlemlerin iptali için Başkanlığınıza başvurmak ve dava sonuçlanıp karar kesinleşinceye kadar yürütmenin durdurulmasını talep zorunluluğu doğmuştur.

1. Hukuk devletinin vazgeçilmez ögesi olan yargı; sav-savunma ve karar üçlüsünden oluşmaktadır. Yargının üç ayağından biri olan savunma hakkını temsil eden avukatların bu görevi yürütürken bağımsız olmaları da esastır. Avukat olmanın ve avukatlık yapabilmenin kuralları, ruhsatın kimden alınacağı, mesleki faaliyetlerin hangi koşullarla, ne şekilde ve nerede sürdürüleceği,

denetim ve yaptırım biçimleri (bu cümleden olarak avukat bürosunun nitelikleri de) yasalarla ve meslek kuralları ile belirlenmiş olup, bu belirlemeler dışında getirilecek herhangi bir denetim ve sınırlama öncelikle savunmanın ve mesleğin bağımsızlığını etkileyeceğinden hukuk devletinde kabul edilemez bir uygulamadır.

Avukat bürolarının mahalli idarelerin denetim ve iznine tabi tutulması sonucunu doğuran dava konusu işlemler ile savunmanın bağımsızlığı ilkesinin zedelenmesine olanak tanınmakta, savunma mesleğinin yürütüldüğü bürolar, İçişleri Bakanlığının ve yerel yönetimlerin denetimizin baskısı altına girmektedir. Avukat bürolarının yerel yönetimler tarafından denetlenip onların izni ile açılmasının kabulü hukuk devletinde kabul edilemez bir uygulamadır. Savunmanın denetlendiği yerde, bağımsız bir savunmadan, savunmanın olmadığı bir yerde de yargıdan ve hukuk devletinden söz edilemez. Dava konusu işlemlerin öncelikle bu yönden iptali gerekir.

Diğer yandan, Avukatlık Kanununun 1. Maddesinde yer alan "Avukatlık kamu hizmeti ve serbest bir meslektir" hükmünde de açıkça vurgulandığı gibi; avukatlar üstlendikleri bu önemli görev nedeniyle diğer serbest meslek gruplarından farklı olarak aynı zamanda bir **kamu hizmeti** yapmaktadırlar.

Kamu hizmeti yürüten avukat, mesleğini icra ederken kendi meslek örgütü dışında hiç bir kişi-kurum ve kuruluş tarafından denetlenemez. Avukat, Avukatlık Yasası ve Meslek Kuralları doğrultusunda mesleki faaliyetlerini yürütürken sadece kendi özel yasaları, meslek ilke ve kuralları ile bağlı olup, bu çerçevede faaliyetini sürdürür ve denetlenir. Avukat bürolarının nasıl olması gerekeceği de kendi özel yasası ile hükme bağlanmış olup avukatın bağlı bulunduğu baronun denetim ve gözetimi altındadır. Bunun dışında kalan herhangi bir denetim ve kısıtlama mesleğin bağımsızlığı ilkesi ile bağdaşmaz.

2. Avukatlık Kanununun 43. maddesinde "Her avukat, levhaya yazıldığı tarihten itibaren üç ay içinde baro bölgesinde bir büro

kurmak zorundadır. BÜRONUN NİTELİKLERİNİ BAROLAR BELİRLER" hükmü yer almaktadır.

Avukat bürolarının niteliklerini belirleme gibi bir hak ve görevi bulunmayan Belediyelerin, barolar tarafından belirlenen büro niteliklerini denetleme hak ve görevleri de bulunmamaktadır.

İçişleri Bakanlığına ve yerel yönetimlere bu konuda verilmiş herhangi bir hak ve yetki bulunmadığı gibi, yerel yönetimler tarafından sunulan-sunulması gereken herhangi bir hizmet de söz konusu değildir. Verilen hiç bir hizmet ve tanınan hiç bir yetki bulunmadığı halde, avukatların mesleki faaliyetlerini sürdürdükleri bürolar için büro açma izni ve harcı adı altında tahsilat yapılmasını öngören genelgenin ve bu genelgeye dayalı işlemlerin hukuki dayanağı da bulunmamaktadır.

Belediyelerin görevleri 1580 sayılı Belediye Kanununun 25. maddesinde sayılmış ve 3. Bente de ruhsat alma zorunluluğu olan iş ve eğlence yerleri ".....lokanta, birahane, gazino, kahvehane, kiraathane, meyhane, han, otel, hamam, sinema, tiyatro, bar, dansing ve emsali yerler..." olarak belirlenmiştir. Bu maddede sayılan işyerleri arasında avukat büroları yer almamaktadır.

2464 sayılı yasanın "işyeri açma izni harcı" başlığı altında yer alan 81. Maddesinde ise işyerinin açılması değil, bir işyerinin açılması konusunda alınması gerekli izin nedeniyle harç ödenmesi söz konusu olup bu husus madde başlığından da anlaşılmaktadır. Anılan maddenin yorumundan, işyeri izni harcına tabi tutulan işyerlerinin, özel kişi ve kurumlarca açılan ve özel nitelik taşıyan işyerleri olduğunun anlaşıldığı, noterler ve avukatların, gelir vergisi yönünden serbest meslek erbabı olmakla birlikte diğer meslek gruplarından farklı olarak kendi özel yasaları ile **kamu hizmeti** yaptıkları hükme bağlandığından, avukatlık ve noterlik bürolarının açılmasının Belediye Gelirleri Kanununun 81. maddesi anlamında işyeri olarak değerlendirilemeyeceği ve bu nedenle de işyeri açma izni harcına tabi tutulmalarının mümkün olamayacağı Danıştay 1. Dairesinin

E.1987/236, K.1987/250 sayılı kararında da vurgulanmaktadır.

1580 sayılı Belediye Kanununun, belediyelerin görevlerini ve gelirlerini belirleyen 15. ve 19. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde de belediye gelirlerinin, belediyelerin verdiği hizmetlere karşılık olarak öngörüldüğü, belediyelerin hizmet götürmediği bir konuda tahsil edebileceği bir vergi veya harçtan söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 1. Maddesi ile avukatlık hizmetleri kamu hizmeti sayılmaktadır. Aynı yasanın 43. maddesi hükmü gereğince de avukatlık bürolarının niteliklerinin belirlenmesi baroların yetki alanında olup belediyelerce (davalı idarelerce) yapılacak bir işlem bulunmamaktadır.

Danıştay 1. Dairesinin E.1987/236, K.1987/250 sayılı ekte sunulan mütalaasında da; "Belediyelerin avukatlık büroları için mevzuatta öngörülen gerekli ve zorunlu hususları denetleme veya belirli belediye hizmetleri yapma gibi harç alınmasını gerektirecek bir faaliyetinin olmaması, işyerinin kazanç amacı gütmemesinin harç alınmasını gerekli ve haklı kılmaması nedenleriyle sözü edilen büroların 2464 sayılı yasanın 81. maddesinde yazılı işyeri açma izni harcına tabi olamayacağı mütalaa olunur." demek suretiyle avukat büroları ile noterlikleri uygulama dışına çıkarmıştır.

Anılan bu görüş ışığında işlem yaparak noterlik ve avukatlık bürolarından harç almayan davalıların, yasal hükümlerde herhangi bir değişiklik olmadığı halde yasal düzenlemelere ve mevcut uygulamalara tamamen aykırı biçimde yeni bir genelge çıkararak yasa ve hukuka aykırı şekilde avukatlardan iş yeri açma izin harcı alınması yönünde tesis ettiği işlemlerin hukuki dayanağı da bulunmadığından iptali gerekir.

3. Dava konusu Genelgeye dayanak yapılan Danıştay 8 Daire kararı, yukarıda sözü edilen 1. Daire kararını ortadan kaldıracı nitelikte olmayıp, kamu hizmeti olan avukat ve noterlerin büroları için emsal

teşkil ederek uygulamanın değiştirilmesi sonucunu doğuracak bir karar olarak değerlendirilemez. Esasen Danıştay'ın 8 Daire kararına dayanarak avukat büroları hakkındaki uygulamayı (1. Daire kararını) değiştiren davalı Bakanlık noterler için kendisini eski uygulamayı (1. Daire kararını) değiştiren davalı Bakanlık noterler için kendisini eski uygulamaya bağlı kabul ederek **harç alınmaması** yönünde işlem tesis etmiştir. (Ek 8- İçişleri Bakanlığının cevabi yazısı üzerine çıkarılan Türkiye Noterler Birliğinin 21.11.2000 tarihli genelgesi)

Bakanlık noterler için kendisini 1. Dairenin kararı ile bağlı kabul ettiği halde; aynı kararda yer alan ve aynı şekilde kendi özel yasası ile bir kamu hizmeti olduğu hükme bağlanan ve bağlı buldukları baronun belirleyip denetlediği niteliklerdeki bürolarda mesleki faaliyetlerini sürdürmeleri yasal bir zorunluluk olan avukatlar için farklı bir uygulama yaparak; idari işlemlerin hukukilik-objektiflik-eşitlik gibi bulunması gereken temel kriterlerine aykırı şekilde dava konusu işlemleri tesis etmiştir. Dava konusu işlemlerin bu nedenle de iptali gerekir.

3572 sayılı "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un Danıştay 1. Dairesinin anılan kararında yer alan görüşünü değiştirecek nitelikte yeni bir düzenleme getirdiğinin de kabulü olanaklı değildir. Kaldı ki; mevcut kanun hükmündeki kararnameyi yasalastıran anılan yasanın 2. Maddesinde sayılan meslek grupları arasında yer almadığı halde noterler için işyeri açma izin harcı almayan davalı idarenin aynı niteliklerdeki avukat büroları için farklı bir uygulama getirmesi ve bu değişikliğin gerekçesi olarak anılan yasanın 2. Maddesinde sayılan istisnalar arasında "avukatların" yer almadığını göstermesi inanılır ve kabul edilebilir bir hukuki gerekçe olarak da değerlendirilemez.

4. Normlar hiyerarşisine göre de üst normlara ve bu bağlamda özel yasa olan Avukatlık Yasası hükümlerine aykırı bir düzenleme yapılamayacağından avukat bürolarını denetleme ve büro açma izni verme hak ve yetkisi baroya ait olup bu yasal hükme aykırı ve yasanın

anılan maddelerini yok sayıcı nitelikte genelge çıkarılmış olması da dava konusu işlemlerin avukat büroları yönünden iptalini gerektiren bir başka nedendir.

5. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun hükümlerince "Avukatların ve baroların hak ve menfaatlerinin korunması için ilgili mercilere gerekli başvurularda bulunmak" (md.121/13) ve "meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereği her türlü organlara karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendisini göreve zorlayan hususları yapmak" (md.123/6). Türkiye Barolar Birliği Başkan ve Yönetim Kurulunun görevleri arasındadır.

Bağlı buldukları Baro tarafından Avukatlık Yasası ve Meslek Kuralları doğrultusunda denetlenen avukatlar ve avukat büroları için yasa ve meslek kurallarına aykırı şekilde getirilmek istenen ve denetimizin sonucunu doğuran dava konusu işlemler; avukatlık mesleği ile Avukatlık Yasası ve Meslek Kurallarını doğrudan ilgilendirdiği için TBB'nin bu konuda dava açma hakkı bulunduğu gibi, ülke çapında düzenleyici nitelik taşıyan bu işlemlere ilişkin dava da Danıştay'ın görevine girmektedir.

6. Genelge yürürlükte kaldığı sürece ileride telafisi olanaksız zararlara neden olunacağından bu durumun önlenmesi için yargılama sonuçlanıncaya kadar **YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI** da talep zorunluluğu doğmuştur.

KANITLAR : Genelge ve bu genelgeye dayalı olarak tesis edilen işlemler, ekli belgeler (8 adet) ve gerekli her türlü kanıt

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan ve yargılama sırasında da ortaya çıkacak nedenlerle;

1. Avukatların "İşyeri Açma İzni Harcı" ödemelerine ilişkin olarak davalı İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 4.9.2000 tarih ve 48119 sayılı genelgesi ile bu genelgeye dayalı

Ankara Valiliği İl Mahalli İdareler Müdürlüğünün 8.9.2000 tarih ve BO54VLK4060700-13-13.2614 sayılı yazı ve bu yazıya istinaden Türkiye Barolar Birliğine gönderilen Keçiören Belediye Başkanlığı 18.10.2000 tarih ve E-3/2000-1838 sayılı yazısı ile tesis edilen işlemlerin iptaline

2. Dava sonuçlanıp karar kesinleşinceye kadar yürütmenin durdurulmasına,

3. Yargılama giderlerinin davalılara yükletilmesine

Karar verilmesini vekil edenim adına saygılarımla dilerim.

T.B.B. Vekili
Av.Tülay Yılmaz

EKLER :

1. İçişleri Bakanlığı, Mah.İd.Gen.Md.y, 4.9.2000 T.ve 48119 sayılı genelgesi (EK-1)
2. Ankara Valiliği İl Mah.İd.Md.8.9.2000 T.ve BO54VLK4060700-13-13.2614 sayılı yazısı (Ek-2)
3. Keçiören Belediye Bşk.18.10.2000 T ve E-3/2000-1838 sayılı yazısı (Ek-3)
4. İçişleri Bakanlığı Mahalli İd.Gnl.Md., 30.12.1987 T. ve 413120 sayılı Genelgesi (Ek-4)
5. Danıştay 1. Dairesinin E.1987/236, K.1987/250 sayılı istişari kararı (Ek-5)
6. İçişleri Bakanlığına yazılan 30.10.2000 T.li yazı (Ek-6)
7. İçişleri Bakanlığı Mah.İd.Gn.Md.16.11.2000 T ve 47407 sayılı cevabi yazısı (Ek-7)
8. İçişleri Bakanlığının cevabi yazısı üzerine çıkarılan Türkiye Noterler Birliğinin 21.11.2000 tarihli genelgesi (Ek-8)
9. Vekaletname

12. Devlet Güvenlik Mahkemeleri Sorunu :

Türkiye Barolar Birliği, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kurulduğu günden beri bu mahkemelere karşı olmuştur. Yönetim Kurulumuz da aynı görüşü benimsemektedir. Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin birer "uzmanlık mahkemesi" olmayıp, "olağanüstü mahkemeler" oldukları kanısındayız. Bu nitelikleri dikkate alındığında, bu mahkemelerdeki asker üyenin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı gereği çıkarılması da büyük bir anlam taşımamaktadır. Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin olağanüstü mahkeme niteliği ve adil yargılanma hakkına aykırı düşmesi nedeni ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde çeşitli davalar mevcuttur. Henüz bu konuda karar verilmemiş olmakla birlikte, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu yönde karar vereceğine inanıyoruz.

13. Normal ve F Tipi Cezaevleri :

Cezaevleri uzun yıllardan beri ülkemizin kanayan yarasıdır. Bu nedenle Türkiye Barolar Birliği bünyesinde oluşturulan komisyon Diyarbakır E Tipi Ceza ve Tutukevi, Eskişehir Özel Tip Cezaevi, Bayrampaşa Tutukevi, Bakırköy Çocuk ve Kadın Tutukevi, Aydın E Tipi Cezaevi, İzmir Buca Cezaevi ve Ankara Kapılı Cezaevinde incelemeler yapmış ve bu konudaki çalışmalarını "Türkiye Barolar Birliği'nin Ceza ve Tutukevleri ile İlgili Araştırma Raporu" adı altında yayınlamıştır.

Daha sonra 25 Ekim 1999 tarihinde Ankara'da 9 Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr.Timur Demirbaş, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcısı N.Yılmaz Sağlam, Amerika Birleşik Devletlerinden LLM Ceza İnfaz Hukuku Uzman Müşaviri Melda Türker'in katıldığı ve Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri Av.Özdemir Özok'un yönettiği İnfaz Hukuku ve Ceza-Tutukevleri konulu panel düzenlenmiş, daha sonra panel bir kitapçık halinde yayınlanmıştır.

Türkiye Barolar Birliği'nin cezaevleriyle ilgili inceleme ve çalışmaları devam etmiştir.

Türkiye Barolar Birliği ve İstanbul Barosunun ortaklaşa düzenlemiş olduğu F Tipi Cezaevleri ile ilgili olarak İstanbul Four Seasons Otelindeki kokteyl ve yemekli toplantıya İstanbul'daki yazılı ve görsel basın mensupları katılmıştır.

Daha sonra Birlik Başkan ve bazı üyeleri tarafından Sincan ve İzmir F Tipi Cezaevleri gezilerek görülmüş ve değerlendirmeye alınmıştır.

Yönetim Kurulumuz bugüne kadar yaşanan olaylar ve sorunlar nedeniyle cezaevlerinde koğuş sistemine karşıdır. F tipi cezaevlerinin mimari yapısı tartışılmadan Adalet Bakanlığı'nın, Terörle Mücadele Yasası'nın, cezaevlerinde hükümlü ve tutukluların tecridini öngören 16. maddesi hükmü değiştirilmeden, Cezaevleri İzleme Komisyonları Yasası ile İnfaz Yargıçlığı Yasası çıkarılmadan (F) tipi cezaevlerini açmayacağına söz vermiş olmasına rağmen, bu cezaevlerinin söz verilen düzenlemeler yapılmadan açılmış olmasını doğru bulmuyoruz. Sayın Bakan'ın ilk başta, diğer cezaevlerinin hasara uğraması nedeniyle (F) tipi cezaevlerini açma zorunda kaldıkları yolundaki savunması, o tarih için geçerli kabul edilse dahi, aradan 5 ayı aşkın süre geçmiş olmasına rağmen kamuoyu önünde söz verilen Yasa Tasarılarının hala TBMM'ne gönderilmemiş olması, belirtilen gerekçenin sadece bir bahane olduğu izlenimini doğurmaktadır. Söz verilen bu düzenlemeler daha fazla gecikmeden gerçekleştirilmeli ve (F) tipi cezaevlerinde insan haysiyetine saygılı bir infaz rejimi kurulmalıdır.

14. Tahkim

1999 yılında uluslararası tahkim konusu kamuoyunca yoğun bir şekilde tartışılmıştır. Türkiye Barolar Birliği bu konuda duyarlı davranmış ve 16 Temmuz 1999 tarihinde Ankara'da Prof.Dr.Tuğrul

Arat'ın oturum başkanlığını yaptığı ve Prof.Dr.Ülkü Azrak, İstanbul Barosu Başkanı Av.Yücel Sayman, Prof.Dr.Mümtaz Soysal ve Prof.Dr. Cemal Şanlı'nın katıldığı "İdari Sözleşmeler ve Uluslararası Tahkim" konulu panel düzenlenmiş ve konu tartışılmıştır. Daha sonra panel konusu kitap haline getirilerek yayınlanmıştır.

15. Yolsuzluklar ve Gelir Dağılımındaki Eşitsizlik :

Her türlü yolsuzluk ve bankaların içinin boşaltılması, sistemi tıkamış, ülkemizin ekonomik ve sosyal sıkıntılar içine girmesi neden olmuştur. Siyaset, bürokrasi ve ticaret iç içe geçmiş toplumdaki değerler yıpranmıştır. Ülkenin siyasal yapısını ve demokratik düzenini tehdit eder duruma gelmiştir.

Türkiye Barolar Birliği tüm yolsuzluk ve soygunların neden olanların üzerine ivedilikle gidilmesini ve sorumluların bağımsız mahkemelerde hesap vermelerini istemektedir.

Ayrıca yolsuzlukları soruşturan ve kovuşturan tüm kurum ve kuruluşlara herkesin destek olması gerektiği inancındadır.

Ülkemizde milli gelirin paylaşımında büyük dengesizlik ve bunun doğurduğu haksızlık söz konusudur. Vatandaşlarımızın çoğunluğu, fakirlik sınırı altında bir gelirle yaşama durumunda bırakılmışlardır. 2000 yılı Kasım ayı ile 2001 yılı Şubat ayında yaşının ekonomik krizler durumu daha da vahim hale getirmiştir.

Bu ekonomik dengesizliği, milli gelir paylaşımındaki haksızlıkları daha fazla gecikmeden düzelterek ekonomik önlemler mutlaka alınmalıdır.

16. Milletvekili Dokunulmazlığı Ayrıcalık Hükümü Olmaktan Çıkarılmalıdır :

Anayasamızın 83. maddesinde hükme bağlanan milletvekili dokunulmazlığına ilişkin hüküm, bir ayrıcalık hükümü niteliğindedir. Parlamentoda dokunulmazlığın kaldırılması istemini içeren yüze yakın dosya görüşülmeden beklemektedir. Anayasamızın bu hükmü, tüm

vatandaşlar için güvenilen yargıya, milletvekili söz konusu olduğunda güvenmeme anlamını taşımaktadır. Bu nedenle, ayrıcalık niteliğindeki bu hükmün değiştirilmesi gerekir.

Birlik Yönetim Kurulumuzun bu konudaki önerisi şöyledir: Milletvekillerinin TBMM'de yapacakları konuşmalarda ve bunları dışarıda tekrarlamalarında tam bir sorumsuzluk söz konusu olmalıdır. Milletvekili meclis kürsüsünde, herhangi bir ceza tehdidi altında olmadan serbestçe konuşabilmeli, düşüncelerini rahatlıkla açıklayabilmelidir. Buna karşın milletvekili olmadan önce veya olduktan sonra suç işlediği ileri sürülen milletvekili dokunulmazlık söz konusu olmadan, yargılanabilmelidir. Bu yargılamada dikkat edilmesi gereken husus, milletvekilinin Meclis'den uzaklaştırılmasını önleyici tedbirlerin alınmasıdır. Yargılama sonunda, milletvekilliğine engel bir suçtan mahkumiyet kesinleşince o kişinin milletvekilliği son bulmalı, milletvekilliğine engel olmayan bir suçtan kesin mahkumiyet halinde ise infaz dönem sonuna bırakılmalıdır.

17. Av.Cem Alptekin Davası :

15-16 Mart olayları ile ilgili davada müdahil vekili olarak görev yapan İstanbul Barosu avukatlarından Cem Alptekin hakkında, delil niteliği olan bir MİT belgesini mahkemeye sunması nedeni ile, Adalet Bakanlığı'nca soruşturma ve koğuşturma izinleri verilmiş ve sonuçta TCK.nun 159. maddesi ile 2987 Sayılı Yasanın 27. maddesinin 1 ve 3. fıkraları ile aynı yasanın 13. maddesine ve 3713 sayılı yasanın 6. maddesine göre cezalandırılması istemi ile dava açılmıştır.

Yönetim Kurulumuz, bir avukatın mahkemeye delil sunması nedeni ile cezalandırılmak istenmesinin savunma hakkını ortadan kaldıracağını, amacın avukatlara gözdağı vermek olduğunu vurgulayan bir yazıyı Birlik Başkanı aracılığı ile davayı gören İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesine sunmuştur. Bu dilekçenin örneği aşağıdadır:

Sayı : 2987

Ankara 10/06/1999

5.AĞIR CEZA MAHKEMESİ
SAYIN BAŞKANLIĞINA
İSTANBUL

Dosya No: 1999/79

1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın, Türkiye Barolar Birliği'nin görevlerini düzenleyen 110. maddesinin 11.bendi "Kanunların Avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklendiği görevlerin tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak" hükmünü öngörmüştür.

Keza aynı yasanın 121. maddesinin 13. bendi Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'na "Avukatların ve Baroların hak ve menfaatlerinin korunması için ilgili mercilere gerekli başvurularda bulunmak" görevini vermiştir.

Yasanın bu maddeleri gereğince, Sayın Mahkemenizin 1999/79 Esas sayılı dosyasında meslektaşımız Av.Cem ALPTEKİN ile ilgili olarak görülmekte olan dava ile ilgili olarak görüşlerimizi sunmak istiyoruz.

Kamuoyunda 16 Mart katliamı olarak bilinen ve halen İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 1995/128 Esas sayılı dosyası ile devam eden davada, müdahil vekili olarak görev yapan Av.Cem ALPTEKİN bu dava sırasında eline geçen ve MİT arşivine girmiş olduğu söylenen ve delil niteliği taşıyan bir raporu elde edip mahkemeye sunduğu için 5 yıldan 24 yıla kadar ağır hapis istemi ile Sayın Mahkemenizde yargılanmaktadır.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, görülmekte olan bir davanın konusu ile ilgili ve sanıkların sorumluluğu konusunda Mahkemeye ışık tutabilecek nitelikte bir delili elde eden ve Mahkemeye sunan, böylece görevini doğru bir şekilde yerine getiren bir avukatın cezalandırılmak istenmesinin, sadece bir avukata karşı

tutum olmayıp, bu davranışın doğrudan doğruya "SAVUNMA HAKKINA" bir sınırlama getirme amacının sonucu olduğu kanısına ulaşmıştır.

Bilindiği üzere Ceza muhakemesinde mutlak gerçek, tam doğru aranır. Mahkemenin tam doğruyu bulabilmesi, mutlak gerçeğe ulaşabilmesi ise tüm delilleri ele geçirip, inceleyebilmesine bağlıdır. Deliller Mahkemeden gizlendiği sürece, davanın doğru bir sonuca ulaşması olanaksızdır. Bu nedendir ki, Türk Ceza Yasası'nın 296. maddesinde suç delillerini yok etmek veya saklamak suç olarak kabul edilmiştir.

Görülmektedir ki, bir avukatın eline geçen delili Mahkemeye sunması suç olmayıp, Yasanın istediği bir görevdir. Bu görev Devlet içinde görev yapanlar için de geçerlidir. Aksine, eline geçen veya elinde bulunan delili Mahkemeye sunmamak veya bu delili saklamak SUÇTUR.

Avukatlık Yasası 2. maddesinde, avukatın hukuki uyuşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun çözümlenmesi için yargı organlarına yardımcı olmakla görevli olduğu ve 34. maddesinde de avukatın görevini özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır. Eline geçen ve delil niteliği olabilecek bir belgeyi Mahkemeye sunan meslektaşımız, böylece Yasanın kendisine yüklediği görevi tam olarak yerine getirmiştir. Çünkü bu delili Mahkemeye sunmasa idi, adalet ve hakkaniyete uygun bir karar için Mahkemeye yardım etmemiş olacak ve dolayısı ile görevini doğrulukla yerine getirmemiş olacaktı. Görevini Yasanın istediği doğrultuda yerine getirdiği için bir avukatın cezalandırılmasının istenmesi gerçekten üzücüdür.

Mahkemesinin elinde davaya delil olabilecek belge olup olmadığı sorusuna - Milli İstihbarat Teşkilatı'nın yok cevabı vermesi herşeyden önce T.C.K.nun 296. maddesine aykırılık teşkil eder. Esas sorumluluk onlar için doğmuş olması gerekirdi. Ayrıca MİT'in suç duyurusu

yazısında gerçeğe aykırı, böyle bir cevap verilmesini ve belgeyi göndermemesini "DEVLET GELENEĞİ"ne dayandırmaktadır. Görülmekte olan bir davada sanıkların sorumluluklarına ilişkin delilleri Yargıdan saklama şeklinde bir Devlet geleneğinden bahsedilemez. Bu yazıdan maalesef Anayasaya aykırı yasal olmayan bir gelenek oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Anayasal "Hukuk Devleti" ilkesi zedelenmiştir.

Görülmektedir ki, esas sorun, bazı kişi ya da kurumların kendilerini Yasaların ve Yargının üzerinde görme sorunudur. Olayımıza, MİT raporları açısından avukatlara adeta bir gözdağı verme zihniyeti yer almaktadır. Eğer ülkemizde Hukukun Üstünlüğü ilkesi geçerli ise, Eğer Devletimiz bir Hukuk Devleti ise - ki öyledir - bu yanlış tutum ve zihniyetlerden vazgeçilmesi gerekir.

İnanıyoruz ki bu gözdağı verme hevesleri hiçbir sonuç doğurmayacak ve meslektaşlarımız yargının haklı ve doğru bir sonuca ulaşabilmesi için kendilerine düşen görevi, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da yerine getirmeye devam edeceklerdir.

Saygılarımızla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Meslektaşımız Cem Alptekin'in müdafiliği'ni Birlik Başkanı Av.Eralp Özgen, Başkan Yardımcısı Av.Hüseyin Erkenci, Yönetim Kurulu üyelerimiz Av.Kazım Kolcuoğlu ve Av.Ayşenur Bahçekapılı ile İstanbul ve Sakarya Baro Başkanları ve bazı avukat arkadaşlarımız üstlenmişlerdir.

Sonuçta meslektaşımız hakkında bu suçlamalar nedeni ile beraat kararı verilmiştir. Ancak bu kararı İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı temyiz etmiştir. Dosya halen Yargıtay'dadır.

18. Prof.Dr.Faruk Erem Adına Düzenlenen Yarışma:

15.10.1998 tarihinde aramızdan ayrılan değerli hocamız ve Birliğimizin kurucu başkanı Av.Faruk Erem anısına her yıl bir yarışma düzenlemesine Denizli'de toplanan 25. Olağan Genel Kurul'da karar verilmişti.

İlk yarışma "Hukukun üstünlüğü" konulu olarak düzenlenmiş ve sonuçta

1. lik ödülünü : Prof.Dr.Haluk Günugur,'un ÜMANİZM adlı eseri ile

Jüri özel ödülünü: Özge Umut EKER'in (Ankara Ü. Hukuk Fakültesi Öğrencisi) Kavram ve Olgu Olarak Hukuk Devleti İdesinin Felsefi Temelleri adlı eseri ile

ve mansiyonları da

Av. Ali Akın Anal'ın Hukuk Devleti adlı eseri ile,

Av. Fethi Şengil'in Devletin Etik Üstünlüğü ve Hukuk Üstünlüğü adlı eseri ile kazanmışlardır.

19. Ali Günday "Yılın Hukukçusu" ödülü.

25.07.1995 tarihinde iğrenç bir tecavüz sonucu aramızdan ayrılan Gümüşhane Baro Başkanımız Av.Ali Günday adına, her iki yılda bir yılın hukukçusunun saptanarak ilanı, Denizli'de toplanan 25. Olağan Genel Kurul'da kararlaştırılmış idi.

14 Ocak 2001 yılında Ankara'da toplanan Baro Başkan ve temsilcileri 2000 yılı ile ilgili olarak Yılın Hukukçusu olarak Sayın Cumhurbaşkanımız Ahmet Necdet Sezer'i seçmişlerdir.

20. Isparta'da öldürülen meslektaşımız Av. Fatma Sevük

03.10.2000 tarihinde Isparta'da çok üzücü bir olay yaşanmış ve meslektaşımız Av. Fatma Sevük bir haciz işlemi sırasında davalılar tarafından öldürülmüştür.

Bu olaydan Yönetim Kurulumuz büyük infial duymuş ve bir kamuoyu duyurusu ile düşünce ve duygularını açıklamıştır. Barolarımız da aynı şekilde üzüntülerini açıklamışlardır.

Isparta'da görülmekte olan davaya Yönetim Kurulumuz kararı ile müdahale dilekçesi gönderilmiş; ancak müdahale talebimiz mahkemece reddolunmuştur. Bunun üzerine yönetim kurulunu temsil etmek üzere, merhum meslektaşımızın ailesinden alınan vekaletna-meler ile Av.Hüseyin Erkenci ve Av.Sabri Kurt davayı takibe başlamışlardır.

21. GÜNEYDOĞU RAPORU

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu uzun çalışmalar sonucunda Güneydoğu sorununu enine boyuna tartışmış ve sonunda Güneydoğu Raporunu kabul etmiştir. Bu rapor 10 Aralık 1999 tarihinde Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun Şanlıurfa'da Bölge Baro Başkanlarıyla yapmış olduğu ortak toplantıda kamuoyuna açıklanmıştır. Daha sonra rapor bastırılarak kitapçık haline getirilmiş olup, rapor metni aşağıdadır.

SUNUŞ

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Batman'da Bölge Baro Başkanları ile Ülke ve Bölge sorunlarının tartışıldığı çok önemli bir toplantı gerçekleştirdi. Toplantıya katılan Baro Başkanlarının, Ülke ve Bölge sorunlarına ilişkin çok ciddi değerlendirmeleri oldu. Toplantı sonucunda Güneydoğu sorunu ile ilgili bir rapor hazırlanması gereği ortaya çıktı. Raporun hazırlanması için barolarımıza yazılar yazılıp, konu ile ilgili görüşleri alındı. Değerli barolarımızın bildirilen görüşlerine raporda ağırlıklı olarak yer verildi.

Raporun hazırlanması sürecinde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Terör Örgütü PKK'nın başı Abdullah Öcalan yargılanmak üzere Türkiye'ye getirilmiş, yargılanıp hakkında hüküm kurulmuş,

yargılanması sırasında Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin yapısı yeniden tartışma konusu yapılarak, bu konuda anayasa değişikliğine gidilmiştir.

Güneydoğu sorununun Ülkemizin en önde gelen sorunlarından biri olduğu bilinmektedir. Sorun bugüne kadar çok değişik adlar ile ifade edilmiştir. Kimi soruna Güneydoğu sorunu, kimi Terör sorunu, kimi Kürt sorunu adını vermiştir. Adı ne olursa olsun, ortada Ülke kaynaklarını tüketen bir sorun yaşanmaktadır. Sorunun ağırlığı gibi çözümü de çok karmaşık ve zor görünmektedir.

Bugüne kadar soruna ortaya konulan güvenlik boyutu ile bakılmış; konunun siyasal, sosyal ve ekonomik boyutları yeterince değerlendirilmemiştir. Olayın bu yönleri ile tartışılmasına olanak sağlanması çözüme yardımcı olacaktır.

Sorunu tartışan kişi ve kurumlar hakkında genelde soruşturma açılmakta ve bu kişi ve kurum temsilcilerinin karşısına T.C.K.'nin 312 ve Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesi çıkmaktadır. Düşüncayı açıklama özgürlüğü önündeki engeller nedeni ile de sorunun tartışılması ve çözüm önerileri sunulması güçleşmektedir.

Bugün ülkemiz nüfusunun azımsanamayacak bir bölümünün, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan ve Türkiye geneline yayılmış Kürt etnik kökenli vatandaşlarımızdan oluştuğu bilinmektedir. Bunların varlığı sosyolojik bir gerçektir.

Türkiye Barolar Birliği sorunu, taraf olduğumuz veya olmadığımız uluslararası sözleşmeler, insan hakları ve toplumsal yapımız ve devletimizin üniter bütünlüğü açısından değerlendirmeye özen göstermiştir. Bu amaçla çözüm önerileri sunmuş ve sorunun çözümüne katkıda bulunmak istemiştir.

İnceleme sırasında öncelikle bölgede mevcut durum ve gözlemlere yer verilmiştir. Daha sonra uluslararası sözleşmeler, insan hakları ve demokrasi açısından değerlendirmeler yapılmıştır. Çözüm önerileri içinde, çok kültürlü toplum yapısına bağlı olarak, çağdaş demokrasilerdeki değerlere uygun öneriler sunulmuştur.

Türkiye gelişen ve gelecekte çok iyi yerlere gelebilecek bir ülkedir. Türkiye bu sorunu çözüp aştığı takdirde, demokrasisi daha da sağlam temellere oturmuş önü açık ve geleceği aydınlık bir ülke olacaktır.

BÖLGEDE DURUM

Anadolu'da geçmişinden beri çok kültürlü ve farklı etnik kökenli toplumlar yaşamıştır. Bugün de ülkemizde Türk, Kürt, Çerkez, Boşnak, Laz ve buna benzer etnik kökenleri farklı birçok topluluk yaşamaktadır.

Kürt etnik kökenli vatandaşlarımız Ülkemizin geneline dağılmış olmakla beraber özellikle, Doğu ve Güneydoğu Bölgesinde daha yoğunluklu olarak yaşamaktadırlar.

Bu vatandaşlarımız 1000 yılı aşkın süreden beri, bu ülke insanı olarak varlık ve yaşam mücadelesi vermiştir.

1924 yılından başlayarak, Kürt etnik kökenli vatandaşlarımızın çoğunlukla yaşadığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da değişik zamanlarda yer yer, gerek iç, gerekse dış kışkırtmalar sonucu, aşağıda sayacağımız ayaklanmalar olmuş ve zaman zaman şükûnet sağlanmış olsa da, günümüzde yaşanan çatışmaların olduğu terör ortamına gelinmiştir.

Genel Kurmay Harp Dairesi Başkanlığı'nın yapmış olduğu açıklamalar ışığında 1924-1938 yılları arasında, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 17 ayaklanma olmuştur.

Bunlar sırasıyla,

Nasturi Ayaklanması	: 12-18 Eylül 1924
Şeyh Sait Ayaklanması	: 13 Şubat-31 Mayıs 1925
Reşkotan ve Raman Tedip Harekatı	: 9-12 Ağustos 1925
Sason Ayaklanması	: 1925-1937
1. Ağrı Ayaklanması	: 16 Mayıs-17 Haziran 1926

Koçgiri Ayaklanması	: 7 Ekim-30 Kasım 1926
Mutki Ayaklanması	: 26 Mayıs-25 Ağustos 1927
2. Ağrı Harekatı	: 13-20 Eylül 1927
Bicar Tenkil Harekatı	: 7 Ekim-17 Kasım 1927
Asi Resul Ayaklanması	: 22 Mayıs-3 Ağustos 1929
Tendürek Harekatı	: 14-24 Eylül 1929
Savur Tenkil Harekatı	: 26 Mayıs-9 Haziran 1930
Zeylan Ayaklanması	: 20 Haziran-Eylül 1930
Oramer Ayaklanması	: 16 Temmuz-10 Ekim 1930
3. Ağrı Harekatı	: 7 - 14 Eylül 1930
Pülümür Harekatı	: 8 Ekim-14 Kasım 1930
Tunceli(Dersim) Tedip Harekatı	: 1937-1938

Ayaklanmalar her seferinde silahla bastırılmış isyancılar cezalandırılmış ve asayiş bu şekilde temin edilmiştir. Ancak olayın sosyal boyutları ve bölgenin sosyolojik yapısı yeterince incelenmemiş ve değerlendirilmemiştir. Bunun yanında bölgenin ekonomik durumu da göz ardı edilmiş ve bölge, ekonomik açıdan da bölge geri kalmıştır. Böylece tam bir gerikalmışlık yaşanmış ve ülke geneli ile entegre edilememiştir.

12 Eylül 1980 sonrasında, Ülke genelinde asayiş sağlanıp normal yaşam düzenine geçilmesine rağmen, Bölgede yaşam normale dönmemiş ve 1979 yılında sıkıyönetim ile başlayan uygulama, yerini günümüze kadar gelen Olağanüstü Hal Rejimine bırakmıştır. Adı bile Olağanüstü Hal olan yönetim biçimi bölgede kalıcı bir hal almıştır. Bölgede yürütülen terörle mücadele yöntemlerinin uygulanmasından doğan sorunlar, durumu daha da ağırlaştırmıştır. Bölgede uygulanan olağanüstü hal rejiminin temelinde terör sorunu yatmaktadır.

Bunun sonucunda oluşan sorunları başlıklar altında inceleyecek olursak, sonucu daha sağlıklı ulaşma imkanı olacaktır.

TERÖR SORUNU

Bölgede, Devlete karşı kanlı bir mücadeleye yürüten PKK ve Hizbullah terör örgütü gibi illegal faaliyetlerde bulunan örgütler mevcuttur.

PKK'nın varlığını ve durumunu değerlendirmeden, sağlıklı bir sonuca ulaşmamız mümkün değildir.

PKK 1984 yılında Eruh baskınından sonra sürekli bir şekilde adını duyurmuş, bölgede her geçen gün etkinliğini arttırarak, ülkenin bugünlere gelmesinde ve sorunun ağırlaşmasında önemli bir etken olmuştur. PKK terör örgütünün başı Abdullah Öcalan yargılanması sırasında her ne kadar Türkiye'yi bölme gibi bir amaçlarının olmadığını savunmuş ise de, PKK terör örgütü Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesini de içine alacak bağımsız bir Kürt Devleti kurmayı amaçlamakta, yöntem olarak ta şiddeti ve terörü benimsemektedir.

Eğer değerlendirme doğru yapılmaz ve bu olgu görmezden gelirse, sorun üzerinde sağlıklı düşünülemez, konuşulamaz ve tartışılmaz.

Olağanüstü Hal Bölge Valiliğince 1999 Temmuz ayında yapılan açıklamada :

"Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin kurulduğu 12 Temmuz 1987 tarihinden bu yana geçen 12 yıl içinde OHAL bölgesinde 17825 olay meydana geldi. Bu olaylar sırasında 214'ü subay, 405'i astsubay, 2980'i er ve erbaş, 183'ü polis ve 1165'i geçici köy korucusu olmak üzere 4947 güvenlik görevlisi bunun yanında 498'i çocuk olmak üzere 4372 vatandaşımız PKK saldırıları sonucu yaşamını yitirdi. Yine aynı süre içinde 22494'ü ölü, 602'si yaralı, 2797'si sağ, 2282'si kendiliğinden teslim olmak üzere, toplam 28180 örgüt mensubu, etkisiz hale getirildi. Bu olayların yaşandığı süre içerisinde 82606 kişi gözaltına alındı. 23605'i tutuklandı, 58913 kişi serbest bırakıldı. Aynı tarihler içerisinde 2466 uzun namlulu silah, 6651 tabanca, 4668000 mermi, 23651 el bombası ve 1528 roketatar ele geçirildi" denilmektedir.

Her demokratik devletin, varlığına yönelen tehlikelere karşı kendini koruma hakkı mevcut bulunmaktadır. Bu, devletin varlık ve varlığını korumasının önde gelen şartıdır ve meşru temellere dayanır. Ancak devlet bu mücadeleyi hukuk içinde kalarak yapmak zorundadır. Aksi düşünce devlet terörünü yaratır. Bölgede terör ile yapılan mücadelelerde bir çok olumsuzluğun yaşandığı, hukuka aykırı eylemlerde bulunulduğu, bu hukuka aykırı eylem ve işlemlerden dolayı, Türkiye'nin uluslararası alanda sorunlar yaşadığı, kamuoyu tarafından bilinmektedir. Bölgede uygulanan olağanüstü hal yönetimi nedeni ile normal bir hukuk düzeni yoktur. Hem Olağanüstü Hal Yasası'nın uygulanmasından doğan hukuka aykırı eylemler, hem de bölgede yaşayan vatandaşların, gözaltına alınmaları olaylarının sonunda, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde olağanüstü şartlarda yargılanmaları Türkiye'yi Uluslararası kamuoyu önünde sıkıntıya sokan bir durumdur. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yapısı ile ilgili tartışmalar, yargılama usullerindeki hukuka aykırılıklar bunun açık örneğidir.

BÖLGEDEKİ UYGULAMALAR

1979 yılından beri başlangıcında sıkıyönetim, sonrasında olağanüstü hal olarak uygulanan yönetim sistemi, Ülke ile Bölge genelinde ikili bir hukuk sistemi yaratmıştır. Bölgedeki vatandaşlar yürürlükteki olağanüstü hal yasaları ve olağanüstü bir yönetim biçimi ile yönetilmektedir. Uygulamadaki idare tarzı nedeniyle vatandaşlar ile devlet arasında, bir güven bunalımı doğmuştur. Devlet bölgedeki vatandaşları genel olarak potansiyel suçlu gibi görmekte, olaylar karşısında suçlu suçsuz bir çok kişiyi suçlamakta ve haklarında işlem yapmaktadır.

Sonuçta birçok suçsuz insan, terör örgütünün yandaşymış gibi işlem görmekte ve yaşantılarında onarılmaz yaralar açılmaktadır. Bu iddialar ile gelecekteki yaşantısı kararmakta, kendisi için korku dolu

bir yaşam başlamaktadır. Bunun sonunda vatandaşlar, devletini olur olmaz sebepler ile kendisine karşı haksız ve hukuka aykırı uygulamalar yapan bir kurum gibi görmektedir. Bölgede görev yapan bir kısım kamu görevlileri önyargılıdır. Bu önyargılı kamu görevlilerinin vatandaşa yaklaşımları ve davranışları önyargılarına göre şekillenmektedir. Bölgede yaşayan bir vatandaş yetkili ve üst kademedeki görev yapan kamu görevlilerine kolayca ulaşmamakta ve derdini kolayca anlatamamaktadır. Bölgedeki birçok ilin valisinin özel kalem müdürlerinin polis olması ve özel kalemlerinde güvenlik nedeni ile de olsa polislerin görevli olması bunun açık örneğidir. Vatandaş bu özel kalemlerde görev yapan kişileri aşp, derdini anlatacağı yetkililere ulaşmamaktadır.

Bölgede mevcut feodal yapı halen hüküm sürmektedir. Ağalık, Şeyhlik, Aşiretsel yapı egemen güçler olarak varlıklarını devam ettirmektedir. Bu yapı içinde yer alan bir çok kişi devlet nezdinde hatırlı kişi konumundadır. Çoğu zaman vatandaşlar dertlerini anlatabilmek için bu hatırlı kişileri bulup yetkililere ulaşma yolunu denemektedir. Bu kişileri bulamayan pek çok vatandaş sorunlarını iletmekten yoksun kalmaktadır. Böylece kamu görevlilerinin vatandaş ile iletişimi azalmakta, sorunlara dar bir pencereden bakma ve değerlendirme sonucu doğmaktadır. Bölgedeki kamu görevlileri sorunun çözümünde üretici olamamaktadırlar. Bunda bölgedeki vatandaş devleti düşman gibi gören anlayışın payı büyüktür.

Bölgeye gelen insanların ilk dikkatini çeken, şehirlerarası yollardaki maksadı aşan ve insanları aşağılayıcı aramalardır. Yolda bu şartlarla karşılaşan insanlar şehirlerde silahları vatandaşlara dönük olarak dolaşan güvenlik kuvvetlerine ait araçları görünce de, ülkenin farklı bir yerine geldiklerini hemen anlamaktadırlar.

Bölgede güvenlik ve terör nedeni ile 1997 sonu rakamlarına göre 3428 yerleşim birimi boşaltılmış bulunmaktadır. Boşaltılan köyler oturulamaz bir hale gelmiştir. Bu köylerde yaşayan insanlar geleneksel olarak yaşadıkları topraklardan kopmuş, köylerinde

çiftçilik, hayvancılık ile uğraşan insanlar, bugün kentlerin amele pazarlarında ekmek parasına; çocukları okulda olmaları gerekirken, caddelerde ve kaldırımlarda, araba camları silmekten tutun, çekirdek, çiklet satmak gibi işlerde çalışarak, üretici oldukları toplum içinde tüketici konuma düşmüşlerdir. Bu vatandaşlarımız kent varoşlarında en olumsuz koşullarda yaşamak zorunda kalıp, kendilerine olan öz güvenlerini yitirmişlerdir. Köy boşaltmaları ve bölgedeki yaşam koşullarındaki olumsuzluk nedeni ile bölgeden Batı Anadolu'ya doğru göçler başlamış ve bu göçler sonucunda binlerce insan bölgeyi terk etmiştir. Büyük oranda göç alan kentlerin alt yapıları yetersiz olduğundan, kentlerin dokusu bozulmuş ve bu kentler büyük sorunlar yaşamaya başlamıştır.

Devlet boşalttırdığı ve yerleşime kapatma gereği duyduğu köyler ile ilgili olarak, hiçbir hukuki sorumluluk yüklenmemiş ve yüklenme gereği de duymamıştır.

Bölge Baroları ve Avukatlarından alınan bilgilere göre, işkence ve insan hakları ihlalleri olgusu, Türkiye genelinde olmakla beraber, Bölgede çok yaygın olarak kullanılmış ve kullanılmaktadır. Bölgede binlerce insan terör örgütlerine yardım ve yataklık ettikleri iddiası ile gözaltına alınmış ve gözaltı süreci içinde ağır işkencelere maruz kalmışlardır. Gözaltına alınan insanlar süre sonunda sarbest bile kalsalar, bu sürecin sonuçlarını çok ağır bir şekilde yaşamaktadırlar. Bu kişiler maalesef karşılaştıkları uygulamalar ve haksızlığa uğradıkları düşüncesi ile devlete karşı kin ile dolmaktadır. Üzülerek belirtmek gerekir ki, kurumlar işkencenin önlenmesi konusunda üzerlerine düşen görevleri gereğince yerine getirmemektedir. Özellikle işkence izleri ile ilgili yeterli tıbbi araştırmalar yapılmamakta, güvenlik mensuplarının yanında muayeneden geçirilen kişilerin hemen, hemen tüm hazırlık evraklarına, "kişide darp ve cebir izi yoktur." raporları eklenmekte, ifadeleri alan yargı makamları da, kişinin fiziki durumunu incelememektedirler. Ancak hazırlık evrakları arasında mevcut, "kişide darp ve cebir izi mevcut değildir." ibaresi

yazılı raporlara rağmen, tutuklanan bir çok kişinin cezaevi girişi sırasında yapılan doktor muayenesinde, vücutlarındaki tüm darp ve cebir izleri belirlenmektedir. Bölgedeki cezaevleri kayıtlarında bunların sayısız örneğini görmek mümkündür.

Bölgede insan hakları ihlalleri olağan yaşam vakaları haline gelmiş bulunmaktadır. Olağanüstü hal uygulamalarının yarattığı olumsuz koşullar ve hukuka aykırı tutumlara karşı koyma olanağı çok kısıtlıdır. Vatandaş özgürce hakkını arayamamaktadır. Hakkını aramaya kalkan kişiler de korku ve endişe içinde "ya başıma bir şey gelirse düşüncesi ile" hakkını aramaktan vazgeçmektedir.

Bölgede sayıları bini aşan birçok insan faili meçhul cinayetlere kurban gitmiş bulunmaktadır. Bu cinayetler ve faili meçhul olaylarla ilgili dosyalar, Cumhuriyet Savcılıklarında ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri Savcılıklarında beklemektedir. Ne yazık ki, bu faili meçhul cinayetlerin ve olayların faileri bugün bile bulunamamıştır. İnsanlık suçu olan terör eylemlerinin bir çok masum insanın öldürülmesi yanında, bu faili meçhul cinayetlerde de büyük payı vardır.

KÖY KORUCULUĞU

Köy koruculuğu terörü önleme düşüncesi ile yürürlüğe konulmuş bir uygulamadır. Ancak köy korucularının uygulamaları ve yasaya karşı gelen tutumları nedeni ile de bölge büyük sorunlar yaşamaktadır. Bölgede halen aşiretsel yapı varlığını devam ettirdiği için, birbirlerine düşman aşiretlerin biri, koruculuğu seçip devletin yanında yer aldığı imajı yaratırken, diğer karşı aşirete ise devlete karşı imiş gibi bir görüntü verilmektedir. Koruculuk görevi yapan aşiretlere ve kişilere devletin her türlü imkanı seferber edilirken, bu yapının dışında kalan kişiler ve aşiretler dışlanmakta, korucular tarafından ezilmeye çalışılmaktadırlar. Devletin verdiği silahlar ile bu kişiler etraflarına dehşet saçmaktadır.

Korucuların karıştıkları olaylar nedeni ile mahkemelerde suç dosyaları her geçen gün artarken, maalesef güvenlik kuvvetleri tarafından yapılan soruşturma safhasında büyük ölçüde korunmaktadırlar. Birçok çeteleşme faaliyetinin içinde korucular yer almaktadır. Suç işleyen koruculardan pek azı, işledikleri suçlar nedeni ile yargı karşısına çıkarılabilmektedir. Bölgede mevcut ve devam eden feodal yapının yanına bir de korucuların olumsuzlukları eklenmektedir.

EĞİTİM

Bölgede eğitim olanakları son derece sınırlı ve sağlıksız bir şekilde yürümektedir. Köy okullarının büyük bir bölümü terör nedeni ile kapalı olup, bu köylerde yaşayan çocuklar ne yazık ki eğitimsiz kalmaktadır. Olağanüstü Hal Valiliğinin rakamlarına göre bölgede 2202 okul öğretime kapalı bulunmaktadır. OHAL Bölge Valiliğinin Temmuz/1999 tarihli açıklamalarına göre :

"Şu anda OHAL Bölgesinde okula gidemeyen öğrenci sayısı 39000 civarında olup, 20000 sınıf ve 10000 branş öğretmenine gereksinim bulunmaktadır".

Halen yeleşime açık birçok köyde çocuklar, İlköğretim düzeyinde bile, eğitim alma olanaklarından yoksundur. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğretmen açığı had safhadadır. Üniversite kurulmuş bulunan, Diyarbakır, Van ve Şanlıurfa illerinde, üniversitelerdeki öğretim elemanı açığı son derece fazladır. Kentlerdeki okullaşma oranları da ülke geneline göre çok düşük bulunmaktadır.

EKONOMİK DURUM

21 ilden oluşan Doğu ve Güneydoğu Anadolu yöresinde, 1995 nüfus sayımına göre 11.743.880 kişi yaşamaktadır. Bu sayı Türkiye nüfusunun yaklaşık %20 sini oluşturmaktadır.

Bölge, geçmişten beri yaşadığı olumsuz koşullar ve zaman, zaman içine düştüğü terör ortamı nedeni ile ekonomik açıdan da, son derece geri kalmış bulunmaktadır. Bölgede Gaziantep ili dışındaki illerde sanayileşme gerçekleşmemiştir. Devlet Planlama Teşkilatının "Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Kriteri"ne göre, bölgede mevcut illerin indeks değerleri sıfırın altındadır. Sıralamada yer alan son 10 il bölge illeridir.

Bölgede köylerin boşaltılması sonucunda, hayvancılık yok olmaya yüz tutmuştur. Hayvancılık uğraş alanı olmaktan çıkmak üzeredir.

Bölgede mevcut işsizlik ülke genelinin 3-4 mislini aşmaktadır. 10-20 kişinin alınacağı bir kamu görevlisi sınavına, binlerle ifade edilen sayıda kişi müracaat etmektedir.

Bölgede GAP dışında devletin ekonomik alandaki yatırımları hemen, hemen yok denecek kadar azdır. Devlet bugüne kadar bölgede ekonomik kalkınmayı sağlayacak bir yapılaşmaya gitmemiştir. Yatırım konusunda verilen sözler ne yazık ki bugüne kadar tutulmamış, hep kağıt üzerinde kalmıştır. Devletin bölgede yaptığı bir kaç sayılı yatırımın da, teknolojisi eskimiş ve yenilenmesi yolunda bir çaba sarf edilmemiştir. Örneğin Türkiye'nin en eski petrol üretim sahasında kurulu bulunan Batman Rafinerisi 1930'lu yılların teknolojisinin ürünüdür. Bu rafinerinin kapasitesi 1.1 milyon ton olmasına rağmen, eskimiş teknolojisi nedeni ile kapasitesinin çok altında çalışmaktadır. Oysa aynı işlevi gören ve petrolünün bir kısmını Batman'dan alan diğer rafinerilerin kapasiteleri 10 milyon ton benzin üretimidir. Mevcut terör ortamı nedeni ile özel sektör de bölgeye yatırım yapmaktan kaçınmaktadır. Böylece bölge ekonomik açıdan da tam bir fakirlik yaşamaktadır.

Bölgede feodal yapı sürdüğünden, aşağıda belirtildiği gibi adaletsiz bir toprak dağılımı bulunmaktadır.

DPT.GAP Master Planı 1989 verilerine göre(Nüfusa göre toprak dağılımı) :

İller	Topraksızlar	1-5 Hk.	5-20 Hk.	20-50 Hk.	50-100 Hk.	100 Hk.
Adıyaman	21.2	58.3	16.7	2.8	0.7	0.3
Diyarbakır	45.1	41.3	10.3	2.1	0.7	0.5
Gaziantep	28.6	37.4	27.1	6.5	0.1	0.3
Mardin	41.3	46.7	9.6	1.6	0.5	0.3
Siirt	44.6	46.6	7.2	1.0	0.5	0.1
Şanlıurfa	42.1	26.8	23.4	5.1	1.9	0.7

Bölgede yaşam koşulları ve geçmişten günümüze gelen durum yukarıda değindiğimiz bir görünüm içinde bulunmaktadır.

DEMOKRASİ AÇISINDAN SORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bugün ülkemizin Güneydoğusunda ülke kaynaklarını kemiren, yok eden bir sorunun yaşandığı bilinmektedir. Tanımlama ne olursa olsun, sorunun özünde, o bölgede yaşayan insanların etnik köken farklılıklarından yararlanmak isteyenlerin yarattığı ayrılıkçı Kürt sorunu ve terörü yatmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinde, bir çok farklı etnik kültüre sahip topluluk bulunmaktadır. Bu ulus devlette farklı kültürde guruplar yer almış olmasına rağmen, bu kültürlere tabi tüm vatandaşlar, Türkiye Cumhuriyetine vatandaşlık bağı ile bağlı eşit statüye tabi kişilerdir.

Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'ni kurarken, batılılaşmayı ve çağdaşlaşmayı hedef göstermiştir. Atatürk tarafından sorunların çağdaş Batı Demokrasilerindeki yöntemlerle çözüleceği öngürülmüştür. Çağdaş Batı Demokrasilerinde, sorunlar barışçı yöntemler ile demokrasi içinde çözülmektedir.

Bugün Batı Demokrasilerinde ferdin ve ferdin içinde yer aldığı etnik toplulukların sosyal, kültürel ve ekonomik haklarının tanındığı, çoğulcu bir demokrasi yaşamaktadır. Çok kültürlülük toplumun vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. 1950'lerde başlayan yeni

anlayışların ışığı altında, yeni ve modern bir demokrasi anlayışı kurulmuş ve toplumlara mal edilmiştir. Uluslar anayasalarını ve temel yasalarını bu anlayış ile yeniden düzenlemiş ve sorunlarını bu yolla aşarak, uluslarını çağdaş bir yaşam düzeyine ulaştırmışlardır.

Çağdaş dünya ulusları, kendi içlerinde barındırdıkları farklı etnik kökenlerde bulunan toplulukları tanımakta, bu gurupların kültürleri, dilleri, dinleri ve öz kimliklerini korumakta ve gelişmelerine yardımcı olmaktadır. Bu demokrasilerde bireyin devlet ile bağıni oluşturan vatandaşlık kavramı yeniden düzenlenmiş, vatandaşlık kavramına yeni bir boyut getirilmiştir. Ancak Ülkemizde uygulanan yönetim anlayışının çağdaş demokrasiler karşısında geride kaldığı görülmektedir. Dönüp baktığımızda, ülkemizde çağdaş demokrasinin gereklerinden uzakta olduğumuz görülür. 20. yüzyılın başındaki demokrasi gelenekleri ve anlayışı ile devleti yönetemeyiz, ülkede bir sosyolojik gerçek olarak duran farklı etnik kimlikleri görmezden gelemeyiz.

1923 Lozan Antlaşması Türkiye'nin Misak-ı Milli sınırları içindeki kuruluş sözleşmesidir. Bu antlaşmaya göre Türkiye'de müslüman azınlık yoktur. Azınlıklar sadece Ermeniler ve Rumlardır. Yahudiler bile azınlık statüsüne girmemişlerdir. Osmanlı Devletinde çok kültürlü çok uluslu toplum yapısı vardır. Yıkılan İmparatorluğun yerine yeni ve çağdaş bir devlet kurulurken, Avrupa ve Asya'ya yayılmış çok kültür, ulus ve ademi merkezîyetçi anlayış, yerini Misak-ı Milli sınırları içinde merkezîyetçi ve mevcut kültürlere bırakmıştır. Bu karışımın ortaya çıkardığı yeni bir ulus vardır. Türkiye Cumhuriyeti yeni bir ulus devlettir. Bu coğrafyada yaşayan insanlar eşit vatandaşlardır. Lozan Sözleşmesinde belirtilen azınlıklar ülkemizdeki haklardan yararlandıkları gibi konumları nedeniyle koruma altındadırlar.

Oysa ki, vatandaş her türlü hakka sahip olup, azınlık statüsünün üzerindedir.

Öyleyse sorunun çözümü için yapılacak yeni düzenlemelerde Türkiye Cumhuriyetinde, kamusal alanda geçerli olacak kurallar,

kavramlar, kurumlar olacaktır. Buna ülkede yaşayan herkes uymalı ve ona göre yaşamalıdır. Herkes ANAYASAL YURTTAŞ ÜST KİMLİĞİNE sahip olarak yaşayacaktır.

Her alt kimliğin kendi kültürünü yaşaması, ifade etmesi, dilini öğrenmesi hakkıdır. Ancak kamusal alanda, alt kimlik ayrımcı bir nitelik almamalıdır. Kamusal alandaki üst kimlik ve alt kimlikler, vatandaşın kimliğini tehdit ve asimile etmemelidir. Burada olması gereken asimilasyon değil kültürlerin birlikte yaşanmasıdır.

SORUNUN ÇÖZÜMÜNE DAİR ÖNERİLER :

Türkiye Barolar Birliği sorunun demokrasi içinde, insan haklarına saygılı bir şekilde çözüleceği inancındadır. Ülkemizdeki mevcut düzenin sorunu çözmede yeterli olmadığı açıktır. Sorun çok yönlü, karmaşık ve Ülke sınırlarını aşan uluslararası bir sorun haline gelmiştir. Sorunun çözümü, çok kolay ve bir anda herkes tarafından kabul edilebilecek bir durumda değildir. Bu nedenle ülkedeki demokrasi standardının yükseltilerek, demokrasimizin tüm kurum ve kuralları ile mevcut çağdaş Batı Demokrasileri standardına ulaştırılması gereklidir. Bunun için de temel yasalarımızın bütünü ile gözden geçirilmesi ve yeni bir demokrasi anlayışının egemen kılınması gereklidir. Türkiye, Batı Demokrasileri içinde çağdaş bir ülke olarak yer almayı hedeflemiş bir ülkedir. Çağdaş Batı Demokrasilerinin geleneklerinde, sorunların hukuk içinde çözülmesi asıldır. İnsan haklarına saygı, bu hakların ihlal edilmemesi, farklı etnik toplulukların kimlik, eğitim ve kültürel haklarına saygılı olmak, demokrasilerinin en belirgin özellikleridir.

Sorunun çözümü için başta anayasamız olmak üzere bir çok temel yasamızda düzenlemeler yapılmalı, çok kültürlü toplum yapısı dikkate alınmalıdır.

Ayrıca Bölgelerin dengeli bir şekilde ekonomik kalkınmasına önem verilmelidir. Milli gelirin hakça paylaşımını sağlayacak bir ekonomik düzen mutlaka kurulmalıdır. İşsizliğin en alt düzeye indirileceği,

çalışanların da emeğinin karşılığını tam alabileceği, vatandaşın yarısına güvenle bakabileceği ekonomik ortam yaratılmalıdır.

Sağlıkta, ekonomide, eğitimde yapılacak köklü değişikliklerle bireyleri mutlu ve refaha kavuşmuş bir ülkede; etnik köken farklılığı çatışma ve huzursuzluk nedeni olmaktan çıkacaktır.

Farklı kültürlerin yaşatılıp geliştirilmesi ülkenin kültürel zenginliğini sağlayacak, üniter devlet yapımız içinde gönüllü ve rızai birliktelik kuvvetlenecektir.

Üniter yapı içinde herkes ortak yaşama iradesini ortaya koymalı ve buna sahip çıkmalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti üniter yapısını mutlaka korumak zorundadır. Salt özgürlüklerin genişletilmesi düşüncesi gelecekte, Türkiye'nin üniter yapısını bozacak bir unsur olmamalıdır. Anayasal vatandaşlık düşüncesi bir çıkış yoludur.

Sorunun çözümü için, Türkiye'de insan haklarına saygılı, hukukun üstünlüğüne bağlı, temel hak ve özgürlükleri sınırlamayan, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünden yana çok kültürlü, çoğulcu, katılımcı, devletin bir hizmet kurumu olarak algılandığı, **modern bir vatandaşlık anlayışının benimsendiği, sivil bir anayasa yapılmalıdır.**

Bu anayasada **Vatandaşlık Kavramı** yeniden tanımlanmalı, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı üst kimlik olarak düzenlenmelidir.

Anayasada bu düzenlemeler yapıldıktan sonra yeni anayasa hükümleri çerçevesinde başta Vatandaşlık, Dernekler, Siyasi Partiler, Yabancı Dille Eğitim ve Öğretim, Radyo Televizyon Üst Kurulu ve Terörle Mücadele Yasaları olmak üzere anti demokratik hükümler taşıyan tüm yasalarda gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

SONUÇ

* Anayasamızda ve Yasalarımızda gerekli düzenlemeler yapılarak Türkiye Çağdaş Batı Demokrasileri standartlarında bir demokrasiye kavuşturulmalıdır.

* Vatandaşlık kavramı yeniden düzenlenmeli ve "Çağdaş Vatandaşlık" anlayışı benimsenmeli, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı bir üst kimlik olarak düzenlenmelidir.

* Resmi dilde ilköğretim zorunluluğu saklı kalmak kaydıyla tüm etnik kökenli vatandaşlarımızın kendi, kültür, dil ve kimliklerini ifade özgürlüğü, kendi dillerinde özel eğitim ve öğretim hakkı tanınmalı, özel kitle iletişim araçlarından faydalanma olanakları sağlanmalıdır.

* Bölgede devlet ile vatandaş arasında kaybolan güven ortamı yeniden sağlanarak, vatandaş devleti ile bütünleşmelidir.

* Bölgede mevcut ekonomik geri kalmışlık ortadan kaldırılarak, Bölgenin ülke standartlarına ulaşması sağlanmalıdır. Ekonomik yatırımlara hızla başlanarak, bölgeler arasındaki farklılık ortadan kaldırılmalıdır.

* Bölgedeki eğitim kurumları ciddi bir şekilde yeniden yapılandırılmalı, eğitimde yaşanan ciddi sorunlar giderilerek, eğitimde eşitlik sağlanmalıdır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU

DİP NOT

ULUSLARARASI MEDENİ VE SİYASİ HAKLAR PAKTI

Bu pakt 23 Mart 1976 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Pakta taraf ülke sayısı 1995 yılı itibarı ile 129'dur. Türkiye pakta henüz taraf olmamıştır.

ULUSAL YA DA ETNİK, DİNSEL VE DİLSEL AZINLIKLARA MENSUP KİŞİLERİN HAKLARI KONUSUNDA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÖRGÜTÜNÜN BİLDİRİSİ

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1 Aralık 1992 tarihinde ulusal yada etnik, dinsel ve dilse azınlıklara mensup toplulukların ve bireylerin hakları konusunda aldığı karara dayanarak, bir bildiri yayınlanmıştır.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

20 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye sözleşmeyi, çocukların dil, eğitim ve kültür haklarını düzenleyen 17, 29, 30. maddelerine çekince koyarak 9 Aralık 1994 tarihinde onaylamıştır. Türkiye'deki yürürlük tarihi 27 Ocak 1995 tarihidir.

EĞİTİM AYRIMCILĞINA DAİR UNESCO SÖZLEŞMESİ

Farklı ulusal toplulukların kimlik, anadilde eğitim ve kültür haklarını konu alan bu sözleşme, azınlık hakları açısından uluslararası önemli belgelerden biridir. 1960 yılında hazırlanmış ve 1962 yılında yürürlüğe girmiştir. Türkiye sözleşmeye taraf değildir.

UNESCO'NUN ULUSAL VE KÜLTÜREL KİMLİK HAKLARINA İLİŞKİN BİLDİRİLERİ :

UNESCO'nun ulusal ve kültürel kimlik hakları konusunda birbirini bütünleyen 3 ayrı bildirisi vardır.

AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ KONFERANSI (AGİK) BAĞLAMINDA KÜLTÜREL HAKLAR İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı çalışmaları 1 Ağustos 1975 tarihinde, Helsinki Sonuç Belgesi'nin imzalanması ile sonuçlanmıştır.

Türkiye, AGİK/AGİT sözleşmelerine "ulusal azınlıklar" teriminin sadece Lozan Antlaşması ve bu antlaşmanın gönderme yaptığı dinsel azınlıklara işaret etmesi gerektiğinde ısrar eden bir çekince koymuştur.

PARİS ŞARTI :

Yeni Bir Avrupa İçin Paris Şartı, 21 Kasım 1990 tarihinde taraf devletlerce imzalanmıştır. Türkiye'de henüz Resmi Gazete'de yayımlanıp yürürlüğe konmamıştır.

AVRUPA KONSEYİNİN ULUSAL AZINLIKLARIN KORUNMASI HAKKINDAKİ ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ :

Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanan Sözleşme 1 Şubat 1995 tarihinde imzaya açılmış olup, Türkiye tarafından henüz imzalanmamıştır.

22. Türkiye Avukatları Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı :

Uzun yıllardır kurulmasına çalışılan Vakfımız 2000 yılı içinde kurulmuştur. 22.4.2000 tarihinde yapılan Mütevelli Heyet toplantısında Vakıf Yönetim Kurulu üyeliklerine Av.İsmail İNAN, Av.M.Hadimi YAKUPOĞLU, Av.Çetin Doğan ÇİMEN, Av.Özdemir ÖZOK, Av.Salih AKGÜL, Av.Hüseyin ÖĞÜŞLÜ, Yönetim Kurulu Başkanlığına Av.Aydın GÜREL seçilmişlerdir. Aynı toplantıda giriş aidatlarının 25 milyon ve yıllık aidatın da 25 milyon TL. olması kararlaştırılmıştır.

Vakfımıza Nisan 2001 tarihine kadar üye olan meslektaş sayımız 256 dır.

23. CMUK Ödeneği Harcamaları :

CMUK.nun 1992 yılında değiştirilen 146 ncı maddesine göre Maliye Bakanlığınca, Türkiye Barolar Birliği hesabına yollanan CMUK ödeneği ile ilgili olarak Barolarımızın talepleri olanaklar ölçüsünde gecikmeksizin karşılanmaya çalışılmıştır. Maliye Bakanlığı'ndan gelen ödenek, Barolarımızın taleplerini tam olarak karşılamamakla birlikte, gelen ödenek faize yatırılarak değerlendirilmiş ve faizlerin yüksek olduğu dönemlerde bir sorunla karşılaşılmamıştır.

Ancak içinde bulunduğumuz yılda faizlerin çok düşmesi, bundan

sonraki ödemelerde sorun yaratabilecektir. Bu nedenle Barolarımızın bu ödeneği kullanırlarken daha ekonomik hareket etmeleri zorunlu hale gelmiştir.

Bu arada yeni CMUK tarifesi de 26.03.2001 tarihli 24354 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Yeni tarifesi aşağıda bilgilerinize sunuyoruz:

1412 Sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununu Değiştiren 3842 Sayılı Kanun Gereğince Yapılacak Hukuki Yardımlar İçin Avukatlık Ücret Tarifesi

GENEL HÜKÜMLER

Konu ve Kapsam

Madde 1 — 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 3842 sayılı Kanun ile değişik 146. maddesi uyarınca baro tarafından müdafî olarak tayin edilen avukatlara yapılacak hukuki yardımlar için ekli ücret tarifesi uygulanır.

Baro Grupları

Madde 2 — Avukatlık Ücret Tarifelerinin uygulanması bakımından Barolar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

Birinci Grup:

Adana, Adıyaman, Afyon, Ağrı, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Düzce, Edirne, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Karabük, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mardin, Mersin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Rize, Ordu, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sivas, Tokat, Şanlıurfa, Tekirdağ, Trabzon, Tunceli, Uşak, Van, Yozgat, Zonguldak, Yalova.

İkinci Grup:

Batman, Bartın, Bingöl, Çankırı, Erzincan, Gümüşhane, Iğdır, Siirt, Sinop.

Tarifelerin yürürlüğe girmesinden sonra kurulacak baroların hangi gruba girecekleri, Avukatlık Kanununun 168. maddesindeki usulle belirlenir ve duyurulur. Bu barolarda, yeni grubu belirleninceye kadar, ayrıldığı baronun tarifesi uygulanır.

Avukatlık ücretinin tespitinde, hukuki yardımın yapıldığı yerin bağlı bulunduğu baronun tarifesi uygulanır.

Ücretin Kapsadığı İşler

Madde 3— Soruşturma sırasında yapılacak hukuki yardım için tarifede gösterilen ücret ödenir.

Müdafî tayin edilen avukata, CMUK Ücret Tarifesine göre makbuz karşılığı ödeme yapılır. Soruşturma ve yargılamada ayrı ücret ödenir. Hazırlık veya son soruşturmada birden fazla sanığa, menfaat çatışması olmadığı sürece tek müdafî tayin edilebilir ve müdafî tayin edilen avukata her sanık için ayrı ücret ödenir.

Ancak, baro tarafından tayin edilen müdafîye ödenecek ücret konusundaki yetki ve sorumluluk, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 3842 sayılı Kanun ile değişik 146. maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğine ait olduğundan, Avukatlık Ücret Tarifesinin Bakanlığımızca onaylanması, ücretin bu tarifede gösterildiği şekilde soruşturmanın her safhasında ödenmesi zorunluluğunu içermez.

Hukuki Hizmeti Sona Erdiren Hallerde Ödeme

Madde 4— Görevsizlik, yetkisizlik, davanın nakli veya başka nedenlerle müdafîlik görevi sona ererse, Tarifede yazılı ücretin yarısı ödenir.

İş sahibinin sonradan bir müdafî seçmesi nedeniyle görevi sona eren müdafîye ise Tarifede yazılı ücret tam olarak ödenir.

Davaların Birleştirilmesi

Madde 5— Davaların birleştirilmesi durumunda tek ücret ödenir.

Yarar Çatışması

Madde 6— Birden çok kişinin savunmasını üstlenen müdafî, yarar çatışması nedeniyle görevinden bütünüyle çekilmek zorunda kalırsa, ücreti tam olarak ödenir.

Dava Vekiline Ücret

Madde 7— Bu tarife, dava vekillerince sağlanan hukuki yardımlar için de uygulanır.

Uygulanacak Ücret Tarifesi

Madde 8— Müdafîlik ücretinin takdirinde, hukuki yardımın başladığı tarihte yürürlükte olan tarife esas alınır.

Rücu Hakkı

Madde 9— Yargılama giderleri ile mahkum olan sanıklardan, müdafîe ödenen ücreti ödeyebilecek durumda olanlara Türkiye Barolar Birliği rücu edebilir.

Tarifenin Yürürlük Süresi

Madde 10— Yeni bir tarifenin onaylanmasına kadar eldeki tarife hükmü devam eder.

Yürürlük

Madde 11— 3842 sayılı Kanunun 22. maddesiyle değiştirilen Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 146. maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğince hazırlanan bu tarife, Adalet Bakanlığınca, 20 Mart 2001 tarihinde onaylanarak 31 Mart 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu tarifedeki ücretler, 31 Mart 2002 tarihinden itibaren % 30 arttırılarak uygulanır.

BİRİNCİ GRUBA AİT AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

1. Hazırlık aşamasında takip edilen işler için,	20.000.000
2. Sulh Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için;	30.000.000
3. Asliye Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için,	35.000.000
4. Çocuk Mahkemelerinde takip edilen davalar için,	35.000.000
5. Ağır Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için,	70.000.000

İKİNCİ GRUBA AİT AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

1. Hazırlık aşamasında takip edilen işler için,	15.000.000
2. Sulh Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için,	25.000.000
3. Asliye Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için,	30.000.000
4. Çocuk Mahkemelerinde takip edilen davalar için,	30.000.000
5. Ağır Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için,	60.000.000

11.2.2001 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında CMUK Yönetmeliğinde de bir değişiklik yapılmıştır. Yönetmeliğin ilk yapılışında, Barolar ile Türkiye Barolar Birliği arasında bilgisayar ağının kısa zamanda kurulacağı düşünülerek, kimlere, hangi dosya nedeni ile ne miktarda ödeme yapıldığının, keza yol gideri ve diğer zorunlu masrafların neler olduğunun, harcamanın yapılmasından itibaren 3 gün içinde bilgisayara girilecek Birliğe bildirilmesi düşünülmüştür. Ancak aradan geçen 8 yıla yakın süreye rağmen söz konusu bilgisayar ağının kurulmamış olması nedeniyle ve Adalet Bakanlığı müfettişlerince yürütülen teftişlerde bir sorunla karşılaşmayı önlemek amacıyla Yönetmelikte değişiklik yapılmış ve sözü edilen bilgilerin 15'er günlük raporlar halinde yazılı olarak bildirilmesi esası getirilmiştir. Yeni Yönetmeliğin son şekli aşağıdadır:

3842 SAYILI YASA (CMUK) İLE İLGİLİ YÖNETMELİK

AMAÇ

Madde 1- Bu yönetmeliğin amacı, barolarca müdafî olarak atanan avukatlara ödenecek ücret ve görevin yapılması için gerekli giderleri karşılamak üzere Maliye Bakanlığı'nca Türkiye Barolar Birliği hesabına aktarılan ödeneğin kullanımı ile barolar arasında dağıtımının usul ve esaslarını saptamaktır.

KAPSAM

Madde 2. Bu yönetmelik, CMUK'un değişik 138. maddesi uyarınca müdafî olarak atanan avukatlara barolarca ödenecek ücret ve görevin yapılması için gerekli gider ödemelerinin karşılanması ve ödeneğin kullanımı için Türkiye Barolar Birliği'nce barolara dağıtımın ve barolarca avukatlara yapılacak ödemelerin usul ve esaslarını kapsamaktadır.

HUKUKİ DAYANAK

Madde 3. Bu yönetmelik, CMUK'un değişik 146. maddesinin Türkiye Barolar Birliği'ne yüklediği görev ve verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanmış ve yürürlüğe konmuştur.

ÖDENEĞİN KAYNAĞI

Madde 4. CMUK'un değişik 146/2 maddesine göre Maliye Bakanlığı'nca her yıl Türkiye Barolar Birliği hesabına aktarılması zorunlu olan ödenektir.

ÖDENEĞİN KULLANILMASI

Madde 5. Türkiye Barolar Birliği'ne ve Barolara aktarılan bu ödenek, Birliğin veya baroların kendi hesabından ayrı bir hesapta tutulur. CMUK ödeneğinin ana parası ve alınan faizinden, bu hizmetin yürütülmesi için eğitim, donanım ve personel ücreti gibi gerekli giderler dışında, Birliğin ve Baroların hesabına aktarma yapılamaz.

Barolar müdafî olarak atanan avukatlara ücret ve görevin yapılması için taşıt ve konaklama giderleri gibi gerekli giderleri bu ödenekten öderler.

DAĞITIM ESASLARI

Madde 6. Ödeneğin dağıtılmasında, baroların üye sayısı, önceki dönemlerde müdafî atanan iş sayıları ve ödenen miktarlar ve barolarda kalan bakiyeler, baroların bulunduğu illerin coğrafi durumları, şartları ve ödenek talepleri gözönünde tutulur.

Barolar bu yönetmelik gereğince yapılacak ödemelerin muhasebesini tutmak ve Türkiye Barolar Birliği'ne gecikmeksizin bilgi aktarmak amacı ile kurulan bilgisayar sistemi kurarlar ve Türkiye Barolar Birliği'nde bu hizmetin yürütülmesi amacı ile kurulan bilgisayar sistemine bağlanırlar. Bu sistem kuruluncaya kadar Barolar hizmet karşılığı avukatlara yapılan ödemeleri onbeşer günlük raporlar halinde ödeme yapılan avukatın ad, soyad ve sicil numarası ile işin hazırlık veya dosya numarasını ve kendisine hukuki yardım yapılan kişi veya kişilerin ad ve soyadları ile temin edilebilirse tebligata uygun adreslerini bildirmek zorundadırlar. Ayrıca eğitim, donanım, personel ve yol giderlerini de detaylandırarak yukarıda belirtilen onbeş günlük raporlarla Türkiye Barolar Birliği'ne bildirirler.

Barolar her ayın ilk haftasında bir önceki aya ilişkin hesap durumunu; Türkiye Barolar Birliği'nce hazırlanacak örneğe uygun bir raporla Birliğe bildirirler. Onbeş günlük ve aylık raporları göndermeyen barolara, istekleri olsa bile, bunları gönderinceye kadar ödenek gönderilmez.

Ayrıca, barolarla Türkiye Barolar Birliği arasında her üç aylık dönem sonunda hesap mutabakatı sağlanır.

TARİFE

Madde 7. Barolarca tayin edilen avukata ödenecek ücret

miktarlarını saptamak üzere, Türkiye Barolar Birliği'nce Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nden ayrı olarak CMUK Ücret Tarifesi hazırlanır; bu tarife Adalet Bakanlığı'nca onaylanarak yürürlüğe girer.

AVUKATA ÖDEME

Madde 8. Müdafî tayin edilen avukata, CMUK Ücret Tarifesine göre makbuz karşılığı ödeme yapılır. Soruşturma ve yargılamada ayrı ücret ödenir.

Hazırlık veya son soruşturmada birden fazla sanığa menfaat çatışması olmadığı sürece tek müdafî tayin edilebilir ve müdafî tayin edilen avukata her sanık için ayrı ücret ödenir.

GÜVENLİĞİN SAĞLANMASI

Madde 9. Müdafî tayin edilen avukatın çağrılan yere ulaşması için gerekli yol giderleri ile, hizmetin görülmesi için gerekli sair zorunlu giderler CMUK ödeneğinden, belge karşılığı, baro tarafından ödenir.

Müdafinin görev yerine güvenli bir şekilde gidiş dönüşünü ve görev yerindeki güvenliğini sağlamak için gereken tedbirler ilgili zabıt veya C.Başsavcılığı veya Mahkemece alınır. Bütün kamu kurum ve kuruluşları da bu hizmetin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlüdürler.

GERİ ALMA

Madde 10. Bu yönetmelik hükümlerine göre avukata ödenen ücret ve görevin yapılması için ödenen zorunlu giderler, yargılama giderleri ile mahkum olan ve ödeme gücü bulunan sanıklardan Türkiye Barolar Birliği'nce geri alınabilir. Türkiye Barolar Birliği bunun için ilgili Baro Yönetimine yetki verebilir.

Bu yolla tahsil edilen paralar Birlik ve Barolar tarafından aynı amaçla kullanılır.

YÜRÜRLÜK

Madde 11. Bu yönetmelik, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun 04.10.1997 tarih, 134/3 No.lu kararıyla onaylanarak, aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

UYGULAMA-YÜRÜRLÜK

Madde 12. Bu yönetmelik hükümleri, Türkiye Barolar Birliği'nce uygulanır ve yürütülür.

Madde 13. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 13.02.1993 tarihli toplantısında kabul edilerek yürürlüğe konulan yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

CMUK'nun 146. Maddesi Gereği Barolara Gönderilen Paralarla İlgili Harcama Raporu

...../...../200....

Baromuzca CMUK gereği tayin edilen müdafilere yapılacak ödemeler için CMUK 146. maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliği tarafından gönderilen TL. ödenekle ilgili/ dönemine ait hesap durumu aşağıda gösterilmiştir.

I. Hazırlık Aşamasındaki İş Adedi :

II. Hazırlık Aşamasında Görevlendirilen Avukat ve Diğer Bilgiler :

Sıra No	Av.Ad-Soyadı	Sicil No:	Hazırlık Dosya No.su	Ödenen Ücret
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Ödenen Toplam Ücret:

III. Sulh Ceza Yargıçlık/Mahkemelerinde İş Adedi :

Sıra No	Av.Ad-Soyadı	Sicil No:	Yargıçlık veya Mahkeme Dosya No.	Ödenen Ücret
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Ödenen Toplam Ücret:

IV. Asliye Ceza Mahkemelerinde İş Adedi :

Sıra No	Av.Ad-Soyadı	Sicil No:	Mahkeme Dosya No.	Ödenen Ücret
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Ödenen Toplam Ücret:

V. Çocuk Mahkemelerindeki İş Adedi :

Sıra No	Av.Ad-Soyadı	Sicil No:	Hazırlık Esas No.	Ödenen Ücret
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Ödenen Toplam Ücret:

VI. Ağır Ceza Mahkemelerindeki İş Adedi :

Sıra No	Av.Ad-Soyadı	Sicil No:	Mahkeme Esas No.	Ödenen Ücret
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Ödenen Toplam Ücret:

VII. Yönetmeliğin 5/1. Maddesine Göre Yapılan Harcamalar:

1. Donanım harcamaları:

(Nelerin alındığı ayrıntılı bir şekilde bildirilecek ve her biri için ödenen miktar ile toplam gider yazılacaktır.)

2. Eğitim Giderleri :

(Eğitime katılan avukatların ad ve soyadları ile nerelere veya kimlere ne miktar ödendiği ayrı ayrı belirtilecektir.)

3. Personel giderleri :

(CMUK hizmetlerinin görülmesi için görevlendirilen personelin ad ve soyadları ile aylık ücretleri+sigorta primleri bildirilecektir.)

4. Ulaşım ve konaklama giderleri :

(Yukarıda belirtilen hazırlık veya mahkemelere ulaşmak için yapılan ulaşım ve konaklama giderleri, nereden nereye gidildiği ve yukarıda yer alan sıra numaraları belirtilerek ödenen miktar belirtilecektir.)

VIII. Rücu Olanığı :

Yasanın 146. maddesinde öngörülen rücu hakkının kullanılabilmesi için, kendisine avukat yardımı yapılan kişi veya kişilerin, yukarıda II noda yer alan hazırlık ve mahkeme sıra numaraları ile birlikte ad ve soyadları ile tespit edilebilirse tebligat adresleri belirtilecektir.

IX. Stopaj-Fon Toplamı :

**UYGULAMA TARİHİNDEN 20 NİSAN 2001 TARİHİNE
KADAR CMUK'DAN BAROLARA GÖNDERİLEN
HAVALELER**

BAROSU	GENEL TOPLAM
1- ADANA	243.153.315.000.-
2- ADIYAMAN	124.650.000.000.-
3- AFYON	66.770.000.000.-
4- AĞRI	76.790.000.000.-
5- AKSARAY	50.740.000.000.-
6- AMASYA	47.003.315.000.-
7- ANKARA	651.330.107.203.-
8- ANTALYA	233.257.000.000.-
9- ARTVİN	39.875.000.000.-
10- AYDIN	139.940.000.000.-
11- BALIKESİR	147.728.315.000.-
12- BARTIN	22.495.000.000.-
13- BATMAN	152.225.000.000.-
14- BİLECİK	24.113.000.000.-
15- BİNGÖL	54.950.000.000.-
16- BOLU	32.100.000.000.-
17- DÜZCE	23.000.000.000.-
18- BURDUR	38.500.000.000.-
19- BURSA	262.453.315.000.-
20- ÇANAKKALE	63.657.315.000.-
21- ÇANKIRI	37.085.761.500.-
22- ÇORUM	62.252.804.500.-
23- DENİZLİ	125.225.000.000.-
24- DİYARBAKIR	252.112.000.000.-
25- EDİRNE	40.825.000.000.-
26- ELAZIĞ	127.725.000.000.-
27- ERZURUM	150.540.000.000.-
28- ERZİNCAN	34.050.000.000.-
29- ESKİŞEHİR	123.024.651.367.-
30- GAZİANTEP	166.110.000.000.-
31- GİRESUN	53.475.000.000.-
32- GÜMÜŞHANE	38.525.000.000.-
33- HATAY	151.200.000.000.-
34- İĞDIR	44.600.000.000.-
35- ISPARTA	79.625.000.000.-

BAROSU	GENEL TOPLAM
36- İSTANBUL	2.771.000.000.000.-
37- İZMİR	610.225.000.000.-
38- KARABÜK	21.300.000.000.-
39- KARAMAN	75.180.000.000.-
40- KARS	103.900.000.000.-
41- KASTAMONU	43.050.000.000.-
42- KAYSERİ	73.250.000.000.-
43- KIRKLARELİ	19.440.000.000.-
44- KIRIKKALE	23.700.000.000.-
45- KIRŞEHİR	53.753.315.000.-
46- KOCAELİ	138.650.000.000.-
47- KONYA	146.745.000.000.-
48- KÜTAHYA	81.395.000.000.-
49- K. MARAŞ	98.653.315.000.-
50- MALATYA	98.250.000.000.-
51- MANİSA	193.250.764.500.-
52- MARDİN	121.000.000.000.-
53- MERSİN	211.303.315.000.-
54- MUĞLA	89.803.315.000.-
55- NEVŞEHİR	45.450.000.000.-
56- NİĞDE	34.803.315.000.-
57- ORDU	62.940.000.000.-
58- RİZE	33.400.000.000.-
59- SAKARYA	61.800.000.000.-
60- SAMSUN	150.150.000.000.-
61- SİNOP	32.540.000.000.-
62- SİVAS	116.180.000.000.-
63- ŞANLIURFA	145.750.000.000.-
64- TEKİRDAĞ	75.153.315.000.-
65- TOKAT	65.930.000.000.-
66- TRABZON	64.801.282.000.-
67- UŞAK	65.328.851.500.-
68- MUŞ-VAN	322.850.000.000.-
69- YALOVA	34.250.000.000.-
70- YOZGAT	53.825.000.000.-
71- ZONGULDAK	73.950.000.000.-
72- OSMANİYE	68.703.315.000.-
73- SİİRT	10.000.000.000.-
74- TUNCELİ	15.000.000.000.-

BAROLARLA İLİŞKİLER

1. Baroları Ziyaret :

Yönetim Kurulumuz, barolarımızla daha yakın ilişkiler kurmak, Baro mensupları ile tanışmak, ülkemizin ve Barolarımızın sorunlarını hep birlikte tartışmak amacı ile Baroları ziyaret ederek mahalli toplantılar yapmış ve ayrıca, listesi aşağıda belirtilen tarihlerde Ankara'da Baro Başkan ve temsilcileri ile toplantılar düzenlemiştir.

Mahalli Baroları ziyaretlerde, civar Baro Başkan ve temsilcileri de davet edilmişler ve ziyaret edilen Baro mensubu meslektaşlarımız da toplantılara katılmışlardır.

Bu program çerçevesinde

10.11-12.1999 tarihinde Şanlıurfa Barosu,

01.07.2000 tarihinde Erzurum Barosu,

14-17.7.2000 tarihinde İstanbul Barosu,

20, 21 ve 22.04.2001 tarihinde Konya Barosu ziyaret edilmiştir.

2. Baro Başkan ve Temsilcileri ile Ankara'da yapılan toplantılar:

Baro Başkan ve temsilcilerinin katıldığı bu toplantılar ve tarihleri şöyledir:

a) 26.06.1999

d) 01.04.2000

b) 11.09.1999

e) 14.01.2001

c) 12.02.2000

f) 18.03.2001

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BÜNYESİNDE OLUŞTURULAN KOMİSYONLAR VE FAALİYETLERİ

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ İNSAN HAKLARI KOMİSYONU RAPORU

Komisyonumuz, Birliğimiz üyesi Baro mensupları meslektaşlarımızın İnsan Hakları konusunda meslek içi eğitime tabi tutulmalarını ve özellikle BM İnsan Hakları Bildirge ve Uluslararası sözleşmeler, Anayasa ve Yasalarımızın temel insan hak ve özgürlükleri açısından incelenmesi, AİHS ve ek protokoller, AİHM'ne bireysel başvuru ve Bağımsız ve Yansız Yargılanma Hakkı (Adil Yargılama) konularında seminer, panel ve konferanslar düzenlemeyi, ayrıca bu konularda broşür, bildiri vb. yayınlamayı amaçlamış ve Temmuz-Eylül 1999 tarihinde "İnsan Hakları Eğitimi" projesinin ilk aşaması olan "Dünya ve Türkiye'de İnsan Hakları Sorununa Genel Bakış" konulu bir seminer düzenlemiş 4 hafta devam eden bu seminerde;

- 1- "Temel Belgeler Işığında İnsan Haklarının Tarihsel Gelişimi",
- 2- "İnsan Hakları Konusunda Ulusal ve Uluslararası Kaynakların Karşılaştırılmalı Değerlendirilmesi"
- 3- "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Bireysel Başvuru Hakkı" ile "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının tartışılması" konuları tartışılmalı olarak işlenmiştir.

Komisyonumuzca, "30.9.1999 gün ve 4422 Sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu" nun insan hakları ile ilgili bir değerlendirmesi yapılarak bu konuda rapor hazırlanmıştır.

Eylül 1999'da Ankara Kapalı Merkez Cezaevinde çıkan ve oradaki bazı tutuklu ve hükümlülerin ölümleriyle sonuçlanan olaylar üzerinde İnsan Hakları ve İhlalleri yönünden durularak konuyla ilgili

komisyonumuzun değerlendirmeleri bir ön raporla TBB Başkanlık Divanına iletilmiştir. Komisyonumuzca, İnsan Hakları yönünden "Cezaevleri ve İnfaz Hukuku" konusunda ayrıntılı çalışma yapılmaktadır.

Ekim 1999 tarihinde İnsan Haklarından sorumlu "Devlet Bakanlığı" tarafından hazırlanan ve sivil toplum örgütleri ve Üniversitelerin ilgili birimlerinin davet edildiği "Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları Alanında Gözlemlenen Eksikliklerin ve İyileştirmeye Muhtaç Noktaların Neler Olduğu, bu bağlamda Nelerin Yapılmasının Uygun Olacağı" konulu toplantıya TBB temsilcisi olarak katılan komisyon üyemizce bir sunuş yapılmıştır.

2.12.1999 gün ve 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmaları Hakkında Kanun" insan hakları hukuku yönünden incelenerek komisyonumuzca bir rapor hazırlanmıştır.

2000 yılında da Komisyonumuz çalışmalarına devam etmiş, "Çalışma Hayatında İnsan Hakları ve İhlalleri", "İşkence ve Kötü Muamele" konularında raporlar hazırlanmıştır.

Komisyonumuz Ocak 2000'de Uğur Mumcu Vakfının düzenlediği "Uğur Mumcu Demokrasi ve İnsan Hakları Haftası" etkinliklerine de bir üyesi ile konuşmacı olarak katılmıştır.

Komisyonumuz 27-28-29 Mayıs 2000 tarihlerinde The British Council'in düzenlediği "Sivil Toplum Örgütlenmesinin Geliştirilmesi - STK'lar için Eğitim" projesine 2 üye ile katılmıştır.

24-25 Kasım 2000 tarihinde The British Council tarafından düzenlenen "İşkencenin Önlenmesine Yönelik Kurumlar Arası İşbirliği Çalışma" toplantısına yine bir üyesi ile katılmıştır.

Komisyonumuz çalışmaları 2001 yılında da devam etmiş;

Ocak 2001'de yine Uğur Mumcu Vakfının düzenlediği (Düzenleme Komitesinde Kırklareli Barosu da yer almıştır) "Demokrasi ve İnsan Hakları Haftası" etkinliklerinde Kırklareli'nde düzenlenen

"demokratikleşme ve İnsan Hakları" panelinde Komisyonumuzun bir üyesi de konuşmacı olarak yer almıştır.

2001 yılında da komisyon çalışmaları devam etmiş;

4 Nisan 2001 günü Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliğince düzenlenen "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" konulu "Bilgilendirme" toplantısında TBB'ni temsilen bir üyemiz yer almıştır.

Ayrıca, kamuoyunu yakından ilgilendiren bazı davalar da hak ihlalleri yönünden Komisyonumuzca izlenmeye devam edilmektedir.

İnsan Hakları konusunda siyasi bir aidiyeti bulunmayan ciddi bir kuruluşun varlık ve çalışmasına şiddetle ihtiyaç duyulan günümüz koşullarında Birliğimiz İnsan Hakları Komisyonu bu göreve taliptir. Bu görev ve çalışmaların sağlıklı yapılabilmesi için Barolarımızın etkin katılımı gerekmekte olup her Baronun İnsan Hakları ile ilgilenen en az bir üyesinin Komisyonun çalışmalarına aktif katılımı zorunludur. Bu doğrultuda TBB İnsan Hakları Komisyonu üyesi olmak isteyen Baro üyeleri meslektaşlarımızın ilgili Barolarca tespit edilmesi istenmiş, ancak henüz bu organizasyonun oluşturulması tamamlanamamıştır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ MEVZUATI İZLEME, PARLAMENTO VE YARGI REFORMU KOMİSYONU RAPORU

Komisyonumuzun oluşturulduğu 15.12.1998 tarihinden bugüne kadar toplam 56 adet toplantı gerçekleştirmiş, bu toplantılarda gerek TBB Başkanlığının incelenmek üzere komisyonumuza havale ettiği, gerekse ülke gündemini ilgilendiren ve aşağıda dökümü yapılmış olan 24 adet yasa, yasa tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporları incelenmiş, bu incelemeler sonucunda düzenlenen raporlar Birliğimize sunulmuştur.

1- Bazı Suçların ve Cezaların Affına İlişkin Kanun ile Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun Tasarısı,

2- Milletlerarası Tahkim Kanunu,

3- Kamu Hizmetleri ile İlgili İmtiyaz Şartlaşma ve Sözleşmelerinde Bunlardan Doğan Uyuşmazlıklarda Tahkim Yoluna Gidilmesi Halinde Uyulması Gereken İlkelere Dair Kanun Tasarısı,

4- Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısı,

5- Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı,

6- Adliye Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı,

7- Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Tasarısı,

8- Kamu Çalışanlarının Sendikal Haklarına İlişkin Kanun Tasarısı,

9- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı,

10- T.C.K. İle Cezaların İnfazı Hakkında Kanun Değişikliği Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı,

11- Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Tasarısı,

- 12- HUMK'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı,
- 13- İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı,
- 14- İş Mahkemeleri Hakkında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı,
- 15- Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı,
- 16- 3167 Sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyon Raporu,
- 17- Terörle Mücadele Kanunu Yasa Tasarısı,
- 18- Ombudman Yasa Tasarısı,
- 19- Bazı Kanuni Cezaların İdari Para Cezasına Dönüştürülmesine Dair Kanun Tasarısı,
- 20- Cezaların İnfazı Hakkında Kanun ve Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı,
- 21- Uzlaştırma Kurulu Kuruluş, Görev ve Yetkilerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı,
- 22- Adalet Bakanlığı Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı,
- 23- İdari Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Adalet Komisyon Raporu,
- 24- Bölge İdare Mahkemeleri, Vergi Mahkemeleri Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Değişikliği Yapılmasına Dair Adalet Komisyon Raporu,
- Komisyonumuzun çalışmalarının faydalı olduğu umudu ile raporumuzu bilgilerinize sunarız.
- Saygılarımızla.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DIŞ İLİŞKİLER KOMİSYONU RAPORU

Birliğimiz, üye bulunduğu hukuk kuruluşları, yabancı barolar ve kuruluşlarla ilişkilerini ve yazışmalarını 1999-2001 döneminde de sürdürmüş; temsilcileri aracılığı ile çeşitli toplantı ve konferanslara katılmıştır.

Avrupa Birliği Barolar Konseyi (CCBE) ile ilişkilerimiz: Birliğimizin gözlemci üye olması nedeniyle Brüksel'de ikamet eden bir temsilci atanmıştır. Birliğimiz, görevlendirilecek yeni temsilciyle gelecek dönemde de Konseyin yönetim kurulu ve komite çalışmalarına katılacaktır.

AB Barolar Konseyinin (CCBE) Çekoslovakya-Prag'da düzenlediği "Avukatlık Mesleğinin İcrası" ve İzlanda-Reykjavik'te düzenlediği "Hukuk Mesleği; 21. Yüzyılda Mesleğin İcrası" konulu toplantılarda temsilcimiz hazır bulunmuştur. Bu toplantıların devamı olarak 22-23 Mart 2001'de Strazburg'ta düzenlenen Bölgesel Barolar Konseyi 1. Toplantısında daha önce üye Baroların ve Birliğimizin de görüş bildirmiş olduğu "Avukatlık Mesleğinin Özgürce İcrasına Dair Tavsiye Kararı" dikkate alınarak üye ülke baroları ve hükümetleri arasında iş birliği oluşturulması kararlaştırılmıştır. Temsilcilerimizin katıldığı bu toplantılara ve çalışmalara devam edilecek ve yayın aracılığı ile üyelere duyurulacaktır.

Birliğimiz, Avrupa Birliği Barolar Konseyi (CCBE) ile olan etkinlikleri arasında, 24-28 2000 tarihinde "Avrupa Baro Başkanları Konferansı"nı düzenlemiştir. "Yargının ve Baroların Bağımsızlığı" konulu bu konferans Ankara'da Hilton otelinde yapılmış, Başta CCBE başkanı olmak üzere 14 ülkeden 19 Temsilci katılmıştır. Birliğimizin ev sahipliği yaptığı bu toplantıda Birlik Yönetim Kurulu, Disiplin Kurulu ve bazı Baro Başkanlarımız da hazır bulunmuştur.

Uluslararası Barolar Birliği (IBA) ile olan ilişkilerimiz:

Birliğimizin 1969 yılından beri üye olduğu ve 183 ülkeden 178 baro ve hukuk kuruluşunun üye bulunduğu bu uluslararası hukuk kuruluşu ile ilişki ve çalışmalarımız devam etmiştir. 1999 yılında İstanbul'da Enerji ve Doğal Kaynaklar Bölümü konferansı için başlatılıp sonra Ticaret Hukuku Bölümü Yönetim Kurulu ve komitelerine devredilen organizasyon çalışmalarında IBA'ya yardım edilmiştir.

Bu organizasyonun devamı olarak IBA'nın 31 Mayıs-1 Haziran 2001 tarihinde İstanbul'da Swiss Otel'de düzenlediği Rekabet Hukuku, Dünya Ticaret Örgütü ve İnsan Hakları konularını içeren konferansta Birliğimiz işbirliği ve ev sahipliğini üstlenmiştir. Türk baroları ve diğer iş ve hukuk kuruluşları ile yurt dışındaki avukatlardan çok sayıda katılım beklenmektedir.

Birliğimizin geçen dönem etkinlikleri arasında IBA'nın 14-22 Eylül 2000 tarihinde Amsterdam'da düzenlediği uluslararası hukuk konferansına temsilcilerimiz aracılığı ile katılmak da olmuştur.

Konferansta Ticaret Hukuku, Genel Meslek Uygulamaları, Enerji ve Doğal Kaynak Bölümlerinin 40'ı aşkın seminer ve paneli yapılmıştır. Ayrıca IBA yönetim kurulu üyesi olan temsilcimiz Yönetim Kurulu ve Genel Kurulu toplantıları ile İnsan Hakları Enstitüsü toplantılarında da Birliğimizi temsil etmiştir.

Konferans ve diğer toplantılardan ayrı olarak düzenlenen "IBA Baro Başkanları Toplantısı"nda Birlik Başkanımız Birliğimizi temsil etmiş ve çeşitli ülkelerden 150 kadar baro başkanı ile birlikte barolar ve avukatlık mesleğiyle ilgili konuların görüşülmesine katılmıştır.

IBA'nın Bulgar Baroları Birliği ile birlikte düzenlediği "Avukatlık Mesleğinin Yeni Rolü" konulu konferans ile IBA Kadın Hukukçular grubunun düzenlediği "Dünya Kadın Avukatlar Konferansı"da temsilcilerimiz tarafından izlenmiştir. Kadın Avukatlar grubunun konferansında özellikle İnsan Hakları olarak Kadın Hakları,

Kadın-İslam ve Hukuk, Kadının İslam ülkelerindeki Hukuki ve Sosyal statüsü konuları çeşitli ülkelerden 900 kadar kadın avukat tarafından izlenmiş ve tartışılmıştır.

Selanik Barosu'nun düzenlediği ve genç avukatları davet ettiği "Avrupa Birliği Hukuku" seminerine sekiz genç avukat gönderilmiştir. Avrupa Birliği Hukuku ile ilgili temel eğitim verilmesini amaçlayan seminer, Balkan ülkelerindeki genç meslektaşların konunun uzmanı olan konuşmacıları dinlemeleri ve ortak konuları tartışmaları açısından ilginç ve faydalı olmuştur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ KAMU AVUKATLARI KOMİSYONU RAPORU

Komisyonumuz kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan ve bu kurumlardan emekli olan avukatların mali ve özlük haklarına ilişkin sorunların tespiti ve bunlara çözüm bulunması amacı ile çalışmalarını aynı amaçla kurulan Ankara Barosu Kamu Avukatları Komisyonu ile dönem dönem ortaklaşa yürütmüştür. Bu kapsamda yapılan çalışmalar ayrıntılı olarak aşağıda açıklanmıştır.

1- Kamu kurum ve kuruluşlarında çeşitli statüde çalışan avukatların varolan özlük ve mali sorunları saptanmış ve bunlarla ilgili olarak kısa dönemde yapılabilecek iyileştirmeler için getirilen çözüm önerileri yazılı ve sözlü olarak TBMM'de grubu bulunan siyasi parti grup başkan vekilleri ile hukukçu milletvekillerine iletilmiştir. Ayrıca; Adalet, Maliye ve Milli Eğitim Bakanlarıyla da aynı konuda görüşme yapılarak sorunlarımızın çözümünde yardımcı olmaları istenilmiştir. Ana hatları ile sorunlarımız ve çözüm önerilerimiz belirlenerek bu doğrultuda hazırlanan metin Türkiye Barolar Birliği tarafından Türkiye çapında tüm kamu kurum ve kuruluşlarına gönderilerek; Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı, Başbakan Başbakan Yardımcıları, Adalet Bakanı, Maliye Bakanı ve Mecliste grubu bulunan siyasi parti başkanlıklarına belirlenen günlerde fakslanarak tepkilerin dile getirilmesi sağlanmıştır.

2- Kamu avukatlarının sorunlarının tespiti ve çözüm yolları hakkında şimdiye kadar yapılan tüm çalışmalar bir metin halinde düzenlenmiş ve kamuoyunu bilgilendirmek ve destek sağlamaya yönelik olarak sorunlarımızın yazılı ve görsel basında yer alması sağlanmıştır. Yapılan çalışmalar Türkiye Barolar Birliği Dergisinde ve Ankara Barosu Haber Bülteninde yayınlanmıştır.

3- Ankara'da ve diğer iller'de bulunan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan avukatların sayısını v.b. bilgileri temin için Ankara Barosu Kamu Avukatları Komisyonu tarafından yapılan teklif neticesinde konu komisyonumuzca Türkiye Barolar Birliği'ne iletilmiş ve 1999 yılı itibariyle kamuda çalışan avukatlarla ilgili istatistiksel bil-

gilerin elde edilmesi sağlanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda; 657 Sayılı Yasaya göre genel idare hizmetlerinde 1667, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde 619 ve Belediyelerde 786 olmak üzere toplam 3072 avukatın çalıştığı tespit edilmiştir. Yine aynı kurum ve kuruluşlardan emekli olan avukat sayısı ise 1780 olarak bulunmuştur.

4- Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarına İlişkin Kanun Tasarısında grup sıralamasında 13 üncü sırada hakim adaylarından sonra yer alan avukatların yapılan girişimler nedeğinde 11 sırada yer alması sağlanmış ve tasarı ile ilgili hazırlanan görüşlerin ilgili yerlere Türkiye Barolar Birliği kanalıyla iletilmesi sağlanmıştır.

5- Kamu avukatlarının mali ve özlük sorunlarını kesin olarak çözeceğine ve tüm kamu avukatlarını tek bir yasa altında toplanmasını sağlayacağına inandığımız ve son şeklini alan "Kamu Avukatları Kanunu Taslağı" çalışması, tüm kamu kurum ve kuruluşlarına Türkiye Barolar Birliği tarafından gönderilerek görüş ve önerileri istenilmiş olup, gelen öneriler ve görüşler dikkate alınarak taslak gerek kanun tekniği gerek içerik açısından yeniden gözden geçirilerek ve Ankara Barosu Kamu Avukatları Komisyonu ile ortak çalışma yapılarak bitirmeye çalışılmaktadır. Bu çalışma tamamlandığında TBMM'ne sunulması ve kanunlaşması yönünde çalışmalara devam edilecektir.

6- Bazı kamu kurumlarının personel yönetmeliklerinde yapılan değişikliklerle anılan kurumlarda çalışan avukatların aleyhine getirilen hükümlerin iptali için konunun Türkiye Barolar Birliği'ne intikal ettirilerek iptal davasının açılması sağlanmıştır.

7- Kamuda çalışanların mali ve özlük haklarında iyileştirmeler yapılması için çıkartılan ve ikinci kez üç ay süreyle uzatılan yetki kanunuyla yapılacak iyileştirmeler kapsamına kamu avukatlarının da alınması için TBMM ve çeşitli bakanlıklar nezdinde Ankara Barosu Kamu Avukatları Komisyonu ile ortaklaşa yapılan çalışmalara devam edilecektir.

MAYIS 1999-NİSAN 2001 DÖNEMİ İÇİNDE TAKİBEDİLEN DAVALAR

1- Birlik aleyhine açılan toplam dava : 103

a) Yönetim Kurulu Kararının iptali istemiyle açılan : 37

Sonuçlanan : 31

Derdest : 6

İstem ret : 23

İstem iptal : 8

(Sonuçlanan davalardan 12 tanesi temyiz aşama'sında olup bunlardan 5 tanesi tarafımızdan temyiz edilmiştir.)

b) Disiplin Kurulu Kararının iptali istemiyle açılan : 66

Sonuçlanan : 53

Derdest : 13

İstem ret : 45

İstem iptal : 8

(Sonuçlanan davalardan 23 adedi temyiz aşamasında olup bunlardan 5 adedi tarafımızdan temyiz edilmiştir.)

2- TBB tarafından açılan toplam dava : 13. (*)

a) Birliğin genel nitelikli idari işlemler nedeniyle Bakanlıklar aleyhine açtığı dava : 8

b) Birliğin işlemlerin onaylanmaması nedeniyle Adalet Bakanlığı aleyhine açtığı dava : 5

Sonuçlanan : 7

Derdest : 6

İstem ret : 3

İstem iptal : 4

Temyiz aşamasında : 4

(*) İdare aleyhine açılan davalar;

1. Amerikan uyruklu kişilere limited şirket kurma izninin iptali istemiyle Sanayi ve Ticaret Bakanlığı aleyhine açılan davanın reddine ilişkin karar tarafımızdan temyiz edilmiştir.

- 2- TBB Yönetim ve Disiplin Kurulu kararlarının onanmamasına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle Adalet Bakanlığı aleyhine açılan davalar sonunda; bakanlık işlemlerinden 3 tanesi iptal edilmiş, 1 tanesinde istem reddedilmiştir. Açılan davalardan 1 tanesi henüz sonuçlanmamıştır. Mahkeme kararlarından biri tarafımızdan 2 si bakanlık tarafından temyiz edilmiş olup henüz kesinleşmemiştir.
- 3- Bakanlar Kurulunun "satış işlemleri konusunda geriye veya ileriye yönelik şekilde işlem tesisine hukuken imkan bulunmadığına ilişkin 27.4.1992 tarihli prensip kararının iptaline ilişkin dava Danıştay 10. Daire 1998/2622 esasına kayıtlı olarak açılan dava reddedilmiş ve tarafımızdan temyiz edilmiştir.
- 4- 1 Ekim 1998 tarihli 23480 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 5/a-2, 5/a-5 ve 21 nci maddelerinin iptali istemiyle İçişleri ve Adalet Bakanlığı aleyhine açılan davada Yönetmeliğin 21. Maddesinin son cümlesinin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir. Danıştay 10. Dairenin 1998/7219 esasına kayıtlı olan dava henüz sonuçlanmamıştır.
- 5- 2.2.2000 tarihinde yayınlanan MTA Genel Md.Personel Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliğinin avukatlara ilişkin hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava henüz devam etmekte olup, Danıştay 5. Daire 2000/1449 esasa kayıtlı davada yönetmeliğin 11. maddesinin d fıkrasının 2. bendinin yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.
- 6- 21.2.2000 tarihinde yayınlanan Vakıflar Genel Müdürlüğü Personel Atama Yönetmeliğinin avukatlara ilişkin hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava henüz devam etmekte olup Danıştay 5. Daire 2000/1533 esasa kayıtlı davada yönetmeliğin 7. Maddesinin 2. fıkrasının avukatlar yönünden yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.
- 7- Cezaevi protokolünün iptali istemiyle adalet, içişleri sağlık bakanlığı aleyhine açılan dava Danıştay 10. Dairesinin 2000/776 esasına kayıtlı olarak devam etmektedir.
- 8- Uygulanmaya başlayan işyeri açma izin harcı işleminin iptali istemiyle İçişleri Bakanlığı aleyhine açılan dava Danıştay 9. Daire 2000/6985 esasa kayıtlı olarak devam etmektedir.
- 9- 22.12.2000 tarihinde yayınlanarak tekrar yürürlüğe konan hayat standardının anayasaya aykırılığı iddiasına dayalı olarak Maliye Bakanlığı aleyhine açılan dava Danıştay 4. Daire 2001/867 esasa kayıtlı olarak devam etmektedir.

**2000 YILI SONU İTİBARIYLA BAROLARA KAYITLI
KADIN-ERKEK VE TOPLAM AVUKAT SAYISI**

BAROSU	KADIN	ERKEK	TOPLAM
1- ADANA	251	712	963
2- ADIYAMAN	13	94	107
3- AFYON	26	135	161
4- AĞRI	4	27	31
5- AKSARAY	15	80	95
6- AMASYA	20	84	104
7- ANKARA	2080	4120	6200
8- ANTALYA	303	822	1125
9- ARTVİN	6	33	39
10- AYDIN	159	360	519
11- BALIKESİR	145	411	556
12- BARTIN	10	29	39
13- BATMAN	6	60	66
14- BİLECİK	15	37	52
15- BİNGÖL	5	27	32
16- BOLU	15	73	88
17- BURDUR	23	71	94
18- BURSA	284	812	1096
19- ÇANAKKALE	42	144	186
20- ÇANKIRI	8	30	38
21- ÇORUM	32	122	154
22- DENİZLİ	94	416	510
23- DİYARBAKIR	88	323	411
24- DÜZCE	14	65	79
25- EDİRNE	34	141	175

BAROSU	KADIN	ERKEK	TOPLAM
26- ELAZIĞ	43	173	216
27- ERZURUM	29	124	153
28- ERZİNCAN	6	16	22
29- ESKİŞEHİR	100	252	352
30- GAZİANTEP	68	364	432
31- GİRESUN	19	78	97
32- GÜMÜŞHANE	5	19	24
33- HATAY	102	343	445
34- İĞDIR	6	23	29
35- ISPARTA	41	98	139
36- İSTANBUL	4618	10432	15050
37- İZMİR	1416	2547	3963
38- KARABÜK	16	59	75
39- KARAMAN	14	60	74
40- KARS	19	53	72
41- KASTAMONU	22	62	84
42- KAYSERİ	80	414	494
43- KIRKLARELİ	39	87	127
44- KIRIKKALE	15	81	96
45- KIRŞEHİR	8	45	53
46- KOCAELİ	126	287	413
47- KONYA	202	697	899
48- KÜTAHYA	41	116	157
49- K.MARAŞ	43	181	224
50- MALATYA	37	173	210
51- MANİSA	113	401	514
52- MARDİN	10	72	82

BAROSU	KADIN	ERKEK	TOPLAM
53- MERSİN	182	578	760
54- MUĞLA	149	292	441
55- NEVŞEHİR	15	68	83
56- NİĞDE	8	50	58
57- ORDU	30	123	153
58- OSMANİYE	32	72	104
59- RİZE	7	34	41
60- SAKARYA	55	185	240
61- SAMSUN	62	333	395
62- SİNOP	9	32	41
63- SİVAS	50	114	164
64- ŞURFA	14	158	172
65- TEKİRDAĞ	61	186	247
66- TOKAT	34	112	146
67- TRABZON	39	136	175
68- UŞAK	33	122	155
69- VAN	17	104	121
70- YALOVA	16	46	62
71- YOZGAT	43	110	153
72- ZONGULDAK	65	202	267
73- TUNCELİ	4	13	17
74- SİİRT	2	14	16
GENEL TOPLAM	11857	29570	41427

**BİRLİK BAŞKANLIĞINCA
BAROLARA GÖNDERİLEN
ÖNEMLİ GENELGE VE
KAMUOYU DUYURULARI**

Ankara 12/05/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1835/158

8-9 Mayıs 1999 günleri Denizli'de yapılan Türkiye Barolar Birliği 25. Olağan Genel Kurulu toplantısında hazırlanıp bütün basın ve TV'lere fax edilen 08.05.1999 gnl Kamuoyu Duyurusu aŐaĐıya çıkarılmıştır.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 08/05/1999

KAMUOYU DUYURUSU

8-9 Mayıs 1999 tarihinde Denizli'de toplanan Türkiye Barolar Birliği 25. Olağan Genel Kurulu aşağıdaki hususların Kamuoyuna duyurulmasını oybirliği ile kararlaştırmıştır.

Ülkemizde yasama organını oluşturan partilerin kendi iktidarlarını pekiŐtirmek için, tabanlarının bilerek ya da bilmeyerek hassas oldukları konulara istismarcı bir zihniyetle yaklaŐmaları TBMM'nin asli görevlerini yapmasını engellemektedir. TBMM uzun yıllardır ülkenin ve halkın giderek yoĐunlaŐan sorunlarını çözme yolunda yasal, sosyal ve ekonomik hiçbir ciddi önlem almamakta, artan sorunlar, rejimi ve Cumhuriyeti tehdit eden boyutlara ulaŐmıŐ bulunmaktadır.

Ülkenin ve halkın sorunlarını bilimsel ve objektif bir yaklaŐımla

kamuoyuna duyurmaya çalışan Türkiye Barolar Birliği 25. Olağan Genel Kurulu, Hukukun ve yargının acil ve temel sorunlarını bir kez daha kamuoyuna açıklamayı görev ve sorumluluğunun gereği kabul etmektedir.

Türkiye, çağdaş uygarlık ailesinin onurlu bir üyesi olma iddiasını gerçekleştirmek ve sürdürebilmek için;

Bugün herşeyden önce avukatı davanın sanığı gibi gören anlayıştan özenle kaçınmak zorundadır.

Avukatın kendisini sanıkla bütünleştirmesi nasıl kabul edilemez ise, bazı çevrelerin avukatın sanıkla özdeşleştirilmesi yolundaki çabaları da asla kabul edilemez.

Ülkenin hassas ortamını sömürerek avukatı sanıkla özdeşleştiren tüm yaklaşım ve davranışları şiddetle kınıyoruz.

Türkiye'nin yargının bağımsızlığının, hukukun üstünlüğünün ve insan haklarının önündeki tüm yasal ve fiili engellerin hemen derhal kaldırılmak zorunda olduğuna inanıyoruz.

Öteyandan Türkiye, düşünce özgürlüğü ile inanç özgürlüğü arasında bilerek yaratılan karmaşayı giderecek düzenleme ve yerleşik uygulamalara Cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana sahiptir. Bu nedenle Cumhuriyetin ve demokratik rejimin temel dayanakları üzerindeki çağdışı spekülâtif tartışmalara son verilmelidir.

Yukarıda anılan konularda partilerimizin bilinen ihmal ve umursamazlıklarının onlara yarar getirmeyeceği açıktır. Ancak bu tavırlarının Türkiye'ye ödeteceği bedelin ağır olacağı da bir o kadar açıktır.

Türkiye Barolar Birliği Hukuka ve mesleğin icrasına yönelik tüm olumsuzlukları görmekte ve izlemektedir. Saptadığımız bu olumsuzluklara karşı ödünsüz tavır ve mücadelemiz aralıksız devam edecektir.

Herkesi bir kez daha sorumluluğunun bilincine varmaya davet ediyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 21/05/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1840/163

01.10.1998 tarih ve 23480 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği"nin 5/a-2, 5/a-5 ve 21. maddelerinin iptali istemiyle açılan dava nedeniyle Danıştay 10. Dairesinin 14.4.1999 tarih ve E.1998/7219 sayılı yürütmeyi durdurma istemimize ilişkin karar ile,

Söz konusu kararın tetkikinden de anlaşılacağı gibi; anılan Yönetmeliğin 21. Maddesinin "Bunlar dışında kalan dosya içeriğinin mdafı tarafından incelenebilmesi Cumhuriyet Savcısının vereceği karara bağlıdır" yolundaki son cümlesine ilişkin yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir.

Bilginize sunulur.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Eki : Danıştay 10. Dairesinin
14.4.1999 T. ve E.1998/7219
Nolu Kararı.

T.C.

DANIŞTAY

Onuncu Daire

Esas No: 1998/7219

Davacı ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyen : Türkiye Barolar Birliği

Vekili

: Av.Tülay Yılmaz

Karanfil Sk.5/62 Kızılay/ANKARA

Davalılar

: 1. Adalet Bakanlığı - ANKARA

2. İçişleri Bakanlığı - ANKARA

İstemin Özeti : Davalı idareler tarafından birlikte çıkarılan ve 1.10.1998 tarih ve 23480 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği"nin 5/a-2. 5/a-5 ve 21. maddelerinin iptali ve öncelikle de yürütülmesinin durdurulması istenilmektedir.

D.Tetkik Hakimi : Hüseyin Özgün

Düşüncesi : Anayasanın 124. maddesinde, başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelikler çıkarabilecekleri hükme bağlanmıştır.

2992 Sayılı Yasanın 2. maddesinin (h) bendinde "Adalet hizmetleriyle ilgili konularda gerekli araştırmalar ve hukuki düzenlemeleri yapmak, görüş bildirmek, "Adalet Bakanlığının, 3152 Sayılı Yasanın 2. maddesinin (d) bendinde "Suç işlenmesini önlemek, suçluları takip etmek ve yakalamak" diğer davalı İçişleri Bakanlığının görevleri arasında sayılmaktadır.

Dava konusu Yönetmelik, bütün kolluk kuvveti makam ve memurlarının, Cumhuriyet Savcısının bilgi ve emri doğrultusunda yürütülecek "adli soruşturma" sırasında uygulayacakları esas ve usulleri de düzenlemekte ve bunu amaçlamaktadır.

Oysa, kamu düzeninin korunması, genel güvenliğin sağlanması ve

devamı ile suç işlediği şüphesi bulunanların yakalanması biçimindeki önleyici ve koruyucu kolluk hizmetleri hakkında düzenleme yapma yetkisine sahip bulunan İçişleri Bakanlığı ve yargılama fonksiyonunun dışında, genel olarak adli hizmetlerin yürütmesini sağlamak görev ve yetkisine sahip bulunan Adalet Bakanlığının, kendi görev alanlarının dışında, doğrudan yargının görev alanında ve yargılama fonksiyonuna ilişkin bulunan, kanunla düzenlenebilecek olan kişi hak ve hürriyetlerini ilgilendiren ve Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu ile yöntem ve esasları belirlenmiş bulunan bir alanda idari işlem tesis etmek ya da bu sahada düzenleme yapmak yetkisi bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle, Anayasa'nın temel ilkelerine ve aktarılan 124. maddesine aykırı bulunan dava konusu yönetmeliğin iptali istenilen kısımlarının yürütülmesinin durdurulması gerektiği düşünülmüştür.

Danıştay Savcısı : Bilgin Arısan

Düşüncesi : 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmemiş olduğu anlaşıldığından yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, 14.12.1998 tarih ve E:1998/7219 sayılı dairemiz kararı uyarınca, davalı idarelerin savunmalarının alınmasından sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, davalı idarelerin savunmalarının geldiği anlaşılma ile yeniden incelendi.

Dava konusu yönetmeliğin 21. maddesinde, müdafinin kolluk kuvvetinde bulunan hazırlık evrakında, yakalanan kişinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve şüphelinin hazır bulunmaya yetkili olduğu diğer işlemlere ilişkin tutanakları her zaman inceleyebileceği ve bunların bir suretini kolluk kuvvetlerinden alabileceği açıklandıktan sonra, son cümlede, bunların dışında kalan dosya içeriğinin müdafî tarafından incelenmesinin Cumhuriyet Savcısının vereceği karara bağlı olduğu belirtilmiştir.

Yönetmeliğin belirtilen 21. maddesinin iptali istemiyle açılan bir başka davada: Dairemizin 17.12.1999 tarih ve E: 1998/7108 sayılı kararıyla, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 143. maddesinde müdafinin hazırlık evrakını incelemesi ve istediği evrakı almasının bir hak olarak tanımlaması ve bu hakkın hazırlık soruşturmasının gayesini tehlikeye düşürecekse Cumhuriyet Savcısının talebi üzerine sulh hakimi kararıyla kısıtlanabileceğinin öngörülmesi karşısında, Yönetmeliğin 21. maddesinin son cümlesindeki düzenlemenin yasaya aykırı olduğu belirlenerek, bu cümlenin yürütülmesi durdurulduğundan, belirtilen kısım için yeniden bir karar verilmesine yer bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istenilen diğer kısımlarına gelince;

Davanın durumu ve uyuşmazlığın hukuki niteliği ve 2577 Sayılı Yasa'nın 27. maddesinde birlikte gerçekleşmesi öngörülen koşullar dikkate alındığında, yönetmeliğin dava konusu edilen diğer kısımlarının bu aşamada yürütülmesinin durdurulmasını gerektirecek koşulların birlikte gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 Sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca, Yönetmeliğin dava konusu edilen 21. maddesinin son cümlesinin yürütülmesinin durdurulması istemi hakkında yeni bir karar verilmesine yer olmadığına, Yönetmeliğin dava konusu edilen diğer kısımlarına yönelik yürütmenin durdurulması isteminin reddine oybirliğiyle 14.4.1999 tarihinde karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
Burhan ÖÇ	Hikmet YAŞAR	Yılmaz TAŞDELEN
Üye	Üye	
Zafer KANTARCIOĞLU	Tülay TUĞCU	

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1844/167

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 34'üncü maddesinde "Avukatlar, yüklendikleri görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık ünvanının gerektirdiği saygı ve güvene yakışır bir şekilde hareket etmekle yükümlüdürler" hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, Avukatlık Meslek Kurallarının 4'üncü maddesinde "Avukat, mesleğın itibarını zedeleyecek her türlü tutum ve davranıştan kaçınmak zorundadır.",

7'nci maddesinde "Avukat salt ün kazandırmaya yönelen her türlü gereksiz davranıştan titizlikle kaçınmalıdır"

11'inci maddesinde "Avukat, Türkiye Barolar Birliğince kabul olunan mesleki dayanışma ve düzen gereklerine uygun davranmak zorundadır"

26'ncı maddesinde "Hiçbir avukat, bir meslektaşının mesleki tutum ve davranışları hakkındaki düşüncelerini kamuoyuna açıklayamaz"

27'nci maddesinde "Hiçbir avukat, herhangi bir meslektaşı, özellikle hasım vekili meslektaşı hakkında küçük düşürücü nitelikteki kişisel görüşlerini ve düşüncelerini açıkça belirtemez"

40'ıncı maddesinde "Avukat kesin olarak zorunlu bulunmadıkça müvekkili adına basına açıklamada bulunamaz"

denmektedir.

Tüm avukatların Avukatlık Kanunu ve Meslek Kurallarının bu hükümlerine mutlak olarak uymaları gerekmektedir.

Son zamanlarda, özellikle kamunun yakından ilgi alanında görülen davalarda sanık vekili veya müdahil vekili olarak görev yapan bazı

avukatların, zaman zaman bu hükümlere aykırı davrandıkları, bu yüzden "şov yapıyorlar" söylentilerine sebep oldukları görülmektedir.

Avukatlık Kanunu ve Meslek Kurallarına aykırı davranışlar disiplin cezası uygulamasını gerektirdiği gibi, avukatlık mesleğinin onurunu ve saygınlığını da zedeleyici niteliktedir. Davacı (müdahil) veya davalı (sanık) vekili meslektaşlarımızın bu gibi davranışlardan kaçınmalarını, Baroların da bu gibi davranışları izleyerek, gerekli yasal uygulama yoluna gitmelerini, önemle rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN Y.

Ankara 30/06/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1850/173

1. Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Eralp ÖZGEN'in 26 Haziran 1999 günü Baro Başkanları toplantısında yaptığı açış konuşması ilişikte gönderilmektedir.
2. 26.06.1999 günü Baro Başkanları toplantısından sonraki akşam yemeğine Sayın Adalet Bakanı da gelmiş ve konuşmalarımız sırasında geçen dönem TBMM Adalet Komisyonu alt komisyonunda kabul edilen Avukatlık Yasa Tasarısı'nı yeni hükümetin de benimsediğini ve parlamentoya sevk ettiğini belirtmiştir.

Bu durumda, söz konusu metnin Adalet Komisyonu'nda

görüşülmesi sırasında ilave ve düzeltme yapılması için gayret gösterilecektir. Geç kalmamak için, Baronuzun istediği ilave ve düzeltmeleri en geç Temmuz ayı sonuna kadar Birliğimize göndermesi yerinde olacaktır.

Gereğini ve bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AV.ERALP
ÖZGEN'İN 26.06.1999 GÜNÜ BARO BAŞKANLARI
TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA**

Barolarımızın Sayın Başkan ve temsilcileri, Birliğimizin daha önceki dönemler Sayın Başkanları, Birliğimiz kurullarının sayın üyeleri, değerli meslekdaşlarım, yazılı ve görsel basınımızın sayın mensupları, hepimize hoşgeldiniz der, saygılarımı sunarım.

Yargının ve mesleğimizin sorunlarını yıllardır her konuşmamızda, kamuoyu açıklamalarımızda dile getirdik, yetkililerin bilgisine sunduk. Ama ne yazık ki, yıllar geçti fakat bu sorunlara yetkililer hiçbir çözüm getirmediiler. Bu sorunları her konuşmada tekrarlamamın çok sıkıcı olduğunun bilincindeyim. Ama, sıkıcı da olsa çözüm getirme durumunda olan yetkililer vurduğu duymazlıklarını bırakıncaya kadar bunları tekrarlamak zorundayız.

Yeni bir hükümetin kurulduğu, yeni Bakanlarımızın göreve başladığı günümüzde de bu görüşlerimizi, yeni bir ümitle tekrar yetkililerin bilgilerine sunmak istiyorum.

Yargının en önde gelen sorunu, yargı bağımsızlığının hala tam olarak sağlanmamış olmasıdır. Yargı bağımsızlığının tam olarak

sağlanabilmesi için, sadece satırbaşları halinde belirtiyorum, şu koşulların mutlaka gerçekleşmesi gereklidir.

1. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na yürütmenin başı olan Sayın Cumhurbaşkanı'nın üye atama yetkisi kaldırılmalı, kurumlar üyeleri doğrudan seçebilmelidirler.
2. Sözü edilen Kurul'da Adalet Bakanı ve Müsteşarı yer almamalıdır.
3. Sözü edilen Kurul'un kendi Personel Başkanlığı ve Teftiş Kurulu kurulmalıdır.
4. Yargının bir ögesi olan savunma makamında yer alan avukatlar ve onların meslek teşekkülü olan Barolar, Adalet Bakanlığı vesayetinden kurtarılmalıdır.

Bunlar gerçekleşmedikçe, ülkemizde yargı bağımsızlığının tam olduğundan söz etmeye olanak yoktur.

Yargının bir diğer önemli sorunu da, dava sayısının çokluğu oranında mahkeme ve yargıç sayısının arttırılmamış olması ve bunun sonucu büyük bir iş yükü altında kalan mahkemelerimizde davaların uzamasıdır. Davaların uzaması önemli sakıncalar içermektedir. Bir kere, davaların uzaması nedeniyle alacağını ancak yıllarca sonra tahsil edebilecek alacaklılar, yargı yolu yerine, çek-senet mafyasına başvurmayı tercih etmektedirler. Ayrıca, olağanüstü işyükü altında kalan yargıçlar, dosyaları incelemek için yeterli zaman bulamamakta ve bunun sonucu doğru bir karara ulaşma olasılığı azalmaktadır. Bazı mahkemelerimizde günde 40 dosyanın duruşması yapılmaktadır. Ancak bir günde, 40 ayrı davanın duruşmasının yapılması halinde, duruşmaların hukuka ve yasaya uygun yürütülmesi olanaksız hale gelmektedir. Bunların sonucu, toplumda yargıya olan güven sarsılmaktadır.

Bütün bu sakıncaları ortadan kaldırabilmek için Adalet Bakanlığı bütçesi mutlaka arttırılmalı, yeni kadrolar alınarak, yeni mahkemeler kurulmalıdır. Bugünkü bütçe ile yeni mahkemeler kurulması bir yana,

ceza davalarında pul parası yokluğu nedeniyle tanıklara tebligat yapılamamakta, bazı yörelerde benzin yokluğu nedeni ile sanıklar duruşmalara getirilememektedir. Bu olumsuzluklar ortadan kaldırılmadığı sürece, ülkemizde adalet kavramının gerçekleşmesi çok kuşkuyla kalacaktır. Birliğimizin ilk Başkanı Sayın hocamız Faruk Erem, adalet hizmetinin pahalı bir hizmet olduğunu söylemişti. Bunun artık herkes tarafından anlaşılması gerekir.

Mesleğimizin, çağdaş hükümler içeren yeni bir Avukatlık Yasası'na gereksinimi büyüktür. 1995 yılında seçimlerin yenilenmesi nedeniyle kadük olan Avukatlık Yasa tasarısından sonra, 1999 yılında da TBMM Adalet Komisyonu'nun alt komisyonunda kabul edilmiş olan yasa tasarımız yine kadük olmuştur. Adalet Komisyonu'nun alt komisyonunda kabul edilen bu metnin hükümet tasarısı haline getirilerek, parlamentoda görüşülmesinin sağlanmasını ve böylece yeni ve çağdaş bir yasaya kavuşmayı diliyoruz.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde askeri yargıyı kaldıran Anayasa ve Yasa değişikliği gerçekleşmiştir. Böylece Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu mahkemelerde askeri yargıç bulunmasını adil yargılanma ilkesine aykırı bulan kararı doğrultusunda gerekli değişiklik yapılmıştır. Ancak, ilk önce Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun, geçen yıl da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu yönde karar vermiş olmalarına rağmen, gerekli değişiklikleri yapmakta parlamentomuz çok geç kalmıştır ve bunun sonucu sanki Abdullah Öcalan davası ile ilgili olarak bu değişiklik yapılmış gibi bir izlenim doğmasına neden olunmuştur. Ayrıca, bu değişiklik ile yetinmenin yeterli olmadığı kanısındayız. Türkiye Barolar Birliği, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulduğu günden beri bu mahkemelere karşı olmuş, özellikle 1992 yılından beri genel mahkemelerimizden bazı önemli noktalarda farklı muhakeme kuralları uygulayan bu mahkemelerin olağanüstü mahkeme niteliğine dikkati çekmiştir. Bizce yapılması gereken, doğal yargıç ilkesine de aykırı düşen bu mahkemelerin kaldırılmasıdır.

Türkiye Barolar Birliği, Abdullah Öcalan davasının duruşmalarına başlanmadan önce, 9 Mart 1999 tarihinde yayınladığı Kamuoyu duyurusunda, avukatların meslek kurallarına uygun ve sorumlu davranmaları konusuna dikkati çekmiş ve "Davaya müdahil ve sanık vekili olarak katılan avukatlar, hukukçu olduklarını unutmamalı, bu davayı bir gösteri alanı olarak görmemeli, sorumlu olarak hareket etmelidirler" uyarısında bulunmuştur. Keza 2 Mayıs 1999 tarihinde yayınlanan basın açıklamasında da avukatlara yapılan saldırılar kınanmış ve "İster sanık, ister davacı vekili avukatların da meslek onuruna, meslek kural ve geleneklerine aykırı davranmamaları gerekir" denilerek, aynı husus bir kez daha vurgulanmıştır. Bütün bu uyarılara rağmen bazı meslekdaşlarımızın daha ziyade gösteri niteliğinde davranışlarını ve diğer meslekdaşlarına yönelik hakarete varan sözlerini görmekten ve duymaktan son derece üzüntülüüz. Meslek ahlak ve kurallarına aykırı bu sorumsuz davranışları bir kez daha kınıyoruz. Ayrıca, bir avukatlık bürosunun İnternet'de açtığı sahifede, büro adının başına Abdullah Öcalan'ın resmini koyması da meslek kurallarına ve Avukatlık Yasası'na tamamen aykırıdır. Gerek bu büroda gerek yapan avukatlar, gerek yukarıda sözünü ettiğim davranışlarda bulunan avukatlar hakkında yetkili makam olan, üye oldukları baroların gerekli soruşturmayı yapacaklarına inanıyoruz. Aynı davada izleyicilerin de yine gösteriye yönelik davranışlarına da mahkeme heyetinin müsaade etmemesi gerektiği kanaatindeyiz. Ceza muhakemesi bir gösteri alanı değil, gerçeğin araştırılıp bulunacağı bir yargılama sürecidir. Yargılamada gösteriye yer olmamak gerekir.

Değerli meslekdaşlarım,

Ulusal yargı yetkimiz açısından son derece önemli bir konu olan "Uluslararası Tahkim" konusu son günlerde tekrar ülke gündeminde yer almıştır. Konu, enerji ve özellikle elektrik enerjisi alanında yapılacak yabancı yatırımlar dolayısı ile gündemdedir. Bilindiği üzere, Anayasamıza göre "imtiyaz" olarak kabul edilen bu yatırımlar için Danıştay denetimi gerekmekte ve çıkacak uyuşmazlıklar da yine idari

yargıda çözülmektedir. Yabancı yatırımcılar Danıştay denetimi ile idari yargının yetkisinin kaldırılmasını ve sorunların çözümünde uluslararası tahkim yolunun benimsenmesini istemektedirler. Bu konuyu bundan birbuçuk iki yıl kadar önce Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçisi Adana'da yaptığı bir konuşma ile dile getirmişti. O vakit Birliğimiz, Türk yargı yetkisini ortadan kaldıracak böyle bir sisteme karşı çıkmıştı. Bugün de aynı düşünceleri taşımaktayız. Türk yargısına güvensizlik anlamı içeren ve kapitüler nitelikte böyle bir yolun açılmasına karşıyız. Böyle bir düzenlemenin bağımsızlık kavramı ile de çelişeceği inancındayız. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere hükümet yetkililerinin Türk yargısı yerine uluslararası tahkimi ikame gayretlerini üzüntü ile karşıyoruz.

Mesleğimiz açısından da uluslararası bazı şirketlerin, sadece baro levhasına kayıtlı ve Türk vatandaşı olan avukatlara tanınan yetkileri kullanma gayretleri ile karşılaşmaktayız. White and Case adlı yabancı şirket hukuki danışmanlık hizmetleri vermektedir. Şimdi de Price Water House Coopers adlı bir şirket ortaya çıkmıştır. Bu şirket THY uçaklarında yolculara sunulan Skylife adlı derginin Mayıs ayı sayısına verdiği ilan ile hizmet veren servisleri arasında "Hukuk Servisi"ni de saymaktadır. Bu şirketlerin hukuki danışmanlık konusundaki faaliyetleri 1136 Sayılı Avukatlık Yasası'nın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını esas alan 2. maddesine ve bu tür faaliyetleri sadece barolara kayıtlı avukatlara tanıyan 63. Maddesine aykırıdır. Ayrıca bu şekilde bir ilan vermek 55. maddede öngörülen reklam yasağına da aykırılık oluşturmaktadır.

Meslektaşlarımızın önemli bir grubunu oluşturan kamu avukatları gerek statü, gerek maaş açısından önemli sorunlarla karşı karşıyadırlar. Bir önceki dönem parlamentosunda parti grup başkan vekillerinin verdikleri sözlere rağmen, bu sorunlar hala çözüme kavuşturulamamıştır. Keza belirli bir miktarın üzerinde kazanç sağlayan avukatların vergi beyannamelerini mali müşavirlere imzalatma zorunluluğu da, düzeltileceğine ilişkin verilen sözlere

rağmen hala devam etmektedir. Bu sorunların çözümü için yeni parlamentomuzda grubu bulunan siyasi partilerle ve yetkili bakanlarla temasa önümüzdeki günlerde başlayacağız.

Değerli meslekdaşlarım,

Ülkemizin sorunlarının başında hala rejim sorunu gelmektedir. Son on gün içinde ortaya çıkan kasetler bu sorunun önemini ve güncelliğini hala koruduğunu göstermektedir.

Fethullahçılar diye bilinen tarikatın esas gayesinin, şariat düzenine dayalı bir devlet kurmak olduğu, bunun gelecek kuşakları eğitmek, beyinlerini yıkamak suretiyle gerçekleştirme yolunu seçtikleri, taraftarlarına adliyeye ve mülkiyeye sızma görevi verdikleri ve gayelerini saklamak için takiye yaptıkları bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu tarikatın esasen kamu oyunda bilinen bu yönü, bu kez tarikat şeyhinin kaset konuşmaları ile tam anlamı ile anlaşılmıştır. Ama bütün bunlara rağmen ne yazık ki, iktidarda bulunan siyasi parti liderlerimiz bu konuyu hala küçümsemektedirler. Tarikatlar Anayasa ile korunan devrim yasaları ile yasaklanmışlardır. Buna rağmen geçen yıl bir siyasi parti liderimiz bu tarikat hakkında "olumlu tarikat" diyebilmiş; ortaya çıkan kasetlerle ilgili olarak da, konunun muhatabı dahi maksadı aşan sözler kullandığını kabul ederek özür dilerken, bir kınama sözcüğü dahi kullanmadan "olayın abartılmamasından" söz edebilmiştir. Bir diğer siyasi parti liderimiz de "Devlet kasetle vatandaşlara tuzak kuramaz" dedikten sonra, söz konusu tarikat liderini "sevilen bir cemaat lideri, din büyüğü" diye övebilmiştir. Bu liderlerimize ve tüm politikacılarımıza, milletvekilliği görevine başlarken ettikleri laik Cumhuriyete sadakat yeminlerini hatırlatmak isterim.

"Laik Cumhuriyeti yıkmaya kimsenin gücü yetmez" sözleri, iç ferahlatan güzel bir temenniden ibarettir. Bu söz laik Cumhuriyet savunucularını uyuşukluğa düşürmemelidir. Gerçek bir değerlendirme yapmamız, şariat düzeni tehlikesinin ciddiyetini kavramamız ve

Cumhuriyetimizi savunma mücadelemize devam etmemiz gerekir. Türk hukukçuları bugüne kadar Laik Cumhuriyetimizin savunucusu olmuşlardır; bundan sonra da aynı inanç ve heyecanla savunma görevini yerine getirmeye devam edeceklerdir.

Bir televizyon kanalında üç gün önce yayınlanan ve son derece seviyesiz bir konuşmanın yer aldığı kasette ise, gazeteci sıfatını taşıyan bir kişi Atatürk'e hakaret etmekte, onu Hitler ve Musolini'ye benzetmekte ve hatta terbiyesizliğini daha da ileri götürerek üstü kapalı bir şekilde Atatürk'ün eşcinsel olduğunu ileri sürebilmektedir. Bu kişiyi ve sözlerini nefretle kınıyoruz. Cumhuriyetin savcılarının, Cumhuriyetimizin kurucusuna yönelik bu iğrenç iddialar hakkında gereğini yapacaklarına inanıyoruz.

Değerli meslekdaşlarıma beni dinledikleri için, sayın basın mensuplarına da emekleri için gönülden teşekkür eder, saygılar sunarım.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 05/07/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1852/175

Sivas Olaylarının 6. Yıldönümü nedeniyle yapılan kamuoyu duyurusu metnini ekte bilgi ve takdirlerinize sunuyorum.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 02/07/1999

KAMUOYU DUYURUSU

Bugün Sivas olaylarının altıncı yıldönümü. Her geçen gün, olaylarda yakılarak öldürülen aydınlarımıza duyduğumuz özlem ve üzüntü artarak altı yıl geçirdik.

Sivas olaylarında, laik düzeni yıkarak ülkemize Şeriat düzenini getirmek amacı ile kitlelerin harekete geçirildiği mahkeme kararı ile de saptanmıştır. Ülkemizde son günlerde iyice açığa çıkan tarikat faaliyetleri bu amaç için özellikle eğitim kurumlarında büyük faaliyet gösterildiğini, küçük yaşta beyinleri bu amaç doğrultusunda yıkayabilmek için özel eğitim kurumları kurulduğunu göstermiştir. Şeriat düzenini getirmek isteyenlerin yargı ve mülki idareye sızmaya gayret ettikleri, bu yolda telkinde buldukları anlaşılmıştır. Ama bütün bunlara rağmen yetkili kişilerden "olayların abartılmaması" ve

"Bugün için takiyye yapanların ileride laikliği benimseyebilecekleri" sözlerini duymak çağdaş vatandaşlarımızı üzmemekte; laik Cumhuriyetimizin nasıl bir tehlike ile karşı karşıya olduğunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu yetkililere Sivas'da altı yıl önce yaşanan faciayı hatırlamalarını öneriyoruz.

Laik Cumhuriyetimizin karşılaştığı bu tehlikeyi önleyebilmek için, ulusumuzun tekrar ümmet haline getirilmesine engel olmak için bizlere düşen görev, Atatürk devrim ve ilkelerine sıkı sıkıya sarılarak örgütlü bir mücadele yürütmektir.

Altı yıl önce Sivas'da Madımak Oteli'nde canlarını veren tüm aydınlarımızı saygı ve özlemle anıyor; laik Cumhuriyeti her koşulda koruyacağımıza söz veriyor; aziz hatıraları önünde saygı ile eğiliyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 07/07/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1853/176

Bilindiği gibi, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 141 nci maddesine göre "Yönetim Kurulu ivedilikle ve herhalde ihbar, şikayet veya istek tarihinden itibaren en çok bir yıl içinde disiplin kovuşturması hakkında bir karar vermeye mecburdur", 144 ncü maddesine göre de "Disiplin Kurulu incelemeyi ivedilikle ve herhalde kararın kendisine gelişi tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde sonuçlandırmak zorundadır."

Yasanın bu hükümlerine rağmen bazı Baro Yönetim veya Disiplin Kurulları, bir yıllık süre içinde ellerindeki konuları sonuçlandırmamakta, bu yüzden soruşturma ve kovuşturmalar sürüncemede kalmaktadır.

Türkiye Barolar Birliği, çeşitli genelgeleriyle Baroları uyarmış, sürüncemede bırakmanın kendilerinin suçlanmalarına neden olacağı yolunda dikkatlerini çekmiştir.

Ayrıca, Baroları teftiş eden Adalet Bakanlığı müfettişleri de, teftiş raporlarında, bu konuyu devamlı eleştirmişlerdir.

Nitekim, bu gecikmeler nedeniyle, müfettişlerin suç duyuruları üzerine haklarında kamu davaları açılan ve sonuçta mahkum olan meslektaşlarımız vardır.

En son, bir Baromuzu teftiş eden müfettişler soruşturmanın bir yıl içinde sonuçlandırılmaması nedeniyle halen iş başındaki Yönetim Kurulu ile daha önceki bir kaç Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri hakkında C.Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunmuşlar ve soruşturma izni için konu Adalet Bakanlığı'na intikal etmiştir. İzin önlenmesi için çalışılmaktadır.

Baro Yönetim ve Disiplin Kurullarının Yasanın anılan hükümlerine mutlak olarak uymaları, aksi halde cezai sorumlulukları bulunduğu unutulmaması gerekmektedir.

Bilginizi ve buna göre gereğini rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 20/07/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1854/177

Türkiye Barolar Birliği'nce düzenlenen "İdari Sözleşmeler ve Uluslararası Tahkim" konulu panel 16 Temmuz 1999 Cuma günü saat 10.00'da Ankara Adliye Sarayı Konferans Salonunda yapılmıştır.

Prof.Dr.Tuğrul Arat'ın yönettiği panelde Prof.Dr.Ülkü Azrak, Av.Dr.Yücel Sayman, Prof.Dr.Mümtaz Soysal ve Prof.Dr.Cemal Şanlı söz alarak konu hakkındaki görüşlerini bildirmişlerdir.

Paneli Danıştay Başkanı, Anayasa Mahkemesi Üyeleri, bazı milletvekilleri, çeşitli üniversitelerden öğretim üyeleri, bazı yargıç ve savcılar, avukatlar, çeşitli yüksek bürokratlar, vatandaşlar, ilgi ile izlemişlerdir. Sabah saat 10.00'da başlayan panel saat 18.30'da sona ermiştir.

Başkanlığımız, panel sonuçları hakkında 18.7.1999 günlü bir Kamuoyu Duyurusunu tüm yazılı ve görsel basına, başta Başbakanlık olmak üzere Bakanlıklara, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan Partilerin Genel Başkanlarına, Grup Başkan Vekillerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa, Adalet, Bütçe-Plan Komisyonu Başkanlıklarına, YÖK Başkanlığı'na DPT MüsteŐarlığı'na, Hazine Dış Ticaret MüsteŐarlığı'na faksla iletmiştir.

Duyurunun bir örneği ilişiktir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 20/07/1999

BASIN AÇIKLAMASI

Koalisyon Hükümetinin, Sekiz Yıllık Temel Eğitimin tamamlanmasını beklemeyerek, ilköğretimde beş yılını tamamlayan çocuklara Kur'an kurslarına gitme olanağı sağlama yönündeki talihsiz girişimini üzüntüyle karşılıyoruz.

İmam Hatip Okullarının, Sekiz Yıllık Temel Eğitim Yasasıyla kapatılan orta kısımlarının ihyası demek olan bu girişim, ülkemizin geleceği yönünden çok olumlu ve önemli olan bu yasanın delinmesi demektir. Tevhidi Tedrisat Kanunuyla sağlanan öğretim ve eğitim bütünlüğünün, oy kaygısıyla, bozulması sonucu içine düştüğümüz karanlık ortamın ülkemizi nerelere götürdüğü gerçeği unutulmamalıdır.

Ülkemizin özgür düşünen, akli herşeyin üstünde kabul eden, devrimci, atılımcı, aydınlık kafalı insanlara ihtiyacı vardır. Devletin görevi bu insanları yetiştirmektir. Körpecik beyinleri koşullandıran uygulamalarla bunu sağlamak olanaksızdır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 26/07/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1856/179

Basın üzerindeki Sansürün Kaldırılıőının 91. Yıldönümü nedeniyle yapılan Kamuoyu Duyurusu metni aőađıya çıkarılmıştır.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 23/07/1999

KAMUOYU DUYURUSU

Ülkemizde basın üzerindeki sansürün kaldırılıőının 91. yıldönümünü hem sevinçle, hem de biraz buruklukla kutluyoruz.

Sevinçliyiz, yeterli de olmasa, basın eskisine göre, biraz daha fazla özgürlüğe kavuőmuőtur. Zira, demokratik hukuk devletinde basının özgür olması, demokratik rejimin daha sağlıklı geliőip, yerleőmesinin başlıca Őartlarındandır. Türkiye Barolar Birliği olarak, basının bugünkü özgürlüğünü yeterli görmüyoruz; basın özgürlüğünün daha ileri, daha demokratik düzeylere ulaőmasını bekliyor ve istiyoruz.

Burukluk içindeyiz. Görsel ve yazılı bazı basının zaman zaman gösterdiği sorumsuzluğu üzüntüyle, hatta bazen karamsarlıkla izliyoruz. Açıkça bilinmelidir ki basın, sorumluluğunu unutmadığı

ölçüde daha fazla özgürlüğe hak kazanır ve kendisine özgürlük yolunu daha etkili olarak açar.

Basın olayları, haberleri hiç bir yorum katmadan tarafsız olarak vermelidir. Yorum, dinleyen ve seyredenlere bırakılmalıdır. Basın, halkın ilim, kültür, sanat ve özgür düşünce yönünden daha üst katmanlara ulaşmasının sağlanmasının, daha doğru bilgilendirilmesinin başlıca görevi olduğunu unutmamalıdır. Kişilere atılan suçlamalar ne kadar vahim olursa olsun basın, yargısız infaz yolunu tercih etmemelidir. Devlet organlarının, özellikle yasama ve yargı organlarının, bütün hatalarına rağmen, yerini almamalı, etkinliğini azaltacak, gölge düşürecek nitelikte yayınlar yapmamalıdır. Halkın hislerine değil, aklına hitap etmelidir.

Ancak, basının bu yönlerdeki yanlışlıkları, sapmaları da onu baskı altına almak, susturmak, basın özgürlüğünü kısmak için vesile olmamalı, fırsat kabul edilmemelidir. Bütün bu sapma ve yanlışlıkların önlenmesi ve giderilmesi ve hatta gerektiğinde cezalandırılması basının kendi oluşturduğu kurul ve kuruluşlarca yapılmalıdır.

Basının, herşeye rağmen, noksansız ve kusursuz bir özgürlük ortamında çalışması gerekir. Bu duygularla yazılı ve görsel basını selamlıyor, insanlığa, ülkeye ve halkımıza hizmet yolunda daha üstün başarılar diliyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1857/180

Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından bazı Barolara gönderilen yazılarla Baroda üye olan avukatlar ve Baronun personeli iken emekli olarak kurumca aylık bağlanan kişilere ödenen sosyal yardım zamlarının Barolardan istendiği yolunda Birliğimize başvurular yapılmakta, istenen bu zamların ödenip ödenmeyeceği sorulmaktadır.

1. Barolara üye iken emekli olan ve Sosyal Sigortalar Kurumunca emekli maaşı bağlanan avukatlar, Baroların personeli olmadıklarından Barolar onlar yönünden sosyal yardım zammını ödemekle yükümlü değildir. Zira, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 01.06.1994 tarih ve 3995 Sayılı Kanunla Değişik Ek Madde 24'ün (L) bendi gereğince bu bentte adı geçen kurum veya kuruluşun iş aktine göre personeli olan kişiler için Sosyal Sigortalar Kurumuna Sosyal Yardım Zammını ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Avukatlar, kendi nam ve hesabına çalıştığından Baroların emekli olan üyeleri Avukatlar yönünden böyle bir yükümlülüğü söz konusu olamaz.

2. Ancak, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun bir örneği ilişik 14.2.1996 gün, 1995/10-997 Esas, 1996/56 Karar sayılı kararından Baroların iş akti gereği personeli olan kişilere SSK tarafından aylık bağlanması halinde bunlara kurumca ödenen Sosyal Yardım Zammının 506 Sayılı Kanunun 3995 Sayılı Kanunla Değişik Ek Madde 24'ün (L) bendi gereğince Baro tarafından SSK'na ödenmesi gerekeceği sonucu çıkmaktadır.

Öte yandan, 01.06.1994 tarih ve 3995 Sayılı Kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşüldüğü 01.06.1994 tarihli tutanak

zabıtları incelendiğinde (TBMM Tutanak Dergisi Sayfa 337-342) Buradaki konuşmalardan, Sosyal Yardım Zammından sadece kamu kesiminin yükümlü olduğu, özel kesim işverenlerinin yükümlü tutulamayacağı sonucu çıkmaktadır.

Nitekim, Ek Madde 24'ün (L) bendinin görüşülmesinde söz alan İstanbul Milletvekili Emin KUL bunu iddia etmektedir. Bu iddianın aksi görüşmelerde bulunan ve söz alan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı veya bir başka milletvekili tarafından ileri sürülmediğine göre, Emin KUL'un görüşü kabul edilmiş demektir. Ek Madde 24'ün (L) bendi Emin KUL'un ileri sürdüğü bu görüş de gözönünde tutularak oylanmış ve kabul edilmiş olduğuna göre kanun koyucunun bu bendi sadece Kamu Kurum ve Kuruluşları yönünden düzenlediğinin kabulü gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle her iki istek karşısında da olayın İş Mahkemelerinde açılacak tespit davaları yoluyla çözümlenmesi gerekeceği düşünülmektedir. Böyle bir istekle karşılaşan her Baro, SSK aleyhine İş Mahkemesinde tespit davası açarak, bu zammı ödemekle yükümlü sayılamayacağını tespitine karar verilmesini istemelidir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 26/07/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1858/181

Gümüşhane Baro Baőkani Av.Ali Günday'ın ölüm yıldönümü nedeniyle yapılan 24.7.1999 tarihli Kamuoyu Duyurusu metni aőađıya çıkarılmıştır.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Baőkán Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 24/07/1999

KAMUOYU DUYURUSU

Gümüşhane Barosunun laik sosyal hukuk devletine ve Atatürk ilkelerine inanmış baőkani Avukat Ali Günday 25 Temmuz 1995 günü, sırf bu tutumu nedeniyle sapık bir yobaz tarafından tabancayla vurularak öldürüldü. Aradan 4 yıl geçmesine rağmen Avukatların, Baroların ve Türkiye Barolar Birliği'nin acısı aynı tazeliği ve şiddeti ile devam etmektedir.

Bu olayın bütün tazeliği ortada iken 57. hükümet ve onu oluőturán siyasi partiler, ne yazık ki yeni sapıklar, yeni yobazlar yetiőmesi için çaba içindedirler. Bu çabaların sonucu, 8 yıllık temel eğitimin delinmesine neden olacak yeni bir kanun kabul edilmiştir. Bu yasayla ilköğretim beşinci sınıfı bitiren körpeçik beyinler, ikilem içine

sürüklenmekte, özgür düşünme gücünü kazanmalarına engeller yaratılmaktadır.

Bunları görüp yaşadıkça ülkesinin geleceğinin yeniden bilerek veya bilmeyerek karanlıklara götürülmek istendiği endişesi içine düşen insanlar için Avukat Ali Günday olayı daha büyük bir üzüntü ve karamsarlıkla hatırlanmaktadır.

Ancak, şunu herkes ve özellikle oy endişesinde olanlar bilmelidir ki, ne yaparlarsa yapsınlar ülkemizi Atatürk'ün aydınlık, çağdaş ve laik yönünden geriye götüremeyeceklerdir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 29/07/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1859/182

1. Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısı hakkındaki görüş ve düşüncelerimizi saptayan Türkiye Barolar Birliği Parlamento ile İlişkiler, Mevzuatı İzleme ve Yargı Reformu Komisyonu tarafından hazırlanan raporla, aynı konuda Birlik Başkanımız Avukat Eralp ÖZGEN tarafından hazırlanan raporun birer örneği Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonu Başkan ve Üyeleri ile Adalet Bakanı Sayın Hikmet Sami TÜRK'e gönderilmiştir.

Bu raporların birer örneği;

2. Halen Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan-Bütçe Komisyonunda görüşülen Sosyal Güvenlik Reformu ile ilgili Yasa Tasarısına avukatların zorunlu Topluluk Sigortasına "Hastalık" yönünden de girmelerini sağlamak amacıyla 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 186. maddesinde değişiklik yapılması için Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan-Bütçe Komisyonu Başkan ve Üyelerine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Yaşar OKUYAN'a ve Bakanlık Müsteşarı Sayın Fikri ŞAHİN'e gönderilen yazımızın bir örneği aşağıdadır.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Sayı : 4138

Ankara 29/07/1999

**Sayın
(TBMM Adalet Komisyonunun
Tüm Üyelerine Gönderildi.)**

"Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısı" hakkında Türkiye Barolar Birliği Parlamento İle İlişkiler, Mevzuatı İzleme ve Yargı Reformu Komisyonu tarafından hazırlanan raporun bir örneği ilişiktir.

Bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Eki : 1

Ankara 20/07/1999

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA**

KONU : "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele Kanunu Tasarısı"na ilişkin görüşlerimiz.

Bu tasarı, önceki dönem sunulan ve Adalet Komisyonu'nda görüşülüp rapora bağlanan "Bazı Örgütlü Suçlarla Mücadele Kanun Tasarısı"nın küçük değişikliklerle yeniden sunulmasından ibarettir.

Yeni tasarı sunulurken, daha önce Adalet Komisyonu'nun kabul ettiği metnin dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. Keza; yeni tasarinın görüşüldüğü İçişleri Komisyonu'nda daha önce (geçen dönem) Adalet Komisyonu'nda yapılan görüşmelerin ve kabul edilen metnin değerlendirilmediği kanısındayız.

Anılan tasarı, genel gerekçesinde de ifade edildiği gibi maddi ceza hukuku alanında yeni hükümler getirmekten çok, ceza usul hukuku alanında yeni ve istisnai (hatta olağanüstü) hükümler getirmeye yöneliktir.

A-GENEL ELEŞTİRİLER:

Tarafımızdan yapılan inceleme ve çalışmalar sonucunda bu konudaki eleştiriler iki önemli nokta üzerinde toplanmaktadır. Bunlar;

1. Kanun Yapma Tekniği Açısından : Toplumsal gelişmeyle birlikte ortaya çıkan her yeni suç türü için ayrı ve yeni bir kanun çıkarılması, kanun yapma tekniğine tamamen aykırıdır. Bu durum, çok sayıda kanun çıkmasına ve uygulamada kargaşaya neden olacaktır. Bunun yerine mevcut kanunlarda yapılacak değişiklikler ve eklemeler yoluyla düzenlemelere gidilmesi esas olmalıdır.

Bu nedenle, tasarıyla yasaklanan eylem ve örgütlenmelerin, TCK'nun beşinci bab ikinci faslında yer alan "Cürüm İşlemek İçin

Cemiyet Kurma"yı düzenleyen 313. ve 314. maddeleri kapsamında ele alınarak, TCK'nun bu maddelerinde ihtiyaç duyulacak değişikliklerin yapılması yeterli olacaktır. Araştırma ve tedbire ilişkin önerileri ise aşağıda belirteceğimiz nedenlerle, Demokratik Hukuk Devleti anlayışı ile bağdaştırmak mümkün değildir.

2. Hukuk Devleti Açısından : Taslak genel gerekçesi ile, "mafya tipi örgütlenmelerle mücadele" iddiasındadır. Bu gereksinimi yadsınamak olanaklı değildir. Ancak önerilen tasarı, bu amaçla bağdaşmamaktadır. Tasarının bir çok maddesi demokratik ilke ve usullerden vazgeçme eğilimi taşımaktadır. Çözüm, demokratik hukuk devleti temelinde aranmalıdır.

B- MADDELERİN İNCELENMESİ

MADDE 1 : Tasarının 1. maddesinde hangi fiillerin hangi amaçlarla işlenmesi halinde "örgütlü suç" sayılacağı yazılmış olmasına karşın "örgüt" tanımı yapılmamıştır. Kanunun "örgüt"ü somut bir şekilde tanımlaması gerekir.

Tasarının 1. maddesinin gerekçesinde, örgütün TCK'nun 313. maddesinde yer almış bulunan "teşekkül"den farkı, "bir kısım haksız menfaatleri, çıkarları elde etmek amacıyla oluşturulmuş bulunmasıdır" şeklinde ifade edilmektedir. Bu durumda, TCK'nun 313. maddesinde tarif olunan suçun unsurlarına yeni bir unsur eklenmek suretiyle yeni bir suç tarif edilmektedir. O halde, TCK'nun 313. maddesindeki örgüt, uygulamada nasıl tonamlanmakta ise, bu tanımlamanın tasarıda yer alması uygulamadaki tartışma ve duraksamaları giderebileceği gibi, TCK'nun 313. maddesine dolaylı da olsa açıklık getirecektir.

Daha önce, Adalet Komisyonunda "suç örgütü" tanımlanırken, "kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak amacıyla" ibaresi maddenin başına taşınarak suçun ve suç örgütünün tanımlanmasında temel unsur olarak alınmıştır. Buna şimdiki tasarıda yer verilmemiş olması çok ciddi bir eksiklik oluşturmaktadır.

Tasarıda "seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla zor veya tehdit uygulamak" ibaresi ile ne anlatılmak istendiği belli değildir. İçişleri Komisyonunun raporunda "seçimlerde oy elde etmek" veya seçimleri engellemekten söz edilirken "buradaki seçimler siyasi olanlarla birlikte her türlü özel seçimlerdir" denilmektedir.

Oysa bu konu; eski tasarı nedeniyle daha önce Adalet Komisyonunda tartışılmış ve maddede belirtilen kurum, kuruluş veya teşebbüslerle ilgili seçim ve oylamaları etkilemek şeklinde düzenlenmiştir.

Eski tasarıda bulunmayan ve yeni tasarıнын son bendinde yer alan hüküm yeni bir basın suçu ihdas etmektedir. Yürürlükteki hükümler ile yetinilmeli bu hüküm tasarıdan çıkarılmalıdır.

MADDE 2 : Bu madde "iletişimin dinlenmesi veya tespiti"ni düzenlemektedir. Anayasanın 22. maddesinde haberleşmenin gizliliğinin esas olduğu vurgulanmıştır. Ancak, kanunun açıkça gösterdiği hallerde, hakim kararı ile bu gizliliğe dokunulabileceği belirtilmiş olmakla beraber, Anayasanın 13. maddesinde de bu kısıtlamaların Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Bu bağlamda getirilen düzenleme, haberleşme özgürlüğüne yönelik ciddi bir tehdit oluşturmaktadır ve bu özgürlüğün özüne dokunmaktadır.

Tasarıda "İletişimin dinlenmesine ve tespitine ilişkin kararlar ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir." denilmiş olması da, yeterli değildir.

Kaldı ki; tasarıda "kuşku altında bulunan kimselerin" dinlenebileceği belirtilmektedir. Daha önceki tasarıda yer alan benzeri ibarenin Adalet Komisyonunda "ciddi kuşku altında bulunan kimseler" şeklinde değiştirilmiş olmasına dahi itibar edilmemiştir. Gerek bu maddede ve gerekse diğer maddelerde yer alan "kuşku"

ibaresinin "ciddi kuşku" şekline dönüştürülmesi dahi yeterli olmayacaktır. Ceza usulünde yer alan "kuvvetli emare" tanımı yerine, subjektif bir değerlendirme içeren "kuşku" deyiminin kullanılmış olması özgürlüklere yönelik tehdidi daha da ağırlaştırmaktadır.

MADDE 3 : Bu madde "gizli izlemeyi" düzenlemektedir. Tasarıda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların, konut, ikametgah, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü etkinlikleri teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilecek, izlenebilecek, ses ve görüntü kaydı alınabilecektir. Daha önceki tasarı, Adalet Komisyonunda madde görüşülürken "kuşku duyulanlar" yerine "ciddi kuşku duyulanlar" ibaresine yer verilmiş idi. Yeni metinde buna dahi itibar edilmemiştir.

Anayasamızın 21. maddesi, kimsenin konutuna dokunulamayacağı hükmünü taşımaktadır. Sadece kanunun açıkça gösterdiği hallerde, hakim kararı ile konuta girilmesi, arama yapılması ve eşyaya el konulmasına olanak tanınmıştır.

Konut dokunulmazlığının ne ölçüde sınırlanabileceği Anayasa ile düzenlenmiş olmakla, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına ilişkin 13/3 maddesi genel hükmünün, söz konusu 21. maddeye uygulanarak sınırlama kapsamının genişletilmesinin mümkün olmayacağı düşünülmektedir.

Diğer taraftan Anayasanın 20. maddesi "Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Soruşturma ve kovuşturmanın gerektirdiği istisnalar saklıdır." hükmünü içermektedir. Gizli izlemeye alınan kişi ile aynı konutu paylaşan aile bireylerinin veya akrabalık ilişkisi olmayan diğer kişilerin, ceza sorumluluğunun şahsiliğine ilişkin Anayasa ilkesi karşısında, özel ve aile hayatlarının izlemeye alınması mümkün olmayacağına göre, konutun gizli izlemeye alınması öncelikle Anayasaya aykırılık oluşturacaktır.

MADDE 4 : İçişleri Komisyonunda madde numarası değiştirilen "kayıt ve verilerin incelenmesi"ne ilişkin bu madde metnindeki

"suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlarda bulunan kişiler" ibaresi son derece soyut olup, uygulamada ciddi sakıncalar doğurabilecek niteliktedir. Daha önce, Adalet Komisyonunda da benimsendiği şekilde, bu ibarenin "bu suçları işlediklerinden ciddi kuşku duyulan kişiler" şeklinde değiştirilmesine dahi itibar edilmemiştir.

MADDE 5 : İçişleri Komisyonunda numarası değiştirilen bu madde de, diğer tedbirlerin yetersiz kalması halinde "gizli görevli" kullanılmasının öngörülmüş olması ciddi sakıncalar taşımaktadır.

Bir tür "ajan-provokatör" kullanılmasına olanak tanıyabilecek olan bu düzenlemenin, uygulamada ciddi sakıncalar doğuracağı düşünülmektedir. Çünkü bir ajanın bilgi toplayabilmesi için, görevli bulunduğu örgüt hiyerarşisinde yükselebilmesi gerekir, bu ise örgütün yasa dışı faaliyetlerini bizzat icra etmesiyle olanaklıdır.

Maddenin son fıkrasında gizli görevlinin atanmasının İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılacak bir yönetmeliğe bırakılması, bu hususların düzenlenmesinin Anayasa'nın 128/2 maddesine göre kanunla yapılması gerekliliği hükmüne aykırılık oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, gizli görevlinin maddenin gerekçesinde belirtildiğine göre "devlet teşkilatında görev almış kişi" olması, Anayasanın 128.nci maddesinde sayılan tüm memur ve kamu görevlilerinin "gizli ajan" olarak kullanılmasına olanak sağlamaktadır. Bu durum, herhangi bir kamu görevlisinin, gizli görevli (ajan) olarak görevlendirilmesine, zorlanmasına olanak verdiğiinden Anayasa'ya bir aykırılık taşımaktadır.

MADDE 7 : Daha önceki tasarıda yalnızca tanığın korunmasına ilişkin bu hüküm bu kez görevlileri de kapsar bir şekle dönüştürülmüştür. Görevliler için yürürlükteki mevzuatın güvence açısından yeterli olduğu düşünülmektedir. Aksi, soruşturmanın ve giderek yargılamanın güvenilirliğini zedeleyebilir inancındayız.

Ayrıca; tanığın kimliğinin açıklanmasının zorunlu olduğu hallerde

(ki bu fıkranın 1.nci cümlesinde öngörülen durum söz konusu değilse, son soruşturmada açıklanması zorunludur) ibaresinin ilavesi ile konuya açıklık getirilmesi kimliği bilinmeyen bir tanık ifadesine dayanılarak yargılama yoluna gidilmesinin önlenmesi gerekir.

Daha önceki tasarıda tanığın kimliğinin açıklanmasının zorunlu olduğu hallerde 3419 Sayılı Yasanın 2. maddesi hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüş iken bu kez 3713 Sayılı Yasanın 20. maddesinin uygulanmasının önerilmesinde de isabet yoktur.

MADDE 8 : Bu madde ile 3, 4, 5, 6 ve 7. maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların alınmasında, 2. maddedeki usul ve esaslara uyulacağı öngörülmektedir.

2. maddede dinleme, tespit ve kayıtların incelenmesine hakimın karar vereceği, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısının bu hususlarda yetkili olduğu belirtilmiştir. Karar almaksızın yapılan işlemlerin 24 saat içerisinde hakim kararına bağlanması da şart koşulmuştur.

Anayasa'nın 20, 21 ve 22. maddelerinde sınırlamaları hakim kararına bağlanmış ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde "kanunen yetkili kılınan merciin emrinin bulunması" zorunlu tutulmuştur. Bu yönleri itibariyle şekli bir bakışla düzenlemenin Anayasa'ya uygunluğu ileri sürebilir ise de, halen yargı bağımsızlığı konusunda tartışmalar sürmekte, gerek kamuoyu gerekse hukukçular, yargı bağımsızlığının tam olarak sağlanması ve özellikle Cumhuriyet Savcılarının Adalet Bakanlığı'nın etkisi altında bulunmaktan süratle çıkarılmaları yolunda düzenlemeler yapılmasında haklı olarak görüş birliği içerisinde oldukları. Bu nedenle, olası şüphelerin ortadan kaldırılması için acil durumlarda da hakim kararının alınabilmesini sağlayacak bir yöntem geliştirilmesinde büyük yarar bulunmaktadır.

MADDE 11 : Daha önceki tasarıda da yargılama görevinin D.G.M.'ne ait olması öngörülmüş, ancak Adalet Komisyonu'nca yargılama görevi yetkili Ağır Ceza Mahkemesine bırakılmış idi. Bu

bağlamda, C.M.U.K. hükümlerinin uygulanması öngörülmüştü. Bu kez geri dönülerek yargılama yetkisinin D.G.M.'ne bırakılmasında ve C.M.U.K. yerine 2845 sayılı yasa hükümlerinin uygulanmasının öngörülmesinde isabet yoktur.

MADDE 16 : Bu kanunun, 2-10. maddelerinin 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla diğer bazı fiillerin soruşturulmasında da uygulanacağı öngörülmektedir.

Tasarı "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu" başlığını taşımakta olup, yukarıda belirtildiği üzere genel gerekçesinde de getirilen suç tanımının T.C.K.'nin 313. maddesinde öngörülen teşekkülden farkının, bir kısım haksız menfaat ve çıkarlara yönelmiş olması olarak açıklanmaktadır. Bu durumda özel bir kanun niteliğindeki bu tasarı hükümlerinin genel nitelikteki T.C.K. kapsamındaki bazı suçlara da uygulanır hale getirilmesi kanun tekniği açısından uygun bir düzenleme olmadığı gibi, ileride genel ve yaygın bir soruşturma yöntemi olarak benimseneceği anlamını taşımaktadır.

SONUÇ

Tasarı, genel gerekçesi itibariyle "mafya tipi örgütlenmelerle mücadele" amacı güttüğü iddiasındadır. Bu ihtiyacı yadsımak mümkün değildir. Ancak; "Demokratik Hukuk Devleti" temel ilkesinin de bu amaca feda edilmesi söz konusu olmamalıdır.

Bu raporda, tasarı, Anayasa ilkeleri açısından irdelenmeye çalışılmış, Anayasal açıdan mümkün olmayan düzenlemeler saptanmaya, demokratik hukuk devleti açısından eksik olan hususlar açıklanmaya çalışılmıştır.

Tasarıda cezalandırılmak istenen fiillerin bir bölümü, T.C.K.nun 313. maddesi kapsamındadır. Bu kapsamda olmayan diğer fiillerin de, anılan yasa maddesinde yapılacak değişiklikle kapsama alınması mümkün ve daha uygundur.

Tasarı, mevcut şekliyle bu fiillerin cezalandırılmasını değil esas itibariyle yeni ve olağanüstü soruşturma ve kovuşturma yöntemleri getirmeye yönelik olup, bu yönü üzerinde durulmalıdır. Getirilen bu olağanüstü yöntemleri mevcut hukuk sistemimiz, demokratik hukuk devleti anlayışı, uluslararası normlar ve Türkiye'nin imzaladığı uluslararası sözleşmelerle bağdaştırmak mümkün değildir.

Görüşlerimizi değerlendirmelerinize saygıyla sunarız.

TBB Parlamento ile İlişkiler, Mevzuatı
İzleme ve Yargı Reformu Komisyonu

Sayı : 4148

Ankara 27/07/1999

Sayın

Prof.Dr.Hikmet Sami TÜRK ve

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VE ÜYELERİNE

"Çıkar Amaçlı Terör Suçları İle Mücadele Kanun Tasarısı"
hakkında Türkiye Barolar Birliği Başkanı Prof.Dr.Av.Eralp
ÖZGEN'in görüş ve düşünceleri ektedir.

Bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkan Vekili

Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 27/07/1999

"ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE MÜCADELE KANUN TASARISI HAKKINDA GÖRÜŞ VE DÜŞÜNCELER"

MADDE 1:

Suç unsurunu hükme bağlayan 1. fıkra hükmü çok muğlaktır. Ceza hükmünü taşıyan yasalarda suç unsurları, yoruma az yer verecek şekilde ve herkesin anlayabileceği bir açıklıkla yazılmalıdır. Ayrıca "örgüt" kavramı yer almakta, ancak bunun tanımı yapılmamaktadır. Birden ziyade kişinin birlikte bu suçları işlemeleri halinde, ne vakit "örgüt"ün söz konusu olacağı da verilecek bir tanım ile belirtilmelidir.

MADDE 2 :

Maddenin ilk fıkrasında "kuvvetli belirti"nin varlığı halinde, iletişimin dinlenme ve tespitine karar verilebileceği hükmü yer almaktadır.

"Kuvvetli belirti" kavramı, son derece subjektif uygulamalara yol açabilecek niteliktedir. Bu nedenle bu kavram yerine, daha objektif bir kavramın, örneğin "yeterli delil" kavramının kullanılması yerinde olur.

Maddenin son fıkrasında dinleme ve kayda alma konusunda Cumhuriyet Savcısı yanında savcının "görevlendireceği kolluk mensubu"na da yetki tanınmaktadır. Cumhuriyet Savcısının bu yetkisinin devredilemez bir yetki olması gerekir. Özellikle ayrı bir suç kolluğunun mevcut olmadığı ve bu görevi İçişleri Bakanlığı'na bağlı Emniyet Genel Müdürlüğü teşkilatında görev yapan kolluk mensuplarına tanımak son derece tehlikeli olur. Son günlerde "telekulak" olarak nitelendirilen ve suç teşkil eden eylemler böylece yasal hale getirilmiş olmaktadır. Bunun yanlışlığı, doğuracağı sakıncalar ise açıktır.

Aynı maddenin 4. fıkrasında, dinleme ve tespitte esas itibariyle yargıcın karar vereceği, ancak acele hallerde Cumhuriyet Savcısının

da bu konuda yetkili olduğu belirtildikten sonra, Savcının kararının 24 saat içinde yargıç kararına bağlanması zorunluğu hükme bağlanmakta ve yargıç tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbirin kaldırılacağı belirtilmektedir. Madde hükmünde yer almamakla birlikte, gerekçede yargıcın aksine karar vermesi halinde "Ancak geçen 24 saat zarfında yapılan işlemler geçerliliğini yani hukuki olmak niteliğini kaybetmez." denilmektedir. Bu son derece yanlıştır. Yargıcın hukuka aykırı bulup aksine karar verdiği bir işlemde elde edilen sonuçlara hukuki değer tanınmaz. Esasen bu husus CMUK'nun 254. maddesinin 2. fıkrasında hükme bağlanmış bulunmaktadır. Yargıcın hukuka aykırı bulduğu bir işleme hukuki sonuç tanımak büyük bir hukuki çelişki olur.

MADDE 4 :

Maddenin 4. fıkrasında gizli görevlinin, örgütün işlediği suçlardan sorumlu tutulamayacağı hükmü yer almakta; ancak iki durum cevapsız kalmaktadır:

1. Gizli görevli, örgütün işlediği, ancak kendisinin de işlenişine katılmak zorunda kaldığı suçlardan sorumlu olacak mıdır?

2. Gizli görevli, kendisinin tahrik ve teşviki ile örgüt tarafından işlenen suçlardan sorumlu olacak mıdır? (Ajan provokatör durumu)

Bu durumlardan birincisinde gizli görevlinin sorumlu olmayacağını, ikincisinde ise sorumlu olacağını kabul doğru olacaktır. Maddenin bu hususların da ilavesi ile tamamlanması gerekir.

Ayrıca Celil Kayıket imzalı raporda belirtilen sakıncalar da söz konusudur.

MADDE 6 :

1. maddede öngörülen suçları işlediğine dair hakkında "kuvvetli şüphe" bulunan kişiler hakkında, suçla ilgisi olmayan mallarına da tedbir konulabilmekte ve sonuçta mahkumiyet halinde tüm mal varlığı müsadere olunmaktadır.

"Yeterli delil" aranmadan sadece (son derece subjektif bir duygu olan) şüphe ile bir kişinin tüm mal varlığına tedbir konulması

yanlıştır; ayrıca böyle bir tedbir çok büyük zararlara neden olabilir. Sonuçta beraat kararı verilmesi halinde de devletin büyük bir tazminat ödemesine neden olabilir.

Mahkumiyet halinde, suçla ilgisi olmayan malların da müsadere edilmesi, Anayasa'nın genel müsadere cezası konulamaz hükmüne aykırıdır. Bu hükmün genel müsadere niteliği, gerekçede "genişletilmiş müsadere" denilmek suretiyle de kabul edilmiştir.

Maddenin 3. fıkrasında ispat yükü ters çevrilmiş ve sanığa ispat yükü getirilmiştir. Bu dava bir ceza davasıdır. Bir ceza davasında sanığa ispat yükü getirilmesi, haklarında kesin hükümle mahkumiyet kararı olmadıkça kişilerin suçsuz sayılacağına ilişkin Anayasa hükmüne aykırı olur. Anayasa Mahkememiz, CMUK'na ek 2. maddesini iptal kararında, sanığa ispat yükü getirilmesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna karar vermiştir.

MADDE 8 :

Maddede, yasanın 3, 4, 5, 6 ve 7. maddelerindeki tedbirlerin uygulanmasında 2. madde hükümlerine göre hareket edileceği kabul edilmiştir.

Yukarıda 2. maddenin incelenmesi sırasında belirtilen ve gerekçede yer aldığı vurgulanan hukuka aykırı durum, böylece bu maddeler açısından da söz konusu olacaktır.

MADDE 14 :

Maddenin "...cürümlerin icrasına başlanmadan ve hazırlık soruşturmasına geçilmeden" şeklinde ifade edilen cümle parçasındaki "ve" sözcüğünün (gerekçeden de anlaşılacağı üzere) "veya" olması gerekir.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Prof.Dr.Avukat Eralp ÖZGEN

Sayın

**Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ve Müsteşarı ile
TBMM Plan ve Bütçe Kom.Başkan ve Tüm Üyelerine
ANKARA**

Halen Komisyonunuzda görüşülen Sosyal Sigortalar Kanununun vs.de Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Tasarısına, avukatlarla ilgili olarak 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 186. maddesinde aşağıdaki şekilde bir değişiklik yapılmasının ilavesi gerekmektedir.

Zira, Avukatların 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 186. maddesiyle sadece (Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası bakımından "Topluluk Sigortasına" girmeleri kabul edilmektedir. "Hastalık" yönünden zorunluluk getirilmemiştir. Hastalık sigortasına girmek isteğe bağlı kabul edilmiştir.

Avukat, işini ancak kendi şahsi çalışması ile yürütebilen bir meslek mensubudur. Avukatın kendi işini bir başkasına gördürmesi, özellikle müvekkiller bunu kabul etmeyeceğinden, olanaksızdır. Bundan dolayı avukat bizzat çalışırsa para kazanır.

Avukatın, genellikle alacağı vekalet ücretinden başka gelir kaynağı yoktur. Avukat çalışamaz ise para kazanamaz.

Keza avukatın, başka hiç bir yerden sosyal güvencesi de yoktur. Bütün Barolar ve Avukatlar hastalık sigortası yönünden de zorunlu Topluluk Sigortasına dahil edilmelerini istemektedirler. Zira, bugüne kadar ki uygulamalar, isteğe bağlı hastalık sigortasının gereği gibi işlemediğini göstermektedir.

Bunlar dikkate alınarak, Tasarıya:

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 186. maddesinde de değişiklik yapılmasının ilavesi yoluna gidilmesini düşünmekteyiz.

Bunun için de:

"1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 186. maddesinin şu şekilde değiştirilmesi uygun olacaktır:

Madde 186- 188. maddede yazılı olanlar dışında kalan avukatların 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86. maddesinde gsterilen "Topluluk Sigortasına" girmeleri zorunludur. Ancak, bu zorunluluk (Malullük, yaşlılık ölüm ve **HASTALIK SİGORTASI**) bakımından olup, (iş kazaları ve meslek hastalıkları) ve (analık) sigortalarına girmek avukatın isteğine bağlıdır.

Tasarıya böyle bir ilave değişikliğin eklenmesi yolunda destek ve gayretlerinizi, önemle bekliyor ve takdirlerinize sunuyorum.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 10/08/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1860/183

Birliğimizin Kuruluş Yıldıönümü nedeniyle yapılan Kamuoyu duyurusu metni iliŐiktendir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 09/08/1999

KAMUOYU DUYURUSU

Türkiye Barolar Birliği 09.08.1999 günü kuruluşunun 30. yılına başışını kutlamaktadır. Birliğimiz kuruluşundan günümüze kadar belli temel ilkeler çerçevesinde çalışmıştır. Bu temel ilkeler, devletimizin üniter bütünlüğünden yana olmak, Atatürk devrim ve ilkelerine sahip çıkmak, Cumhuriyetimizin laiklik niteliğinden hiçbir taviz vermemek, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin gerçekleşmesi için çalışmak, insan haklarının ve çağdaş uygarlık düzeyinin savunuculuğunu yapmak olarak özetlenebilir. Bu ilkeleri, bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de aynı kararlılık ve inançla savunmaya devam edeceğiz.

Ülkemizde yargının sorunları giderek, artarak devam etmektedir. Ancak üzülererek görmekteyiz ki, parlamentomuz ve siyasal iktidarlar

bu sorunları çözmek yolunda bir gayret göstermemektedirler. Yargı sorunlarının başında gerekli Anayasal değişikliklerin yapılarak, yargı bağımsızlığının tam olarak sağlanması gelmektedir. Yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanı'na seçilen 3 misli aday arasından Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyesini seçme hakkının verildiği, Yüksek Kurul'da Adalet Bakanı ve müsteşarının üyeliği devam ettiği, Yüksek Kurul'un kendi Personel Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu'nun bulunmadığı bir sistemde yargı bağımsızlığının tam olarak sağlandığından söz etmeye olanak yoktur. Birliğimiz ve yargı mensuplarımız bu konuyu yıllardır dile getirmiş olmalarına rağmen parlamentomuzun ve siyasi iktidarların gerekli değişiklikleri yapma konusundaki duyarsızlığı da hala devam etmektedir.

Mahkemelerin çok yoğun bir iş yükü altında bulunmaları, davaların uzamasına neden olmaktadır. Gecikmiş adalet, adalet değildir özdeyişi son derece haklıdır. Yargılamaların uzaması, hak arayan vatandaşların haklarını yargı yoluna başvurarak değil, mafyaya müracaatla elde etme yolunu tercih etmelerine neden olmaktadır. Bunun için gerekli önlemlerin, örneğin Adalet Bakanlığı bütçesini arttırarak yeni kadrolar ihdası ve mahkeme sayısının arttırılması gibi, daha fazla gecikmeden alınması gerekir.

Günümüzde yargının bir ögesi olduğunda hiç kimsenin kuşku duymadığı savunmanın sorunları da yıllardır çözüme kavuşturulmamıştır. Bu sorunların başında da bağımsızlık konusu gelmektedir. Barolarımız ve Barolar Birliği hala Adalet Bakanlığı vesayetindedir. Savunmanın gereksinim duyduğu yeni hükümler içeren ve Adalet Bakanlığı vesayetine son veren yeni Avukatlık Yasa Tasarısı uzun süre Adalet Komisyonu'nda görüşülmeyi beklemiş ve seçimlerin yenilenmesi ile birlikte kadük olmuştur. Görev başındaki siyasi iktidar bu tasarımı benimseyerek parlamentoya sunmuştur. Bu tasarının Adalet Komisyonu'nda ve genel kurulda biran evvel görüşülerek yasalaşmasını ve böylece gereksinimlerimizi karşılayan çağdaş bir yasaya kavuşma istemlerimizin kısa sürede gerçekleşmesini diliyoruz.

Savunmanın önemli bir sorununu da kamu avukatlarının statülerinde ve mali haklarındaki büyük haksızlık oluşturmaktadır. Devleti savunma durumundaki bu meslektaşlarımızın smorunlarına devletimizin gösterdiği duyarsızlığı anlamaya olanak yoktur.

Son günlerde ülke gündemini oluşturan önemli bir konu, uluslararası tahkim ile ilgili Anayasa değişikliği çalışmalarıdır. Gerek basın organlarında yer alan yazılar, gerek uzmanların farklı görüşleri ileri sürmeleri konunun henüz tam bir aydınlağa kavuşmadığını, olgunlaşmadığını göstermektedir. Bir taraftan, bu değişikliğin son derece yararlı ve zorunlu olduğu yolunda görüşler, bu değişiklik önerisine karşı çıkmanın çağdaş gericilik olduğu yolundaki düşünceler ileri sürülürken; öte yandan bunun egemenlik ve bağımsızlık kavramları ile bağdaştırılamayacağı, kapitülasyon niteliğinde olduğu, giderek Sevr'e yol açacağı yolundaki görüşler savunulmaktadır. Bu durumda yapılması gereken, acele edilmeden, uzmanlardan görüşler alınarak konunun olgunlaşmasını sağlamaya çalışmak olmalıdır. Siyasi iktidarın, özellikle yargı reformu konusunda üzerinde hiçbir tartışma olmayan ve herkesin oybirliği ile kabul ettiği değişiklikleri gerçekleştirme yolunda hareketsizliği karşısında, henüz tam aydınlanıp olgunluğa kavuşmamış bir konudaki aceleciliğini anlamak olanaksızdır. Özellikle bu konuda, basın haberlerinden öğrendiğimiz üzere, siyasi iktidarın ana muhalefet partisiyle yaptığı pazarlık son derece "ayıplı"dır. Siyasi iktidar açısından ayıplıdır, çünkü Anayasa Mahkemesi kararı ile siyasi yasaklı durumunda olan bazı kişilere seçilme hakkı tanınması Anayasa Mahkemesi kararlarını hiçe sayma anlamını taşıdığı gibi, Anayasa Mahkemesi'nde görülmekte olan bir siyasi parti kapatma davasının sonucunu etkilemek amacı ile yasa düzenlemesi yapmak, yasaların soyut ve genel olma niteliğine aykırı olacak, görülmekte olan bir dava nedeni ile yargıya müdahale anlamı taşıyacak ve bu hali ile de Anayasaya aykırılık oluşturacaktır. Aynı pazarlık, ana muhalefet partisi açısından da ayıplıdır çünkü, parlamenterlerden beklenen, oylarını bir takım pazarlıklarla değil,

yapılacak değişikliğin ülke yararına olup olmadığını takdir ederek kullanmalarıdır. Eğer yapılacak değişikliğin ülke yararına olacağına inanılıyorsa, pazarlık konusu yapılmadan olumlu oy kullanılmalıdır; ülke yararına olmadığına inanılıyorsa, başka şeyleri gerçekleştirmek uğruna ülke yararına zıt bir değişikliğe olumlu oy verilmemelidir. Sözünü ettiğimiz ayıplı davranışlar, halkımızın politikacılara ve parlamentoya güvenini sarsmaktadır.

Son günlerin önemli bir diğer konusu da, Af Yasası çalışmalarıdır. ğrenildiğine göre, Af Yasası Anayasa'nın 87. maddesi değiştirilmeden çıkarılmak istenmektedir. Bu durumda düşünce suçları ile siyasi suçlar af kapsamı dışında kalacak, sadece, ceza hukuku doktrininde "adi suç" diye tanımlanan suçlar için af yasaşı çıkarılacaktır. Bu son derece hatalı ve sakıncalıdır. Günümüz ağdaş ülkelerinde af, ancak büyük siyasi karışıklıklardan sonra siyasi suçlar için kabul edilen bir kurumdur. Ceza yasaları soyut tahdit içerirler ve böylece suça eğilimleri olanların cezadan korkarak suç işlemelerini önlemeye çalışırlar. Buna cezaların "genel nleme" niteliği denir. Suçu önleyen esas unsur ise, büyük cezacı Beccaria'nın dediği gibi, cezanın mutlaklığıdır. Af yasaları cezanın mutlaklığını ortadan kaldırdığı için, cezanın suçu nleme niteliğini yok eder. Bu da suçların artmasına neden olur. Ayrıca, adi suçlar için öngörülen af, suçun mağdurunu bir kez daha mağdur eder. Bu da mağdurların bazılarını, adaleti bizzat yerine getirme düşüncesine iter ve böylece suçların artmasına neden olur. Özellikle lkemizde sadece hak edene uygulanmayıp adeta otomatik hale gelmiş olan şartla salıverme kurumu nedeni ile suçlular verilen cezanın sadece 2/5'sini cezaevinde çekmektedirler. Bu duruma eklenecek bir Af Yasası mağdurların ceza adaletine olan güvenini iyice sarsacaktır. Cezaevlerinden salıverilen hükümlülerin serbest hayata uyumlarını sağlayacak, onlara iş olanakları yaratacak önlemler alınmadan ıkarılacak Af Yasası'nın bir yararı da olmayacak; ayla çıkan suçluların büyük kısmı kısa süre sonra yeni suçların failleri olarak tekrar cezaevine döneceklerdir. 1974 Af

Yasası'ndan sonra bu durumun gerekleştiiğini istatistikler ortaya koymaktadır. Bu nedenlerle, dūşünölen Af Yasası'ndan mutlaka vazgeçilmelidir. Aslında yapılması gereken cezaevlerindeki yaşam koşullarının düzeltilmesi ve ıslah unsurunu sağlayacak bir infaz sisteminin temellerinin atılmasıdır. Mevcut tasarıda Atatürk'ün manevi kişiliğine hakaret suçlarında da cezanın 1/3'inin affediliyor olmasını kabul etmeye olanak yoktur.

Cumhuriyetimizin "laik" niteliğine yönelik tehditler de devam etmektedir. Bazı tarikat okullarında laiklik aleyhtarı eğitim devam etmektedir. Fethullah Gülen'in, bir televizyon kanalında yayınlanan kasetinden bu durum açıkça anlaşılmış, nasıl bir takiye içinde oldukları ortaya çıkmıştır. Buna rağmen Milli Eğitim Bakanlığımızın hareketsizliği ve Sayın Başbakan'ın bu tarikatla ilgili olarak eski beyanları ile birlikte, kasetin yayınlanmasından sonraki beyanları değerlendirildiğinde, bu tarikatın "devlet korumalı tarikat" niteliğinde olduğu izlenimi doğmaktadır.

Aynı televizyon kanalında bir gazetecinin de kaseti yayınlandı. Atatürk hakkında son derece ağır hakaretlerin yer aldığı bu kasetle ilgili olarak herhangi bir Savcılığımızın soruşturma başlattığına ilişkin bir bilgi elde edemedik. Atatürk hakkındaki bu duyarsızlığı da büyük üzüntü ile izliyoruz.

Parlamentomuzun kabul ettiği bir yasa ile, ilköğretimin 5. Yılıını bitirenlerin Kuran kurslarına devam edebilecekleri kabul edilmiştir. Bu hüküm ilk önce Yönetmelik ile getirilmiş, ancak Danıştay'ın böyle bir kabulün ülkenin geleceği açısından doğuracağı tehlikelere işaret ederek Yönetmeliği iptal etmesi üzerine, yasa çıkarma yoluna gidilmiştir. Bu davranışın Anayasa'nın 138. maddesinde yer alan ve yasama, yürütme organları ile idarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda olup, bu kararları hiçbir suretle değiştiremeyeceklerine ilişkin hükmüne uygun olduğu da ileri sürülemez. Bugünkü siyasi iktidarın iki partisinin koalisyonu döneminde çıkarılan 8 yıllık kesintisiz eğitime ilişkin yasanın parlamentoda görüşülmesi sırasında,

koalisyonu oluşturan bu iki siyasi partimiz 5+3 formülüne karşı çıkarak, 8 yıllık kesintisiz eğitimi kabul etmişlerdi. Şimdi değişen hiçbir Şey olmamasına rağmen aynı partilerin yer aldığı siyasi iktidarın bu çıkardığı yasa ile 5+3 formülünü kabul etmesinin nedeni anlaşılamamaktadır. Ayrıca, Kuran kurslarını düzenleme yetkisi Diyanet İşleri Başkanlığı'na verilerek, Anayasa'nın 174. maddesi ile korunan ve ülkemizin temel yasalarından biri olan "Tevhidi Tedrisat Kanunu" (Öğretim Birliği Yasası)na da aykırılık yapılmıştır.

Geçen yıl da belirttiğimiz üzere, Türkiye Barolar Birliği 30 yıldır savunduğu ilkelerden geri adım atmadan, hukukun üstünlüğü için, demokratik hukuk devleti ilkelerinin eksiksiz uygulanması için, devletimizin üniter bütünlüğünü korumak için, yargı bağımsızlığının tam olarak sağlanması için ve tüm bu ilkelerin olmazsa olmaz koşulunu oluşturan "laiklik" ilkesinin tavizsiz uygulanabilmesi için mücadeleye devam edecek ve tüm çalışmalarında izleyeceği yol Atatürk devrim ve ilkelerinin aydınlattığı yol olacaktır.

Kamuoyuna sayęı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 20/08/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1861/184

Ülkemizin uğradığı deprem felaketinde zarara uğrayanlara yardımcı olmak amacı ile bir yardım kampanyası düzenlenmiştir. 2860 Sayılı Yasa hükümleri gereğince gerekli izin İçişleri Bakanlığı'ndan alınmıştır.

Sayın Baronuz aracılığı ile iliniz dahilinde meslektaşlarımızdan toplanacak yardım paralarının Ziraat Bankası Kızılay Şubesi 701337 nolu hesaba gönderilmesini rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 27/08/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1862/185

Deprem felaketi nedeniyle 21.8.1999 günü yapılan Kamuoyu Duyurusu metni ve Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av.Eralp ÖZGEN'in 26.08.1999 günlü basın toplantısının konuşma metni ilişikte gönderilmektedir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 21/08/1999

KAMUOYU DUYURUSU

Ülkemizin yaşadığı deprem felaketi nedeniyle zntmz büyüktür. Yakınlarını kaybeden tüm yurttaŐlarımıza başsağlığı diliyor, ulusumuza geçmiş olsun diyoruz.

Türkiye Barolar Birliği felakete uğrayanlara yardım edebilmek amacı ile bir yardım kampanyası düzenlemiştir. Yardım yapmak isteyen yurttaşlarımız ve özellikle hukuklarımız yardımlarını Ziraat Bankası Ankara-Kızılay Şubesi 701337 nolu hesaba yatırabilirler.

Deprem felaketi, ülkemizdeki rasgele yapılaŐmanın korkunç boyutlara ulaŐtığını açıkça göstermiştir. Gönlümüz, onbine yakın kurban vermeden bunun bilincine varıp, gerekli önlemleri almayı

dilerdi. Can kaybının çok olmasında kazanç hırsı ile yeterli malzeme kullanmayan müteahhitler kadar, yetkili taban analizleri yapmadan her yeri imara açan ve yüksek katlı inşaatlara izin veren Belediyeler ile gerekli incelemeleri yapmadan iskan izni veren denetim elemanları da sorumludurlar, suçludurlar. Ayrıca deprem felaketinden sonra kurtarma çalışmaları büyük bir kargaşa doğurmuş, ciddi ve organize bir çalışma ile enkaz altından kurtarılabilecek pek çok yurttaşımız hayatlarını kaybetmişlerdir. Sivil Savunma Yasası hükümlerine göre alınması gerekli önlemlerin zamanında alınmadığı, bir afet durumunda görevlendirilecek ekiplerin bulunmadığı, malzemelerin sağlanmadığı anlaşılmaktadır. Görevlerini ihmal eden yetkililer hakkında gerekli soruşturmaya başlanarak, kısa zamanda sonuçlandırılmasını bekliyoruz.

Uğradıkları maddi zarar ya da can kaybı nedeniyle dava açmayı düşünen ancak avukat tutacak olanaklara sahip olmayan yurttaşlarımızın buldukları ilin Barosuna başvurarak adli müzaharet isteminde bulunabileceklerini de hatırlatmayı bir görev sayarız.

Yakınlarını kaybedenlere tekrar başsağlığı diler, ulusumuza geçmiş olsun deriz.

Saygılarımızla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AV.ERALP
ÖZGEN'İN DEPREM FELAKETİ NEDENİYLE ORTAYA
ÇIKAN HUKUKİ SORUNLAR İLE İLGİLİ 26.08.1999 GÜNÜ
YAPTIĞI BASIN TOPLANTISI KONUŞMASI**

Ülkemiz büyük bir deprem felaketi ile karşı karşıyadır. Bu felakette yakınlarını kaybedenlere başsağlığı ve tüm ulusumuza da geçmiş olsun dileklerimizi sunuyoruz.

Depremden sonra, ülkemizin bu tür felaketlere hazırlıklı olmadığı ortaya çıkmıştır. Tam bir kargaşa yaşanmıştır. Sivil Savunma Yasası ile öngörülen gerekli önlemlerin hiçbirisinin zamanında yerine getirilmediği anlaşılmıştır.

Bu kargaşanın ve koordinasyon eksikliğinin, can kaybının artmasında önemli etken olduğu açıktır. Ancak siyasi iktidar, görülmektedir ki, yetersiz kalışının faturasını basına çıkarmaya çalışmaktadır. Kanal 6 televizyonunun 7 gün süreyle kapatılması bunun canlı örneğidir.

Pek çok dış ülke dil, din, ırk ve politik görüş farkı gözetmeksizin yardıma koşmuş; enkaz altından yüzlerce vatandaşımızı kurtarmış, yaralıların tedavisine çalışmıştır. Ancak Sayın Sağlık Bakanımızın hiçbir karşılık beklenmeksizin yapılan bu uluslararası yardımları ve büyük feragatle çalışan sivil toplum örgütü AKUT'un elemanlarını reddeden; ilaca hastaneye gereksinimimiz yok diyen yani kısaca sadece insani duygularla yardıma koşanları tersleyip, yardım önerilerini geri çeviren tutumunu hoş görmeye olanak yoktur. Sayın Bakanın ülkemizin uluslararası alanda saygınlığını azaltan bu tutumunu kınıyoruz. Esasen Sayın Sağlık Bakanına en güzel cevabı, yabancı yardım ekiplerini alkışlarla uğurlayan yöre halkı vermiştir. Sayın Bakanın görevini hala sürdürüyor olması siyasi iktidar için büyük bir şanssızlıktır.

Bu deprem bir kere daha, belediyelerin imara açılmaması gereken yöreleri imara açtıklarını, yeterli yer analizleri yapılmadan yüksek kat

izinleri verdiklerini, müteahhitlerin mevzuata aykırı olarak eksik ve niteliksiz malzeme kullandıklarını ve bunu denetlemekle görevli olanların çeşitli nedenlerle bu görevlerini yerine getirmediğini açıkça ortaya çıkarmıştır. Şimdi yurttaşlarımız hukuki yollardan haklarını aramak istemektedirler. Ancak hukuk yolunda en önemli konu delildir. Üzülerek görüyoruz ki, gerek devletin enkaz kaldırma çalışmaları sonucu, gerek, basında da yer alan haberlere göre, bazı müteahhitlerin delilleri ortadan kaldırmak amacıyla enkazı kaldırma gayreti sonucu deliller yok edilmektedir. Deliller yok edildiği sürece gerek tazminat davalarının, gerek suç duyurularının bir sonuca ulaşması olanaksızdır. Bu nedenle savcılıklarımızın yıkılan evlerden delil olabilecek parçaları alıp, mühürleyerek kaybolmasını önlemek görevleri gereğidir. Üç gün önce, yani geçtiğimiz Pazar günü Sayın Adalet Bakanıyla telefonla görüştüm, bu durumu anlattım ve savcılıklara bu konuda gerekli talimatın verilmesini istedim. Ancak Sayın Bakan bazı yerlerde adliye binalarının da yıkıldığını, savcılıklarımızın sayısının çok az olup yıkılan binlerce ev için bu görevi yerine getirmelerine olanak olmadığını belirttiler.

Bu durumda yakın illerden bazı savcıların deprem bölgesinde geçici görevlendirilmesini önerdim. Ancak Sayın Bakan bu önerime de, kadro boşluğu olduğunu, diğer illerdeki sorunların da yoğun olduklarını belirterek, olumlu yanışmadı. Daha sonra Prof.Dr.Türkey Saylan'ın da aynı konuyu Sayın Bakanla konuştuğunu ve aynı cevapları aldığını öğrendim.

Sayın Adalet Bakanı herhalde sonradan fikir değiştirmiş ve kendi başkanlığında yapılan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu toplantısında, deprem bölgelerindeki mağdurların zarar tespitine kolaylık sağlamak için geçici olarak yargı mensuplarının görevlendirilmesi kararı alınmıştır. Ancak bu görevlendirilmelerin yapılıp, yapılmadığı ve henüz yapılmamış ise ne vakit yapılacağı konusunda bir bilgi elde edilememiştir. Konu acildir, bu görevlendirilmelerin gecikmeden yapılması gerekir.

Adalet Bakanlığının bu davranışı tam bir hizmet kusurudur. Bunun sonucu, depremde maddi zarar gören vatandaşların hizmet kusuru nedeniyle devletten tazminat isteme hakları doğacaktır. Fakat suçlular hakkındaki suç duyuruları, delil yetersizliği nedeniyle sonuçsuz kalmak tehlikesiyle karşı karşıyadır. Hükümet Af Yasası Tasarısını Parlamentoya sunmuştur. Duyduğuma göre parlamento komisyonunda, yapılan değişiklik ile eksik ve niteliksiz malzeme kullanarak lme neden olan müteahhitler ile, görevleri gereği olan denetimi yapmayarak bu tür inşaatlara engel olmayan görevliler af kapsamı dışına çıkarılmıştır. Ancak bu kişiler için delillerin kaybedilmesine, yok olmasına göz yumularak hukuki değilse de, fiili bir af sağlanmış olacaktır.

Adalet Bakanlığından ve Savcılıklarımızdan esasen gecikilmiş olan bu konuya eğilerek daha fazla gecikmeden delilleri toplaması için gayret sarfetmelerini bekliyoruz. Artık görev ihmallerine "yeter" diyoruz. Bunun için vatandaşın suç duyurusunda bulunmasına da gerek yoktur. Çünkü söz konusu suçlar, savcıların resen takip edecekleri suçlardır ve bu nedenle savcılarımızın, bir suç duyurusu beklemeden kendiliklerinden harekete geçmeleri gerekir.

Deprem bölgelerindeki Barolarımız, yurttaşlarımızın bu konudaki sorularını cevaplamaya, onlara yardım etmeye hazırdır.

Deprem felaketinde yakınlarını kaybedenlere tekrar başsağlığı ve yüce ulusumuza geçmiş olsun dileklerimizi tekrar sunuyoruz.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 31/08/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1863/186

Deprem bölgesinde pek çok meslektaşımızın bürosunun yıkılması nedeni ile bu meslektaşlarımız yurdun diğer yerlerindeki duruşma günlerini saptayamaz duruma düşmüşlerdir. Esasen bu meslektaşlarımızın bugün için deprem bölgesinden ayrılmaları da olanaksızdır.

Bu meslektaşlarımızın yurdun çeşitli mahkemelerindeki duruşmalarda mücbir sebep nedeni ile mazeretli sayılmaları konusunda, hükümetin çıkaracağı Kanun Hükümünde Kararnameye hüküm konması Adalet Bakanlığı'ndan talep edilmiş ise de, Bakanlık Parlatentonun kabul ettiği Yetki Kanunu çerçevesinde kararnameye böyle bir hüküm konmasına olanak bulunmadığı kanısındadır.

Bu durumda, iliniz dahilindeki meslektaşlarımızın bilgilendirilerek, deprem bölgesindeki meslektaşlarımızın duruşmalarda mazeretli sayılmalarının yerinde olacağı düşüncesindeyiz.

Gereğini ve takdirlerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 29/09/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1869/192

Cezaevleri olayları ile ilgili olarak 27.9.1999 günü yaptığımız Kamuoyu Duyurusu metni ilişiktir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 27/09/1999

KAMUOYU DUYURUSU

Ülkemizdeki cezaevlerinde yıllardan beri yaşanan disiplin ve kuraldışı olayların son günlerde İstanbul Bayrampaşa Cezaevinde ve Ankara'da Merkez Kapalı Cezaevinde toplu ölümlere ulaşması başta Devlet görevlileri olmak üzere hepimizi derin düşünceye sevk etmeli ve infaz sistemindeki yanlışlıkların, çarpıklıkların saptanmasına ve ilk aşamada hiç olmazsa acil ve ciddi önlemlerin alınmasına neden olmalıdır.

Herşeyden önce, cezaevlerindeki toplu koğuş sisteminin yıllardanberi görülen sakıncaları bu son olaylarla bir kere daha görülmüştür. Cezaevlerindeki bu sistem, birer örgüt yuvası ve suç okulu olarak kullanılmaktadır. Gelmiş geçmiş bütün hükümetler, şimdiki de dahil, bu konuda ciddi ve etkili hiçbir şey yapmamıştır. Aksine, bazı Adalet Bakanlarının ağızından çıkan "Cezaevlerine hakim olamıyoruz" açıklamalarıyla Devletin bu konuda aciz kaldığı ve etkili önlem alınmadığı anlaşılmıştır.

Devlet otoritesi ve denetiminin, gücünün olmadığı toplumlarda anarşi hakim olur. Son olaylar, ölümlerle sonuçlanan iki cezaevi dışındaki bir çok cezaevlerinde personelin tutuklu ve mahkumlar tarafından adeta esir alınması bunun en yeni ve çarpıcı kanıtıdır.

Devlet, olabildiğince ivedilikle toplu koğuş sisteminden, oda sistemine geçmeli, tüm kötülüklerin kaynağı olan koğuş sistemi terkedilmelidir. Bunun yanında, cezaevlerinde görevli personel seçiminde daha ciddi davranılmalı, daha nitelikli kişilerin görevlendirilmesi süratle sağlanmalıdır. Cezaevleri personelinin özlük hakları süratle iyileştirilmeli, ayrıca bunların da güvenlikleri sağlanmalıdır.

Cezaevleri personelinin bilgisi veya önemli ihmali dışında cezaevine silah, cep telefonu, kuzma, kürek gibi disiplinsizlik sebebi ve kaynağı olan aletlerin girmesi mümkün değildir.

Bütün bu olaylarda, üç beş koruma görevlisini açığa almakla yetinilemez. Devlet, başta Adalet Bakanlığı'nın ilgilileri, savcılar ve cezaevi yöneticileri hakkında gerekli ciddi yaptırımları düşünmeli ve uygulamalıdır.

Öte yandan, bazı sivil toplum örgütlerinin insan hakları adına, zamansız ve gereksiz müdahalelerinden kaçınmaları ve daha dikkatli olmaları gerekmektedir. Bu müdahaleler, cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerin disiplinsizliğe ve devlete meydan okumalarına neden olmamalıdır.

Cezaevleri turistik otel değildir. Bütün ceza infaz sistemlerinin amacı, hükümlüleri ıslah etmektir. Bu sonuca varmak için, bazı mahrumiyetler de önemli araçtır. Hükümlü vicdanıyla başbaşa kalacak, kendisinin özeleştirisini yapacaktır. Hükümlü ile, dışardaki serbest kişinin aynı statüde olması mümkün değildir. Böyle olursa, suç işleyene mahkumiyet vermenin ne gereği olacaktır. Cezaevlerindeki tutuklu ve özellikle hükümlüler için insanca yaşamın asgari koşulları elbette sağlanmalıdır. Ancak, bundan fazlasının istenmesinin nerelere götürdüğü görülmüştür.

Herkes, başta devlet görevlileri, aklını başına almalı, sorumluluklarının gereğini yapmalıdır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 22/10/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1871/194

Merve KAVAKÇI'nın ifadesinin alınması için gözaltına alınmak istenmesinin ardından devlet yetkililerinin yaptıkları açıklamalar ile ilgili yapılan Kamuoyu Duyurusu metni aşağıdadır.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 20/10/1999

KAMUOYU DUYURUSU

Merve Kavakçı'nın ifadesinin alınması için gözaltına alınmak istenmesinin ardından devlet yetkililerinin yaptıkları açıklamalar, yargı bağımsızlığı açısından son derece üzücüdür.

Herşeyden önce, bir ay önce Merve Kavakçı'nın milletvekili sıfatı olmadığını bildiren Sayın Meclis Başkanı'nın, şimdi adı geçenin milletvekili olduğuna dair bir yazı yazması, devlet ciddiyeti ile bağdaşmaz. Bakanlar Kurulu kararı ile Türk Vatandaşlığından çıkarılmış olan Merve Kavakçı bu karar aleyhine Danıştay'da dava açmış ve yürütmeyi durdurma kararı istemiştir. Danıştay bu istemi reddetmiş ve red kararına yapılan itiraz da reddedilmiştir. Bu durumda hukuken Bakanlar Kurulu kararı yürürlüktedir, sonuçlarını doğurmaya devam etmektedir. Bu nedenle Sayın Meclis Başkanı'nın "Danıştay dava hakkında kararını verinceye kadar durum askıdadır." şeklindeki beyanı, Danıştay'ın "Yürütmeyi Durdurma İsteminin Reddi" kararını hiçe saymak anlamını taşır ve bu nedenle de Anayasa'ya aykırıdır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın ülkemizin bir hukuk devleti olduğunu vurguladıktan sonra "Bu konudaki ikazımı yaptım." demesi anlaşılammaktadır. Sayın Cumhurbaşkanı kimi ikaz etmiştir? Eğer Sayın Cumhurbaşkanı "Hukuk devletinde yargıya karışılmaz" diyerek hükümet yetkililerini ikaz etmiş ise, bu takdir edilecek bir davranıştır. Ama bu ikaz Devlet Güvenlik Başsavcılığı'na yapılmış ise, böyle bir ikaz Anayasa'nın 138. maddesine aykırıdır. Unutulmamalıdır ki, yargı "sav, savunma, karar" üçlüsünden oluşur. Bu nedenle Savcılık da yargının bir ögesidir ve Savcılığı ikaz, yargıya talimat anlamını taşır.

Sayın Başbakan'ın sözleri ise çok üzücüdür. Sayın Başbakan gece geç vakit bir "hanımın" gözaltına alınmaya kalkışılmasını eleştirmektedir. Unutulmamalıdır ki yasalar bayanlara ve erkeklere farklı uygulanmaz, yasalar önünde cinsiyet ayrımı yoktur. Sayın Başbakan "Bu olayın daha çok tatsızlığa meydan verilmeden kapatılmasını istiyorum" demekte ve böylece Başsavcılığa bir ceza soruşturmasının kapatılması talimatını vermektedir. Bu ise yargıya doğrudan doğruya müdahale anlamını taşır ve bu müdahale Anayasa'nın 138. maddesine aykırılık oluşturur. Sayın Başbakan'ın "Merve Kavakçı yurtdışına çıkacak ise onda da hiç bir mahsur görmem" şeklindeki beyanı da son derece talihsizdir. Yurtdışına

çıkma yasağı mahkeme tarafından konulmuştur. Sayın Başbakan'ın mahsur görüp görmemesinin hiç, ama hiç bir değeri yoktur. Anayasamız gereği Sayın Başbakan başta olmak üzere tüm siyasilerin mahkeme kararlarına saygılı olması gerekir; mahkeme kararlarını değiştirmeye hiç birisinin hakkı yoktur.

Bütün bu beyanlardan sonra Adalet Bakanı'nın Başsavcı Nuh Mete Yüksel hakkında soruşturma açtırması ise tek kelime ile "vahim"dir. Yargı bağımsızlığını zedeleyen bu tutumu şiddetle kınıyoruz.

Bu olay Türkiye Barolar Birliği'nin yıllardır yargı bağımsızlığı için yaptığı mücadelenin haklılığını bir kez daha ortaya koymuştur. Bu bağımsızlık için gerekli hususlardan birisinin de, Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın Adalet Bakanlığı'na değil, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na bağlı olması gerektiği ve soruşturma açtırmaya da Adalet Bakanı'nın değil, söz konusu Kurul'un yetkili olması konusundaki Barolar Birliği görüşünün doğruluğu da tekrar anlaşılmıştır.

Yargıya yapılacak her türlü müdahaleye karşı olduğumuzu bir kez daha vurguluyor, devlet yetkililerini ve politikacıları yargıya saygılı olmaya davet ediyoruz.

Saygılarımızla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 22/10/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1872/195

Değerli gazeteci ve bilim adamı Sayın Ahmet Taner KIŞLALI'nın iğrenç bir suikast sonucu hayatını kaybetmesi üzerine yapılan 21.10.1999 günlü Kamuoyu Duyurusu metni ilişiktedir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 21/10/1999

KAMUOYU DUYURUSU

Değerli gazeteci ve bilim adamı Sayın Ahmet Taner KIŞLALI'nın iğrenç bir suikast sonucu hayatını kaybettiğini çok büyük bir üzüntü ile ğrendik. Aydın kiŐilięi ile, laik tutumu ile, objektif ve yansız yazıları ile örnek bir insan olan Sayın Kışlalı'nın ölümü nedeni ile tüm vatandaşlarımızı başsağlığı diliyoruz.

Daha önce de ülkemizde aydın ve laik kiŐilikleri ile tanınmış Muammer Aksoy, Çetin Emeç, Bahriye çok ve Uğur Mumcu ldrldler. Katilleri hala bulunamadı. Yetkililerin, devlet görevlilerinin "Kanları yerde kalmayacak, bu bizim namus borcumuzdur" sözleri, aradan geçen uzun yıllara rağmen, hep havada kaldı; "namus borcu" yerine getirilmedi. Şimdi yetkililer yine benzer Őeyler söyleyecek, yanılıyor olmayı gönülden dileriz ama, büyük bir

olasılıkla yine katiller ve arkalarındaki güçler bulunmayacak, adalet yerini bulmayacaktır. Bu cinayetlere, bu iğrenç tecavüzlere yetkililer ne vakit "Yeter" diyecektir? Unutulmamalıdır ki, devlet görevi sadece olanaklar sağlamaz, büyük sorumluluklar da yükler. Bu sorumluluğun başında da tüm vatandaşlarımızın yaşam hakkını korumak ve korumaya rağmen cinayet işlenirse failleri bulup yargı önüne çıkarmak gelir.

Topluma yol gösteren bir aydın, inanmış bir Kemalist ve gerçek Atatürkçü olan aziz dostumuz Kışlalı'nın ölümü nedeni ile ailesine, Cumhuriyet Gazetesi mensup ve okurlarına ve tüm ulusumuza başsağlığı diliyoruz.

Saygılarımızla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 10/11/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1876/199

08 Eylül 1999 günlü ve 23810 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 25.08.1999 tarihli, 4447 Sayılı Yasanın 8. maddesiyle 506 Sayılı Kanununun 63. maddesinin (B) fıkrasının birinci bendinden sonra eklenen bend ile "Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım

zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından % 15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir" hükmü getirilmiştir.

Maddeye ilave edilen bu bend, emekli maaşı alarak çalışan bir çok meslektaşımızın tepkilerine neden olmuştur.

Bu tepkiler gözönüne alınarak, bu maddenin Anayasa Mahkemesine dava açılarak iptali yoluna gidilmesi için Anamuhalefet Partisi olan Fazilet Partisi ve Doğru Yol Partisi yetkilileriyle ilişkiye geçilmiştir.

Anamuhalefet Partisi (Fazilet Partisi) TBMM Grup Başkanı Mehmet Recai Kutan grubu adına, Doğru Yol Partisi Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya, İçel Milletvekili Turhan Güven ve arkadaşları da kendi adlarına 4447 Sayılı Kanunun bazı maddelerinin iptali isteğiyle Anayasa Mahkemesinde dava açmışlardır. İptali istenen maddeler arasında, yukarıda değindiğimiz 8. madde de bulunmaktadır.

Bilginizi ve üyelerinize duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 23/12/1999

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1880/203

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 4447 Sayılı Kanunun 8. maddesiyle değiştirilen 63/B maddesine dayanılarak adı geçen 8. maddenin yürürlük tarihi olan 1 Ekim 1999 tarihinden önce kurumdan yaşlılık aylığı almaya hak kazanmış meslektaşlarımızdan çalışmalarını sürdürenlerin aylıklarından da % 15 sosyal güvenlik destek primi kesilmesine başlanmasının öğrenilmesi üzerine Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderdiğimiz yazının örneği ilişiktir.

Bilginizi ve gereğini rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Sayı : IV-24/4850

Ankara 23/12/1999

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU

GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANKARA

08 Eylül 1999 gün ve 23810 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 25.08.1999 tarih, 4447 No.lu ".....Sosyal Sigortalar Kanunu.....unda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 8. maddesi ile 506 Sayılı Kanunun 63. maddesinin (B) fıkrasının birinci bendinden sonra bir bent eklenmiş ve adı geçen kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat olarak çalışmalarını sürdürenlerin

aylıklarından % 15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilmesi hükmü getirilmiştir.

4447 No.lu bu kanunun yürürlük maddesi olan 63. maddesinin (a) fıkrasına göre sözkonusu 8. maddenin kanunun yayımını takip eden aybaşında yürürlüğe gireceği kabul edilmektedir.

Ancak, adı geçen kanunda 17. madde ile eklenen Geçici Madde 81/A fıkrasında "Bu kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar..... hakkında bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır" denmektedir.

Bu geçici 81. madde dikkate alındığında, 4447 No.lu Kanunun 8. maddesinin, yürürlüğe girdiği 01 Ekim 1999 tarihinden sonar yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanacak olanlar hakkında uygulanması gerekmektedir.

01 Ekim 1999 tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere istinaden yaşlılık aylığı bağlanmış olan avukatlardan çalışmalarını sürdürseler bile sosyal güvenlik destek primi kesilmesi yasal olarak olanaksızdır.

Bu yasal duruma rağmen 01 Ekim 1999 tarihinden önceki hükümlere göre yaşlılık aylığı almaya hak kazanmış olan avukatlardan da sosyal güvenlik destek primi kesilmesine başlandığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, bu durumdaki avukatlar hakkındaki bu uygulamanın durdurulmasını ve bunun tüm teşkilatımıza ivedi duyurulmasını takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 20/01/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1882/205

Bazı barolarımızdan gönderilen yazılarda disiplin soruşturma ve kovuşturması altındaki veya disiplin cezası almış avukatların "Memurlar İle Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında"ki 4455 No.lu, 28.08.1999 tarihli Kanun hükümlerinden yararlanıp yararlanamayacağı sorulmaktadır.

Bilindiği gibi, adı geçen 4455 No.lu Kanun "Memurlar ile Diğer Kamu Görevlileri" hakkında uygulanmaktadır. 1136 Sayılı Avukatlık Kanununa göre avukatlık "kamu görevi" olmayıp, "kamu hizmeti"dir, devlet memurluğu niteliğinde değildir. Serbest bir meslektir. (Av.Ka.Md.1)

1982 Anayasası'nın 128. maddesine göre "Devletin, kamu iktisadi teőebbüsleri ve diğer kamu tüzel kiőilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlölükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir". Maddede sözü edilen kanun 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunudur.

Bu kanun serbest çalışan avukatlar hakkında uygulanmamaktadır. Serbest avukatlar hakkında 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu hükümleri uygulanmaktadır.

Nitekim, Danıştay'ın da memurlar hakkındaki disiplin cezalarının affına dair kanun hükümlerinin avukatların disiplin işlem ve cezalarında uygulanmasının söz konusu olmadığı yolunda kararları bulunmaktadır.

Ayrıca, adı geçen kanunda, bu kanunun avukatlar hakkında da uygulanacağı yolunda bir hüküm bulunmamaktadır. Avukatlar

hakkındaki disiplin soruşturma ve kovuşturmaları Avukatlık Kanunu hükümlerine göre y r t l p sonuçlandırılacaktır.

Bu yüzden 28.08.1999 tarihli ve 4455 Sayılı "Memurlar İle Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkındaki Kanun"un avukatların disiplin işlem ve cezalarında uygulanması mümkün değildir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 21/01/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1883/206

Parlamentoda görüşülmekte olan Kamu İmtiyaz Şartlaşma ve Sözleşmelerinde Uluslararası Tahkime ilişkin yasa tasarısı ile ilgili 20.01.2000 günü yapılan Kamuoyu Duyurusu metni aşağıdadır.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 20/01/2000

KAMUOYU DUYURUSU

Kamu İmtiyaz Şartlaşma ve Sözleşmelerinde Uluslararası Tahkime ilişkin yasa tasarısı parlamentoda görüŐülmektedir.

Bu tasarı; Anayasa'nın temel hükümlerine aykırı olduğu gibi 125. maddede yapılan son değişiklikle dahi bağdaşmamaktadır.

Anayasa'nın 125. maddesinde yapılan değişiklikle kamu hukuku alanına bir özel hukuk kurumu olan tahkimin sokulmasıyla önemli bir tahribat yapılmıŐtı. Şimdi, bu tasarıyla, bir adım daha ileriye gidilerek, kamu hukuku alanına, yabancılardan özel hukuk kuralları sokulmaktadır. Yani; kamu hukukunun temeli olan "kamu yararı" ilkesi ortadan kaldırılmıştır. 125. maddede yapılan değişiklikle, kamu hizmetleriyle ilgili imtiyaz Şartlaşma ve sözleşmelerinde sadece "Milli

ve Milletlerarası Tahkim Yolu" olanağı açıldığı halde tasarıda 3. madde ile milletlerarası tahkim yolunun ötesinde tek başına yabancı hukukun uygulanmasına olanak tanınmaktadır.

2675 Sayılı Yasada; tanıma, tenfiz ve temyiz incelemesinde "karşılıklılık" ve "ulusal hukuka uygunluk" ilkeleri aranmaktadır. Yeni yasa tasarısı ile bu ilkeler ortadan kaldırılmakta, doğrudan yabancı bir hukukun, karşılıklılık ve ulusal hukuka uygunluğu aranmaksızın uygulanacağı belirtilmektedir. Bu durum, uygulamada; tanıma, tenfiz ve temyiz işlemlerini şekle indirgemek sonucunu doğurur. Çünkü; Yargıtay ve Asliye Hukuk Mahkemelerinin her yabancı ülkenin yasalarının içeriğini ve uygulamasını bilmeleri beklenemez. Bildikleri kabul edilse dahi; bunu ulusal egemenlik ilkesi ile bağdaştırmak da mümkün değildir.

Tasarının 2/c maddesi ile; Anayasa'nın değişik 125. maddesinde yer alan "yabancılık" unsurunun kapsamı da alabildiğine genişletilmiştir.

Tasarı, gerek tahkimin uygulanacağı uyuşmazlık konusu ve gerekse milletlerarası şartlaşma ve sözleşmeler açısından geriye yürütülmektedir. Bu da, hukukun genel prensiplerine aykırıdır. Ayrıca, yasada öngörülen yürürlük tarihini geriye çekme, dolayısıyla yasayı değiştirme yetkisi Bakanlar Kuruluna verilerek Anayasa'ya aykırılık yapılmaktadır.

Hukuka ve ülke yararına aykırı bu tasarının parlamentoda kabul edilmemesini diliyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 03/02/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1884/207

1- 29.01.2000 Cumartesi günü Denizli'de yapılan ve Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av.Eralp ÖZGEN Başkanlığında çeşitli illerin Baro Başkanlarının katılımıyla gerçekleşen, "Avukatlık Yasa Tasarısının" ve " Bakanlık tarafından hazırlanan cezaevleri ile ilgili protokolün" görüşüldüğü toplantı sonrası yapılan Kamuoyu Bildirisi metni,

2- Ankara Barosunca düzenlenen "Hukuk Kurultayı 2000"ın ilk günü Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın yaptığı açış konuşması metni,

3- 27.01.2000 günü Ankara Adliye Sarayı konferans salonunda düzenlenen "Prof.Dr.Muammer Aksoy ve UĞur Mumcu'yu anma töreni"nde Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın yaptığı konuşma metni, ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

KAMUOYU BİLDİRİSİ

Türkiye Barolar Birliği Başkanının Başkanlığında, aşağıda isimleri yazılı Baro Başkanlarının ve Barolarımız Avukatlarının katılması ile Baro Başkanlarının ve Barolarımız Avukatlarının katılması ile 29.01.2000 Cumartesi günü Denizli'de yapılan toplantıda;

T.B.M.M. Adalet Komisyonu'nda görüşülmekte olan "Avukatlık Yasa Tasarısının" gecikmeden yasalaşması ve böylece hak arama özgürlüğü, savunma ve hukuk devletinin gereksinimlerini kısmen karşılayan çağdaş bir yasanın zorunluluk haline geldiği; bu çalışmalarda Adalet Komisyonunun bütün siyasi parti temsilcilerinin katılımı ile oluşan komisyonunda kabul edilmiş olan taslağın aynen kabulü ve özellikle Barolar ve Barolar Birliği üzerindeki Adalet Bakanlığı vesayetine mutlaka son verilmesi gerektiği, bunun yeni yasa açısından "Olmazsa Olmaz" ön koşulunu oluşturduğu hususları katılanların oy birliği ile kabul edilmiştir.

Toplantıda ayrıca cezaevlerine giriş koşullarını hükme bağlamakta olan ve Adalet Bakanlığınca 14.01.2000 tarihinde Cumhuriyet Başsavcılıklarına tamim edilen Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarınca hazırlanmış müşterek protokol üzerinde de durulmuştur.

Bu protokol ile savunma hakkının kullanılamaz hale getirildiği, bir cezaevi yetkilisi ile jandarma yetkilisine avukatın çantasındaki evrakları dahi inceleme yetkisinin tanındığı, avukatın müvekkiline verdiği evrakların savunma ile ilgili olup-olmadığı yolunda aynı yetkililere takdir yetkisinin tanındığı, böylece yasalarla güvence altına alınmış olan savunmanın gizliliği ilkesinin ihlal edildiği bütün bunların Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile kabul edilen "Adil Yargılanma Hakkı"na tamamen aykırı olduğu ve bu tür uygulamaların yapıldığı tüm davaların bu nedenle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine götürülebileceği kanısına ulaşılmıştır.

Günümüzde tüm uygar ülkelerde yargının "Sav-Savunma-Karar" üçlüsünden oluştuğu kabul edilirken, söz konusu protokol ile diğer

yargı mensupları açısından bir aranma ve evrakların incelenmesi söz konusu değil iken, sadece savunma makamının bireyleri olan avukatlar için bu tür engellerin öngörülmesini de yargı bütünlüğünü zedeleyici olduğu konusunda fikir birliği oluşmuştur.

Bu koşullarda, Türkiye Barolar Birliği'nin siyasi iktidarı oluşturan parti liderleri ile görüşerek, protokolün avukatlar bakımından çok sakıncalı bu durumun düzeltilmesine çalışılmasının yerinde olacağına ve bu yolla bir sonuç elde edilememesi halinde Adalet Bakanlığı tamiminin ve eki protokolün iptali için dava açmak da dahil olmak üzere, savunma hakkının korunması amacı ile gerekli eylem ve tepkilerin gösterilmesine karar verilmiştir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

T.B.B. Başkanı T.B.B.Yön.Krl.Üyesi Ankara Baro Başkanı

Antalya Baro Başkanı Aydın Baro Başkanı Burdur Baro Başkanı

Denizli Baro Başkanı Isparta Baro Başkanı İzmir Baro Başkanı

Kütahya Baro Başkanı Manisa Baro Başkanı Muğla Baro Başkanı

Uşak Baro Başkanı

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AV.ERALP ÖZGEN'İN "HUKUK KURULTAYI 2000"İ AÇIŞ KONUŞMASI

TBMM'nin Sayın Başkanı

Sayın Başbakan,

Yüksek Yargının Sayın Başkanları,

Sayın Bakanlar ve Milletvekilleri,

Değerli konuklar, değerli meslektaşlarım,

Son derece kapsamlı ve hukukumuzun önemli sorunlarının bilimsel düzeyde tartışılacağı bir hukuk kurultayı düzenlemeleri nedeni ile Ankara Barosunun Sayın Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri ile Kurultay çalışmalarında emekleri geçen meslektaşlarımı ve Baro personelini candan kutluyorum.

Yıllardır çeşitli kuruluşlarca belirtildiği ve özellikle Türkiye Barolar Birliği'nce her yargı yılı açılış konuşmasında vurgulandığı üzere ülkemizin bir hukuk reformuna büyük gereksinimi vardır.

Cumhuriyetimizin kuruluşundan sonra, laik Cumhuriyetimizin temellerini oluşturan bir hukuk reformu yapılmış ve o yılların çağdaş batı ülkelerinden yasalar alınmıştır. Ancak o günlerden bugüne 70 yıldan fazla zaman geçmiştir. Bu zaman içinde anlayışlar ve gereksinimler değişmiş, hukuk düzenimizde yeni bir reform zorunluluğu doğmuştur.

Dileriz ki bu kurultay, yapılması gerekli olan hukuk reformunun ilk adımını teşkil eder; Kurultay'da ileri sürülen fikirler sadece tartışma salonlarında kalmaz ve yetkililer bu tartışmalardan çıkacak sonuçlara göre hukuk reformunu gerçekleştirme çalışmalarına başlarlar. Bu çalışmalarda Türkiye Barolar Birliği'nin ve Barolarımızın her türlü katkıda bulunmaya hazır olduklarını da burada açıklamak isterim.

Bir hukuk reformunda kuşkusuz ilk sırayı Anayasa değişikliği alacaktır. Anayasamızın batıl olduğu, gayrimeşru olduğu yolundaki düşüncelere kesinlikle katılmıyoruz. Ancak Anayasamızın

değiştirilmesi gereken pek çok hükmünün bulunduğu inanmaktayız. Temel insan haklarını dahi ortadan kaldıracabilecek nitelikteki istisna hükümlerinin değiştirilerek, temel insan hak ve özgürlüklerini kaldıracabilecek nitelikteki istisna hükümlerinin değiştirilerek, temel insan hak ve özgürlüklerini tam olarak sağlayacak sivil bir anayasayı gerçekleştirmemiz gerekir. Anayasada yapılacak değişikliklerde uluslararası sözleşmeler ile yüklediğimiz yükümlülüklerle ve çağdaş değerlere de yer vermek zorunludur.

Bu arada belirtmek isterim ki, ülkemiz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6 numaralı ek protokolünü de imzalamalı ve böylece Avrupa'da ölüm cezasını yasalarında hala muhafaza eden tek ülke olma ayıbından kurtulmalıyız. Ölüm cezası ilgası sorunu, son günlerde tartışma konusu olan bir kişi hakkında verilmiş ölüm cezasının infaz edilip edilmemesi sorunu ile özdeşleştirilmeden, çağımızın gereği olarak ele alınmalıdır. Unutulmamalıdır ki, büyük Atamız bizlere çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma görevini vermiştir. Konunun bu görev çerçevesinde ele alınması gerekir. Türkiye Barolar Birliği kurulduğu günden beri, yani 1969 yılından beri ölüm cezasına karşı çıkmış, bu cezanın ilgası için uğraş vermiştir.

Bir Anayasa değişikliğinde gerçekleştirilmesi gereken diğer bir husus da yargı bağımsızlığının tam olarak sağlanmasıdır. Bunu sağlamak için Cumhurbaşkanı'na Anayasa Mahkemesi ile Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na üye atamada tanınan yetkiler kaldırılmalı; Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun yapısı değiştirilerek Adalet Bakanı ve Bakanlık Müsteşarının kurul üyeliğine son verilmeli, yüksek kurulun kendi teftiş kurulu ve personel müdürlüğü kurulmalıdır.

Aynayasamız gereği yargı kararları yasama ve yürütme organlarını bağlayıcı niteliktedir. Ancak idarenin yargı kararlarına uymama olaylarına sıklıkla rastlanmaktadır. Yargı kararlarını yerine getirmeme, basit bir görevi ihmal olarak görülmemeli, ceza yasasında bu konuda

özel bir hüküm öngörülerek, bu suçun C.Savcılıklarınca resen takibi esası kabul edilmelidir. Aksi halde özellikle idari yargı kararları etkisiz kalmakta devam edecektir.

Hukuk reformunda ele alınması gereken önemli bir konu da yargıçların sahip olmaları gereken nitelik konusudur. 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesi hükmüne göre, adli yargıda yargıç ve savcı olabilmek için bir Türk hukuk fakültesinden mezun olmak ya da yabancı hukuk fakültesinden mezun olunmuş ise eksik derslerden fark sınavı vermek gereklidir. Buna karşın aynı madde hükmüne göre idari yargıda yargıç veya savcı olabilmek için, programlarında hukuk veya hukuk bilgisine "yeterince" yer veren bazı fakültelerden mezun olmak yeterlidir. Yabancı fakülteler mezunları için fark sınavı dahi öngörülmemekte, Milli Eğitim Bakanlığınca denkliğinin kabulü yeterli kabul edilmektedir.

Hukuk veya hukuk bilgisine "yeterince yer vermek" ne demektir? Bu "yeterince"nin objektif ölçüleri nelerdir? Açıktır ki, bunun objektif ölçüleri yoktur. Sübjektif ve dolayısı ile tamamen keyfi bir değerlendirmeye tabidir. Gerekli hukuk nosyonuna ve bilgisine sahip olmayan kişilere yargı görevi yapma yetkisini tanımak Anayasa'nın 140. maddesinde adli ve idari yargıç ve savcılarının "meslekten" yargıç ve savcı olmalarını öngörmektedir. "Meslekten" demek, yargı mesleği nosyonunu veren, bu işlere göre kişileri yetiştiren bir tahsil yapmış olmak, yani hukuk fakültesinden mezun olmak anlamını taşır.

Anayasaya da aykırı olan hüküm, hukuk açısından son derece sakıncalı bir sonuç vermiştir. Bugün ülkemizde idare mahkemesi yargıçlarının sadece %24'ü hukuk mezunudur. %76'sı ise, ne anlama geldiğinin objektif kıstasları bulunmayan "yeterince" hukuk bilgisi almış kişilerden oluşmaktadır. Bu anayasaya aykırı, sakıncalı ve yanlış hükmün de gecikmeden düzeltilmesi gereklidir.

Ülkemiz çağdaş bir anayasaya akvuştuktan sonra, diğer yasalarımızdaki anayasaya aykırı hükümler ayıklanmalı ve gerekli

reformlar gecikmeksizin gerçekleştirilmelidir. Bugün başlayan Hukuk Kurultayı'nın yasalarımızda yapılacak değişikliklere ışık tutacağına, gerekli verileri sağlayacağına inanıyoruz.

Yasa değişikliği çalışmalarında, üniter devlet bütünlüğümüzün ve demokratik laik Cumhuriyetimizin korunmasına yönelik hükümlere yer verilmesi, üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Demokratik ve laik rejimimizi ortadan kaldırma amacını güden faaliyetleri önleyici, caydırıcı hükümlerin yasalarımızda yer alması gerektiğine inanıyorum.

Önümüzde 5 günlük yoğun bir çalışma programı mevcuttur. Bu çalışmaların, yapılacak hukuk reformu için bir adım olması dileğimi yineliyor, kurultaya tebliğ sahibi ya da tartışmacı olarak katılanlara çalışmalarında başarılar diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 27/01/2000

**PROF.DR.MUAMMER AKSOY VE UĞUR MUMCU'YU
ANMA TOPLANTISINDA YAPILAN KONUŞMA**

Sayın konuklar, değerli meslekdaşlarım,

7 yıl önce 24 Ocak 1993'de değerli gazeteci, çok sevgili dostumuz Uğur Mumcu ve 10 yıl önce de 31 Ocak 1990'da hocamız, Ankara Barosunun eski başkanı değerli bilim adamı Prof.Dr.Muammer Aksoy iğrenç suikastlar sonucu öldürülmüşlerdi.

Her iki değerli dostumuzun pek çok müşterek yönleri var. Her ikisi de Atatürkçü idi. Her ikisi de Atatürk devrim ve ilkelerine sonuna kadar bağlı idiler. Her ikisi de laiklik ilkesinin ödünsüz savunucuları

idi. Ve her ikisi de ülkemizde hukukun üstünlüğünün gerçekleşmesi için çaba göstermişlerdi.

Ne yazık ki bu iki değerli insan, hayatlarını da müşterek bitirdiler. Her ikisi de menfur suikastların kurbanı oldular ve her ikisinin cinayeti de "faili meçhul" kaldı.

Oysa yetkililer ne sözler vermişti. "Katilleri bulmak bizim namus borcumuzdur; bu bizler için onur sorunudur" demişlerdi. Ama namus borçlarını ödemediler.

Sadece bu iki ölümdе değildi bu borç. Faili aynı şekilde meçhul kalan ve hepsi aydınlanma felsefesine inanmış, laik Türkiye'nin savunucuları olan Abdi İpekçi, Bahriye Üçok, Çetin Emeç, Turan Dursun ve son olarak ise Ahmet Taner Kışlalı cinayetlerinin faileri de bulunmadı.

Vaktiyle Şevket Süreyya Aydemir Kadro Dergisinde şöyle yazmıştı: "Askeri inkılapların süresi barut kokusunun izalesi kadardır. Uğrunda sivil kahramanlarının mezarları sıralanmayan inkılapların ömrü uzun olmaz." Atatürk devriminin, Türk aydınlanmasının uzun ömürlü olması için yeter şehit vermedik mi? Laik Cumhuriyet taraftarı olup da öldürülenlerden saydıklarım sadece son yıllarda yitirdiklerimiz. Oysa Cumhuriyetten bugüne sayıları yüzleri aştı; belki binleri buldu. Tarsuslu Mustafa, Hasan Odabaşı, Öğretmen Zeki Dünder, Kubilay isimleri en çok bilinenler.

Hukuk devleti diyoruz, çağdaş demokrasi diyoruz. Bir hukuk devletinde, çağdaş bir demokraside faili meçhul cinayetler bu derece çok olamaz. Önemli görevler yüklenmiş bazı kişiler laikliği dinin devlete ve devletin de dine hiç karışmaması şeklinde anlaşılmasının propagandasını yapar, tarikatların, tarikat okullarının serbest kalmasını savunursa, bu okullarda küçük yaşta beyinleri yıkanarak yetiştirilen militanlar daha çok Hizbullah'lar yaratır.

Eğer Uğur Mumcu'nun 1992 yılında Hizbullah örgütü ile ilgili verdiği bilgiler dikkate alınsa idi; eğer hocamız Muammer aksoy'un TCK'nın 163. maddesinin ilgasının sakıncalarını anlatan düşünceleri değerlendirilse idi, belki de bu vahşet örgütü bugünkü durumuna gelmezdi.

Bu söylediklerimin çağdaş demokrasi anlayışına aykırı olmadığına inanıyorum. Her rejim kendini savunma hakkına sahiptir. Laikliği temel alan Cumhuriyet rejimimiz de, akıl ve bilime verdiği önemle, 1400 yıl önceki hükümlerle değil, çağın gereksinimi olan hükümlerle, şeriat düzeni ile değil ulusal egemenlik sonucu olan yeni yasalarla, varlığını devam ettirebilmek için kendisini koruma hakkına sahiptir. Anglo Sakson hukukunu ülkemiz için ideal gösterenler herhalde A.B.D. hukukunda "yakın ve muhakkak tehlike" kavramının bulunduğunu ve böyle bir durumda özgürlük kısıtlamalarının kabul edildiğini biliyorlardır.

Bu nedenledir ki, devrim yasalarının günümüzde de geçerli olmasının, küçük yaşta beyin yıkayarak militan yetiştirme gayreti içinde olan tarikat okullarına izin verilmemesinin, laiklik ilkesinin gerektiğinde ceza hükümleri ile korunmasının çağdaş demokrasi kavramına aykırı olmadığı inancındayım.

Kuşkusuz demokrasimizin aksayan yönleri vardır. Bunu hepimiz biliyoruz. Ama yapılması gereken laik Atatürk Cumhuriyeti'ni reddetmek değil, demokrasinin aksayan yönlerini demokratik kurallarla düzeltmektir. Bunun yolu Atatürk Cumhuriyetini reddederek, yeni bir Cumhuriyet kurmaya heveslenmek değildir. Bunun yolu, şeriat özlemcilerine, din ve devleti kurmak isteyenlere kapıları açarak "Buyurun" demek değildir.

Hocamız Aksoy ve dostumuz Mumcu hukuk devletinin tam olarak ülkemizde sağlanması için mücadele etmişlerdi. Kuşkusuz hukuk devleti, hukukun üstünlüğünü kabul eden devlet demektir. Bu nedenle bu iki kavramı, sanki birbirlerinden farklı imişler gibi, birbirinden ayırma düşüncelerine katılmıyorum.

Hukuk devletinde, devletin tüm organları yargı denetimine tabidir. Bu zorunlu bir koşuldur, ama yeterli değildir. Bunun yanında mahkemelerin tam bağımsızlığının sağlanması ve yargının uygulayacağı hukuk kurallarının

- Özgürlükleri ve temel hakları güvenceye bağlaması
- Kazanılmış haklara saygı gösterilmesi

- Ve özellikle idarenin yargı kararlarına bağılılığının sağlanması gerekir.

Esasen Anayasa Mahkememiz de hukuk devletini "insan haklarına saygı gösteren, bu hakları koruyucu adil bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmeğe kendini zorunlu sayan, bütün faaliyetlerinde hukuka uyan devlet" olarak tanımlamıştır.

Bugün insan hakları savunucusu, özgürlükçü; yobatların, hırsızların, soyguncuların düşmanı; gerçek Atatürkçü ve laik Cumhuriyetin koruyucusu Muammer Aksoy ve Uğur Mumcu'yu anıyoruz. Ancak anma toplantılarında da ölenlerin arkasından ağıt yakmakla yetinmeyelim. Onların savundukları değerleri gerçekleştirmek için birleşelim, örgütlenelim ve mücadele edelim.

Sayın gazeteci Işık Kansu'nun dediği gibi, aslında bu saldırıların, doğrudan yurtsever aydınları yetiştiren Cumhuriyet ağacının köküne yönelik olduğunu unutmayalım ve laik Cumhuriyetimizi koruyalım.

Değerli hocam Muammer Aksoy'u ve Sevgili dostum Uğur Mumcu'yu özlemle anıyorum. Hepinize saygılar sunarım.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 15/02/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

ACELE VE ÖNEMLİ GENELGE NO: 1890/213

Türkiye Barolar Birliği, Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlarının müştereken imzaladıkları Cezaevleri Protokolünün, avukatların duyarlı kapıdan geçerek aranmalarıyla yetinilmeyip jandarma ve koruma görevlisi tarafından çantaları, cepleri ve ayakkabıları çıkartılarak, gerek girişte gerek çıkışta aranmalarına ve kendilerine göre savunma ile ilgili görmedikleri evraklarının alınmasına olanak sağlayan, bu niteliğiyle C.M.U.K.nun savunmanın gizliliği hükümlerini çiğneyen, avukatların onur ve gururlarını rencide eden, tüm avukatları potansiyel suçlu kabul eden hükümlerine karşı tepki oluşturmak amacıyla bir takım etkinlikler yapılmasına karar vermiştir. Bu amaçla:

1- 12 Şubat 2000 Cumartesi günü Birlik Merkezinde Baro Başkanlarıyla bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıya tüm yazılı ve görsel basın davet edilmiştir.

Bu toplantının açılıŐında Birlik Başkanı Avukat Eralp Özgen tarafından yapılan konuşma metni örneği eklidir.

2- Baro Başkanları toplantısında alınan kararların kamuya duyurulması için 13.02.2000 Pazar günü yapılan basın toplantısında okunan konuşma metni örneği eklidir.

3- Adı geçen toplantıda alınan karar gereği, tüm avukatların ve Baroların Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Adalet Bakanlığına çekecekleri tektip faks ve telgraf metni örneği eklidir.

Bu faks veya telgrafların en kısa sürede çekilmesinin sağlanması gerekmektedir.

4- Ayrıca, Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in Batman'da özel birlik kurulması ve silah alınması olayı karşısındaki tutumu ve olayı "rutinin dışına çıkılabilir" diyerek hafife alması ve bu tutumuyla devlet içinde kanunsuz iş yapma temayülü ve karakteri olanlara cesaret vermesini protesto amacıyla 14.02.2000 günü yapılan basın toplantısında Birlik Başkanı Av.Eralp Özgen'in konuşması metni örneği ilişiktir.

5- Baro Başkanları toplantısında savunmayı dışlamayı amaçlayan, savunma hakkını kısıtlayan, C.M.U.K.nun savunmanın gizliliği yasal hükmünü ortadan kaldıran, avukatların potansiyel bir suçlu kabul edilerek, onur ve gururlarını rencide eder biçimde aranmasına olanak veren protokolün bölgelerinde basın toplantıları düzenleyerek kamuoyunu bilgilendirmelerine de karar verilmiştir. Bu toplantılarda basına okunacak metin esas olarak Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Adalet Bakanlığına çekilecek faks ve telgraf metnidir. Barolar diğer ekli metinlerden de yararlanarak açıklama yapabilirler.

6- Baro Başkanları toplantısında alınan karar gereği "Avukatların Cezaevlerine Gitmeme" eylemi 24.02.2000 tarihinde tüm il ve ilçelerde başlatılacaktır.

Ancak, avukatlar, Ceza mahkemelerindeki duruşmalarında, protokolün avukatların müvekkilleriyle görüşmelerini engelleyen, onur kırıcı hükümleri nedeniyle müvekkilleriyle görüşemediklerini ve bu nedenle savunma yapamayacaklarını belirterek, mahkemece rahat ve serbest görüşme olanağı sağlanması yönünde istekte bulunacaklar ve bunu tutanağa geçireceklerdir.

7- Gene bu toplantıda alınan karar gereği tüm il ve ilçelerde, Türkiye Barolar Birliğinin tespit edip barolara bildireceği günde tüm duruşmalara girilmeyecek, aynı gün Ankara'da "Hukuka Saygı Yürüyüşü" yapılacaktır.

8- Bütün bunlardan kesin bir sonuç elde edilemezse, Birlik

tarafından açıklanan ve bildirilen tarihten itibaren C.M.U.K.nun avukat yardımı uygulaması durdurulacaktır.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

**BU METNİN EN KISA SÜREDE FAKSLANMASI VEYA
TELGRAF ÇEKİLMESİ**

FAX METNİ

"Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları tarafından müştereken hazırlanan ve yürürlüğe giren protokol, savunmaya ve meslek onuruna ciddi bir saldırı teşkil etmektedir. Savunmayı yargı dışında bırakan bu protokol ile hukukun üstünlüğü, demokrasi ilkeleri ve adil yargılanma hakkı zedelenmiştir. Protokolün hukuka aykırı hükümleri değişmedikçe yargılamalar "savunmasız bir yargılama" niteliği taşıyacaktır.

Savunmayı savunma bilinci ile, protokolde yer alan savunmayı kısıtlayan hükümlerin kaldırılmasını ve hukuka aykırı böyle bir metni imzalayan Adalet Bakanı'nın istifasını talep ediyorum".

Faks Numaraları :

Cumhurbaşkanlığı :

Başbakanlık :

Adalet Bakanlığı :

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT
ERALP ÖZGEN'İN 13.02.2000 PAZAR GÜNÜ BASIN
TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA**

12 Şubat 2000 Cumartesi günü yapılan Baro Başkanları Toplantısında, Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın yaptığı ve ekte sunulan açış konuşmasındaki görüşleri benimsenmiştir. Baro Başkanları, ülkemizde uzun yıllardır hukuk devleti ilkelerinin zedelendiğini, savunmayı yargı dışında bırakmak için bilinçli bir uygulamanın adım adım yürürlüğe sokulduğunu, son protokolün bunun yeni bir adımı olduğunu, savunmasız bir yargının hukukun üstünlüğü ve demokrasi ilkelerini zedeleyeceğini, bunun sonuçta "polis devleti" anlayışına yol açabileceğini, bu koşullarda ceza mahkemelerince verilecek hükümlerin adil yargılanma hakkına aykırılık nedeniyle mutlaka Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne götürülmesi gerektiğini, incelenen protokolün savunmaya ve meslek onuruna ciddi bir saldırı teşkil ettiğini, bunun sonucu "savunmanın savunulması" durumunda kalındığını vurgulamışlardır. Baro Başkanları bu düşüncelerle:

1. Hukuk devleti ilkesini gerçekleştirmek, savunmanın haklarını korumak ve özellikle cezaevlerinde düzeni sağlamakla görevli bulunan Adalet Bakanı'nın, yasalara da aykırı bu protokolü imzalamasının, yeni bir hukuk dışılık teşkil etmesi ve hukuk devleti ilkesini zedelemesi karşısında Bakanın istifaya davet edilmesine;

2. Bütün avukat ve Barolardan, Cumhurbaşkanı'na, Başbakan'a ve Adalet Bakanlığı'na faks ve telgrafla başvurarak yargılamada savunmayı dışlamayı amaçlayan ve savunma hakkını kısıtlayan ve çökerten bu uygulamanın durdurulmasının istenmesine,

3. Söz konusu protokol ve onu yürürlüğe sokan genelgenin iptali için Türkiye Barolar Birliği'nce açılacak davaya tüm Baroların müdahil olarak katılmalarına,

4. Baro Başkanları'nın kendi yörelerinde bu konu ile ilgili olarak basın toplantıları düzenleyerek, kamuoyunu protokolün içeriği konusunda aydınlatmalarına,

5. Protokol yürürlükten kaldırılıncaya kadar cezaevlerine gidilmemesinin, tutuklu ve hükümlülerle görüşme yapılmamasının avukatlara bildirilmesine,

6. Türkiye Barolar Birliği'nce belirlenecek bir tarihte tüm duruşmalara girilmemesinin istenmesine ve aynı gün Ankara'da "Hukuka Saygı Yürüyüşü'nün düzenlenmesine,

7. Bütün bunlardan bir sonuç elde edilemez ise, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nda 1992 değişikliği ile öngörülen avukat yardımı uygulamasının durdurulmasına,

oybirliği ile karar vermişlerdir.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT
ERALP ÖZGEN'İN 12.02.2000 CUMARTESİ GÜNÜ YAPILAN
BARO BAŞKANLARI TOPLANTISINI AÇIŞ KONUŞMASI**

**Sayın Baro Başkan ve temsilcileri,
Birliğimizin önceki dönem Sayın Başkanları,
Birliğimiz kurullarının Sayın Başkan ve üyeleri,
Değerli meslektaşlarım,
Yazılı ve görsel basınımızın sayın mensupları,**

Cezaevlerinde güvenliği sağlamak amacı ile Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları tarafından müştereken hazırlanmış protokol yürürlüğe girmiş ve uygulanmaya başlanmıştır.

Protokolde avukatların giriş koşulları, tutuklu müvekkillerine verecekleri evrak ve belgelere uygulanacak işlemler de yer almaktadır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, bu protokoldeki hükümleri kabul etmemiz, bu hükümleri içimize sindirmemiz olanağı kesinlikle söz konusu değildir. Protokol ne yazık ki bütün avukatları potansiyel suçlu gören ve savunma hakkını kısıtlayan değil tamamen ortadan kaldıran bir düşüncenin ürünüdür.

İlk başta üzerinde durulması gereken husus, protokolün 5. maddesi ile Cumhuriyet Başsavcıları, Cumhuriyet Savcıları ve yargıçların bu protokol hükmünden hariç bırakılmış olmalarına, yani aramaya tabi olmayacaklarının kabul edilmesine karşın savunma görevi yapan avukatların aranacaklarının hükme bağlanmış olmasıdır.

Günümüzde tüm çağdaş ülkelerde yargının, iddia, karar ve savunma olmak üzere üç ögeden oluştuğu kabul edilmektedir. Buna karşın söz konusu protokol iddia ve karar makamını oluşturan savcı ve yargıçlar ile savunma makamını oluşturan avukatları ayırmakta, farklı işlemlere tabi tutmaktadır. Protokol her şeyden önce bu nedenle hukuka aykırıdır.

İddia, karar ve savunma makamlarının bir bütün teşkil ettikleri ve hepsine aynı hükümlerin uygulanması gereği, yasalarımıza da yabancı

değildir. 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 57. maddesine göre "Görev sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukata karşı işlenen suçlar hakkında, bu suçların hakimlere karşı işlenmesine ilişkin hükümler uygulanır." Yasanın bu hükmü de savcı ve yargıçlar ile avukatları ayırmama gerektiğini göstermektedir. Protokol her şeyden önce bu ilkeye aykırıdır.

Protokol ayrıca yasa hükümlerine de aykırılık taşımaktadır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuz, savunmanın hazırlanmasında gizlilik esasını kabul etmiştir. Bu yasanın 144. maddesinde avukatların yakalanan ya da tutuklu müvekkileri ile "konuşulanları başkalarının duymayacağı bir ortamda" görüşme hakkı öngörülmüştür. Keza aynı Yasanın 48. maddesi, müdafilerin görevleri gereği sahip oldukları sır konusunda tanıklık yapmasını, sır sahibinin iznine tabi kılmış, 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 36. maddesi daha da güvenceli bir hüküm getirerek sır sahibinin izin vermesi halinde dahi avukatın tanıklıktan çekinebileceğini öngörmüştür. Kanunlarımızdaki bu hükümler, kanun koyucunun savunmanın hazırlanmasında gizliliğe ne derece önem verdiğini göstermektedir.

Buna karşın, idari bir işlem olan ve kanunlara aykırı olmaması gereken söz konusu protokol bu gizliliği tamamen ortadan kaldıracak niteliktedir. Protokolün 6. maddesi ile avukatların çanta ve eşyalarının fiziki bir aramaya tabi tutulacağı öngörülmüştür. Geçtiğimiz kısa uygulama döneminde bu arama çantadaki evrakların incelenmesi şeklinde yürütülmeye başlanmıştır. Bu ise, yukarıda sözünü ettiğimiz gizlilik ilkesinin tam bir ihlalidir.

Protokolün 11. maddesinin 3. fıkrasında yer alan hüküm ile, gizliliği ihlal çok daha açık bir şekilde hükme bağlanmıştır. Bu hüküm aynen şöyledir: "Tutuklu ve hükümlüler, avukatı ile görüşükten sonra, koğuşuna gitmeden önce, farklı memurlar tarafından tekrar aranacak ve avukatı tarafından kendisine verilmiş evrak ve belge varsa; yargılama ve savunma ile ilgili olanları hariç, görevli

memurlarca düzenlenecek bir tutanakla alınarak, Cumhuriyet Başsavcılığına teslim olunacaktır. Bu evrak ve belgeler, suç teşkil etmedikleri ve yalnız savunma ve yargılama ile ilgili olduklarının tespiti halinde, savunma hakkını kısıtlamamak için en seri şekilde ilgisine iade edilecektir."

Görüldüğü üzere bu hüküm ile tam bir sansür uygulaması getirilmekte ve gizlilik ilkesi tamamen yok edilmektedir. Önce cezaevi memurları evrak ve belgeleri okuyacaklar, içeriğini öğreneceklerdir. Ve hukukçu olmayan bu kişiler evrak ve belgelerin savunma ile ilgili olup olmadıklarını takdir edeceklerdir. Bu takdir hakkı nasıl kullanılacaktır, bilinemez. Daha sonra, savunma ile ilgili görmedikleri evrak ve belgeleri (ki hukukçu olmadıkları ve sorumluluktan çekindikleri için tüm evrak ve belgelere büyük bir olasılıkla aynı işlemi yapacaklardır) Cumhuriyet Savcılığına gönderecekler ve bir kez de savcılıkça evrak ve belgeler incelenerek ikinci kez sansür uygulanacak ve bir kere daha gizlilik ihlal edilecektir.

Ayrıca bu uygulama, avukat ile müvekkili arasındaki yazışmalara, bu kimselerin yanında bulunduğu sürece el konamayacağını amir olan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 89. maddesine de açık aykırılık oluşturmaktadır. Yani bu açıdan da idari işlem yasa hükmüne aykırıdır.

Kutsal bir hak olarak kabul edilen savunma hakkının sağlanabilmesi için protokolün yasa hükümlerine de aykırı bu düzenlemesinin mutlaka değiştirilmesi gereklidir. Bunu sağlamak amacı ile iki gün önce İçişleri ve Adalet Bakanları ile görüştük. İçişleri Bakanımız, cezaevlerinde geçmiş yılların birikimi olarak pek çok aksaklıkların bulunduğunu, bu aksaklıklar giderildikten sonra sözünü ettiğimiz hususun da düzeltilebileceğini belirttiler. Yani savunma hakkını temelden yok eden hükümlerin düzeltilmesini belirsiz bir tarihe bıraktılar.

Sayın Adalet Bakanımız ise, temelde tüm avukatların aranmasına

tarafıtar olmadığını; ancak görevini kötüye kullanan bazı avukatlar nedeni ile bu hükmü öngörmek zorunda kaldıklarını belirtmiştir. Esasen bundan kısa bir süre önce Adalet Bakanlığı'nca yayınlanan genelgede avukatların elle aranması ve evraklarının incelenmesi de öngörülmemiştir. Sayın Bakan amaçlarının avukatların ve onların müvekkillerine verdikleri belgelerin incelenmesi olmadığını, yeni bir genelge ile duruma açıklık getireceklerini söylediler. Ancak protokol hükmü bu derece açık iken ve bu hüküm ile hem cezaevi personelinin hem de savcının yasalara aykırı bir şekilde evrak ve belge incelemesi kabul edilmiş iken, protokol değiştirilmeden bir düzeltmenin yapılabileceği inancında değiliz.

Birliğimiz yasalara aykırı bu işlemler aleyhine önümüzdeki hafta içinde iptal davası açmaya kararlıdır. Dava dilekçemizi ve davanın esas numarasını siz Sayın Baro Başkanlarımıza da hemen duyuracağız. İsteyen Barolarımız davaya müdahil olarak katılabilirler.

Protokolde ele aldığımız ve savunma hakkını temelden yok ettiğine inandığımız hükümler değişmedikçe yapılacak yargılamalar savunmasız bir yargılama niteliği taşıyacaktır. Adil yargılanma hakkı zedelenmiş olacaktır. Bunun sonucu, bu protokol yürürlükte kaldığı sürece hükme varacak tüm ceza davaları aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru hakkı doğacaktır. Bunun doğuracağı sorunların sorumluları ise söz konusu protokolü hazırlayıp, yürürlüğe sokanlar olacaktır.

Bugün, bu protokol yürürlükte kaldığı sürece neler yapmamız gerektiğini, nasıl davranmamız gerektiğini görüreceğiz ve tartışacağız. Sonuçta en doğru yolu hep birlikte bulacağımıza inanıyor ve hepinize saygılar sunuyorum.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT ERALP ÖZGEN'İN 14 ŞUBAT 2000 GÜNÜ YAPTIĞI BASIN TOPLANTISI METNİ

Sayın Cumhurbaşkanı, 12 Şubat 2000 günü kamuoyuna yansıyan açıklamasında, Batman Valisi'nin silah ithali ile ilgili olay hakkında "devlet rutin dışına çıkabilir" demiştir. Bir Devlet Başkanı'nın temel görevi, hukukun üstünlüğünü ve hukuk devletini savunmak iken, hukukun dışlanabileceği anlamına gelen bu beyanını büyük bir üzüntü ile öğrendik.

Devletin ne zaman nasıl davranacağı, ne gibi işler yapabileceği hukuk kuralları ile belirlenmiştir. Hukukun belirlediği sınırlar ya da yöntemler dışına çıkmayı mazur gören bu beyan, Sayın Cumhurbaşkanı için büyük bir talihsizlik olmuştur. Bir önceki Cumhurbaşkanımız da "Anayasayı bir kere ihlâl etmekle bir şey olmaz" demişti. Üzülerek görüyoruz ki, aynı zihniyet devam etmektedir.

Anayasamıza göre Cumhuriyetimiz bir hukuk devletidir. Hukuk Devleti demek, hukuka bağlı, hukuk dışı işlem yapmayan devlet demektir. En ağır koşullar ve bunalımlarda bile devletin hukuka bağlı kalması zorunludur. Olağanüstü koşullarda devletin yönetim tarzı ile ilgili yasal düzenlemelerin varlığı bunun açık delilidir.

Hukuka bağlı ve hukukun üstünlüğüne saygılı bir devlet yönetiminde, devletin hangi nedenle olursa olsun hukuk dışına çıkma hakkı yoktur. Eğer ülkemiz, Anayasamızda belirtildiği gibi bir hukuk devleti ise, devletin hukuk kurallarının, dışına çıkma hakkı yoktur. Aksi düşünce, yaşanan faili meçhul cinayetlere, Susurluk'ta ortaya çıkan devlet içine sızmış çeteleşme olgusuna, Batman'da patlayan silah skandalına, "derin devlet" diye isimlendirilen hukuk dışılıklara meşruluk kazandırır.

Görevine "hukukun üstünlüğüne bağlılık" yemini ile başlayan

Sayın Cumhurbaşkanı'nın açıklamasını, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu olarak, hukuk devleti ilkesinin inkârı olarak gördüğümüzü ve bundan büyük üzüntü duyduğumuzu kamuoyunun bilgisine saygı ile sunarız.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 15/02/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1891/214

İLGİ : 23.12.1999 gün ve 1880/203 Nolu genelgemiz.

İlgideki genelgemizde sözü edilen yazımıza SSK Genel Müdürlüğünün gönderdiği cevabi yazı rneği ilişiktedir. (4 Şubat 2000 günlü-36900/GG Sayılı)

Bu durumda, emekli maaşı aldığı halde avukatlık mesleğini yapan meslektaşlarımızın, adı geçen genel müdürlüğün maaŐlarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesme işleminin durdurulması ve iptali için, isterlerse, İŞ Mahkemesinde "Muarazanın Men'i" davaları amaları gerekmektedir.

Bilginizi ve baronuz yesi avukatlara duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tahsisler Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.13.1.SSK.0.07.00.00-V-XIII-36900/GG

Konu : Avukatlardan Sosyal Güvenlik Destek Primi.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI
Karanfil Sokak No: 5/62
Kızılay/ANKARA

İLGİ : a) 23/12/1999 tarih, IV-24/4850 sayılı,
b) 27/01/2000 tarih, IV-24/5016 sayılı yazılarınız.

4447 Sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle 506 Sayılı Kanunun 63 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, Kanunun yürürlük tarihini takip eden aybaşından itibaren "Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından % 15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilmesi" öngörülmüştür.

Görülüyorki Kanunda, Kanunun yürürlük tarihinden önce ve sonra emekli olanlar için herhangi bir ayırım yapılmamıştır.

Bu Kanunun Geçici 81 inci maddesinde, Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanların yaşlılık aylığına hak kazanmalarına ilişkin kazanılmış ve beklenir haklarının korunması amaçlanmıştır.

Bilgi edinilmesini rica ederiz.

Celal TOZAN
Daire Başkanı

Dr.Serdar SARGIN
Genel Müdür Yardımcısı

Ankara 10/03/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1899/222

a) Ceza ve Tutukevlerine tutuklu veya hükümlü müvekkilleriyle görüşmek amacıyla giden ve yasal olmayan cisimlerle, kuryelik niteliğindeki belgeleri sokarken yakalandıkları iddia edilen avukatların baroları, isim ve soyadları ile, bu avukatlar hakkında yapılan işlemlerin ve sonuçlarının bildirilmesi isteğimize Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün 25.02.2000 tarihli cevap yazısı,

b) Adalet Bakanlığının avukatların üzerlerinin aranmasıyla ilgili olarak Cumhuriyet Başsavcılıklarına gönderdiği 02.03.2000 tarihli, KS4V:R D:1.E.2 9-41 sayılı genelgesi,

c) Söz konusu genelge ile ilgili olarak Adalet Bakanlığı'na yazılan yazı, örnekleri ilişiktedir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

T.C.
ADALET BAKANLIğI
HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B030HİG0000008-

ANKARA

Konu : Disiplin İşlemleri

25.2.2000-003441

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİğİ BAŞKANLIğINA

İLGİ : 15.2.2000 tarih ve 5090 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda, 1990 yılından bugüne, ülkedeki tüm Ceza ve Tevkifevlerine tutuklu veya hükümlü müvekkilleriyle görüşmek amacıyla giden avukatlardan, kuryelik yapan ya da yasal olmayan cisim veya silah sokanlarla ilgili olarak bilgi istenmekte olduğu görülmüştür.

Sözü edilen zaman dilimini kapsayacak biçimde bir çalışma yapmak, bilgisayar ortamında çalışılmaması nedeniyle, arşivimizde bulunan kırkbeŐbin faal avukat dosyasının elden geçirilmesini gerektirmektedir.

Bu itibarla;

Böyle bir çalışma yapmanın zorluğu ve pratikte bir yarar sağlayamayacağı dikkate alınarak, sadece 1999 yılında Ceza İşleri Genel Müdürlüğu tarafından verilen kovuşturma izinleri ışığında düzenlenen ekli liste gönderilmiştir.

Başkanlığınızca, mahalli barolar vasıtasıyla istenen zaman dilimini kapsayacak bilgi ve belgelere daha kolay ve hızlı bir şekilde ulaşılabileceği düşünülmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bülent GÖKGÖZ

Bakan a.

Hakim

Genel Müdür

	Avukatın Adı	Cezaevinin Adı	İçeri Sokulduğu İddia Olunan Malın Cinsi	Yapılan İşlem
1	Lokman Vesek Mardin Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu sokmak	9.3.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
2	Alp Selek İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu sokmak	21.4.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
3	M.Şefket Küçük İstanbul Barosu	Bayrampaşa Cezaevi	Cep telefonu kartı ile Nervium isimli ilaç sokmak	16.6.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
4	M.Akif Katrancı İstanbul Barosu	İstanbul Özel Tip Cezaevi	Cep telefonu bataryası sokmak	1.7.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
5	İmran Eren İstanbul Barosu	Kartal Özel Tip Cezaevi	Cep telefonu sokmak	16.11.1999 tarihli onayla Kartal Cumhuriyet Başsavcısı tarafından soruşturma yapılmak üzere izin verildi.
6	Fahriye Öztürk İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Fotoğraf makinası sokmak	6.10.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
7	S.Cihan Çiçek İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu pili sokmak	8.11.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.

	Avukatın Adı	Cezaevinin Adı	İçeri Sokulduğu İddia Olunan Malın Cinsi	Yapılan İşlem
8	Tekin Fırat İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu şarj cihazı sokmak	11.11.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
9	H.İbrahim Doğan İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu şarj cihazı sokmak	16.11.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
10	Türkan Kurtulmaz İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu sokmak	29.11.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
11	Engin Yalçın İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu şarj cihazı sokmak	13.12.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
12	Alp SELEK İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu şarj cihazı sokmak	11.11.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
13	E.Eren Keskin İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu sokmak	14.12.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
14	Tuğrullah Yıldırım İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Çakı bıçağı sokmak	16.12.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.

	Avukatın Adı	Cezaevinin Adı	İçeri Sokulduğu İddia Olunan Malın Cinsi	Yapılan İşlem
15	İmihhan Yaşar İstanbul Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Mercekili büyüteç sokmak	11.11.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
16	Hüseyin Yıldız Bursa Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu sokmak	10.12.1999 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
17	Özcan Kılıç İstanbul Barosu	Üsküdar E-Tipi Kapalı Cezaevi	Cep telefonu sokmak	10.02.2000 tarihli onayla kovuşturma izni verilerek evrakı Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildi.
18	Yıldırım İmrek (KOLUAÇIK) Malatya Barosu	Ümraniye E-Tipi Kapalı Cezaevi	Databank sokmak	23.11.1999 tarihli onayla Üsküdar Cumhuriyet Başsavcısı tarafından soruşturma yapılmak üzere izin verildi.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
B.03.0.CTE.0.00.00.

Sayı : KS.4.V:R D:1.E.2.9.-41
Konu : Avukatların aranması hk.

ANKARA
2.3.2000

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

.....

Ceza infaz kurumları ile tutukevlerindeki yönetim, dış koruma ve sağlık hizmetlerine işlerlik kazandırmak üzere Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları arasında düzenlenen ve 17 Ocak 2000 tarihinde yürürlüğe giren protokol'ün 6. ve 11. maddelerinde, cezaevine dışarıdan gelecek eğitim ve sağlık görevlileri ile avukatların aranması düzenlenmektedir.

Ancak, avukatların aranması ile ilgili olarak bir kısım Cumhuriyet Başsavcılıklarında tereddütler hasıl olduğu ve bazı avukatların da arama sırasında rencide edildiklerinden bahisle yakınmalarda buldukları tespit edilmiştir.

Bu nedenle, uygulamada birliğin sağlanması amacıyla;

Hazırlık soruşturmasından başlayarak yargılama süresince savunma görevi yapan, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Avukatlık Kanununun ilgili maddelerine göre yargının vazgeçilmez bir unsuru olan avukatların üzerlerinin, çanta ve eşyalarının aranması için görevlendirilecek memurların olanaklar ölçüsünde üniversite ve yüksek okul mezunları arasından özenle seçilmesi, arama sırasında avukatlık mesleğinin onurunu rencide etmeyecek şekilde saygılı davranılmasının sağlanması, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 89 ve 144. maddelerinin göz önünde bulundurulması, bu amaçla seçilecek memurların bizzat Cumhuriyet Başsavcılığımızca eğitime

tabi tutulması, durumun yargı çevrenizdeki Cumhuriyet başsavcılıkları ile cezaevleri müdürlüklerine tebliği ve gereğinin buna göre ifası önemle rica olunur.

Prof.Dr. Hikmet Sami TÜRK
Bakan

Sayı : 5256

Ankara 10/03/2000

ADALET BAKANLIĞI

ANKARA

İLGİ : 02.03.2000 gün ve Ks: 4 V:R Protokol 12767 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde gönderilen ve Avukatların aranması ile ilgili genelgeniz incelenmiştir.

1. Genelgenizde "Hazırlık soruşturmasından başlayarak yargılama süresince savunma görevi yapan, Ceza Muhakemesi Usulü Kanunu ile Avukatlık Kanunu'nun ilgili maddelerine göre yargının vazgeçilmez bir unsuru olan avukatların" ibaresi yer almaktadır. Bu ibarede haklı olarak avukatların "yargının vazgeçilmez unsuru" olduğu vurgulanmaktadır. Yargının diğer unsurları ise iddia makamını işgal eden Cumhuriyet Savcısı ve karar makamını işgal eden yargıç veya yargıçlardır. Bu durum Sayın Bakanlığınızca da kabul edildiğine göre, üç Bakanlık tarafından imzalanarak yürürlüğe konulan protokolda, yargı unsurları arasında ayırım yapılması tamamen hukuk dışıdır.

Yargının unsurları arasında, protokolde yapıldığı gibi ayırımın objektif bir nedeni olmamak gerekir. Yargının iki unsuru (yargıç ve savcı) protokolün 5. maddesi ile duyarlı kapıdan geçme, üst arama gibi mükellefiyetlerden ayırık tutulurken (md.5), yargının üçüncü unsuru olan avukatların duyarlı kapıdan geçme ve üst ve çantalarının

aranması hükmü (md.6) bir çelişkidir. Protokolün 5. maddesi ile, görülmekte olan bir davada iddia makamını işgal etmeyen tüm savcılar mükellefiyetlerden ayırık tutulurken, davada savunma makamını işgal eden bir avukata değişik bir hükmün (md.6) uygulanması, yargının unsuru olma kabulü ile bağdaştırılamaz.

Ayrıca, yargının unsuru niteliğinde olmayan "kurum müdürü" dahi söz konusu mükellefiyetlerden ayırık tutulmuş iken, yargının unsuru olarak kabul edilen avukata uygulanmasını öngören hükmü savunmaya olanak yoktur.

2. Bizler avukatların duyarlı kapıdan geçmesine karşı değiliz. Ancak, avukatlara uygulanan işlemlerin aynısının yargıç, savcı ve kurum müdürüne de uygulanması; ayırım yapılamaması gerektiğine inanıyor ve bunun mücadelesini yürütüyoruz.

3. Sayın Bakan'ın basında yer alan açıklamalarında (Cumhuriyet, 17.02.2000), avukatların kuryelik yaptıkları, cezaevlerine yasal olmayan cisim veya silah soktukları ileri sürülmüştür. Bu iddia üzerine 15.02.2000 gün ve 5090 sayılı yazımız ile bu tür davranışlarda bulunan avukatlarla ilgili bilgi istenmiş ve Sayın Bakanlığınız tarafından 25.02.2000 gün ve B030HİG0000008-3441 sayılı yazıya ekli olarak 1999 yılı içinde belirtilen davranışlarda bulunmaları nedeni ile kovuşturma izni verilen avukatların listesi gönderilmiştir. Bu listede 18 avukat yer almaktadır. Barolarımıza kayıtlı avukatların sayısı 39 bin civarındadır. Yani Sayın Bakan'ın iddia ettiği eylemleri yaptıkları ileri sürülen avukat oranı binde 0.46'dır. Bu oran dikkate alındığında genel bir ifade kullanılarak avukatları kuryelik yapmak, cezaevine yasal olmayan cisim ya da silah sokmakla suçlamanın ve söz konusu protokolü tüm avukatları potansiyel suçlu kabul ederek hazırlamanın haksızlığı ortaya çıkar.

Öte yandan Sayın Adalet Bakanı, Hizbullah çetesi ile ilişki iddiası üzerine 4 yargıç hakkında soruşturma, 2 yargıç hakkında da inceleme başlatıldığını açıklamıştır (Milliyet 20.02.2000). Bu durumda tüm savcı ve yargıçlarımızı Hizbullah ile ilişkili görmek ne derece

haksızlık ise, binde 0.46 oranında avukatların görev suçu işledikleri iddiası ile tüm avukatları potansiyel suçlu görmek de o derece haksızdır.

4. Yeni genelgede "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 89 ve 144. maddelerini göz önünde bulundurulması" denilmektedir. Protokolde yer alan 11. madde hükmü karşısında da bu uyarı hiç bir değer taşımayan, anlamsız bir uyarıdan ibarettir. Şöyle ki:

a) Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 89. maddesi, avukat ile müvekkili arasındaki yazışmalar, bu kişilerin yanında bulunduğu sürece, zapt olunmayacağını (yani el konamayacağını) belirtmektedir.

Protokolün 11. maddesi ise avukatın müvekkiline verdiği yazıların önce cezaevi idaresince inceleneceğini ve savunma ile ilgili olmayanların tutanakla alınacağını (yani el konacağını) öngörmektedir. Bunlar Cumhuriyet Savcısına gönderilecek, Savcı da savunma ile ilgisiz görürse tutuklu ya da hükümlüye bunlar verilmeyecek, yani el konacaktır. Görüldüğü üzere protokolün bu hükmü yasanın 89. maddesine ve el konulan evrakın ancak yargıç tarafından inceleneceğini öngören 102. maddesine açıkça aykırıdır. Yasa hükümleri, bir protokol ile değiştirilebilir mi?

Protokolün bu hükmü kaldırılmadığı sürece, yeni genelgede ki "89. maddenin göz önünde bulundurulması" ibaresi hiç bir anlamı olmayan bir ifadeden ibarettir.

b) Yasanın 144. maddesi (ayrıca aynı yasanın 48 ve 1136 sayılı yasanın 36. maddesi hükümleri) savunma hazırlığının "gizliliği" ilkesini öngörmektedir.

Avukatın müvekkiline verdiği tüm evrak ve belgeler cezaevi idaresince incelenip, okunacağına göre "gizlilik" ilkesi yok edilmiş durumdadır. Protokolün 11. maddesi hükmü iptal edilmediği sürece, yeni genelgenizdeki "144. maddenin göz önünde bulundurulması" ibaresi de anlamsız bir ifadeden ibarettir.

Görüldüğü üzere, genelgede yer alan bu ibare, protokolün 11.

maddesi karşısında hiç bir anlam ifade etmemekte, belki sadece hukukçu olmayan basın mensuplarının hatalı bir değerlendirme yapmaları amacına hizmet etmektedir.

Sayın Bakan basına avukatların üstlerinin aranmasının Avrupa'da kural olduğuna dair bir açıklama yapmıştır. (Hürriyet 17.02.2000) Bu açıklamada da açıkça ortaya çıktığı üzere Avrupa ülkelerinde sadece duyarlı kapıdan geçme ya da üst arama yapılmakta, ama hiç birisinde avukatın evrak ve belgeleri incelenmemektedir. Dilerdik ki Sayın Bakan protokolün evrak ve belge incelemesine olanak tanıyan 11. maddesi hakkında da bir açıklama yapsın.

Ayrıca Avrupa Adalet Divanı 13.05.1982 tarihinde "AM and 5/Komisyon" adı altında 235/79 sayılı kararında avukatların müvekkilleri ile yazışmalarının yasal imtiyazlardan (legal privilege) yararlanacağını ve bu nedenle Avrupa Adalet Divanı yargıçları tarafından bile incelenmek üzere istenemeyeceğini içtihat etmiştir. Bu durumda, evrakları incelenen meslektaşlarımızın bu içtihada dayanarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne müracaat hakları doğmaktadır.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 14/03/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1900/223

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca, Baro Başkanları toplantısında alınan kararlar dikkate alınarak:

1. Duruşmaya girmeme şeklinde yapılacak eylemin, Avukatlar Günü olan 5 Nisan 2000 Çarşamba günü yapılması;

2. Bu şekilde ikinci eylem 5 Nisan 2000 günü yapılacağından, birinci eylem olan Cezaevlerine gitmeme eylemine 6 Nisan 2000 tarihinde son verilmesi; ancak Cezaevlerine giden meslektaşlarımızın üst aramasına ve evrak incelemesine müsaade etmeyerek bu hususu bir tutanakla saptamaları ve mahkemeye bu tutanakları sunmaya devam etmeleri;

3. Yürüyüşün 14 Nisan 2000 Cuma günü Ankara'da saat 11.00'de yapılması;

kararlaştırılmıştır.

Bu yürüyüşe Barolarımızın mümkün olduğunca fazla sayıda meslektaşımızla katılması için gerekli çalışmaların yapılması rica olunur.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 03/04/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1902/225

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nca daha önce belirlenerek Barolarımıza bildirilmiş olan;

- 5 Nisan 2000 günü duruşmalara girmeme,

- 14 Nisan 2000 günü Ankara'da "Hukuka Saygı Yürüyüşü" yapılması,

eylemlerinin ileri bir tarihe ertelenmesi ve ne zaman bunların yapılacağının Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nca belirlenmesi, 01 Nisan 2000 günü yapılan Baro Başkanları toplantısında kararlaştırılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 06/04/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1904/227

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av.Eralp Özgen'in 5 Nisan "Avukatlar Günü" nedeniyle yaptığı konuşma metni iliŐiktendir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AV.ERALP ÖZGEN'İN 5 NİSAN "AVUKATLAR GÜNÜ" NEDENİ İLE 05.04.2000 GÜNÜ YAPTIĞI KONUŞMA

Tüm meslektaŐlarımın ve tüm hukukçuların "Avukatlar Günü"nü gönülden kutlarım. Avukatlar Günü, hukuk devleti ilkesini, hukukun üstünlüğünü, savunmanın kutsallığını benimsemiŐim, bunlara inançla bağlanma anlamını taşımaktadır ve bu nedenle de sadece avukatların değil, bu ilkeleri benimsemiŐ tüm gerçek hukukçuların günüdür.

Daha önceki yıllarda yaptığım konuşmalarda da vurguladığım üzere, Avukatlar Günü'nü yine meslek, yargı ve ülke sorunlarının giderek yoĐunlaŐtıĐı, giderek arttığı bir ortamda yaŐadıĐımızdan, büyük bir coŐku içinde kutlayamıyoruz.

Değerli meslektaşlarım, mesleki sorunlarımızın sadece bazılarının çözümü açısından bu yıl bir adım atılmıŐ bulunmaktadır. Yeni

Avukatlık Yasa Tasarısı TBMM Adalet Komisyonu'nda kabul edilerek Genel Kurul'a gönderilmiş bulunmaktadır. Adalet Komisyonunun kabul ettiği tasarı metni, genellikle Türkiye Barolar Birliği'nin, Barolarımızın görüşlerini alarak önerdiği metin doğrultusundadır. Tasarının TBMM Genel Kurulu'nda da bir an evvel görüşülerek yasalaşmasını diliyoruz. Sayın Milletvekillerimizden ve özellikle hukukçu milletvekillerimizden gerekli gayreti göstermelerini ve Tasarının bundan önceki pek çok tasarının kadük olması akibetine uğramamasını bekliyoruz. Uzun yıllardır gereksinim duyduğumuz çağdaş bir yasaya bir an evvel kavuşmak istiyoruz. Bu vesile ile çok sıkışık gündemlerine rağmen, tasarıma öncelik vererek tartışan, destek vererek Genel Kurul'a inmesini sağlayan Adalet Komisyonu'nun Sayın Başkan ve üyelerine, tüm avukat camiasının gönülden teşekkürlerini sunarım.

Meslek sorunları arasında ele almamız gereken önemli bir konu da, bazı meslektaşlarımızın üzülen izlediğimiz davranışlarıdır. Bazı meslektaşlarımızın, avukatlık onuruna yakışmayacak şekilde, mafya babalarının ya da suç örgütü liderlerinin sözcülüklerini veya mektuplarına postacılık yaptıklarını büyük bir üzüntü ile izliyoruz. Bilindiği üzere Türkiye Barolar Birliği'nin avukatlar hakkında soruşturma açmak yetkisi yoktur. Yetki, her avukatın kayıtlı bulunduğu Baro'ya aittir. Biz bu barolarımızın, Avukatlık Yasası'na ve meslek ilkelerine aykırı davranan, mesleğimizin onurunu kıran bu kişiler hakkında gecikmeden gerekli soruşturmayı yapmalarını bekliyoruz.

Meslek sorunlarımız içinde önemli bir yer tutan kamu avukatlarının sorunlarının çözümünde maalesef bugüne kadar bir ilerleme sağlayamadık. Devletin hukuka uygun davranmasının güvencesini oluşturan, devleti savunan kamu avukatları sıradan bir memur gibi, özlük hakları başta olmak üzere idari vesayet altında bırakılmışlardır.

Kamu avukatları, savcı ve yargıç gibi Devlet görevlisi olmalarına

ve savcı gibi Devleti savunmalarına karşın özlük hakları açısından onların çok gerisinde bırakılmışlardır. Hatta daha ileri, 657 sayılı yasada yer alan sağlık, teknik, denetim, din hizmetlerine ilişkin yasal düzenlemeler dikkate alındığında, kamu avukatları ile ilgili hükümlerin giderek meslektaşlarımız aleyhine geliştiğini ve onların mağduriyetlerinin onur kırıcı bir noktaya geldiğini üzülenek görmekteyiz. Daha işe girerken, giriş derecesi mühendisin, eczacının, diş hekiminin, biyologun derecesinin altındadır. Ek göstergeleri, teknik hizmetler sınıfının altındadır. Bazı kamu avukatları senede bir yenilenen sözleşme ile görevlerini yerine getirmekte ve böylece çalışma güvencesinden yoksun bulunmaktadır. Kamu avukatlarının denetimleri, hukukçu olmayan müfettişlerce yapılmakta ve bunların raporu hukuk ilkelerine aykırılıklarla dolmaktadır.

Yıllardır bu ve benzer sorunların çözümü için yapılan ısrarlı çalışmalar bir sonuca ulaşamamıştır. Parlamentodaki siyasi parti grupları ile yapılan görüşmelerde destek sözü verilmişse de, bu sözler tutulmamış ve parlamentoya sunulan yasal düzenleme önerileri gündeme bile alınmadan kadük olmuşlardır. Devletin, kendisini savunan kamu avukatlarına karşı bu ilgisiz ve hatta çoğu kez üvey anne tutumunu anlamaya olanak yoktur.

Ülkemizde yargının sorunları ile ilgili olarak da yıllardır hiç bir çözüm üretilmemiştir ve sorunlar, yoğunlukları her geçen yıl artarak devam etmektedir. Ülkemizde yargı bağımsızlığı hala tam olarak sağlanamamıştır. Yargıçların çok fazla dava sayısı altında adeta ezilmeleri aynen devam etmektedir. Bu yoğun iş yükünün sonucu davalar uzamakta ve dosya incelemek için yeterli zaman bulunamaması nedeniyle mahkeme kararları yeni haksızlıklara neden olabilmektedir. Adalet Bakanlığı'na bütçeden ayrılan pay her yıl azalmaktadır. Oysa bütçe olanaklarının artırılarak, yeni savcı ve yargıç kadroları alınması, böylece mahkeme başına düşen dava sayısının azaltılması, mahkeme kalemlerinin bilgisayarla donatılması ve görevlilerin bilgisayar kullanabilecek hale gelmeleri için kurslar

düzenlenmesi acilen gerçekleştirilmesi gereken hususların sadece bazılarıdır. Adliye Sarayı diye anılan adliye binalarımızın saray olmasından vazgeçtik, tüm yetersizliklerinin önlenmesi, özellikle idare mahkemelerimizin iş hanlarında kiralık odalardan kurtarılması, cezaevlerimizin çağdaş bir yapıya ve ceza infaz sistemimizin de çağdaş düzeye eriştirilmesi hususları da yargının çözüm bekleyen sorunları arasında yer almaktadır.

Bu sorunları, özellikle yargı yılı açılış konuşmalarında devletimizin tüm yetkilileri önünde yıllardır tekrarlamamıza, devletin temeli olan adaletin çökmesi halinde devletimizin de çökeceğini vurgulamamıza rağmen ne yazık ki bunlara çözüm getirme durumundaki yetkililer hep duyarsız kaldılar. Yetkililerin bu davranışı, yargıya bakış açılarını göstermesi bakımından son derece üzücüdür.

Yargının bir an önce çözülmesi gereken yığınla sorunları varken, bu sorunların çözümü için herhangi bir toplu hareketi bugüne kadar görülmeyen Yargıtay'ın, konu özlük hakları olunca Genel Kurul halinde toplanarak taleplerini Bakanlar Kurulu'na iletmeleri yadırganacak bir davranış olmuştur. Hele, basına yansıdığı kadarı ile, bazı Yargıtay üyelerinin kanun dışı bir takım eylemleri önermiş olması son derece üzücüdür.

Ülkemizde son günlerde siyasi ve hukuki etik açısından hoş karşılanması olanağı bulunmayan yeni bir üzücü olayla karşılaştık. Anayasamızın demokratikleşme bakımından, yargı bağımsızlığı açısından değişmesi gereken pek çok hükmü varken, sadece üç maddeyi ele alan bir Anayasa değişikliği paketi parlamentomuzda görüşülmeye başlandı. Sayın Başbakan'ın, ilk görüşme öncesi TBMM'nde yaptığı konuşmadan da açıkça anlaşıldığı üzere, bu değişiklik önerisinin temel amacı Sayın Cumhurbaşkanı'nın yeniden seçilebilmesini sağlayıcı değişikliğin yapılmasıdır. Yasalar genel ve soyut olmak zorundadırlar. Bu nedenle tek bir kişi için Anayasa değişikliğine gidilmesi her şeyden önce hukuk mantığına terstir. Ayrıca değişiklik paketinde milletvekili emekliliğine ilişkin bir hüküm

ile parti kapatmayı zorlaştıran bir hükme de yer verilerek, asıl değişmesi amaçlanan hükmün kabulüne gayret gösterilmiştir.

Anayasa Mahkemesi tarafından daha önce sekiz defa iptal edilen ve kamuoyunda "Kıyak Emeklilik" diye adlandırılan yasaların bunda böyle Anayasa Mahkemesi'ne gitmesi bu değişiklikle önlenmeye çalışılmaktadır. Cumhurbaşkanı seçiminde 5+5 olarak adlandırılan formüle olumlu oy vermeleri için milletvekillerine verilmek istenen bu ödün siyasi etik açısından güzel olmayan bir nitelik taşıması yanında, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama organı açısından da bağlayıcılığını öngören Anayasa'nın 153. maddesine de aykırıdır.

Siyasi Parti kapatma ile ilgili Anayasa kuralının değiştirilmek istenmesi ise, anlaşıldığı üzere, Fazilet Partisi aleyhine Anayasa Mahkemesi'nde açılmış bulunan kapatma davası dikkate alınarak ve bu parti mensuplarının da 5+5 formülüne oy vermeleri amacına yönelik bir ödündür. Bu öneri her şeyden önce Anayasa'nın 138. maddesine aykırıdır. Bu madde, görülmekte olan bir dava ile ilgili olarak Meclis'de görüşme yapılmasını dahi yasaklamış iken, çok daha ileri gidilerek görülmekte olan bir davayı etkilemek amacı ile değişiklik önermek hukuk dışıdır.

Bu değişiklik paketinin TBMM'ndeki ilk görüşmesi sonucu önerilen değişiklik önerilerinin hiç birisi yeterli çoğunluğu sağlayamamıştır. Böylece milletvekillerinin, TBMM'nin saygınlığını korumuş olmaları sevindiricidir. Bugün Meclis'de aynı öneri paketinin ikinci oylaması yapılacaktır. Dileğimiz milletvekillerimizin aynı tutumlarını devam ettirmeleridir.

Burada bir hususa daha açıklık getirmek istiyorum. Dün bir televizyon kanalında oylamanın gizliliği ile ilgili olarak, şunları söyledim: Sayın Başbakan, iktidar partisi liderleri ile yaptığı toplantı sonunda yaptığı açıklamada "koalisyon ortağı partilerin genel başkanları olarak bizler de bu konuda kendi partimizde her tedbiri almayı görev biliyoruz" dedi. Bu tedbirlerin neler olduğunu

bilmiyoruz. Eğer kastedilen "ikna" yöntemi ise buna söylenecek bir söz yok. Ancak alınacak "tedbir", oylamanın denetimi, yani gizliliğin ortadan kaldırılması ise bu davranış, Anayasa'nın 175. maddesine açıkça aykırı olur. Bu durumda oylama Anayasa'ya aykırı gerçekleştirilmiştir. Buna karşın Anayasa'ya aykırılık ile Anayasa Mahkemesi'nin inceleme yetkisini birbirinden ayırmak gerekir. Anayasamızın 148. maddesinin ilk fıkrası Anayasa değişikliğine ilişkin yasaların sadece "şekil" yönünden incelenebileceğini öngörmektedir. Aynı maddenin 2. fıkrasında ise, şekil açısından da inceleme açısından da bir sınır getirilmektedir. Bu hükme göre, Anayasa değişikliklerini de Anayasa Mahkemesi'nin şekil yönünden inceleme yetkisi "teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır." Bu durumda sözcük anlamı ile düşünüldüğünde, "gizlilik" kuralına aykırılığı Anayasa Mahkemesi'nin inceleme yetkisine sahip olmadığı sonucu çıkmaktadır.

Ancak Anayasa Mahkememiz, peşinen bilemeyiz ama, gizlilik ilkesi zedelendiğine göre oylama hukuken sakatlanmıştır ve bu nedenle oylama geçersizdir şeklinde bir yorum ile iptal kararı verebilir. Yahut da oylamanın gizli olması, milletvekilinin hiç bir etki altında kalmadan sadece vicdan ile hareket etmesi demektir; bu ihlal edildiğine göre elde edilen oy sonucu gerçek değil, yapay bir sonuçtur diyerek iptal kararı verebilir.

Sayın Başbakan'ın bugün grup toplantısında yaptığı konuşmada bana atıfta bulunarak sözlerimin sadece ilk kısmını naklettiğini ve açık oy kullanılırsa bunun iptal sebebi olmayacağını söylediğini basından biraz önce öğrendim. Sayın Başbakan acaba benim konuşmamın neden sadece ilk kısmını aldı da, Anayasa Mahkemesi'nin yapabileceği yorumlarla ilgili sözlerimi nakletmedi? Ya sözlerimin bir kısmını nakletmeyi uygun bulmadı veya kendisine benim sözlerimin sadece ilk kısmı nakledildi.

Bu vesile ile bir hususu daha vurgulamak isterim. Milletvekilleri

göreve başlarken Anayasa'nın 81. maddesine göre yemin ederler. Bu yeminin bir parçası da "Anayasaya bağlılıktır." Sayın Başbakan da milletvekili olarak bu yemini etmiştir. Şimdi düşünmek gerekir, Anayasa'nın 175. maddesi gizli oylamayı öngörür iken, açık oylamayı tavsiye etmek bu yeminle nasıl bağdaşır? Bunu da sizlerin takdirlerinize bırakıyorum.

Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarınca hazırlanan bir cezaevi protokolu, Adalet Bakanlığı'nın Cumhuriyet Başsavcılarına gönderdiği bir genelge ile yürürlüğe sokulmuştur. Bu protokola göre, cezaevlerine girişte yargıç, savcı ve cezaevi müdürleri duyarlı kapıdan geçmezler iken, avukatlar duyarlı kapıdan geçecek, ayrıca üstleri elle aranacak ve tutuklu ya da hükümlü müvekkillerine verecekleri evrak cezaevi yetkilileri tarafından incelenerek, savunma ile ilgili görülmez ise el konacak ve Savcılığa incelenmesi için gönderilecektir.

Bu hükümler avukatlık mesleğinin onuru ile, savunmayı hazırlamanın gizliliği ilkesi ile bağdaşmaz. Şunu özellikle belirtmek isterim. Biz duyarlı kapıdan geçmeye karşı değiliz. Duyarlı kapıdan geçeceğiz. Ancak duyarlı kapıdan avukat geçerken, savcı ve yargıçlar ile cezaevi müdürü açısından istisna öngörülmesi hatalıdır. Avukatlar içinde görevlerini kötüye kullananlar çıkabileceği gibi, savcı, yargıç ve cezaevleri müdürleri arasından da yasa dışı davranışta bulunanlar çıkabilir. Basında yer alan haberlere göre, Hizbullah denilen örgütle ilişkileri bulunduğu iddiası ile 20 savcı ve yargıç hakkında Adalet Bakanlığı soruşturma başlatmıştır. Bu örnek dahi, sözkonusu istisnanın yanlışlığını ortaya koymaktadır. Öte yandan Sayın Adalet Bakanı'nın basına yaptığı açıklamada ve Bakanlıkça Birliğimize gönderilen yazıda belirtildiği üzere, çantalarında veya üstlerinde cezaevine sokulmayacak eşya bulunması nedeni ile soruşturma açılan avukat sayısı 22'dir. Ülkemizde barolarımıza kayıtlı 39 bine yakın avukat bulunduğu düşünülürse, haklarında soruşturma açılan avukat oranının binde birinin dahi altında olduğu anlaşılır. Bu durumda tüm avukatları potansiyel suçlu gören ve protokola egemen olan zihniyetin yanlışlığı iyice ortaya çıkar.

Bizim temel itirazlarımızdan birisi de, protokolun 11. maddesinde yer alan ve avukatın müvekkiline verdiği evrakların incelenmesini öngören hükümdür. Bu hüküm savunmanın hazırlanmasında gizlilik ilkesine tamamen aykırıdır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuzun 144 ve 48 maddelerinde ayrıca 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 36. maddesinde gizlilik ilkesi kabul edilmiştir. Protokolün söz konusu hükmü, belirtilen yasa maddelerine aykırıdır. Keza cezaevi idaresinin veya C.Savcısının evrakları savunma ile ilgili görmeyip elkoyması ise, yine Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 89. maddesine ve elkonacak evrakların ancak yargıç tarafından inceleneceğini öngören 102. maddesine aykırıdır.

Avrupa Adalet Divanı ve İnsan Hakları Komisyonu 1982 ve 1984 yıllarında verdikleri kararlarda avukatın başkalarınca incelenmesini kabul etmediği evrakların bazı makamlarca incelenmesini adil yargılanma hakkına aykırı bulmuş, hatta böyle evrakları Divan Yargıçlarının dahi inceleme hakkı bulunmadığını kararlaştırmıştır.

Yasalara, insan haklarına aykırı, savunmayı kısıtlamaktan öte tamamen ortadan kaldırııcı nitelikteki bu hükümleri kabul etmemize olanak yoktur. Bu nedenle Danıştay'da iptal davası açmış bulunuyoruz. Protokolün söz konusu hükümleri kaldırılıncaya ve yargının üç temel unsuru olan iddia, savunma ve karar makamlarını oluşturan bireyler arasında uygulama birliği sağlanıncaya kadar mücadelemize devam edeceğiz.

Ülkemizde irtica ile mücadele sorunu da devam etmektedir. Hizbullah adlı örgütün işlediği cinayetler ve örgüt evlerinde ortaya çıkan silahlar, sorunun önemini göstermektedir. Şeriat düzenini ülkemizde egemen kılmak isteyen örgütlerin silahlı ayaklanma safhasında yaklaştığını bu olay bize göstermiştir. Ama ne yazık ki parlamentomuzda irtica ile mücadele için öngörülen yasalar görüşülmeden komisyonlarda uyutulmaktadır. Bu anlamda karşımıza yeni çıkan bir örnek yetkili mercilerde görev alanların da durumunu ortaya çıkarması açısından çok ilginçtir. Medeni Yasa Tasarısı TBMM'ne gönderilmiştir. Tasarının genel gerekçesinde, 1926 yılında

kabul edilen Medeni Yasa'nın Mahmut Esat Bozkurt tarafından yazılmış gerekçesinin yeni kuşakların anlayabileceği şekilde sadeleştirilmiş olarak "özetle" alındığı belirtilmektedir. Eski ve Yeni metin karşılaştırıldığında, o dönemin Alman, Fransız ve İsviçre yasaları ile ilgili açıklama kısımlarının alınmadığı görülmektedir. Günümüzde artık bu açıklamaların bir anlam taşımayacağı düşüncesi ile bu kısımların çıkarılması yerinde görülebilir. Ancak, bunlar dışında, "özetleme" adı altında laik düşüncüyü açıklayan bazı paragrafların da atlandığı hayretle görülmektedir. Yine günümüz dili ile atlananlar şunlar:

"Mecellenin temeli ve ana hatları dindir. Halbuki, insan hayatı, hergün hatta her an esaslı değişikliklere uğrar. Bunun değişimlerini, yürüyüşünü hiç bir zaman bir nokta etrafında saptamak ve durdurmak olanağı yoktur. Yasaları dine dayanan devletler kısa bir zaman sonra ülkenin ve ulusun hak istemlerini karşılayamazlar. Çünkü dinler, değişmez hükümler taşırlar. Hayat yürür, gereksinim süratle değişir, din kuralları mutlaka ilerleyen hayatın karşısında şekilden ve ölü kelimelerden fazla bir kıymet, bir anlam ifade edemezler. Değişmemek, dinler için bir zorunluluktur. Bu yüzden dinlerin sadece bir vicdan işi olarak kalması, günümüz uygarlığının esaslarından"dır.

"Şüphe yoktur ki, kanunların gayesi herhangi bir örf ve adet veya yalnız vicdanla ilgili olması gereken din kuralları değil, siyasal, sosyal, ekonomik, milli birliğin her ne pahaya olursa olsun sağlamak ve tatmindir. Yüzyılımızın uygarlığına mensup devletlerin ilk özelliği din ile dünyayı ayrı görmektir. Bunun aksi, devletin kabul ettiği din esaslarını kabul etmeyen kimselerin vicdanlarına zorbalık olur. Bunu yüzyılımızın devlet anlayışı kabul etmez. Din, devlet nazarında vicdanlarda kaldıkça saygıdeğerdir ve dokunulmazdır. Dinin hüküm halinde kanunlara girmesi tarihin gelişiminde genellikle hükümdarların, derebeylerin, güçlülerin keyif ve arzularını tatmine araç olma sonucunu doğurmuştur. Dini dünyadan ayırmakla yüzyılımızın devleti, insanlığı tarihin bu kanlı felaketinden kurtarmış

ve dine hakiki ve müebbet bir taht olan vicdanı tahsis etmiştir."

Mahmüt Esat Bozkurt'un Anayasa'da "devletin dini, din-i islamdır" yazdığı bir devirde belirttiği gerekçe içinden laik Cumhuriyetin manifestosu niteliğindeki bu cümlelerin, Anayasamızda laiklik ilkesinin kabul edildiği bir tarihte adeta cimbızla ayıklanır gibi çıkarılması son derece bilinçli bir davranıştır. Büyük Atatürk, Gençliğe seslenişinde gaflet, dalalet (sapkınlık) ve hıyanet içinde bulunabileceklerin varlığından söz etmişti. Bu davranış ise ne gaflettir, ne de delalettir. Tam anlamıyla Cumhuriyetimizin laiklik temeline yönelik bir ihanettir. Bu cümleleri çıkaranlar her kim ise, anlaşılmaktadır ki, laikliğin temel düşüncesini unutturmak istemektedirler. Ama başaramayacaklar. Unutturamayacaklar. Laiklik ilkesinin koruyucusu, kollayıcısı olan biz hukukçular, laik Cumhuriyetimizi her koşulda savunacak ve devam ettireceğiz.

Daha sorunsuz, daha güzel günlerde yine bir arada olmak dileği ile Avukatlar Günü'nüzü tekrar kutluyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 24/04/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1906/229

Yeni Türk Medeni Kanun Tasarısı ile ilgili olarak basın mensuplarına yazılan ve Sayın Emin Çölaşan ile Sayın Hasan Pulur'un sütunlarında yer alan mektup ile ilgili, Sayın Adalet Bakanının 22.4.2000 Hürriyet Gazetesinde yer alan açıklaması üzerine 23.04.2000 günü yapılan Kamuoyu Duyurusu metni ilişiktir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 23/04/2000

BASIN DUYURUSU

Yeni Türk Medeni Kanun Tasarısı ile ilgili olarak basın mensuplarına yazdığım ve Sayın Emin Çölaşan ile Sayın Hasan Pulur'un sütunlarında yer alan mektubum üzerine, Sayın Adalet Bakanı bir açıklama yapmış ve bu açıklama 22.04.2000 günlü Hürriyet Gazetesinde yer almıştır.

Ancak cevap yazısında da, mektubumda bildirmiş olduğum ve basın organlarında yer alan mahmut Esat Bozkurt tarafından yazılmış, laikliğin ve Atatürk devrimlerinin temel felsefesini açıklayan kısımların "atlanmamış" olduğunu Sayın Bakan söyleyememektedir. Sayın Bakan kamuoyuna, belirtilen kısımların neden atlandığına ilişkin bir açıklama borçludur.

Yeni Türk Medeni Kanun Tasarısı 483 sahife tutan 1028 maddeden ibarettir. Tasarının genel ve madde gerekçeleri ise 292 sahife tutmaktadır. Ülkemizin temel bir yasasını oluşturan yeni tasarının 1028 maddesinin, eski maddelerle karşılaştırılarak değişikliklerin saptanması; değişiklik gerekçelerinin incelenmesi, maddeler arası bağlantıların belirlenmesi, takdir edileceği üzere çok uzun bir çalışmayı gerektirmektedir. Sayın Bakanlık ise tasarı hakkında görüş bildirmek için sadece "bir aylık" bir süre vermiş ve görüşler toplanmadan da tasarımı parlamento'ya sunmuştur.

Adalet Bakanlığı'nda Yeni Medeni Kanun Tasarısı hazırlamak için bir komisyon 14.01.1994 tarihinde kurulmuştur. Komisyon çalışmalarını 1998 başında bitirmiştir. 4 yıl süren komisyon çalışması ile meydana getirilen 1028 maddelik temel bir tasarının incelenmesi için "bir ay" süre tanınmasındaki ciddiyeti kamuoyunun takdirlerine sunuyorum.

TBMM Adalet Komisyonu da bu konuda görüşlerimizi istemiştir. Çalışmalarımız tamamlanmış olup, Birliğimiz görüşleri önümüzdeki hafta içinde TBMM Adalet Komisyonu Başkanlığına gönderilecektir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Not: Konuyu açıklayan 14.04.2000 günlü mektubum ilişiktir.

(Basın Organlarına gönderilen mektup)

Yeni Türk Medeni Yasa Tasarısı TBMM'ne sunulmuş ve Adalet Komisyonu'nda 06.04.2000 günü kurulan Alt Komisyon'da incelenmeye başlanmıştır.

Tasarının Genel Gerekçesi'nde 1926 tarihli ve halen yürürlükte bulunan yasanın o zamanın Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt tarafından yazılmış gerekçesinin yeni kuşakların anlayabileceği şeklinde sadeleştirilmiş olarak "özetle" alındığı belirtilmektedir.

Eski metin ile yeni tasarıya alınan metin karşılaştırıldığında, "özetleme" adı altında Atatürk devriminin temel ilkesi olan laik düşüncüyü açıklayan paragrafların tamamının atlandığı hayretle görülmektedir.

Atlanan paragraflar (günümüz dili ile) şöyledir:

"Mecellenin temeli ve ana hatları dindir. Halbuki, insan hayatı, hergün hatta her an esaslı değişikliklere uğrar. Bunun değişimlerini, yürüyüşünü hiç bir zaman bir nokta etrafında saptamak ve durdurmak olanağı yoktur. Yasaları dine dayanan devletler kısa bir zaman sonra ülkenin ve ulusun hak istemlerini karşılayamazlar. Çünkü dinler, değişmez hükümler taşırlar. Hayat yürür, gereksinim süratle değişir, din kuralları mutlaka ilerleyen hayatın karşısında şekilden ve ölü kelimelerden fazla bir kıymet, bir anlam ifade edemezler. Değişmemek, dinler için bir zorunluluktur. Bu yüzden dinlerin sadece bir vicdan işi olarak kalması, günümüz uygarlığının esaslarından"dır.

"Şüphe yoktur ki, kanunların gayesi herhangi bir örf ve adet veya yalnız vicdanla ilgili olması gereken din kuralları değil, siyasal, sosyal, ekonomik, milli birliğin her ne pahaya olursa olsun sağlamak ve tatmindir. Yüzyılımızın uygarlığına mensup devletlerin ilk özelliği din ile dünyayı ayrı görmektir. Bunun aksi, devletin kabul ettiği din esaslarını kabul etmeyen kimselerin vicdanlarına zorbalık olur. Bunu yüzyılımızın devlet anlayışı kabul etmez. Din, devlet nazarında vicdanlarına zorbalık olur. Bunu yüzyılımızın devlet anlayışı kabul

etmez. Din, devlet nazarında vicdanlarda kaldıkça saygıdeğerdir ve dokunulmazdır. Dinin hüküm halinde kanunlara girmesi tarihin gelişiminde genellikle hükümdarların, derebeylerin, güçlülerin keyif ve arzularına tatmine araç olma sonucunu doğurmuştur. Dini dünyadan ayırmakla yüzyılımızın devleti, insanlığı tarihin bu kanlı felaketinden kurtarmış ve dine hakiki ve müebbet bir taht olan vicdanı tahsis etmiştir."

Mahmut Esat Bozkurt'un Anayasa'da "Devletin dini, dini İslamdır" yazdığı 1926 yılında belirttiği gerekçe içinden, Anayasamızda devletimizin laik olduğunun belirtildiği bir dönemde laik düşüncenin temelini teşkil eden sözlerin çıkarılmasını bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 05/07/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1914/237

Erzurum Barosunun daveti üzerine, bu ayki Türkiye Barolar Birliği Yönetim ve Disiplin Kurulu toplantıları, 30.06.2000-03.07.2000 tarihleri arasında Erzurum'da yapılmıştır.

Yine aynı toplantılar çerçevesinde, 01.07.2000 günü 7 il Bölge Baro Başkanları ve Ankara Baro Başkanının katılımıyla gerçekleşen, Bölge Baro Başkanları toplantısı sonunda hazırlanan Basın Bildirisi,

Sivas olaylarının 7. Yıldönümü nedeniyle Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı tarafından gönderilen Kamuoyu Duyurusu metinleri ilişiktedir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 01/07/2000

BASIN DUYURUSU

01.07.2000 tarihinde Erzurum Barosunun daveti ile toplanan Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu ve Bölge Baroları olan Ağrı, Batman, Bingöl, Kars, Şanlıurfa, Trabzon, Van ve Ankara Baro Başkanları toplantı sonucunda aşağıdaki hususların kamuoyuna duyurulmasına karar vermişlerdir.

Toplantıda af, cezaevleri sorunları ele alınmış olup, toplumsal uzlaşma ve sosyal bir barış sağlamayan, cezaevlerinin boşaltılarak F tipi cezaevlerine nakillerin kolaylaştırılması amaçlanan, böylesi bir af, toplum katmanlarında kabul görmediği gibi Türkiye Barolar Birliği ve Barolarca da desteklenmemektedir.

Ülkenin gündeminde yer alan Anayasa tartışmalarında toplumun tüm kesimlerinin katılımı ile demokratik bir hukuk reformu gerçekleşmesini sağlayacak değişim için yeni bir anayasa kaçınılmazdır. Bu bağlamda Türkiye Barolar Birliği ve Barolar hukuk kurumu olarak üzerlerine düşen görevinin sorumluluğu bilincindedir.

Keza, Türkiye Barolar Birliği Kuruluşundan buyana ileri sürdüğü ölüm cezasının kaldırılması yolundaki talebini, ülkemizin çağdaş ve demokratik bir kimlik kazanımı için yinelenmektedir.

Tam demokrasi ve insan hakları, hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı ile gerçekleşeceği inancıyla basın ve kamuoyu bilgilerine saygı ile sunulur. 01.07.2000

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Av.Eralp ÖZGEN

Erzurum
Baro Başkanı
Av.Nizamettin SELÇUK

Ankara
Baro Başkanı
Av.Hakkı Suha OKAY

Ağrı
Baro Başkanı
Av.Eyyüp DUMAN

Batman
Baro Başkanı
Av.Sabih ATAÇ

Bingöl
Baro Başkanı
Av.Sabri ERİK

Kars
Baro Başkanı
Av.F.Kamil ERKOÇ

Şanlıurfa
Baro Başkanı
Av.E.Sabri ÇEPİK

Trabzon
Baro Başkanı
Av.Şener AŞAN

Van
Baro Başkanı
Av.Hüsnü AYHAN

Ankara 01/07/2000

2 TEMMUZ 2000 PAZAR GÜNÜ İÇİNDİR.

KAMUOYU DUYURUSU

Bugün Sivas olaylarının yedinci yıldönümü. Yedi yıl boyunca, Sivas Madımak Oteli'nde gerçekleştirilen vahşeti unutmadık. Yedi yıl önce yakılarak öldürülen aydınlarımıza duyduğumuz özlem ve üzüntü her gün artarak devam etti.

Yedi yıl önce yaşanan vahşetin sorumluları yargı önünde hesap vermektedirler. Yargının en doğru ve en haklı kararı vereceğinden kuşumuz yoktur. Ancak sadece bir olayın sorumlularının cezalandırılması, esas sorunu bizlere unutturmamalıdır. Bu yılın başlarında sorumluları yakalanan Hizbullah vahşeti de göstermiştir ki, bu olaylar birbirinden bağımsız, rastgele meydana gelen olaylar değildirler. Ülkemizde şeriat düzenini egemen kılmak, özgür yurttaşlarımızı tekrar kul haline getirmek, ulusumuzu ümmet haline dönüştürmek isteyenlerin, nasıl bir propaganda faaliyeti içinde bulduklarının her gün yeni bir örneğini görmekteyiz. Bir hafta önce kaybettiğimiz, değerli insan Deniz Kuvvetleri Eski Komutanı Güven Erkaya'nın ölümünden sonra, gerici basının tavrı bunun son örneğidir.

Tarikat okullarında çocuklarımızın beyinlerinin yıkanmasına olanak sağlayanlar, laik Cumhuriyeti savunanları "laikçi" diye küçümsemeye çalışanlar, yedi yıl önce Sivas'da meydana gelen vahşeti unutmamalıdır. Bu yetkililere, laik Cumhuriyeti her koşulda koruyacağımızı hatırlatıyoruz. Bugün bizlere düşen görev, Atatürk devrim ve ilkelerine sıkı sıkıya sarılarak, gericilere karşı, laik Cumhuriyeti yok etmek isteyenlere karşı örgütlü bir mücadele yürütmektir. Unutmamız gerekir ki, bugün bu mücadeleye başlamazsak yarın çok geç kalmış olabiliriz.

Yedi yıl önce Sivas'da Madımak Oteli'nde canlarını veren laik

aydınlarımızı özlemle anıyor, aziz hatıraları önünde saygı ile eğiliyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 17/07/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1916/239

Birden fazla suç işlediği iddiasıyla hakkında hazırlık soruşturması yürütülen sanığa tek müdafî atandığında bu müdafî her ayrı olay için ayrı ayrı ücret mi, yoksa tek bir ücret mi ödeneceği hususunda bazı barolarımızda tereddüt bulunduğu, bazı barolarımızın tek ücret ödediği yolunda başvurular ve yakınmalar alınmaktadır.

Bilindiği gibi, 31 Mart 1999 tarihinde yürürlüğe giren CMUK Avukatlık Ücret Tarifesinin 3/2. maddesi ve CMUK Yönetmeliğinin 8/2. maddesine göre hazırlıkta da, menfaat çatışması olmadığı sürece, birden fazla sanığa tek müdafî tayin edilebilir ve bu müdafî her sanık için ayrı ücret ödenir.

Bunun gibi, birden fazla suç işlediği iddiasıyla hakkında hazırlık soruşturması yürütülen sanığa, tek bir müdafî tayin edilmişse, her olay için ayrı ücret ödenmesi gerekir. (Mütemadi veya müteselsil suç hali olmamak şartıyla) Zira, her olay ayrı soruşturma konusu olup, ayrı tutanağa bağlanacaktır ve tayin edilen müdafî sanığı her olay için ayrı

ayrı savunacaktır. Hazırlık soruşturması sonunda, her olay için ayrı kamu davası açılacak veya takipsizlik kararı verilecektir.

Tereddütlerin ve uygulama farklılıklarının giderilmesi için bu açıklamayı yapmak gerekmiştir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 19/07/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1917/240

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av.Eralp ÖZGEN'in 17.07.2000 günü İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezinde yaptığı Basın toplantısındaki konuşma metni ektedir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av.Eralp Özgen'in 17.07.2000 günü İstanbul Staj Eğitim Merkezi'nde Yaptığı Basın Toplantısı

Birliğimiz Yönetim Kurulu'nun Sayın Üyeleri, Sayın Baro Başkan ve temsilcileri, değerli meslektaşlarım, yazılı ve görsel basınımızın değerli mensupları, hepinize saygılar sunuyorum.

Öncelikle, üç gündür bizleri ağırlayan İstanbul Barosu'na, başta Sayın Başkanları Yücel Sayman olmak üzere, tüm üyelerine gönülden teşekkürlerimi sunuyorum.

Ülkemizde yıllardır yargı sorunları üzerinde durulmakta ve bu sorunların giderilmesi için uğraş vermekteyiz. Ancak sorunları çözecek olan yetkililerin duyarsızlıkları, sorunların giderek artmasına ve adliyelerimizin giderek işlevden uzaklaşmasına neden olmuştur. Yargı sorunlarını bugüne kadar yaptığım tüm konuşmalarımda ayrıntılı olarak açıkladım. Devamlı tekrardan kaçınmak amacı ile sadece satış başlarını belirtmekle yetineceğim.

Adalet nasıl devletin temeli ise, onun ve onu temsil eden yargının temeli de bağımsızlıktır. Oysa yargı bağımsızlığı ülkemizde hala tam olarak sağlanamamıştır. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nda Adalet Bakanı ile Bakanlık müsteşarı yer almaya devam ettikçe, kurul üyelerini üç misli aday arasından yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanı atamaya devam ettikçe, Yüksek Kurul'un kendi personel başkanlığı ve kendi teftiş kurulu kurulmadıkça bağımsızlık tam olarak sağlanamayacaktır.

Yargıç ve savcılar çok yoğun iş yükü altında bulunmaktadır. Bunun sonucu, davalar uzamakta, vatandaşın yargıya güveni azalmakta ve onun yerini mafya doldurma yoluna gitmektedir. Yükün artmasının diğer bir sakıncası da, dosya incelemek için çok az zaman bulabilen yargıçların kararlarında adli hata olasılığının giderek artmasıdır. Sizlere bir örnek vermek istiyorum. Yargıtay'ın bir ceza dairesinde tüm yargıçlar resmi tatil günlerinde de ve her gün 8 saat çalışsalar her gün en az beş dosya incelemek durumundadırlar.

Dosyaların çoğunun kapsamlı olduğu da düşünülecek olursa, adli hata olasılığının büyüklüğü ortaya çıkar. Bütün bu sakıncaların önlenmesi için yapılması gereken mahkeme sayısını, özellikle davaların nerede ise yarısının yer aldığı İstanbul, Ankara ve İzmir'de arttırmaktır.

Adalet Bakanlığı, dava sayısındaki tahmini artışlara göre, 2010 yılında 69 yeni ağır ceza, 773 yeni asliye ceza ve 103 Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne gereksinim duyulacağını açıklamıştır.

Ancak bu rakamlar, bugünkü mahkeme sayılarını yeterli kabul eden bir düşünceye dayanmaktadır. Bugünkü mahkeme sayısının yetersizliği ortadadır. Bu nedenle gelecek yıllarda gereksinim duyulacak yeni mahkeme sayısı açıklanan rakamların çok üstünde olacaktır.

Adalet Bakanlığı'nın 103 yeni Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne gereksinim olacağını belirtmesi, bilemiyorum, bu mahkemelerin devamı düşüncesini mi taşımaktadır. Türkiye Barolar Birliği, bu mahkemelerin kuruldukları tarihten beri bunlara karşı olmuş, bu mahkemelerin birer uzmanlık mahkemesi olmadıklarını, birer olağanüstü mahkeme niteliğini taşıdıklarını hep vurgulamıştır. İnancımız aynıdır. Bu mahkemelerin kaldırılması, görevlerine giren davaların ağır ceza mahkemelerinde görülmesi gereklidir. Bu mahkemelerdeki askeri üyelerin çıkarılması, bunların olağanüstü mahkeme niteliğini kaldırmaz. Özellikle Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuzda 1992 yılında yapılan çağdaş düzenlemelerin bir kısmının Devlet Güvenlik Mahkemelerinde uygulanmaması, ülkede farklı ceza mahkemelerinde farklı hükümler uygulanması, hukuk dışıdır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 1992 yılında değiştirilecek yürürlükten kaldırılmış eski şekillerinin hala Devlet Güvenlik Mahkemelerinde uygulanıyor olmasını hukuk mantığı ile açıklamaya olanak yoktur.

Yargının sorunlarının temelinde, bütçeden yargıya ayrılan ödeneğin yetersizliği yer almaktadır. Birliğimizin kurucu başkanı, değerli

hocamız Prof.Dr.Faruk Erem'in yıllarca önce vurguladığı gibi "Adalet pahalı bir hizmettir." Bunu anlamayan siyasiler, devletin temelini teşkil eden yargının ve dolayısı ile devletin çöküşünü hazırlamaktadırlar.

Özellikle yargı kararlarına uymama, yerine getirmeme şeklinde karşılaştığımız örnekler, yargıya saygı kavramı ile bağdaştırılmayacağı gibi, Anayasamızın da 138. maddesine açık aykırılık oluşturmaktadır. Ceza yasalarımızda özel bir hüküm mevcut olmadığı için, yargı kararlarını yerine getirmeyen yetkililer hakkında görevi ihmal suçundan soruşturma yapılmaktadır. Oysa, bir yargı kararını yerine getirmeme basit bir görevi ihmal olarak kabul edilmemeli, ceza yasasında bu konuda özel bir hüküm öngörülmelidir. Ayrıca, bu kişiler hakkında Devlet Memurları ile ilgili soruşturma yöntemi uygulanmamalı, dava açma konusunda doğrudan Başsavcılıklar yetkili kılınmalıdır.

Ülkemizde suç kolluğu (adli zabıta) görevini hala İçişleri Bakanlığı'na bağlı ve bu nedenle de siyasi etkilere açık Emniyet Genel Müdürlüğü içindeki bir birimin yapıyor olması da büyük sakıncalar içermektedir. Her ne kadar yasamızda bir suç söz konusu olduğunda adli zabitanın savcı emirlerine göre işlem yapacağı belirtilmekte ise de, İçişleri Bakanlığı emri ile savcı emrinin çelişik olması halinde, tüm özlük hakları ve disiplin açısından İçişleri Bakanlığına bağlı bir adli zabıta memurunun hangi emre uyacağı açıktır. Bu durum, belirttiğim üzere, adli işlere siyasi etki yapabilme olanağını vermektedir. Bu nedenle bu sistemin de kısa zamanda değişmesi gerekir.

Sav, savunma ve karar üçlüsünden oluşan yargının, ayrılamaz ögesi savunmadır. Bu nedenle savunmanın sorunları da yargı sorunları içinde yer alır. Uzun yıllardır yeni ve çağdaş bir avukatlık yasasına gereksinim duymaktayız. Ancak bu istemimiz bu güne kadar gerçekleşmemiştir. Son olarak bu yıl içinde, gereksinimlerimizin

çoğunu karşılayan bir tasarı TBMM Adalet Komisyonu'nda kabul edilmiştir. Bu tasarrının meclis açılınca öncelikle görüşülmesini ve yasalaşmasını diliyoruz. Bu tasarı yasalaştığında Barolar üzerindeki Adalet Bakanlığı vesayeti son bulacak ve mesleğimiz, dolayısı ile yargı bağımsızlık konusunda önemli bir adım atmış olacaktır.

Yeni tasarı pek çok sorunumuzu çözecek nitelikte olmakla birlikte, özellikle savcı ve yargıçlarımızın avukatlara bakış açısı değişmedikçe sorunların tam olarak ortadan kalkmasına olanak yoktur. Ceza davalarında müdafî ve savcı taraf niteliğindedirler. Bunlar tez ve antitezi ortaya koyarlar, yargıç buradan senteze ulaşır. Her şeyden önce eşit durumda olmaları gereken taraflardan birinin, yani savcının yüksekte, yargıç ile aynı seviyede oturmasını anlayamamaktayız. Ayrıca Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuzun 382. maddesine göre, çok yargıçlı mahkemelerde karar öncesi yapılacak müzakerede, sadece hükme katılacak yargıçlar bulunur. Buna karşın uygulamada çoğu zaman salon boşaltılıp, müdafî de dışarı çıkarıldıktan sonra, savcının salonda kaldığı ve karar için müzakerede yer aldığı veya en azından müzakereyi takip ettiği görülmektedir. Yasaya açıkça aykırı bu davranışın, yasalara aykırı davrananlara ceza isteminde bulunan savcıdan gelmesi ve yasalara uygun davranmayanlara ceza veren yargıçların da buna sessiz kalması kabul edilemez. Bu şekilde verilen kararlar, yasaya açık aykırılık nedeni ile hukuka da aykırıdır.

Siyaset adamlarımızın savunmaya bakış açıları da son derece üzücüdür. Bunun en yeni örneğini, bu yılın ilk aylarında Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarınca hazırlanıp yürürlüğe konan cezaevlerine ilişkin protokolde görmekteyiz. Bu protokol hükümlerine göre, yargıç ve savcılar duyarlı kapıdan geçmezken ve üstleri aranmaz iken, avukatlar duyarlı kapıdan geçecekler, üstleri fiziki aramaya tabi tutulacak ve çok daha önemli olarak tutuklu veya hükümlü müvekkillerine verdikleri evrak cezaevi idaresince incelenerek, savunma ile ilgisiz olduğu kanısına ulaşırsa elkonacak ve inceleme için savcıya gönderilecektir. Ne yazık ki, bu protokolün sakıncalarını,

yasalara aykırılığını basınımıza da tam olarak anlatamadık. Bazı köşe yazarlarımız protokolü savunan yazılar yazdılar. Oysa, bizler duyarlı kapıdan geçmeye, çantalarımızın X-Ray cihazından geçirilmesine karşı değiliz. Burada karşı olduğumuz öncelikle, yargının birbirinden ayrılmaz üç ögesine farklı işlem uygulanmasıdır. Yargıç ve savcılar duyarlı kapıdan geçmez, çantaları X-Ray cihazından geçirilmez iken, avukatlara bunun uygulanmasıdır. Biz belirttiğim gibi, cezaevine bu şekilde girmeye karşı değiliz; ama yargıç ve savcıların da aynı yöntemle cezaevine girmelerini istiyoruz. Müvekkillerimize verdiğimiz evraklarımızın ise cezaevi idaresince incelenmesini kabul etmeye olanak yoktur. Bu herşeyden önce, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun müdafî müvekkil ilişkisinde gizliliği kabul eden 89. ve 144. maddeleri ile evrakın tetkikinde tek yetkili olarak yargıcı kabul eden 102. maddesine açıkça aykırıdır. Yasa hükümlerine aykırı bir protokol ve genelge yürürlükte kalmaz. Bu nedenle Danıştay'da yürütmenin durdurulması istemi ile dava açtık. Henüz karar elimize geçmediğinden gerekçesini bilemiyoruz, ancak birkaç gün önce, Danıştay'ın 10. Dairesinin yürütmeyi durdurma talebimizi reddettiğini üzülerək öğrendik. Yukarıda madde numaralarını verdiğim yasa hükümlerine açıkça aykırı bir idari tasarruf söz konusu iken, nasıl bir gerekçe ile yürütmenin durdurulması istemimizin reddolunduğunu şu an için bilemiyorum. Ancak bu karar aleyhine itiraz yoluna gideceğimizi bilgilerinize sunmak isterim.

Ülkemizde ceza uygulamasında işkence olaylarına sık rastlanmaktadır. Bunun bir devlet siyaseti olduğunu ileri süremem, ama bilgisizlik, eğitimsizlik, fiili bir kişinin sırtına yıkıp faili meçhul olmaktan çıkarma düşüncesi kişisel kompleksler ve benzeri çeşitli nedenlerle özellikle zabıta soruşturması sırasında işkence yapıldığı bilinmektedir. Aslında, zabıtanın yapılan işkenceyi önleyebilecek önemli bir yasal hükmümüz mevcuttur. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 247. maddesi, sanığın ancak yargıç tarafından düzenlenen tutanakdaki ifadesinin ikrara delil olarak duruşmada okunabileceğini

öngörmektedir. Duruşmada okunmasına dahi izin verilmeyen bir tutanağın ise aynı yasanın 254. maddesine göre delil olmasına olanak yoktur. Sayın yargıçlarımız ve mahkemelerimiz, Yargıtay Ceza Genel Kurulunca da uygulanması gereği vurgulanan bu maddeyi uygulayacak ve polis ikrarlarını delil olarak kabul etmeyecek olurlar ise, işkencenin bir sonucu elde edilemeyeceğinden pek çok olayda güvenlik görevlileri bu yola gitmeyebilirler. Ancak maalesef uygulamada yasanın bu hükmünün uygulanmadığını ve yargıtay ceza dairelerinin de bunu bozma sebebi yapmadıklarını üzülerək görüyoruz.

Son günlerde ülkemizde yeniden tartışma konusu yapılan bir husus da Af Yasası'dır. Bir yılı aşkın süredir kamuoyunu işgal eden bu konuda, görüşlerimizi daha önce açıklamış ve özellikle siyasi suçları dışarda bırakıp sadece adli suçlar için çıkarılacak bir af yasasına karşı olduğumuzu söylemiştik. Çağdaş batı ülkelerinde günümüzde, suçluların büyük kısmını kapsayan af yetkisi mevcut olmayıp, sadece tek kişi için genellikle devlet başkanına tanınmış bir af yetkisi söz konusudur. Bu affın da uygulamada yer alan nedenleri adli hatalar, sürekli hastalık gibi durumlardır. Suçluların büyük kısmını affeden yasaların çıkarılabildiği dönemlerde ise, bu yetki, ülkedeki büyük karışıklıklar sonrası toplumsal barışı sağlamak amacı ile sadece siyasi suçlar için kullanılmıştır. Biz de ise tam tersidir. anayasamızın 87. maddesi siyasi suçlarda affı yasaklamaktadır. Bu nedenle bir Af Yasası mutlaka çıkarılacak ise, öncelikle Anayasa'nın 87. maddesi değiştirilmeli ve af yasası ondan sonra çıkarılmalıdır. Af yasaları, ceza yasalarında yer alan cezaların korkutuculuğunu ortadan kaldırarak soyut cezanın suçun önleme yetkisini yok etmekte, suçun mağdurunu tekrar mağdur etmektedir. Ceza süresi içinde gerekli ıslah önlemleri uygulanmamış, cezaevinden çıkınca iş bulma, ve kendisini ve ailesini geçindirme olanakları sağlanmamış kişileri cezaevlerinden çıkarıp toplum içine yollamakla hiçbir şey kazanılmaz. Sadece, o da geçici bir süre, cezaevleri boşalmış olur. Ama iş bulamayıp geçimini

sağlayamayan, toplumsal hayata uyumları sağlanmamış bu kişilerin çoğunluğu bir süre sonra tekrar cezaevlerini dolduracaklardır.

Cezaevlerinden söz etmişken, bununla ilgili düşüncelerimizi de açıklamak istiyorum. Türkiye Barolar Birliği cezaevlerindeki koğuş sistemine tamamen karşıdır. Hücre niteliği taşımayan oda sistemine bir an evvel geçilmesi gerektiğine inanmaktadır. 4 gün önce Ankara'da Sincan'da yeni inşa edilmekte olan F tipi cezaevini gezdik. Birlik Yönetim Kurulunun çoğunlukla edindiği izlenim, fiziki yapı olarak çağdaş, batı tipi bir cezaevi olduğudur. Tutuklu ve hükümlülerin biraraya gelerek sosyal etkinlikler yapabilecekleri geniş alanlar ayrılmıştır. Uzman ve pratisyen doktor odaları, dış hekimi odası, çocukları ile birlikte cezaevine girme zorunda olanların çocukları için bir kreş, kütüphane ve iş atölyeleri mevcuttur. Hükümlü veya tutukluların kalacağı odalar üç ya da tek kişiliktir. Her odada tuvalet, duş ve her birinin kendi önünde de 50 m²'lik havalanma alanları mevcuttur. Tek kişilik odalar, eski cezaevlerimizde mevcut olup tabutluk denilen hücrelerde ilgisi olmayan, tavanı yüksek, aydınlık odalardır. Ancak uygulamanın nasıl olacağı çok önemlidir. Tutuklu veya hükümlülerin cezaevinin objektif koşulları içinde temel insan haklarına saygı ile ve özellikle yalnızlığa itilmeden sosyal alanlardan yararlandırılmalarını sağlayan bir uygulama yapılmalıdır. Ancak bunun sağlanabilmesi için 3713 Sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 16. maddesi mutlaka değiştirilmelidir. Peşinen uygulama iyi ya da kötü olacak diye bir düşünce üretmek yanlış olur. Uygulamayı biz avukatlar, Barolar ve Barolar Birliği yakından izleyeceğiz. Uygulamanın hatalı olması halinde de düzeltilmesi için gerekli uğraşı vereceğiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde gerek soruşturma komisyonlarının çalışmaları, gerek dokunulmazlığın kaldırılmasına ilişkin görüşmeler adaletin değil, siyasetin egemen olduğunu bizlere göstermiştir. Üzülerek ifade etmek gerekir ki, siyaset hukuka egemen olmuş, hukuk siyasallaştırılmıştır. Bunun önüne geçmek için

herşeyden önce Anayasa'nın 83. maddesinin değiştirilmesi gerekir. Milletvekillerine sadece kürsü dokunulmazlığı tanınmalı ve genel kurulda, komisyonlarda yaptıkları konuşmalardan ve bunları dışarıda tekrarlamaktan ceza sorumluluğu söz konusu olmamalıdır. Meclis çalışmaları dışındaki eylemlerinden ise, bir ayrıcalık niteliğindeki dokunulmazlık kalkarak kaldırılarak, milletvekillerinin yargılanmaları kabul edilmelidir. Yargılama yapılırken, milletvekillerinin Meclis'den uzaklaştırılmasının da önüne geçilecek önlemler alınmalı ve dava sonunda milletvekilliğine engel bir ceza ile kesin hükümle mahkum olursa milletvekilliği düşmeli, diğer hallerde infaz dönem sonuna bırakılmalıdır.

Son günlerde basın organlarımızda da sıkça tartışılan bir konu, ölüm cezası konusudur. Türkiye Barolar Birliği kurulduğundan beri ölüm cezasının karşısında olmuş ve bu cezanın mevzuatımızdan çıkarılmasını savunmuştur. Ölüm cezası tek bir kişiye endekslenerek düşünülmemelidir. İnsan haysiyetine, insan onuruna aykırı bu cezadan kurtulmada geç bile kalmış durumdayız. Ülkemiz ne yazık ki günümüzde, bu ilkel cezayı hala muhafaza eden tek Avrupa ülkesi durumundadır. Ölüm cezasının ilgası günümüzde parlamentoda bir azınlık ya da çoğunluk sorunu değildir. Bu cezayı ilga etmek her çağdaş parlamentonun görevidir.

Yürürlükteki Anayasamızdan şikayetimiz çoktur. Herşeyden önce Anayasa'ya egemen olan felsefe yanlıştır. Anayasalar devletin işleyiş tarzını belirtme yanında, bireyin hak ve özgürlüklerinin koruyucusu olarak devlet gücünü sınırlayan hükümler taşırlar. Bizim Anayasamız ise 12 Eylül düşüncesinin bir ürünü olarak bireyi değil, devleti esas alarak hazırlanmıştır.

Bunun sonucu, Anayasa'da sayılan hak ve özgürlüklerin istisnaları belirtilirken, sınırlama niteliğinin ötesine geçilmiş, hak ve özgürlüklerin özü yok edilmiştir. Ancak eleştiri yeterli değildir. Somut öneriler gereklidir. Bu amaçla Türkiye Barolar Birliği olarak iki yeni çalışma başlattık. Ayrıca üniversitelerimizdeki değerli öğretim üyeleri

ve bazı meslektaşlarımızdan oluşan bir komisyon da yeni bir Anayasa Taslağı hazırlama çalışmalarına başlamışlardır. Eğer taslak yetişirse, yukarıda sözünü ettiğim anayasa Hukuku Kurultay'ında bu taslak da tartışmaya açılacaktır.

Türkiye Barolar Birliği'nin çok hassas olduğu önemli bir konu, Atatürk devrimine, Atatürk ilkelerine bağlılık konusudur. Ülkemizde yeniden şeriat düzenini egemen kılmak isteyenler her zaman bizi karşılarında bulacaklardır. 677 Sayılı Devrim Yasası ile yasaklanmış olan tarikatların günümüzde tekrar etkinlik kazanmasının önlenmesi şarttır. Özellikle tarikatların okullar açması, gelecek kuşaklarımızın beyinlerini küçük yaşta yıkama gayretlerinin önlenmesi mutlaka ivedilikle gerçekleştirilmiştir. Biz gelecek kuşakların, Atatürk Cumhuriyetinin savunucusu olacak, fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür kuşaklar olmasını istiyoruz.

Bizler her türlü terörün karşısındayız. Güneydoğu Bölgemizde terörün zayıflamış olmasından büyük mutluluk duyuyoruz. Artık yapılması gereken, bu bölgemizin geri kalmışlığını sona erdirecek yatırımlardır. Misak-ı Milli sınırlarımız içinde üniter devlet yapımızın bozulmaması için de her türlü mücadelede aktif görev almaya hazırız.

Beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 21/07/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1919/242

Burdur cezaevinde meydana gelen olaylarla ilgili olarak 20.07.2000 günü yapılan Kamuoyu Duyurusu metni ilişiktedir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 20/07/2000

KAMUOYU DUYURUSU

05.07.2000 tarihinde Burdur Cezaevinde meydana gelen olaylarda, zabitanın gereksiz ve aşırı Şiddet kullandığı, hükümlü ve tutukluların dövüldüğü, hatta birinin kolunun koptuğu, günlerdir kamuoyunda ve basında tartiŐılmaktadır.

Şüphesiz, her yerde olduğu gibi, ceza ve tutukevlerinde de düzenin ve disiplininin sağlanıp korunması gerekmektedir. Ancak, rahmetli hocamız Prof.Dr.Faruk Erem'in "suŐluyu kazıyınız, altından insan ıkar" sözü tüm yöneticilere rehber olmalıdır.

Kaldı ki, Devletimizin de taraf olduğu birÇok uluslararası İnsan Hakları Sözleşmelerinde tutuklu ve hükümlülerin de insan haklarından faydalanacağı, onlara kötü muamele ve işkence yapılamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Hal böyle iken, ceza ve tutukevlerinde, iddia edilen olayların sık sık meydana gelmesi, herşeyden önce, Devletimizin itibar ve saygınlığına gölge düşürmektedir.

Bu nedenlerle, Devlet organlarının çok daha dikkatli ve duyarlı davranması, yasa ve insan hakları sözleşmelerine aykırı olaylara olanak verilmemesi gerekmektedir.

Burdur Cezaevi'ndeki olaylar ve iddialar, savuşturulacak olaylar değildir. Çok ciddi iddialar vardır. Devlet bu iddiaları mutlaka araştırmalı, gereksiz müdahale yapanları tespit ederek yasal işlemler süratle başlatılmalıdır. Sonuç halkoyuna açıkça sunulmalı, Devlete güven mutlaka sağlanmalıdır.

Üstün bir hukuk kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliğinin bu gibi iddia ve olaylar karşısında tepkisiz kalamayacağı bir gerçektir.

Bu açıklama aynen Adalet Bakanlığına da gönderilmiştir.

Kamuoyuna duyurulur.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 25/07/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1920/243

Gümüşhane Eski Baro Başkanı Av.Ali Günday'ın ölüm yıldönümü nedeniyle 24.07.2000 günü yapılan Kamuoyu Duyurusu metni ilişiktir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 24/07/2000

KAMUOYU DUYURUSU

Gümüşhane Barosunun laik sosyal hukuk devleti ve bu devletin temeli olan Atatürk İlkelerine yürekten inanmış Başkanı Avukat Ali GÜNDAY 25 Temmuz 1995 günü sapık bir yobaz tarafından yazıhanesinde tabancayla vurularak öldürüldü. Aradan 5 yıl geçmesine rağmen avukatların, Baroların ve Türkiye Barolar Birliğinin üzüntü ve acısı bütün tazeliği ile devam etmektedir.

Türk Ceza Kanununun 163. maddesinin kaldırılmasıyla laik Sosyal Hukuk Devletini yıkarak, yerine dini esaslara dayalı teokratik bir devlet kurulması için meydanı boş bulanlar önlerindeki 312. madde engelini de aşarak amaçlarına ulaşmak gayreti içindedirler. Bunu da başarırlarsa Devleti koruyacak hiçbir yasal engel kalmayacaktır.

Ne yazık ki bazı üst kademe devlet yetkilileri de 312. maddenin

kaldırılması için gayret edenlere destek verir görünümündedirler.

Demokratik laik hukuk devletinin sonuna kadar savunucusu bir kuruluş olarak bu yetkililere Ali Günday olayını unutmamaları gereğini hatırlatmaktayız.

Türkiye Barolar Birliği Ali Günday olayını her an yaşatmak amacı ile "Ali Günday Yılın Hukukçusu Seçimi" yapma kararı almıştır. Her yıl yapılacak bu seçimin ilki 2001 yılında yapılacaktır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 10/08/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1923/246

Sayın Cumhurbaşkanının memurlar hakkında çıkarılmak istenen Kanun Hükmünde Kararnameyi Hükümete iadesi nedeniyle basına verdiğimiz Kamuoyu Duyurusu örneği ilişiktir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 10/08/2000

KAMUOYU DUYURUSU

Sayın Cumhurbaşkanım;

Hükümetin memurlar hakkında çıkarmak istediği Kanun Hükmünde Kararname'yi iade ettiği öğrenilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun bir davranışta bulunmuştur. Anayasanın 104. maddesi yönünde "Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını" gözetmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin gerçek bir hukuk devleti olduğunu hatırlatmak ve kanıtlamak istemiştir.

1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, bütün eksikliği ve antidemokratik hükümler taşımaya rağmen, hukuk devletinin olabildiğince hayata geçirilmesini amaçlamaktadır. Bunu 2. maddesiyle açıkladığı gibi, 13. maddesiyle de Temel Hak ve Hürriyetlerin Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak kanunla sınırlanabileceği ilkesini benimsemiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı, bu kararnameyi iade etmekle Anayasanın doğru biçimde, özüne ve ruhuna uygun olarak yorumlanması ve uygulanması gerektiği yolunda Hükümeti açık biçimde uyarmıştır. Anayasayı ve Hukuk Devletini gözetip kollama görevini yerine getirmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanını kutluyor, Hükümetin yanlış yoldan dönmesini, yapmak istediği düzenlemeyi, Anayasaya uyarak, kanunla yapmasını bekliyor ve ümit ediyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 25/09/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1928/251

ABD Temsilciler Meclisi'nin Uluslararası Operasyonlar ve İnsan Hakları Ait Komitesinin, her yıl yayınlanan resmi tebliğlerinde, Anadolu Ermenileri ile ilgili olarak "soykırım" kavramının kullanılması yönündeki kararına tepki olarak, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Eralp ÖZGEN tarafından yapılan kamuoyu duyurusu metni ilişiktir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 23/09/2000

KAMUOYU DUYURUSU

ABD Temsilciler Meclisi'nin Uluslararası Operasyonlar ve İnsan Hakları Alt Komitesince, tarihe ve hukuka tamamen aykırı olarak, 1915 ile 1923 yılları arasında Anadolu Ermenilerinin sistemli olarak soykırıma tabi tutulduğu ve bu nedenle her yıl yayınlanan resmi tebliğlerde "soykırım" kavramının kullanılması gerektiği şeklinde bir kararın kabul edilmiş olması, Türk Hukukçuları tarafından büyük bir üzüntüyle karşılanmıştır.

Kabul edilen karar herşeyden önce tarihi gerçeklere aykırıdır. Ülkemizin bir parçasını Ermenistan'a katmak amacı ile işgale

kalkışanlara karşı halkımız, İstiklal Savaşı'nın bir parçası olarak savaş vermiştir. Bu bir savaştır. Her iki taraftan da ölenler olmuştur. Bu savaş sırasında üç milyonun üzerinde Türkün öldüğü de unutulmamalıdır. Bir savaş sırasındaki ölümleri "soykırım" olarak nitelemek, hukuka ihanettir. Gelecek seçimleri düşünerek sırf oy kaygısı ile böyle bir karar almak, hukuku siyasete alet etmek anlamını taşıyan çirkin bir davranıştır.

Ülkemizi kendi emrinde bir tabi devlet gibi görmenin sonucu olan bu karar tasarısı, iki müttefik arasındaki dostluk ilişkilerini de bozucu niteliktedir. Bu nedenle alınan kararı kınıyoruz.

Söz konusu karar karşısında hükümetimizin ciddi bir tepki göstermesini ve ABD ile olan ilişkilerimizi yeniden değerlendirmesini diliyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 04/10/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1930/253

Haciz işlemi için görevini yerine getirirken karşı taraf durumunda olanlarca başına sıkılan bir kurşun ile yaralanıp bitkisel hayata giren değerli meslektaşımız Isparta Barosu Avukatı Fatma SEVÜK ile ilgili olarak Birliğimizce 03.10.2000 günü yapılan Kamuoyu duyurusu metni ilişiktir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 03/10/2000

KAMUOYU DUYURUSU

Haciz işlemi için görevini yerine getirmeye çalışan değerli meslektaşımız Isparta Barosu Avukatı Fatma SEVÜK'ün, görevini yaptığı sırada karşı taraf durumunda olanlarca başına sıkılan bir kurşun ile yaralanıp hastaneye kaldırıldığını, meslektaşımızın bu iğrenç tecavüz sonrası bitkisel hayata girdiğini büyük üzüntü ile öğrenmiş bulunuyoruz.

Kamu hizmeti yapan meslektaşımızın görev sırasında uğradığı bu tecavüzü şiddetle kınıyor, faillerin yargılanarak hak ettikleri cezaya gecikmeden çarptırılmalarını diliyor, bundan böyle diğer

meslektaşlarımızın aynı biçimde tecavüze uğramamaları için gerekli güvenlik önlemlerinin yetkililerce alınmasını istiyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 31/10/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1934/257

Isparta Barosu Avukatlarından Fatma SEVÜK'ün görevi başında borçlu tarafından vurularak öldürülmesi nedeniyle sanık aleyhine Isparta Ağır Ceza Mahkemesinde Kamu Davası açılmış olup, ilk duruşması 09.11.2000 Perşembe günü saat 14.00'de yapılacaktır. Savunma mesleğine yapılan ve son zamanlarda artan bu gibi çirkin saldırılara Baroların ve meslektaşlarımızın açık tepkilerini ortaya koymak yönünden duruşmalara müdahil avukatı olarak katılmaları uygun olacaktır.

Bu görevi üstlenmek isteyen meslektaşlarımızın vekaletname düzenlenmesi için vergi sicil numaraları ile isim ve adreslerini Isparta Barosu Başkanlığının aşağıdaki telefon numarasına bildirmeleri ve duruşmaya cübbelerini götürerek katılmalarını önemle rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Tel.: 0.246.218 17 96

Ankara 07/11/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1935/258

UŞak Cezaevinde yaşanan ve ülkemizin ibretle ve dehŐetle izlediği olaylar zerine Türkiye Barolar Birliği'nin cezaevleri konusunda görüŐlerinin ve alınması gereken önlemlerin bir kez daha dile getirildiği 04.11.2000 günlü kamuoyu duyurusu metni iliŐiktendir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 04/11/2000

KAMUOYU DUYURUSU

UŞak Cezaevinde yaşanan ve ülkemizin ibret ve dehŐetle izlediği olaylar, Birliğimizce cezaevleri konusunda yıllardır dile getirilen olumsuzlukların bir ürünüdür.

 Bakanlığın düzenlediği protokolle avukatları dışlayan zihniyetin, ceza ve tutukevlerinde kimlere olanak sağladığını kamuoyu son olayda açıkça görmüŐtür.

Türkiye Barolar Birliği, ceza ve tutukevlerinde hukukun egemen olmasını sağlamak için, gerekli yasal düzenlemelerin vakit geçirilmeden yapılmasını, kamuoyu önünde yetkililerden istemektedir.

Afla ilgili duyarlılığımızda ne denli haklı olduğumuz, bir kez daha acı biçimde yaşanmıştır. Aylardır süren af söylentileri ve güven vermeyen açıklamalar, istenmeyen böylesi bir sonu hazırlamıştır.

Türkiye Barolar Birliği, tüm kamuoyunu rahatlatacak yasal düzenlemelerin yapılarak, çağdaş bir ceza ve tutukevleri uygulamasının yapılmasını istemektedir.

Ceza ve Tutukevlerindeki üç beş psikopat ve caninin egemenliğine son verilerek, hukukun geçerli kılınması için yetkililerin gerekli önlemleri almasını bekliyoruz.

Saygılarımızla.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 10/11/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1936/259

Ankara Kavaklıdere Kenedi Caddesi, Akarsu Apartmanı 25/3 No'da çalışan Kocatepe Danışmanlık Ltd.Şti.'nin barolara gönderdiği bir yazıda, avukatların resmi dairelerdeki işlemlerini takip etmek üzere kuruldukları, bu nedenle Barolara kayıtlı avukatların isim, adres ve telefon numaralarını istediği öğrenilmiştir.

Bilindiği gibi 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun "Yalnız Avukatların Yapabileceği İşler" başlıklı 35. maddesinde:

"Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar

huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir. Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmi dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler" denmektedir.

Aynı Kanununun 46. maddesinde de:

"Avukat, bürosuna ait işleri, kendi sorumluluğu altında, yanında çalışan stajyer veya sekreter eliyle takip ettirebilir..."

denmektedir.

Keza, aynı Kanununun 48. maddesine göre de avukata çıkar karşılığında iş getirme yasaktır ve bu eylemi yapan avukat, aracı kişi veya kuruluş hakkında hapis cezası uygulanır.

Bu konuda adı geçen şirkete ilişikte örneği olan yazı gönderilmiştir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Sayı : 6672

Ankara 30/11/2000

KOCATEPE DANIŞMANLIK LTD.ŞTİ.

Kenedi Cad.Akarsu Apt.25/3

Kavaklıdere - ANKARA

Barolara gönderdiğiniz bir yazıda avukatların resmi dairelerdeki işlemlerini takip etmek üzere kurulduğunuzu, bu nedenle barolarına kayıtlı avukatların ismi, adres ve telefon numaralarının gönderilmesini istediğiniz anlaşılmaktadır.

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun "Yalnız Avukatların Yapabileceği İşler" başlıklı 35. maddesinde:

"Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, **adli işlemleri takip etmek**, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir. Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan **resmi dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler**" denmektedir.

Aynı Kanununun 46. maddesinde de:

"Avukat bürosuna ait işleri, kendi sorumluluğu altında, yanında çalışan stajyer veya sekreter eliyle takip ettirebilir..."

denmektedir.

Keza, aynı Kanununun 48. maddesine göre de avukata çıkar karşılığında iş getirme yasaktır ve bu eylemi yapan avukat, aracı kişi veya kuruluş hakkında hapis cezası uygulanır.

Bu hükümler karşısında, yazınızda bahsettiğiniz gibi avukatların işlerini takip etmeniz yasaya aykırıdır.

Yasal yollara başvurmamızı gerektirecek bu gibi işlerden sakınmanızı aksi halde yasal yollara başvuracağımıza bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 10/11/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1937/260

Milliyet Gazetesi'nin 08.11.2000 günlü "Avukatlar Silah Sokuyor" başlıklı yazısı ile ilgili olarak Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av.Eralp ÖZGEN tarafından Birlik Merkezinde yapılan aynı günlü basın toplantısı metni ilişiktir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AV.ERALP ÖZGEN'İN 08.11.2000 GÜNÜ YAPTIĞI BASIN
TOPLANTISI**

Bugün yayınlanan Milliyet Gazetesi'nin 1. sahfesinde büyük punto ile "Avukatlar silah Őokuyor" başlığı ile bir haber yayınlanmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı'nın Adalet Bakanı'na cevap olarak bir aÇıklama yaptığı belirtilen yazıda, 13 avukatın cezaevine silah sokmak isterken yakalandığı belirtilmektedir. Ülkemizde Barolarımıza kayıtlı 39000'in üzerinde avukat vardır. Silah sokma teŐebbüsünde bulunan avukat sayısı iddiaya göre 13 kiŐidir. Bu durumda **yasa dışı eyleme giren avukat oranı görüldüğü üzere onbinde çbuŐuk civarındadır.** Her toplulukta, her meslekte bu oranda yasa dışı işlemler yapan kişiler maalesef őkabilir. Bu kişiler yasa dışı

davranışlarının hesabını vereceklerdir. Hal böyle iken yazı başlığında "avukatlar silah sokuyor" denilerek, bütün avukatları itham etmek son derece üzücüdür. Bu davranış basının "doğru haber verme" ilkesi ve basın etiği ile de çelişmektedir. Kısa bir süre önce bazı basın mensuplarının batık bankalarla ilgisi olduğuna ilişkin haberler basınıımızda yer almıştır. Bu durumda tüm basın mensuplarını, bankaların soyulması ile ilişkisi var diye suçlamak ne derece yanlış ise; onbinde üçbuçuk civarında avukatın yasa dışı eylemi nedeniyle tüm avukatları itham altında bırakan bir başlık kullanmak da son derece yanlış olur.

Kıldı ki, yasa dışı davranışta bulunan bu avukatlar hakkında yetkili merci olan Barolarımız gerekli disiplin soruşturmasına da başlamışlardır.

Yukarıda vurguladığımız üzere, tüm avukatları töhmet altında bırakan ve basın etiği ile basının doğru haber verme ilkesine açık aykırılık teşkil eden bu başlık nedeni ile adı geçen basın organımızı kınıyor ve üzüntülerimizi tekrar belirtiyoruz.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 22/11/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1939/262

Geçim Standardı Vergisi adıyla yeni bir vergi uygulamasına gidileceğinin öğrenilmesi üzerine Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan tüm partilerin grup başkan vekilliğine ve kamuoyu duyurusu olarak basına da faks edilen 21.11.2000 tarihli yazımızın birer örneği ilişiktir. Bu konuda Baroların da aynı girişimde bulunması uygun olacaktır.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 21/11/2000

KAMUOYU DUYURUSU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülen Ek Vergi Yasası Tasarısına, önergeyle Geçim Standardı Vergisi adında yeni bir verginin ilave edileceği yolunda gazetelerde yoğun haberler çıkmaktadır.

Düşünölen bu vergi kelimenin tam anlamıyla "Salma Vergisi"dir.

1982 Anayasası'nın 73. maddesine göre vergi kişilerin mali gücüne göre, adaletli ve dengeli olarak alınmalıdır.

Devletin ve vatandaşların paralarını kendilerine, eş, dost ve akrabalarına aktaranların Devlet hazinesinde yaptıkları tahribatı, ayda 400 milyon lira gelir elde eden orta gelirliilerin üzerine yeni vergi koyarak gidermeye çalışmak, kişilerin mali güçlerini aşan, adaletsiz ve dengesiz bir vergi uygulaması demektir.

İşin en düşürücü tarafı, orta, hatta bu günkü para değeri karşısında düşük gelir sayılan 400-500 milyon liradan yeni vergi almak, yüksek gelirliileri kollamaktır. Kazanılmamış paranın vergisini almaktır, salma yapmaktır. Bu düşünce, Devletin vergi ödeme gücü olanları takip etmek ve alınması gereken vergiyi almak gücünden yoksun olduğunu gösteren hazin bir tablodur.

Türkiye'de esnaf, küçük tüccar ve sanatkarlar gibi, bugün avukatların büyük çoğunluğunun aylık gelirleri de düşünülen bu matrah civarındadır; bunun çok üstünde değildir. Üzülerek ifade edelim ki, kazancıyla mevcut vergisini ödeyemediği için vergi dairelerince evine haciz konan meslektaşlarımızın üzerine yeni bir vergi daha bindirmek avukat meslektaşlarımızın da tahammülünü aşan bir uygulama olacaktır. Sunulan nedenlerle bu gibi âdil ve eşit olmayan vergi yoluna gitmekten vazgeçilmelidir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 29/11/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1940/263

Barolar ve avukatlardan alınan yakınmalar, ayrıca İnternet Web sayfalarının gözlemlenmelerinden, sayıları az da olsa, bazı meslektaşlarımızın sayfalarında Avukatlık Kanununun 55., Meslek Kurallarının 7. maddesine aykırı bilgilere yer verdikleri anlaşılmaktadır.

Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulunun 10.10.1998 tarihli, 1998/97-129 No.lu ve 10.10.1998 tarihli, 1998/98-130 No.lu kararlarında aÇıklandığı gibi; Avukatlık Kanunu ve Meslek Kurallarının reklam yasağı ile ilgili hükümleri bir kamu hizmeti olan avukatlık mesleğini, iş temini konusunda meslektaŐlar arasında haksız rekabetin yaratılması, mesleğin ticarileŐtirilmesi ve avukatın müvekkiler karşısında bağımsızlığını kaybetme tehlikelerine karşı korumak için getirilmiştir.

Bir hukuk adamı olan avukatların kendi yasağı ve meslek kuralları hükümlerine uyması gereği hepimizin yadsıyamayacağı bir gerçektir.

Meslektaşlarımızın, Web sayfalarında Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulunun kararlarında aÇıkça belirtilen sınırlar içinde bilgi yüklemelerinin, aksi davranışta bulunanlar hakkında yasal işlemler yapılacağının duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 11/12/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1943/266

1. Cezaevlerinde sürmekte olan ölüm oruçları ile ilgili olarak yayınladığımız Kamuoyu Duyurusu ile;

2. Banka yöneticileri ve yakınlarının işledikleri suçlarla ilgili olarak yayınladığımız Kamuoyu Duyurusu eklidir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 6.12.2000

KAMUOYU DUYURUSU

Şu anda ölkemizin 13 Cezaevindeki mahkum ve tutuklulardan bir kısmı ölüm orucundadır.

Amaçları, özellikle F Tipi cezaevlerinin açılmasını önlemek, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin ve Terörle Mücadele Yasasının kaldırılmasını sağlamaktır.

Türkiye Barolar Birliği, ötedenberi Devlet Güvenlik Mahkemelerinin ve Terörle Mücadele Yasasının 16. maddesinin karşısındadır. Özellikle 1980 öncesinde Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulması teşebbüsüne karşı yoğun bir çaba

harcamış, ancak, bir bakıma dayatma anayasası olan 1982 Anayasasıyla kurulmaları sağlanmıştır. Bu yönden, Anayasada değişiklik yapılmadan bu mahkemelerin kaldırılması olanaklı değildir. Tüm ceza ve tutukevlerindeki uygulamalar, süratle insan onuruna yaraşır, tutuklu ve hükümlünün maddi ve ruhsal sağlığını tehlikeye sokmayacak bir duruma getirilmelidir.

Ölüm orucuna devam eden tutuklu ve hükümlüler bütün bunların sağlanması için topluma ve devlete gerekli ve yeterli mesajları vermişler ve görevlerini yapmışlardır. Artık, bu arkadaşlar gönül ve vicdan rahatlığı içinde kendilerini ruhsal ve bedensel zararlara ve hatta ölüme götürecek bu oruçlarından hemen vazgeçmelidir.

Bundan sonrası devlete düşmektedir. Devlet ivedi olarak, peşpeşe toplumu, tutuklu ve hükümlüleri rahatlatacak, sükunet ve huzura kavuşturacak önlemleri almalı ve uygulamalara geçmelidir. F tipi cezaevlerinin gerçek durumu topluma, hükümlü ve tutuklulara açıklıkla anlatılmalı, Terörle Mücadele Yasası'nın 16. maddesinin değiştirilmesine, infaz Yargıçlığı ve İzleme Kurullarının kurulmasına ilişkin tasarılar biran evvel Bakanlar Kurulu'ndan geçilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmalı ve öncelikle görüşülerek yasalaştırılmalıdır.

Bu arada, ölüm orucu tutan tutuklu ve hükümlü ailelerine ve yakınlarına da önemli bir görev düşmektedir. Bunlar tutuklu ve hükümlü olan yakınlarını ölüm orucunu bırakmaları, kendilerine kıymaktan vazgeçmeleri için, usul ve yasalar içinde, ikna girişimlerinde bulunmalıdırlar.

Şu aşamada, Devletin yapması gereken en önemli uygulamalardan birisi de artık çıkarılması zorunluluk haline gelen af girişimlerini sonuçlandırmaktır. Bu bağlamda, terör tutuklu ve hükümlüleri de dahil, verilmiş veya verilecek cezaların on yılının bir biçimde af kapsamı içine alınması binlerce tutuklu ve hükümlünün ceza ve tutukevlerinden salıverilmelerini sağlayacaktır. Böylece, hükümlü ve

tutuklular ve bunlarla birlikte toplum, bir ölçüde, huzur ve sükuna kavuşacaktır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 08/12/2000

KAMUOYU DUYURUSU

Vatandaşın güvenerek paralarını veya para değerindeki kağıtlarını emanet ettiği bazı bankaların üst düzey yöneticileri, onların veya bazı nüfuzlu kişilerin yakınlarının yararına içlerinin nasıl boşalttığını ve devletin bu yolla 11 milyar dolara yakın zarara uğratıldığını üzüntü ve nefretle izliyoruz.

Türkiye Barolar Birliği olarak, devletin ve vatandaşların bu veya başka yollarla sömürülmesine şiddetle karşıyız. Tüm namuslu ve sorumlu kişileri bu sömürücülerle mücadeleye çağırıyoruz.

Bu amaçla, Türkiye Barolar Birliği, tüm bu sömürücülerin ve onlara destek olan nüfuzlu kişilerin ortaya çıkarılması, yargılanması ve gerekli cezayı almaları için her türlü ilgiyi gösterecek, zarara uğratılan devletin ve vatandaşların yanında sonuna kadar yer alacak, destek verecektir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 15/12/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1945/268

1- Son günlerde polislere yapılan silahlı saldırılar ile ilgili, 13.12.2000 günlü Kamuoyu duyurusu ile,

2- Bazı güvenlik görevlileri tarafından yapılan yasa dışı yürüyüş ve gösterilerle ilgili yapılan Kamuoyu duyurusu metinleri eklidir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 13/12/2000

KAMUOYU DUYURUSU

Son günlerde görev yapan polislere silahlı saldırılar yapıldığını üzüntü ile gözlemlemekteyiz. Ülkenin emniyet birimlerinden biri olan polis, yasaların kendilerine yüklediği görevleri görmekte, yetkileri kullanmaktadır. Polisin görevi sırasında yaptığı işin sorumluluğu, kural olarak, devlete aittir. Yasal sınırları aşan bir emniyet görevlisine karşı, hiç kimsenin cezalandırma, hele onu öldürme yetkisi yoktur ve olmamalıdır. Yasa dışına çıkan her kişi gibi polis da yasal yol ve usullerle sorumlu tutulur ve gerekiyorsa cezalandırılır.

Tutuklu ve hükümlüler dahil kişilerin sağlığı ve can güvenliği ne kadar önemli ve gerekli ise, güvenlik görevlilerinin sağlığı ve can güvenliği de o derecede önemlidir ve yasaların koruması altındadır.

Görevi gereği, ülkemizin ve insanlarımızın huzurunu, emniyetini sağlamaya çalışan, üstelik bu görevini yerine getirmek amacı ile, araba içinde seyir halinde olan polislerin çaprazlama silahlı saldırıya maruz kalması, iki polisin ölmesi, pek çoğunun yaralanması çok üzücü bir olaydır. Bu olayı şiddet ve nefretle kınıyoruz. Ölenlerin ailelerine ve tüm polis kuruluşlarına başsağlığı, yaralı polislere acil şifalar diliyoruz.

Saygılarımızla.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 14/12/2000

KAMUOYU DUYURUSU

Basın organlarından elde ettiğimiz bilgilere göre, 12 Aralık 2000 Salı günü İstanbul ve Ankara'da ve 13 Aralık 2000 günü de Adana, İzmir, Mersin ve Gaziantep'de bazı güvenlik görevlileri yasa dışı yürüyüş ve gösteri yapmışlardır.

11 Aralık 2000 Pazartesi akşamı İstanbul'da iki polisin ölümü ve bazılarının yaralanmasına neden olan pusu kurmanın üzücü olduğunu ve bunu şiddetle kınadığımızı dün (13.12.2000) kamuoyuna duyurmuştuk. Kuşkusuz iki arkadaşlarının şehit olması bazı güvenlik görevlilerini galeyana getirmiş olabilir. Ancak vatandaşların güvenliğini sağlamak ve yasa dışı eylemleri önlemekle görevli güvenlik mensuplarının, hangi nedenle olursa olsun, yasa dışı eyleme girişmelerini mazur görmeye olanak yoktur.

Ayrıca özellikle İstanbul'da yapılan yasa dışı eylemde atılan sloganlar, kamuoyunda yürüyüşün şehit arkadaşları ile ilgili olmayıp, af yasası olarak bilinen yasaya tepki nedeniyle yapıldığı izlenimini doğurmuştur.

Hangi nedenle olursa olsun, yasaları uygulama ve yasa dışı eylemleri önleme görevinde olanların yaptıkları yasa dışı eylemleri kınıyor, gerekli soruşturmanın gecikmeden tamamlanmasını diliyoruz.
Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 22/12/2000

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1947/270

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı tarafından yapılan 21.12.2000 günlü Kamuoyu Duyurusu metni aşağıdadır.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 21/12/2000

KAMUOYU DUYURUSU

İki aydır süren ölüm oruçlarının sona erdirilmesi çabaları tüm girişimlere rağmen sonuçsuz kalmış ve bunun üzerine yapılan operasyon sonucu, maalesef 16 mahkum veya tutuklu ile iki jandarma erinin ölümü ile sonuçlanmıştır.

Operasyonun, devletin cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerin yaşam haklarını korumak amacı ile son çare olarak yapıldığını düşünüyoruz. Çok kişinin yaşamının kurtarılmasının yanında, bu ölümlerin olması herkesi üzmüştür.

Operasyon sırasında ölenlerin, ölüm nedenlerinin biran önce açıklanmasını bekliyoruz. Sayın Adalet Bakanı'nın sayı vermeden "çoğunun kendini yakarak" öldükleri yolundaki beyanı yetersizdir. Kamuoyunun ölümlerin gerçek nedenlerini bilme ve öğrenme hakkı vardır.

Yazılı ve görsel basında yer aldığı üzere, Bayrampaşa cezaevinden Bartın cezaevindeki tutuklu ve hükümlülere edilen telefonda, eğer bu haberler gerçek ise, devletin "düşman" olarak nitelenmesini üzüntü ile karşılıyor ve kınıyoruz.

Sayın Adalet Bakanı, Türkiye Barolar Birliği yönetimi ile yaptığı görüşmede, Birliğimizin talebi üzerine, Terörle Mücadele Yasası'nın 16. maddesi değiştirilmeden ve İnfaz Yargıçlığı Yasası ile İzleme Kurulları Yasası çıkarılmadan (F) tipi cezaevlerini açmayacağına söz vermiş ve bunu kamuoyuna açıklamıştı. Oysa, yapılan açıklamalarda anlaşıldığı üzere (F) tipi cezaevlerine nakiller başlamıştır. Sayın Adalet Bakanı'nın açıklamasından, bu nakillerin yer olmaması nedeni ile zorunlulukla yapıldığı anlaşılmaktadır. Sayın Bakan'dan yukarıda sözü edilen yasa tasarılarını derhal Meclis'e sevk etmesini ve parlamentodan da Af Yasası'nda uygulanan yöntemle en kısa zamanda yasalaştırılmalarının gerçekleştirilmesini bekliyoruz. Aksi halde yeni bir güven bunalımı doğacaktır.

Cezaevlerinde kalan veya hastanelere kaldırılan tutuklu ve hükümlülerin ailelerine ve yakınlarına bu kişilerin sağlıkları ile ilgili bilgiler gecikmeksizin verilmeli ve bu kişilerin avukatları ile görüşebilmeleri mutlaka sağlanmalıdır.

Cezaevlerinde kalan veya hastanelere kaldırılan tutuklu ve hükümlülerin ailelerine ve yakınlarına bu kişilerin sağlıkları ile ilgili

bilgiler gecikmeksizin verilmeli ve bu kişilerin avukatları ile görüşebilmeleri mutlaka sağlanmalıdır.

Sayın Adalet Bakanı da, kamuoyuna verdiği sözü tutarak, cezaevlerinde insan haklarına saygılı bir uygulamanın sağlanması için kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını derhal toplantıya çağırmalıdır.

Herkesi sağduyulu ve soğukkanlı davranmaya davet ediyoruz.

Kamuoyunun bilgisine saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 18/01/2001

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1950/273

Meslek sorunları ve son günlerde meydana gelen olaylar nedeni ile 14.01.2001 günü Birlik Merkezinde toplanan Baro Başkanlarının toplantıda aldığı kararların açıklandığı 16.01.2001 günlü Kamuoyu Duyurusu metni aşağıdadır.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 16/01/2001

KAMUOYU DUYURUSU

Türkiye Barolar Birliği'nin çağrısıyla Ankara'da 14.01.2001 tarihinde Birlik merkezinde toplanan tüm Baro Başkan ve temsilcileri meslek sorunları ve son günlerde meydana gelen olayları görüşmüş aşağıdaki hususların kamuoyuna duyurulmasına karar vermişlerdir:

1- Savunmanın yıllardır birikmiş olan sorunlarının çözümünde önemli ölçüde çözüm getirecek olan ve halen meclis gündeminin ilk sıralarında bulunan Avukatlık Yasa tasarısının biran önce yasalaşması için Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki grubu bulunan tüm siyasi partilerin çaba göstermesi için çağrıda bulunulmasına,

2- TBBM'de 22.11.2000 tarihinde Gelir Vergisi konusunda yapılan değişiklikle getirilen hayat standardı esaslı kazanılmayan paranın vergilendirilmesini öngörmektir. Bu hüküm Anayasanın "Vergi yükünün adaletli dağılımı" ve "Kanun önünde eşitlik" ilkelere aykırıdır. Tüm serbest meslek mensuplarının haklı tepkilerine neden olan bu hükmün kaldırılması için her türlü girişimde bulunulmasına,

3- Hazırlanmakta olan KHK. kapsamında Kamu avukatlarının ekonomik ve sosyal durumlarının iyileştirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması için girişimlerde bulunulmasına,

4- Cezaevlerine girişlerle ilgili olarak yürürlüğe konulan üçlü protokoldeki avukat evraklarının denetlenmesi ve evraklarına el konulması savunmayı engelleyen ve meslek sırrı ilkesine aykırı olan bir durumdur. Uyarılara rağmen ısrarla sürdürülen uygulamanın biran önce kaldırılmasını,

5- Adalet Bakanı Prof.Hikmet Sami Türk'ün çeşitli televizyon kanallarında ve 13 Ocak 2001 tarihli gazetelerde yer alan "Avukatlar ölüm orucunu teşvik ediyor" şeklindeki beyanında, bu davranışlarda bulunanların kim olduğunu belirtmeden soyut bir şekilde tüm avukatları suçlamasının Devlet ciddiyeti ile bağdaşmadığına,

6- Cezaevleri operasyonundan sonra pek çok hükümlü ve tutuklu F

tipi cezaevlerine nakledilmişlerdir. Sayın Adalet Bakanı'nın, Terörle Mücadele Yasası'nın 16. maddesi değiştirilmeden, İnfaz Yargıçlığı ve Cezaevleri İnceleme Kurulları yasaları çıkarılmadan (F) tipine nakil yapılamayacağı şeklinde topluma verdiği sözler kamuoyunun hafızasındadır. Sayın Bakan, mevcut cezaevlerinin yıkılmasının doğurduğu zorunlulukla bu nakillerin yapıldığını beyan etmiştir. Bu durumda söz konusu yasa tasarılarının, bürokratik engellerin önlenerek süratle yasalaştırılmaları zorunlu hale gelmiştir. Ayrıca Sayın Adalet Bakanı, Türkiye Barolar Birliği, Türk Tabipler Birliği ve Mühendis ve Mimar Odalar Birliği ile birlikte toplantı yaparak, cezaevlerinde insan haklarına uygun bir uygulama için görüşmeler yapılacağını bildirmiştir. Bu toplantının da daha fazla gecikmeden yapılmasının istenmesine,

oybirliğiyle karar verildi.

BARO BAŞKANLARI

Ankara 26/01/2001

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1951/274

Sözde Ermeni Soykırım Tasarısı ile ilgili 20.01.2001 ve,

Adalet Bakanlığı tarafından İstanbul Barosu hakkında soruşturma başlatılması ile ilgili yapılan 24.01.2001 günlü kamuoyu duyurularının birer örneği ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 20/01/2001

KAMUOYU DUYURUSU

577 üyeli Fransız Ulusal Meclisinde sözde Ermeni Soykırımı tasarısının 50 civarındaki oyla kabul edildiğini esefle öğrenmiş bulunmaktayız.

Aslında bu kararın Mart ayında yapılacak mahalli idareler seçimi nedeniyle oy hesabıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu Ermeni Soykırımı iddiasının tarihi gerçeğe uymadığı ve dayanıksız olduğunun açık bir delilidir.

Gerçekten, Ermeni Soykırımı iddiaları tarahi gerçeklere tamamen

aykırıdır. 1915'lerde ülkemizin doğu topraklarını Ermenistan'a katmak amacıyla başta Fransa'nın teşviki ile kışkırtılan Ermenilerle bir savaş yaşanmıştır. Bir savaşta her iki tarafında kayıt vermesi kaçınılmaz bir durumdur. Nitekim bu savaş sırasında üç milyonun üzerinde Türk vatandaşı Ermeniler tarafından öldürülmüştür. Bunun unutulmuş görünmesi Fransa için yüzkarasıdır.

Fransız milletvekilleri veya Cumhurbaşkanı sayın Chirac'ın, bu karar nedeniyle Türkiye ile ilişkilerinde yaratacağı olumsuzlukları düşünerek Anayasa Mahkemesine başvuracaklarını ümit etmekteyiz. Aksi takdirde tüm olumsuzlukların, Türk Halkının ve Devletinin alacağı kararların ve uygulayacağı yaptırımların sorumluluğu sayın Chirac ve Milletvekilleri dahil Fransa'ya ait olacaktır.

Türk avukatları, Fransa'nın Kuzey Afrika'da yaptığı soykırımı unutmuş görünerek bu karara varmasını ve Türk Halkına ve Devletine karşı büyük bir ihanet olarak kabul etmekte, şiddetle ve nefretle kınamaktadır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği Adına
Başkan Yardımcısı
Avukat Burhan KARAÇELİK

Ankara 24/01/2001

KAMUOYU DUYURUSU

Basında yer alan haberlere dayanılarak, İstanbul Barosu hakkında Adalet Bakanlığı'nın soruşturma başlattığını büyük bir üzüntü ile öğrendik.

İstanbul Barosu Yönetim Kurulunun "F tipi cezaevlerini protesto etme" kararı aldığı ileri sürülerek verilen soruşturma emrinde, Baro

kararının "illegal" olduğu şeklinde, bir Baro hakkında yakışık almayacak bir ifade kullanılmış olması da üzüntümüzü arttırmıştır.

İstanbul Barosu Başkanı Sayın Yücel Sayman ile yaptığımız görüşmede, sözü edilen şekilde bir Yönetim Kurulu kararı bulunmadığı öğrenilmiştir. Sayın Adalet Bakanlığı'nın İstanbul Barosu ile yazışarak, basında yer alan haberin doğru olup olmadığını araştırmadan, doğrudan soruşturma emri vermesinin de doğru bir davranış olmadığı inancındayız.

Bu davranışın, "Avukatlar cezaevlerini ziyaret edince ölüm oruçları artıyor" diye, tüm avukat camiasını suçlayan zihniyetin bir sonucu olduğuna kuşku yoktur.

Yapılan işlemi kınıyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1953/276

Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan ve 5 emniyet mensubunun iğrenç bir tecavüz sonucu öldürülmeleri ile ilgili 26.01.2001 günü yapılan kamuoyu duyurusu metni aşağıdadır.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 26/01/2001

KAMUOYU DUYURUSU

24 Ocak 2001 günü Diyarbakır ilimizde meydana gelen iğrenç bir tecavüz sonucu ilin Emniyet Müdürü Sayın Gaffar Okkan ile 5 emniyet mensubunun öldürülmesi olayından büyük üzüntü duyduk.

Emniyet teşkilatımıza başsağlığı dileklerimizi sunuyoruz.

Türkiye Barolar Birliği her türlü terörün karşısındadır. Terör olaylarının son bulmasını ve ülkemizde hukukun egemen olmasını diliyoruz. Hukuk dışı her davranışın karşısında olduğumuzu kamuoyuna saygı ile duyururuz.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 30/01/2001

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1954/277

Çeşitli Barolarımız ve meslektaşlarımızdan gelen Őikayetlerde, Asliye Ceza ve Ağır Ceza Mahkemeleri'nde ara veya son karar için salon boşaltılarak dinleyiciler, sanık ve m¼dafileri dışarı çıkarıldığı halde bazen Savcıların dışarı çıkmayarak içeride kaldığı belirtilmektedir. Bu davranış Ceza Muhakemesinin temel ilkelerine aykırı olduğu gibi, Ceza Muhakemeleri Usul¼ Kanunu'nun 382. maddesine de açıkça aykırıdır.

Bu konu ile ilgili olarak Adalet Bakanlığı'na yapılan başvurunun ¼rneđi eklidir.

Ancak bu yasa dışı davranışlara karşı meslektaşlarımızın da m¼cadele etmesi ve herkes dışarı çıktığı halde Savcı'nın içeride kalması durumunda bunu bir tutanakla belirleyerek Yargıtay'a başvuru safhasında bu hususun bir temyiz sebebi olarak ileriye s¼r¼lmesi yerinde olacaktır.

Bilginizi sunulur.

Saygılarımla.

T¼rkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ¼ZGEN

ADALET BAKANLIĞI
ANKARA

Çeşitli meslektaşlarımız ve Barolarımızdan gelen şikayetlerden, Asliye ve Ağır Ceza Mahkemelerinde duruşmaya karar için ara verilip salon boşaltıldığında, tüm dinleyiciler, sanık ve müdafileri salondan çıkarıldığı halde bazı mahkemelerde Savcı'nın salonda kalıp dışarı çıkmadığı anlaşılmaktadır.

Bu davranış Ceza Muhakemesi'nin temel ilkelerinden olan "silahlarda eşitlik" (yetkilerde denge) ilkesine aykırı olduğu gibi, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 382. maddesine de açık aykırılık teşkil eder.

Bu nedenle, ara veya son karar safhasında, salon boşaltılıp yargıç veya yargıçlar kararı hazırlayacakları safhada Savcı'nın da duruşma salonu dışına çıkmasının Başsavcılıklara gönderilecek bir genelge ile duyurulmasını takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 05/02/2001

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1956/279

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Talat Őalk'ın yürüttüğü bir soruşturma hakkında Başbakan Bülent Ecevit'in açıklamalarıyla ilgili olarak, Türkiye Barolar Birliği tarafından yapılan 02.02.2001 günlü kamuoyu duyurusu metni iliŐiktendir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 02/02/2001

KAMUOYU DUYURUSU

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Sayın Talat Őalk'ın yürüttüğü bir soruşturma ile ilgili olarak Sayın Başbakan'ın açıklamalarını üzüntü ile karşıladık.

Basından öğrendiğimiz üzere Sayın Savcı, IMF, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği'ne yurtdiŐına yazı yazmamıŐ; bu kurumların Ankara'daki temsilciliklerine yazı yazarak bilgi istemiştir. Türkiye'de bulunan temsilciliklerden Savcıların doğrudan bilgi istemesi yasalarımızın öngördüğü bir yoldur.

Durum böyle iken Sayın Başbakan'ın bu davranışın "devletimizin saygınlığına gölge düşürecek nitelikte" olduğu yolundaki görüşüne katılmıyoruz; çünkü Sayın Savcının görevi gereğini yaptığı inancındayız. Özellikle, Sayın Başbakan'ın "aynı savcı daha önce de yetkilerini aşan davranışta bulunmuştur" suçlaması da haksızdır. Sayın Savcı daha önce yetkilerini aşan davranışta bulunmuş ise, o zaman neden gerekli soruşturmaların yapılmadığını yetkililere sormalı ve görevlerini ihmal eden bu yetkililer eleştirilmelidir.

Sayın Başbakan'ın bu beyanı yargıya müdahale niteliğindedir. Yargı "sav, savunma, karar" üçlüsünden oluşur. Bu üç temel ögeden hangisine olursa olsun müdahale, yargıya müdahale anlamını taşır. Söz konusu beyan, toplumumuzda, Beyaz Enerji Operasyonu'nun yeterince açıklanmasının istenmediğini kuşkusunu da doğurmuştur.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 09/02/2001

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1957/280

Nakşibendi tarikatı lideri Mahmud Esat Coşar ve aynı tarikat mensubu damadının Süleymaniye Camisi bahçesine gömülmesine izin veren Bakanlar Kurulu kararı ile ilgili Türkiye Barolar Birliği'nin 08.02.2001 günü yapmış olduğu Kamuoyu Duyurusu metni ilişktedir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 08/02/2001

KAMUOYU DUYURUSU

Bir tarikat lideri ile aynı tarikat mensubu damadının Süleymaniye Camisi bahçesine gömülmesine izin veren Bakanlar Kurulu kararı Anayasamıza ve yasalara aykırıdır.

Anayasamız 10. maddesinde hiç kimseye ayrıcalık tanınamayacağını hükme bağlamıştır. Bakanlar kurulu'nun bu kararı ise, bir tarikat mensuplarına tanınan ayrıcalık niteliğindedir. Anayasa'nın 174. maddesi ile koruma altına alınmış olan Devrim Yasaları'nın en önemlisi olan 677 sayılı yasa tarikatları yasaklamış iken, yasaya aykırı bir şekilde oluşmuş bir tarikata hükümetimizin taviz vererek, Süleymaniye Camisinin bir tarikat mezarlığı haline getirilmesini kınıyoruz.

Hükümetimiz bir yandan irtica ile mücadele kararlılığından söz

ederken, bu karar ile irticaya en büyük tavizi vermiştir. Sayın Başbakan'ın bugün bir gazetede yer alan "yolu daha önce açtılar" şeklindeki beyanı da bir özür olarak kabul edilemez. İrtica ile mücadelede gerçekten kararlı olan bir hükümete düşen görev, bu yolu kapatmak olmalıydı.

Sayın Cumhurbaşkanımızın bu kararnameyi imzalamamasını diliyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 23/02/2001

BARO BAŞKANLIğI

.....

GENELGE NO: 1961/284

Türkiye Büyük Millet Meclisinde yakında görüşülecek Avukatlık Kanunu Değişikliği Tasarısı hakkında tüm milletvekillerine gönderdiğimiz mektubun bir örneği ilişiktir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkan Vekili
Avukat Burhan KARAÇELİK

Sayın

Halen Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi beklenen AVUKATLIK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI hakkında kamuoyunda ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içinde bazı mesnetsiz iddiaların ileri sürüldüğünü üzüntü ile izlemekteyiz. Bu iddiaları tek tek ele alarak açıklamak gereğini duymaktayız.

1- Sizde tasarı metninde gördüğünüz gibi bu tasarinın 22. maddesiyle Avukatlık Kanununun 35. maddesinin 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmektedir:

"Kişiler kendi davasına ait evrakı düzenleyebilir, davasını bizzat açabilir ve işini takip edebilir. Ancak, 29.06.1956 tarih ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 272. maddesinde öngörülen esas sermaye miktarının 5 katı veya daha fazla esas sermayesi bulunan Anonim Şirketler ile üye sayısı 100 veya daha fazla olan Yapı Kooperatifleri sözleşmeli bir avukat bulundurmak zorundadır."

Bugün tasarıdaki bu maddede belirtilen sermayeli Anonim Şirketlerinin pek çoğunun esasen hukuk müşaviri veya avukatı bulunmaktadır. Bu yönden, bu maddenin kabul edilmesi ile birçok avukata yeni kazanç kapısı sağlanacağı ve avukatların ayda milyarlarca lira ücret alacağı iddiası hayalidir, dayanaksızdır.

Öte yandan, ülkemizde hukuki bilgi noksanlığından pek çok kooperatiflerin, bu arada büyük çoğunlukla Yapı Kooperatiflerinin yönetim kurulu üyeleri Ağır Ceza mahkemelerinde yargılanmakta, bu yüzden kooperatif çalışmaları da sürüncemede kalmaktadır. Keza gerçekten yasa dışı işlemler yapılıyorsa bundan öncelikle kooperatif üyeleri zarar görmektedir. Üyesi 100 veya daha fazla olan Yapı Kooperatifinin bir avukatının bulunması bütün bu sakıncaları gidereceğinden bundan keza öncelikle kooperatif üyeleri

yararlanacaktır. Görevlendirilen avukatın ayda milyarlarca lira ücret alacağı ise tam bir hayal mahsulüdür. Zira, kooperatifin görevlendirdiği avukata ödeyeceği ücret ikisi arasında karşılıklı anlaşmayla saptanacağından milyarlarca aylık ücret ödenmesi soyut bir iddiadır.

Kaldı ki, daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisine kabul edilen bir yasa ile tüccar, esnaf ve serbest meslek mensuplarına Muhasebeci, Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavir tutma, defter ve belgelerinin bunlar tarafından imzalanması zorunluluğu getirilmiştir. Bunun sadece bu meslek mensuplarına iş ve gelir sağlamak için yapılmadığı, öncelikle bir hukuk düzeninin sağlanmasının amaçlandığı nasıl kabul edilmişse, aynı durum bir başka hukuk düzeni yönünden de düşünülmüş ve tasarıya buna benzer hüküm konulmuştur.

2- Halen yürürlükte bulunan 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 1. maddesine göre avukatlık bir kamu hizmeti, Barolar ve Türkiye Barolar Birliği de tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Tasarı, avukatlara, Barolara ve Türkiye Barolar Birliğine bir ayrıcalık veya yeni bir statü getirmemiştir. Bunu iddia edenler, halen yürürlükte olan Avukatlık kanunu hükümlerini okumadan, bilmeden konuşanlardır.

3- Bu tasarının Barolar Birliğine yönetmelik çıkarma yetkisi verdiği iddiası da bilgisizlikten kaynaklanmaktadır. Zira, halen yürürlükte bulunan Avukatlık Kanununun 182. maddesi zaten Türkiye Barolar Birliğine böyle bir yetkiyi vermiştir. Tasarı ile stajyerlere kredi verilmesi, staj sınavı, reklam yasağı, ücret anlaşmazlığındaki hakem konusu ve adli yardım paraları konusunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler esasen 182. maddede kabul edilen yetkinin bir sonucu olup yeni bir düzenleme niteliğinde değildir.

4- Türkiye Barolar Birliği ve Barolar yıllardır avukatların, Baroların ve Türkiye Barolar Birliğinin üzerindeki Adalet Bakanlığı

vesayetinin kaldırılması çabasını vermektedir. Buna rağmen tasarıyla Adalet Bakanlığı vesayeti tam olarak kaldırılmamakta, kısmen devam etmektedir. Çağdaş demokrasilerde Barolar ve Barolar Birlikleri bağımsızdır. Üzerlerinde idarenin vesayeti yoktur.

5- Bilindiği gibi avukat stajyeri staj süresince hiçbir işte çalışamaz. Bu yüzden birçok genç avukatlık stajı yapamamakta, istediği halde avukat olamamaktadır. Tasarı, bu gençlerimize avukatlık stajı yapma olanağı sağlanması amacıyla avukatların yetkili mercilere sunduğu vekaletnamelere pul yapıştırılması zorunluluğunu getirmektedir. Ancak, yapışacak bu pulun bedeli bizzat avukat tarafından ödenecektir. Buradan elde edilecek gelir ile ihtiyacı olan avukat stajyerlerine kredi verilecektir. Bu, bir iç dayanışmadır.

6- Halen yürürlükte olan Avukatlık Kanununa göre Barolar protokolda İl Cumhuriyet Başsavcısının yanında yer almaktadırlar. Bu hüküm esasen vardır ve tasarı ile getirilmek istenen yeni bir hüküm değildir.

7- Tasarı ile Barolara ve Barolar birliğine devlet bütçesinden her yıl aktarılacak paraların Barolarca ve Birlikçe istenildiği gibi kullanılacağı iddiası da bir başka yanıştır.

Devlet bütçesinden aktarılacak para fakir vatandaşların davalarını açabilmesi ve gereği gibi takip edebilmesi için gerekli masrafları karşılamak amacıyla esasen mevcut yasada var olan Adli Yardım (Adli Müzaheret) hizmetinde kullanılabilir. Baroların veya Türkiye Barolar Birliğinin bu parayı kendi işlerinde kullanması olanaksızdır.

8- Halen yürürlükte bulunan Avukatlık Kanunu gereğince Barolar ve Türkiye Barolar Birliği İdari Yargı merciinde dava açabildiği gibi, bunların karar ve işlemlerine karşıda kişiler idari yargı mercilerinde dava açabilmektedir. Bugüne kadar bu şekilde açılmış binlerce dava İdare Mahkemelerinde ve Danıştayda görülmüştür ve görülmektedir. Bu husus tasarı ile yeni getirilen bir yol değildir.

9- 1982 Anayasası 135. maddesiyle Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını düzenlemektedir. Bu maddeye göre bu kuruluşlar Devletin idari ve mali denetimine tabidir. Nitekim halen yürürlükte bulunan 1136 sayılı Avukatlık Kanunu Ek madde 4 gereğince Barolar ve Türkiye Barolar Birliği organları Adalet Bakanlığı müfettişlerince İdari ve Mali yönden denetlenmektedir.

Tasarı ile Adalet Bakanlığının idari ve mali denetimi kaldırılmış değildir. Bu denetim aynen devam edecektir.

Bugün 45 bini bulan avukatlar, Barolar ve Türkiye Barolar Birliği bu tasarının yasalaşmasını 20 yıldan beri beklemektedir; ve bu tasarı yasalaşırsa Türkiye Büyük Millet Meclisine ve siz sayın üyelerine minnattar olacaklardır.

Siz sayın Milletvekilimizin, yukarıdaki açıklamaları da dikkate alarak bu tasarının bir an önce yasalaşması için gereken destek ve yardımı göstereceğine yürekten inanıyor ve bunu bekliyoruz.

Teşekkür ve saygılarımızla.

Saygılarımla.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Ankara 28/02/2001

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1963/286

İğrenç bir suikast sonucu öldürölen Ali GÜNDAY anısına verilecek olan bu yılki "Yılın Hukukçusu" ödölüne Sayın Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER'in seçildiğine ilişkin kamuoyu duyurusu ilişiktir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 28/02/2001

BARO BAŞKANLIĞI

.....

KAMUOYU DUYURUSU

25.07.1995 tarihinde iğrenç bir suikast sonucu öldürölen Ali GÜNDAY'ın adına her yıl "Yılın Hukukçusu"nun belirlenmesine 1999 yılında toplanan Barolar Birliği Genel Kurulu tarafından karar verilmişti.

Ankara'da toplanan Baro Başkanları 2000 yılı Yılın Hukukçusu olarak Sayın Cumhurbaşkanımız Ahmet Necdet Sezer'i oybirliği ile seçmişlerdir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 28/02/2001

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1964/287

Adalet Bakanlığı Hukuk İŞleri Genel M¼d¼rl¼đ¼'n¼n 23.02.2001 g¼nl¼ ve 4066 sayılı yazısı ve ekinde g¼nderilen, değişiklikler yapılarak yeniden d¼zenlenen ve 01 Mart 2001 tarihinde y¼r¼rl¼đe girecek olan Noterlik Ücret Tarifesi iliŐiktendir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

T¼rkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

**T.C.
ADALET BAKANLIĞI
HUKUK İŞLERİ GENEL M¼D¼RL¼Đ¼**

Ankara

Konu: Noterlik ücret tarifesi

23.02.2001

T¼RKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 3588 sayılı Kanunla değişik 112. maddesi uyarınca üzerinde gerekli değişiklikler yapılarak yeniden

düzenlenen ve 1 Mart 2001 tarihinde yürürlüğe girecek noterlik ücret tarifesi birlikte gönderilmiştir.

Bilgilerini rica ederim.

H.Nesrin YILMAZCAN

Bakan a.

Hakim

Genel Müdür Yard.

NOTERLİK ÜCRET TARİFESİ

NOTER ÜCRETİ :

Madde 1- Noterler, yaptıkları işlemlerden, Harçlar Kanununa göre aldıkları harçların yüzde otuzu oranında noter ücreti alırlar.

Bu ücret, bir noterlik işleminde 373.000.- liradan az olamaz.

Bu suretle hesaplanan ücret miktarlarında 500 Lira kesirleri nazara alınmaz.

DÜZENLEME ÜCRETİ:

Madde 2- Noterler, yaptıkları vasiyetname ve vakıf senedi düzenlemesinden 16.964.000.- Lira düzenleme ücreti alırlar.

Bu işlemlerden rücu veya bunların feshi, iptali ve değiştirilmesi yukarıda belirtilen ücretin üçte biri oranında ücrete tabidir. Düzenleme ücreti alınması gereken bir işlemde hesap edilecek noter ücreti ile düzenleme ücretinden hangisi fazla ise o ücret alınır.

YAZI ÜCRETİ:

Madde 3- Noterler, her ne suretle olursa olsun yazdıkları kağıtların dairede kalan nüshası ile iş sahibine verilen asıl ve örneklerinin beher sayfasından 510.000.- Lira yazı ücreti alırlar.

Yukarıdaki fıkrada gösterilen kağıtların örneklerinin iş sahibinin istek ve muvaffakati üzerine, noterlik dairesinde fotokopi yoluyla çıkartılması halinde, bu örneklerin beher sayfası da aynı ücrete tabidir.

Özel Kanunlarında, harç, damga vergisi ve resimden muaf tutulan işlemleri noter yazdığı takdirde, yukarıdaki fıkra hükmü gereğince yazı ücreti alınır.

Tanıklık (muarriflik) ve onama şerhlerinden yazı ücreti alınmaz.

ÇEVİRME ÜCRETİ:

Madde 4- 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 103. maddesi hükmü uyarınca, noter tarafından bir dilden diğer dile, bir yazıdan diğer yazıya çevrilen veya çevirilen kağıtların beher sayfasından 4.241.000.- Lira çevirme ücreti alınır.

Bir dilden diğer dile veya bir yazıdan diğer yazıya çevrilen veya çevirilen kağıtların 10 veya daha az satırı ihtiva eden sayfalarından birinci fıkrada gösterilenin yarısı kadar ücret alınır.

KARŞILAŞTIRMA ÜCRETİ:

Madde 5- Dışarıda yazılıp onama veya tebliğ için noterliğe getirilen kağıtların karşılaştırılmasından (asıllar hariç) sayfa başına 510.000.- Lira ücret alınır.

Özel kanunlarında harç, damga vergisi ve resimden muaf tutulan işlemlerden de bu ücret aynen alınır.

TESCİL ÜCRETİ:

Madde 6- Kanunen tescili gereken işlemlere ait kağıtlardan, işlem başına maktuen 170.000.-Lira tescil ücreti alınır.

EMANETLERİN SAKLANMASI ÜCRETİ:

Madde 7- Noterler, saklayacakları emanetler için (emanet ister eşya, isterse kıymetli evrak olsun) maktuen yıllık 1.187.000.-Lira

ücret alırlar. Tutanakta yazılı emanetler birden fazla olsa dahi, tek saklama ücreti alınır.

Emanetlerin saklanması ayrıca gideri gerektirmekte ise noter birinci fıkra uyarınca alacağı ücretten başka, bu sebeple yapacağı gerçek gideri de ilgisinden alır. Emanetler birden fazla kişilere ait ise, emanetlerin miktarına ve kapladığı yere göre gider aralarında paylaşılır.

Saklama süresi kanunen belirtilmiş olan hallerde ücret, belirtilen süre için peşin olarak alınır. Saklama süresi kanunen belli olmayan emanetlerin ücreti, her yıl peşin olarak alınır.

Noterin değişmesi halinde, ayrılan noter aldığı saklama ücretinden geriye kalan süreye ait meblağı yeni notere devreder.

HARÇ, DAMGA VERGİSİ VE RESİMDEN MUAF İŞLEMLERLE KAMULAŞTIRMA TEBLİĞLERİNDE NOTER ÜCRETİ:

Madde 8- Noterler Özel Kanunlarında harç, damga vergisi ve resimden muaf olduğu belirtilen, ancak değer ihtiva eden işlemlerden, harç alınmış olsa idi alınması gereken harcın yüzde onu oranında noter ücreti alırlar. Değer ihtiva etmeyen bu çeşit işlemler dolayısıyla noterler onadıkları her imza için 425.000.- Lira ücret alırlar.

Özel Kanunlarında harç, damga vergisi ve resimden muaf olduğu belirtilen ve imza onaylamasını gerektirmeyen protesto, ihtarname, ihbarname işlemlerinde muhatabına tebliğ edilecek beher nüsha için 425.000.- Lira ücret alınır.

Kamulaştırma Kanunu hükümleri uyarınca yapılacak kamulaştırma tebliğlerinde muhatabına tebliğ edilecek beher nüsha için 425.000.-Lira ücret alınır.

DEFTER ONAYLAMA ÜCRETİ:

Madde 9- Defterlerin açılış onaylamasından, yüz sayfaya kadar

olanlardan (yüz sayfa dahil) 170.000.- Lira, yüz sayfadan yukarı her yüz sayfadan da 59.000.-Lira onaylama ücreti alınır. Yüz sayfadan fazla olan defterlerin küsüratı elli sayfaya kadar olursa ücret alınmaz. Elli sayfadan daha fazla olursa 59.000.-Lira ücret alınır.

Ara ve kapanış onaylamalarında maktuen 59.000.-Lira ücret alınır.

Özel Kanunlarına göre harç, damga vergisi ve resimden muaf olanlara ait defterlerin onaylanmasından da, yukarıdaki fıkralar uyarınca ücret alınır.

BİLDİRİM YAZI ÜCRETİ:

Madde 10- Noterler yasada öngörülen bildirim mükellefiyetleri doğrultusunda yazacakları beher yazı için 170.000.- Lira bildirim yazı ücreti alırlar.

YOL ÖDENEĞİ :

Madde 11- Noterler ve imzaya yetkili vekilleri, noterlik dairesi dışında iş yapmak veya Noterlik Kanununun 55 nci maddesi hükmü uyarınca evrak ve defterleri götürmek için daireden ayrıldıklarında gerekli yol giderlerinden başka her işten, beher gün için 2.035.000.- Lira yol ödeneği alırlar.

Noterlik dairesi dışında piyango, özel ve resmi kuruluşların kur'a seçim ve toplantılarında hazır bulunarak; tutanak düzenlemeleri halinde, noterler ve imzaya yetkili vekilleri gerekli yol giderlerinden başka her işten, beher gün için 18.661.000.- Lira yol ödeneği alırlar.

ARACILIK ÜCRETİ:

Madde 12- Aracı noter, işin gerektirdiği her türlü giderden başka, her işlem için maktuen 120.000.- Lira aracılık ücreti alır.

YÜRÜRLÜK TARİHİ:

Madde 13- Bu tarife, 1512 sayılı Noterlik Kanununun değişik 112 nci maddesi uyarınca hazırlanmış olup, 1 Mart 2001 tarihinden itibaren uygulanır.

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1967/290

Son zamanlarda Barolardan aldığımız yazılarda avukatların gazetelerde hukuki sorunlar hakkında devamlı yazılarının çıkması, radyo ve televizyonlarda yapılan söyleşilerde, özellikle, görülen davalarla ilgili görüş ve düşüncelerini açıklamalarının reklam yasağına girip girmediğı sorulmaktadır.

1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 55. maddesinde "Avukatların iş elde etmek için, reklam sayılabilecek her türlü teşebbüs ve harekette bulunmaları yasaktır" denmektedir.

Ayrıca MESLEK KURALLARI'nın:

7. maddesinde; "Avukat salt ün kazandırmaya yönelik her türlü gereksiz davranışlardan titizlikle kaçınmalıdır.

7/a "Avukat yalnız adres değışikliğini reklam niteliğini taşımayacak biçimde ilan yoluyla duyurabilir"

7/b "Avukatın başlıklı kağıtları, kartvizitleri, büro levhaları reklam niteliğini taşıyabilecek aşırılıkta olamaz"

7/c "Avukat telefon rehberinde meslekler kısmında adres yazdırabilir. Bunun dışında farklı büyüklükteki harflerle, ya da ilan niteliğinde yazılara yer veremez"

8. maddesinde "Avukat kendisine iş sağlama niteliğindeki her davranıştan çekinir"

denmektedir.

Yasanın ve meslek kurallarının bu hükümlerinin müşterek amacı bir avukatın mesleğın onurunu, mesleki dayanışma ve düzenini bozucu her türlü girişim ve davranışlardan kaçınmasını sağlamaktır.

Bir avukatın sadece bilimsel nitelikte yazılar yazması, bunları kitap halinde veya dergi ve gazetelerde yayınlaması mesleğin onurunu ve düzenini bozucu nitelikte kabul edilemez.

Ancak, bu şekilde sadece bilimsel nitelikli soyut bilgi ve düşüncelerinin topluma aktarılması amacını aşarak kendisine iş ve menfaat sağlamasına yönelik olduğu açık olan davranışlarda bulunması yasaya ve meslek kurallarına aykırıdır. Özellikle, mahkemelerde görülen somut olaylara ait davalar hakkında yazılar yazmak, radyo ve televizyonlarda görüş bildirmek yasanın 55. , meslek kurallarının 7 ve 8. maddelerine aykırıdır.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Ankara 21/03/2001

BARO BAŞKANLIĞI

.....

GENELGE NO: 1968/291

18 Mart 2001 günü Ankara'da Türkiye Barolar Birliği'nde yapılan Baro Başkanları toplantısında:

1- Ekli kamuoyu duyurusunun 5 Nisan 2001 günü yapılacak törenlerde okunmasına ve yerel basına verilmesine,

2- Tüm Baro Başkanları ile Türkiye Barolar Birliği delegelerinin 28 Nisan 2001 Cumartesi günü Ankara'da toplanarak sabah cbbeleriyle Anıtkabir'i ziyaretle Atatürk'ün mozolesine elenk konulmasına (müracaat yapılmış olup, saati ayrıca bildirilecektir),

3- Aynı gün öğleden sonra 14.00'de Ankara'da, ekli kamuoyu duyurusunda yer alan konularla ilgili toplantı yapılmasına (toplantı yeri ayrıca bildirilecektir),

karar verilmiştir.

Gereğini ve Ankara'da yapılacak Anıtkabir ziyareti ve toplantıya katılmanızı rica ederim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Eralp ÖZGEN

Not : Anıtkabir ziyareti için
cbbelerle gelinmesi
gerekmektedir.

KAMUOYU DUYURUSU

Bugün 05 Nisan Avukatlar Günü. Bu günümüzü bir bayram olarak kutlamak isterdik. Ne yazık ki, üzüntü içinde anma durumunda bırakıldık.

Bir yılı aşkın süredir, cezaevlerine girişi düzenleyen ve "Üçlü protokol" diye kamuoyunda anılan, yanlış ve haksız uygulama devam etmektedir. Bazı cezaevlerinde tacize varan aramalar, kamu hizmeti niteliğinde olan avukatlık kurumunun onur ve saygınlığı ile bağdaşır nitelikte değildir. Yargının "sav, savunma, karar" üçlüsünden oluşan öğeleri arasında ayrımcılık yaparak yargı birliğini bozan bu uygulamaya neden olarak, "avukatların cezaevine silah soktukları" dedikodusu yayılmak istenmektedir. Ancak İçişleri Bakanlığı'nın resmi yazılarında cezaevine silah sokmak isterken yakalanan tek bir avukattan dahi söz edilmemiştir. Ayrıca bu haksız uygulama, yasalarla ve Avrupa Konseyi kararları ile korunan "sır masumiyetini"de ortadan kaldırmaktadır. Yasalara, Avrupa normlarına aykırı haksız ve onur kırıcı uygulamanın daha fazla gecikmeden ortadan kaldırılmasını istiyoruz.

1998 yılında haksız bir uygulama olması ve Anayasa'ya aykırılığı gerekçeleri ile kaldırılmış bulunan Hayat Standardı esası ve Peşin Vergi 2000 yılında yapılan düzenleme ile yeniden yürürlüğe sokulmuştur. Bu herşeyden öte büyük bir çelişkidir. Bir "Baş Vergisi" haline dönüşen bu düzenleme, ülkenin bozuk ekonomik düzeninde esasen büyük geçim zorluğu çeken meslektaşlarımıza, Anayasamızın "mali gücüne göre vergi ödeme yükümlülüğü" ilkesine aykırı yeni bir yük getirmektedir. Bu nedenle yasaya dayanılarak çıkarılan Maliye Bakanlığı tebliğlerinin iptali ve yasanın da Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesi için Türkiye Barolar Birliği'nin açtığı davayı destekliyoruz, sonuna kadar da dikkatle takip edeceğiz.

Ülkemizde çağdaş anlamda bir demokrasiyi tüm kurumlarıyla oluşturmak zorundayız. Çağdaş anlamda bir demokraside bağımsız yargının gerçek anlamda kurulması ve işletilmesi kaçınılmaz bir

zorunluluktur. Bağımsız yargı bağımsız savunmayı da içermektedir. Bu nedenle savunma hakkının en geniş biçimde kurumsallaştırılıp yaşatılması için TBMM Adalet Komisyonu'nda kabul edilerek bir yılı aşkın süredir Genel Kurul gündeminde bekleyen Avukatlık Yasası'nda değişiklik yapan tasarının daha fazla gecikmeden kabulünü diliyor, bu konuda tüm siyasi partilerimizin desteğini bekliyoruz.

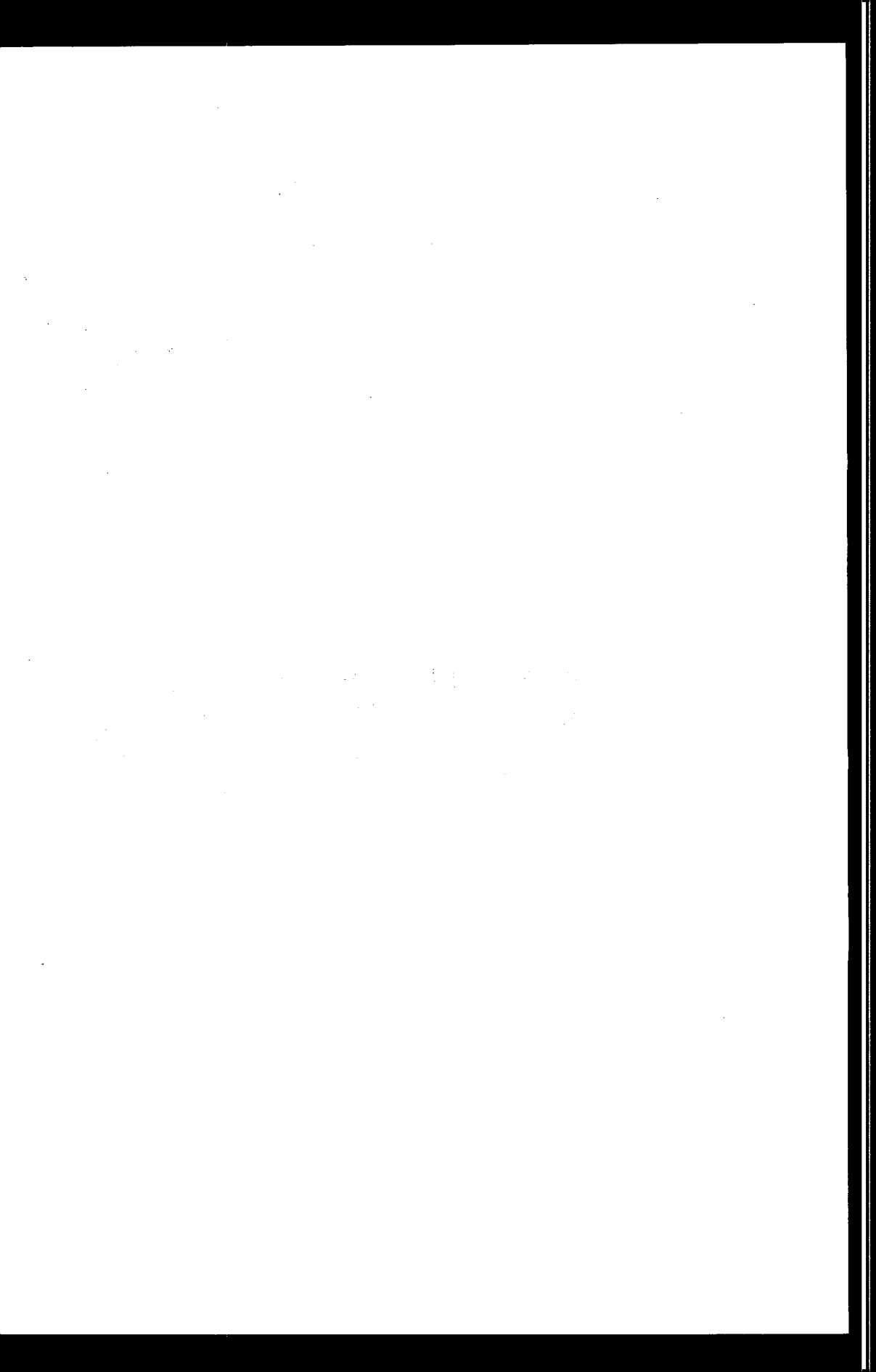
Adalet Bakan'ının Terörle Mücadele Yasası'nın cezaevlerinde hükümlü ve tutukluların tecridini öngören hükmü değiştirilmeden ve İnfaz Yargıçlağı Yasası çıkarılmadan açmayacağına kamuoyu önünde söz verdiği (F) tipi cezaevlerinin, bu düzenlemeler yapılmadan açılmış olmasını da doğru bulmuyoruz. Sayın Bakan'ın ilk başta, diğer cezaevlerinin hasara uğradığı yolundaki savunması, o tarihte geçerli olsa dahi aradan geçen 5 ay süre içinde hala bu tasarıların TBMM'ne gönderilmemiş olmasını anlamaya olanak yoktur. Öngörülen bu düzenlemeler daha fazla gecikmeden gerçekleştirilmeli ve (F) tipi cezaevlerinde insan haysiyetine saygılı bir infaz rejimi kurulmalıdır.

Adalet Bakanlığı'nın bir Baromuz hakkında haksız bir suçlama ile soruşturma başlatmış olmasını büyük üzüntü ile karşıladık. Bilinmelidir ki, Barolar savunma mesleğinin vazgeçilmez kurumlarıdır. Bu nedenle Barolarımız hakkında yapılan ve yapılacak haksız ve yersiz soruşturmalar karşısında Türkiye Barolar Birliği ve tüm Barolarımız o baronun yanında yer alacak, onur ve hukuk savaşımız devam edecektir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur. 05.04.2001

Türkiye Barolar Birliği Yönetim
Kurulu ve 74 Baro Başkanı

**TBB BAŞKANI TARAFINDAN
YAPILAN AÇILIŞ KONUŞMALARI**

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKAN VEKİLİ
AV.BURHAN KARAÇELİK'İN DANIŞTAY'IN
KURULUŞUNUN 131. YILDÖNÜMÜ VE "İDARİ YARGI
GÜNÜ" NDE YAPTIĞI KONUŞMA**

Sayın Konuklar,

Sayın Yargıçlar, Savcılar, değerli meslektaşlarım, yazılı ve görsel basının değerli temsilcileri,

Danıştayımızın Kuruluşunun 131. Yıldönümünü gururla ve sevinçle kutluyoruz. Bu gurur ve sevincin heyecanı ile sizleri şahsım ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, Anayasamızın 125. maddesine göre "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır" bu hüküm, Anayasanın öngördüğü Hukuk Devletinin ve Hukukun Üstünlüğü ilkesinin oluşması ve korunmasında en önemli etkidir. Anayamız "herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir" diyen 36. maddesi ile Hukuk Devletinin ve Hukukun Üstünlüğü ilkesinin oluşması ve korunmasını pekiştirmiştir.

Türkiye Barolar Birliği, kurulduğu 1969 yılından itibaren Hukukun Üstünlüğü ilkesi ve Hukuk Devletinin şaşmaz savunucusu olmuştur. Kişi ancak böyle bir sistem ve rejim içinde daha güçlü olan İdareye karşı korunabilmektedir.

Danıştayımızın, İdarenin işlem ve eylemlerinin hukuka uygun olup olmadığı konusunda verdiği kararlar yüzümüzü ağartacak niteliktedir. İdari Yargımız, "ben yaptım oldu" anlayışıyla hareket eden keyfi

uygulamalara karşı yurttaşlarımızın en büyük güvencesi olmuştur. Yüce Mahkemenin halen görevde bulunan ve daha önceleri görev yapan Yargıç ve Savcılarını yürekten kutluyorum. Ebediyete intikal edenlerin huzurunda saygıyla eğiliyorum.

Ancak, Danıştay'da yeni daireler, ülkenin çeşitli yerlerinde Vergi, İdare ve Bölge İdare Mahkemeleri kurularak Danıştay'ın iş yükü hafifletilmeye çalışılmışsa da, Yargıç ve Savcılarının üstün gayretlerine rağmen İdari Davaların sonuçlanmasının gecikmesi önlenememiştir. Bu durum, haklı olarak vatandaşların yakınmalarına neden olmaktadır.

Devlet İdari Yargı işlevinin daha çabuk, fakat Adaletin daha iyi gerçekleşmesi için gereken tedbirleri düşünmeli, yasal ve idari her türlü önlem ve tedbirleri almalıdır.

Özellikle, İdari yargının bina, araç-gereç ve personel yönünden güçlendirilmesi, Yargıç ve Savcılara her türlü rahat çalışma olanaklarının sağlanması gerekmektedir. Bu konuyla ilgili olarak Anayasamızın 159. maddesinde yapılacak yeni bir düzenleme ile Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kaldırılmalı, Yargıtay Genel Kurulunca seçilecek üyelerden oluşan Adli Yargı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Danıştay Genel Kurulunca seçilecek üyelerden oluşan İdari Yargı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu adı altında iki yüksek kurul oluşturulmalıdır. Hakim ve Savcılarının atama, özlük işleri ve denetimleri bu kurullar tarafından yürütülmelidir. Gerek adli yargı hakim ve savcıları, gerek idari yargı hakim ve savcıları için yargı yolu açılmalıdır.

Anayasanın 138. maddesinin son fıkrasında "Yasama ve yürütme organları ile idare, Mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, Mahkeme kararlarını hiç bir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." hükmü yer almaktadır. Bu, aslında bir direktiftir. Ancak, yürütme organı ve idarenin bu direktife

aykırı karar ve uygulamaları, üzülererek söyleyelim, devam etmektedir. Özellikle, idari yargı tarafından verilen kararlar çok defa particilik düşüncesi ile savsaklanmakta, yerine getirilmemektedir. Veya, ilk planda sanki yerine getirilir gibi yapılmakta, kısa bir zaman sonra yargının iptal ettiği karar, işlem veya eylem yeniden uygulanmaktadır. Anayasal sistemimiz içinde bu gibi keyfi davranışlar herşeyden önce Anayasal bir suçtur. Bu suç, tazminat hükümleriyle önlenememektedir. Bu gibi keyfi davranışta bulunan ve Anayasal suç işleyenlerin hakettikleri cezayı almaları için gerekli yasal ve idari tüm değişiklikler yapılmalı, önlemler alınmalıdır. Özellikle yasama organı bu keyfiliklere seyirci kalmamalıdır.

Yürütme organı ve idarenin, yargı kararlarına karşı güya aldatmaca işlem ve eylemleri ülkemizde hukuk devletinin bütün koşulları ile kurulmasında büyük bir engeldir. Eğer Hukuk Devletinin gerçekten oluşması isteniyorsa bu engel mutlaka aşılmalıdır. Yeni oluşan parlamantoyu ve yeni hükümeti huzurlarınızda bir kere daha bu göreve çağırıyoruz.

Bu anma töreni vesilesi ile bir konuyu daha gündeme getirmek istemekteyim.

Türkiye artık "Memurin Muhakemat-ı Hakkında Kanunu Muvakkat" uygulamasından süratle kurtulmalıdır. 4 Şubat 1329 tarihinde Osmanlı Devleti hükümetince çıkarılan bu kanun, geçiciliği unutulurak günümüze kadar yürürlükte kalmış ve uygulanmaya devam edilmiştir. 1913 yılından beri ülkemizde bir çok Anayasalar değişmiş, fakat bu kanun değiştirilememiş, onun yerine daha çağdaş bir kanun yapılamamıştır. Bu, gelmiş geçmiş bütün hükümetlerin ve parlamentoların büyük bir ayıbıdır. Yeni parlamentomuz ve yeni hükümetler bu ayıbı artık taşımamalı, kendilerini ve ülkemizi bu ayıptan kurtarmalıdır.

Bu kanun, suç işleyenler arasında bazılarına ayrıcalık getirmek suretiyle Anayasanın eşitlik ilkesine de aykırıdır. Kimse, bir hukuk devletinde, idarenin takdir hakkıyla soruşturma ve kovuşturmadan, yargılanmak ve eyleminin cezasını almaktan kurtulamaz, kurtulamamalıdır. Sıfatı ve görevi ne olursa olsun herkes yargıya güvenmeli, yargı önünde hesap vermekten kaçmamalıdır. Hukuk devleti, şeffaf ve temiz bir toplum ancak böyle oluşur.

Bu konuyla beraber Milletvekili Dokunulmazlığına da dokunmadan geçemeyiz.

Milletvekilleri Meclis Genel Kurulu ve Komisyonlardaki oy ve sözlerinden, Meclis aksine karar almadıkça, bu sözlerin Meclis dışında tekrarlanması ve açıklanmasından sorumlu olmamalıdır.

Ancak, gerek Milletvekili seçilmeden önce, gerekse Milletvekili seçildikten sonra işlediği her türlü suçtan Meclis kararı aranmaksızın sorgulanmalı ve yargılanabilmelidir. Bu sorgulama ve yargılanma Milletvekilinin yasama görevini gereği gibi yapmasına da engel olmamalıdır. Böylece, hem Anayasanın kanun önünde eşitlik ilkesi tam olarak hayata geçirilir, hem de suç işlediği iddia edilen bir Milletvekili yargılanıp aklanırsa mesnetsiz, maksatlı suçlamalardan kurtulur; bu Milletvekili ile birlikte Parlamento üzerine düşürülen gölgeler de dağıtılmış olur.

Suçlama nedeniyle yargılanan Milletvekili kesin hüküm ile mahkum olursa ne olacaktır. Eğer bu mahkumiyet Anayasanın 76. maddesine göre milletvekili seçilmesine engel ise 86. maddeye göre Milletvekilliği düşer; seçilmesine engel değilse cezanın infazı Milletvekilliğinin sona ermesi halinde yerine getirilir.

Anayasamızın 83. maddesi bu amaçla mutlaka değiştirilmelidir. Yeni Parlamento yapacağı değişikliklerle ülkeyi bu tartışmalardan bir an önce kurtarmalıdır.

"Tasarıda Türkiye'nin de imzaladığı Uluslararası belgeler olan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Helsinki sonuç belgesinde belirlenen özgürlüklere yer verilmiş gözükmektedir. Ancak, bu hak ve özgürlükler için öyle sınırlamalar getirilmiştir ki, hak ve özgürlüğün özü ortadan kaldırılmıştır.... İstisna ve sınırlamaların sayısı o derece çok ve kapsamı o derece geniş ki, sonuç olarak Anayasa tasarısında istisna ve sınırlamalar asıl, hak ve özgürlükler bir istisna haline dönüştürülmüştür.... Bazı temel hak ve özgürlüklerde kısıtlama nedeni olarak öngörülen "suç işlenmesini önlemek" gerekçesi ise çok tehlikelidir. Hukuk Devletinde suç işlendikten sonra yetkili merciler gerekli cezayı verirler. Ama hiç bir zaman belki suç işlenir düşüncesiyle özgürlüklerin kısıtlanması yoluna gidilmez. Devlet, özgürlükleri kısıtlamadan suçu önleyici tedbirleri almak görevindedir.... Düşünce özgürlüğü insanın en doğal hakkıdır. Tasarı 25. maddesinde bu özgürlüğe yer vermiş, ama 26. madde de bu özgürlüğü açıklama ve yayma özgürlüğünden ayırmıştır. Oysa düşünce özgürlüğü, bunu açıklama ve yayma özgürlüğünü de içerir. Tasarı ise düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğüne sayısız sınırlar getirmiştir. Böyle bir anlayış demokrasinin çoğulcu özelliği ile bağdaşmaz....."

Bu sözler, 1982 Anayasası taslağının tartışılması, eleştiri ve önerilerin belirlenmesi amacıyla 2-3-4 Ekim 1982 tarihlerinde Ankara'da toplanan Türkiye Barolar Birliği VI. Olağanüstü Genel Kurul Tutanağında ve Sonuç Bildirgesinde yazılı sözlerdir.

Ne yazık ki, Türkiye Barolar Birliği'nin bu saptamaları, eleştiri ve önerileri zamanın yetkililerince dikkate alınmamıştır. Tasarı, bu ayıplarla kabul edilmiş ve 1982 Anayasası haline dönüşmüştür.

Gerçekten 1982 Anayasası, temel hak ve özgürlükleri kabul eder görünmekte, hemen ardından kısıtlamaları getirmektedir. Yeni Parlatonun bu Anayasayı masaya yatırmasını, çağdaş, çoğulcu

demokrasiyi, Hukuk Devletini bütün koşulları ile oluşturan, kişi hak ve özgürlükleri önündeki gereksiz sınırlamaları kaldıran yeni bir Anayasa yapılması yolunu açmasını istiyor ve bekliyoruz.

İnsan hakları ve özgürlükler olabildiğince engelsiz olmalıdır. Ancak, kişiler ve kuruluşlar bu özgürlüğü kötüye kullanmamalı, sorumluluklarını unutmamalıdır. Son zamanlarda adliye koridorları ve duruşma salonlarında, cami çıkışlarında, sokaklarda meydana gelen olaylar özgürlüklerin sorumluluk duygusuyla kullanılmadığı görüntüsü vermektedir. Bu görüntülerin yeni ve ilave kısıtlamaları getirebileceğinden endişe etmekteyiz.

Sayın dinleyenlerim,

Şüphesiz demokrasi, bir yönüyle partiler rejimidir. Nitekim, her türlü kusuruna rağmen, 1982 Anayasamızın 68. maddesinde Siyasi Partiler demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olarak kabul edilmiştir.

Ancak, bugüne kadar Siyasi Partilerimizin özgürlükçü, çoğulcu demokrasiyi, gerçek bir hukuk devletini bütün koşullarıyla oluşturmak için gerekenleri tam olarak yaptıklarını söyleyemiyoruz. Henüz partilerimiz kendi içlerinde demokratik olmayı başaramamışlardır. Genel başkan sultasını aşamamıştır.

Hemen belirtelim: Partiler İmparatorluk, Genel Başkanlar İmparator değildir. Hukukun Üstünlüğü ilkesine bağlı, özgürlükçü, Demokratik Hukuk Devletinde Parti Genel Başkanları tek seçici olamaz. Olursa, yakın zamanlarda görüldüğü gibi Yüce Meclis verimsiz kısır çekişmelere sahne olur; "küsünler" diye yeni gruplar oluşur. Bu sahneler ve oluşumlar Parlatmentonun güvenini, saygınlığını zedeler; gitgide demokratik rejim inanılrlığını kaybeder. Yeni Mecliste böyle sahnelerin yaşanmamasını, böyle grupların oluşmamasını temenni ediyor ve istiyoruz.

Sayın dinleyenlerim,

Dünya yeni bir Yüzyıla giriyor. Bilimin ve teknolojinin süratle gelişmesi yanında, yeni bir Uluslararası İnsan Hakları Hukuku, tüm insanları kapsayacak yeni bir dünya düzeni oluşturulmaktadır.

Tüm eğitim sistemimizi çağdaş, bilime, kültür ve sanata, teknolojiye yönelik, üretken ve akılcı, devrimci, kendini yenileyebilen, eleştiren ve doğru yorumlayan insanlar yetiştirmeyi amaçlayan bir yapıya dönüştürmek zorundayız.

Özgür düşünceyi akıllıca kullananlar kainatın henüz bilinmeyenlerini ortaya çıkarıyorlar. Yeni güneş sistemleri, yeni galaksiler keşfediliyor. Kainatın ve maddenin oluşumu yeniden inceleniyor, başka dünyalarda canlıların, hayatın varolup olmadığı araştırılıyor. Uzay şehirleri, uzay devletleri projelerinin gerçekleştirilmesine çalışılıyor. Atomların yerini DNA'lar alıyor.

Savaşlar dahil, bütün başarılar sadece ve ancak özgür aklın egemenliği altındaki düşünce ile kazanılıyor. Çağdaş olabilmemiz, çağa ayak uydurabilmemiz, ancak, akıl egemen düşünce ve inançla mümkündür; başka hiç bir düşünce ve inançla değil....

Geleneklerimiz, alışkanlıklarımız ve inançlarımız bize ayak bağı olmamalıdır. İnançlarımızı, düşüncelerimizi, geleneklerimizi ve tüm yaşantımızı akılcı yorumlarla eleştirmeliyiz; yeni yorumlar yaratmalı ve uygulamalıyız. Dinsel kurallarla oluşturulan Mecelle'de dahi "zaman değişmekle hükümler de değişir" tümcesi olduğunu unutmamalıyız.

Akıl ve bilim her türlü gelişmenin tek yoludur ve bu yolda yürüyen ülkeler her gün daha çağdaşlaşmakta, daha güçlenmektedir. Türkiye bu akımın dışında kalamaz.

Atatürk, "Çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkacağız" derken bunları amaçlamıştır.

Türkiye bir İran, Afganistan ve Suudi Arabistan değildir. 1400 yıl önceki yaşam biçimleri ile, nakli bilgilerle, yozlaşmış tarikatçılık ve geleneklerle Türkiye çağdaş bir devlet olamaz.

Hıristiyan dünyası kilisenin zulmünü, tahakkümünü, bağınazlığını özgür düşünce ve akılcılıkla çağdaş devlet hayatından silip atmıştır.

Kimse Milli Mücadeleyi yapan, modern Cumhuriyetimizi kuran, devrimleri gerçekleştiren yüce Türkiye Büyük Millet Meclisinin yıllardır uygulana uygulana adeta yasa haline gelen kurallarına kafa tutmakla Türkiye'yi medeniyetçilik, çağdaşlık yolundan ortaçağın karanlık dünyasına çeviremez.

Amerika'da okumak, bilgisayar mühendisi olmak yeterli değildir; önemli olan adam olmaktır; özgür düşünceli, aydınlık kafalı olmaktır.

Saygılarımla,

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT ERALP
ÖZGEN'İN 1999-2000 YARGI YILININ AÇILIŞ
TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA**

Sayın Cumhurbaşkanım,

Değerli konuklar, sayın yargıç, savcı ve avukat meslektaşlarım, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Ülkemiz 17 Ağustos günü büyük bir felaketle karşılaşmış, Marmara Bölgemizde büyük bir deprem olayı yaşanmıştır. Bu deprem ülke ekonomisine çok ağır bir darbe vurmuştur. Ancak bundan çok daha önemli olan ellibine yakın yurttaşımızın bu depremde hayatını kaybetmiş ya da yaralanmış olmasıdır. Deprem sonrası yeterli bir organizasyonun derhal sağlanamaması nedeni ile enkaz altında kalanların kurtarılması çalışmaları büyük bir kargaşa doğurmuş ve bu kargaşa ve organizasyon eksikliği ölü sayısının artmasında önemli bir rol oynamıştır. Doğal afetlerle karşılaşıldığında alınacak önlemler ve yapılacak kurtarma işlemleri ile ilgili 7126 Sayılı Sivil Savunma Yasası önemli hükümler içermektedir. Ancak bu felaket, yasa yapmanın yeterli olmadığını, yapılan yasalarda yer alan hükümlerin uygulamada gerçekleştirilmesinin büyük önem taşıdığını ve maalesef bu yasanın öngördüğü önlemlerin zamanında alınmadığını bizlere göstermiştir. Bu deprem bir kez daha, imara açılmaması gereken yörelerin belediyelerin yanlış tutumu sonucu imara açıldığını; yeterli yer analizleri yapılmadan yüksek kat izinleri verildiğini; müteahhitlerin mevzuata aykırı olarak eksik ve niteliksiz malzeme kullandıklarını ve bunu denetlemekle görevli olanların çeşitli nedenlerle bu görevlerini gereğince yerine getirmediğini açıkça ortaya çıkarmıştır. Savcılıklarımızın sorumluları takip ederek, suç teşkil eden fiilleri işleyenler hakkında dava açacaklarını ümit ediyoruz. Ancak bu alanda da büyük bir kargaşa yaşanmış ve açılacak ceza ya da tazminat davalarında temel olacak deliller toplanmadan enkaz temizleme çalışmaları yapılmıştır. Bunun sonucu bazı yerlerde

deliller yok olmuştur. Deliller yok edildiği sürece gerek tazminat davalarının, gerekse suç duyurularının bir sonuca ulaşması olanaksızdır. Yapılan uyarılar sonucu biraz geç de olsa delil toplama çalışmalarına başlanmış; böylece yargı yolunun tıkanması önlenmiştir. Bu felaket karşısında ulusumuz bir kere daha gerektiğinde nasıl bir birlik içinde yardıma koşacağını göstermiştir. Ancak gönlümüz böyle bir felaketin olmamasını ve birlik ruhunu felaket olmadan göstermemizi dilerdi. Depremden sonra özellikle enkaz altında kalanların kurtarılması ve yaralıların tedavisi için pek çok ülke gerekli malzeme ile birlikte uzman elemanlarını göndermiştir. Pek çok dış ülke dil, din, ırk ve politik anlayış farkı gözetmeksizin yardımımıza koşmuş enkaz altından yüzlerce vatandaşımızı kurtarmış, yaralıların tedavisinde görev almışlardır. Ancak Sayın Sağlık Bakanımızın, hiçbir karşılık beklenmeksizin yapılan uluslararası yardımları ve bir sivil toplum örgütü olan AKUT'un çalışmalarını reddeden, küçümseyen, ilaca ve hastaneye ihtiyacımız yok diyen yani kısaca sadece insani duygularla yardıma koşanları tersleyip, yardım önerilerini geri çeviren tutumunu benimsemeye olanak yoktur. Sayın Bakanın, uluslararası alanda ülkemizin saygınlığını azaltan bu tutumunu kınıyoruz. Esasen Sayın Sağlık Bakanı'na en güzel cevabı, yardıma koşan milli ya da yabancı ekipleri alkışlarla uğurlayan yöre halkı vermiştir. Biz de yardıma koşan ülke ve kuruluşlara teşekkür ediyor, depremde yakınlarını kaybedenlere başsağlığı ve sabır diliyor, tüm ulusumuza geçmiş olsun dileklerimizi sunuyoruz.

Deprem acıları ile, ızdırapları ile yaşanmıştır. Şu anda artık hukuk yolu başlayacaktır. Depremde yakınlarını ya da mallarını kaybedenler, hukuk yolu ile bunun hesabını sormak isteyeceklerdir. Bu konuda güvenilecekleri tek güç yargıdır. Ancak elli bini aşan ölü ve yaralının bulunduğu, binlerce evin yıkıldığı, yargı yoluna başvurmak isteyenlerin çoğunun tüm mal varlıklarını yitirdiği bir felakette, yargının görevini tam olarak yapabilmesi, yurttaşlarımızın istemlerine cevap verebilmesi için, bu olağanüstü duruma uygun düşen bazı önlemlerin alınması gerekir.

- Öncelikle deprem bölgesindeki adliyelere, başvuru sayısının çokluğu dikkate alınarak, yeterli yargıç ve savcı gönderilmelidir.
- Aynı şekilde diğer adli personel sayısı artırılmalıdır.
- Bu adliyelerimize keşif, tesbit gibi işlemleri gecikmeden yapabilmeleri için yeterli sayıda araç tahsisi yapılmalıdır.
- Deprem bölgesinde zarara uğrayan yurttaşlarımız tazminat davalarında yargı harcı, yargı masrafı ve bilirkişi ücreti ödeyebilecek durumda değildirler. Bu nedenle belli bir süre, depremden doğan tazminat davalarında bunların alınmasından vazgeçilmeli ya da koşulları hafifletilerek adli müzaheret yolu açılmalıdır.
- Sakarya ilimizin merkezinde adliye binası yıkılmış, dosyalar enkaz altında kalmıştır. Diğer deprem merkezlerinde de yurttaşlarımız ve avukat meslektaşlarımız duruşma takip edebilecek durumda değildirler. Keza geceleri evlerine girip yatanmayan yargıç ve savcılarımız da yeni işyükü karşısında acelesi de olmayan eski davaları yürütebilecek durumda değildirler. Bu nedenlerle deprem bölgesinde, tutuklu işler hariç olmak üzere, duruşmaların bir kaç ay ertelenmesi yerinde olacaktır.
- Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nda yer alan sürelerin, olağanüstü durum dikkate alınarak, deprem bölgesinde üç ay süre ile uzatılması zorunlu görülmektedir.

Bu hususları geçen hafta başında Sayın Adalet Bakanı'na sunduk. Mümkün olanları gerçekleştireceklerine söz verdiler.

Sayın Cumhurbaşkanı,

Yıllardır yargı yılı açılış konuşmalarımızda ülkemizin ciddi bir yargı reformuna duyduğu gereksinimi anlattık. Her yıl aynı hususları biz söylemekten, sizler dinlemekten bıktınız. Ancak bu reformu gerçekleştirme durumunda olan yetkililer, her yıl bu salonda hazır

bulunup bunları dinledikleri halde, gerekli düzenlemeleri yapmakta son derece duyarsız kaldılar. Bugün yeni bir hükümet görev başındadır. Bu durumun verdiği yeni bir ümit ile, sadece paragraf başlıklarını belirterek, bir yargı reformunda gerçekleştirilmesi gereken temel bazı konuları tekrar belirtmek istiyorum.

Anayasamıza göre mahkemeler bağımsızdır. Ülkemizin imzaladığı uluslararası sözleşmelerde de mahkemelerin bağımsız olması gereği vurgulanmaktadır. Ancak bir mahkeme için "bağımsızdır" demekle bağımsızlık sağlanmaz. Bağımsızlığı sağlayacak temel ilkelerin yasa hükmü haline getirilmesi gereklidir. Bunun için de en azından şu koşulların sağlanması gerekir:

- Yürütme erkinin başı olan Cumhurbaşkanı'na, Anayasa Mahkemesi'ne ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na üye seçiminde tanınan yetkiler kaldırılmalıdır.
- Adalet Bakanı ile Bakanlık Müsteşarı, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nda üye olarak yer almamalıdır.
- Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun kendi Personel Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Başkanlığı kurulmalı; bu görevleri Adalet Bakanlığı'nın yerine getirmesi yönteminden vazgeçilmelidir.
- Günümüzde tüm uygar ülkelerde kabul edilen ilkeye göre, avukatların ve baroların bağımsız olmadığı bir ülkede yargı bağımsız olarak kabul edilmez. Bu nedenle Barolar ve Türkiye Barolar Birliği üzerindeki Adalet Bakanlığı vesayeti de kaldırılmalıdır.

Saydığım bu asgari koşullar sağlanmadan ülkemizde mahkemelerin bağımsız olduğunu kabule olanak yoktur.

Yargı reformunda bir önemli husus da Adalet Bakanlığının gerekli mali olanaklara kavuşturulmasıdır. Mahkemelerimiz bina ve gereç olarak genellikle son derece olumsuz koşullarda çalışmaktadırlar. İdare mahkemelerinin büyük kısmı işhanlarında kiralık büro

odalarında görev yapmaktadırlar. Ceza davalarında pul yokluğu nedeni ile tanıklara davetiye çıkarılamamakta, benzin yokluğu nedeni ile de tutuklu sanıklar duruşmalara getirilememektedir. Bunun sonucu davalar gereksiz yere uzamaktadır. Adliyeye müracat ile hak arayan yurttaşlar davaların uzaması sonucu zarara uğramakta ve bu da yargının yerini yasa dışı örgütlerin almasına neden olmaktadır. Ayrıca, mahkemelerimiz çok yoğun bir iş yükü altında çalışmaktadırlar. Bu iş yükü de sonuçta hem yine davaların uzamasına neden olmakta, hem de yargıçların dosya inceleme için yeterli zaman bulamamaları sonucu adli hatalar artmaktadır. Bu sakıncaları önlemek için yeni kadrolar alınarak yeni mahkemelerin kurulması ve mahkeme başına düşen dava sayısının makul bir düzeye indirilmesi zorunludur.

Tüm uygar ülkelerde ceza artık bir kısas aracı olmaktan çıkmış, cezanın amacı ıslah olarak kabul edilmiştir. Ancak ülkemizde cezaevlerinin olumsuz koşulları nedeni ile cezanın ıslah amacı sağlanamamaktadır. Aksine, koğuş sisteminin getirdiği bir olumsuzluk ortaya çıkmakta ve cezaevlerimiz adeta bir "suç okulu" işlevi görmektedirler. Cezanın gerçek ve çağdaş amacının sağlanabilmesi için, hücre niteliği olmayan oda sistemine geçilmesi, buna uygun cezaevlerinin yapılması zorunludur.

Yargı reformu yapılırken, yargının bir ögesi olan savunmanın sorunlarının da çözüme kavuşturulması gerekir. Çok gereksinim duyduğumuz ve çağdaş hükümler içermesini istediğimiz Avukatlık Yasası çalışmaları yine sonuçsuz kalmış, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan tasarı, seçimlerin yenilenmesi üzerine kadük olmuştur. Geçen dönem TBMM Adalet Komisyonu'nun alt komisyonunda görüşülen ve Türkiye Barolar Birliği'nin görüşleri de dikkate alınarak düzeltilen tasarımı yeni hükümetimizin benimseyerek parlamentoya sunmuş olmasından dolayı yeni hükümetimize teşekkür ederiz. Ancak dileğimiz tasarının bir an evvel Adalet Komisyonu'nda ve Genel Kurulda görüşülerek yasalaşmasıdır.

Kamu avukatlarının mali durumlarındaki ve statülerindeki

aksaklıklar, yıllardır tüm siyasi parti yetkililerine durum anlatıldığı halde hala düzeltilmemiştir. Devletin kendisini savunan avukatlara karşı bu tutumu camiamızda büyük üzüntü yaratmaktadır.

Avukatlar yurttaşların vergi konusunda davalarına girmekte ve onları savunmaktadırlar. Ancak Vergi Mahkemelerinde dava alabilen avukatların, kazançları belli bir rakamın üzerinde ise, kendi vergi beyannamelerini imzalama hakları yoktur, mutlaka bir yeminli mali müşavire beyannamelerini imzalatmak durumundadırlar. Bu çelişki Maliye Bakanlığı'nın tebliğleri ile oluşmuştur. Bir meslek mensuplarına, diğer meslek mensuplarının sırtından para kazandırma anlamını taşıyan bu uygulamanın yıllardır düzeltilmemesini kınıyoruz.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde askeri yargıyı kaldıran Anayasa değişikliği gerçekleşmiş ve uyum yasası da çıkarılmıştır. Böylece Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu mahkemelerde askeri yargıç bulunmasını adil yargılanmaya aykırı bulan kararı doğrultusunda gerekli değişiklik yapılmıştır. Ancak ilk önce Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun, geçen yıl da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu yönde karar vermiş olmalarına rağmen gerekli değişikliklerin yapılmasında oldukça geç kalınmıştır. Ancak, bu değişikliklerle yetinmenin yeterli olmadığı kanısındayız. Türkiye Barolar Birliği, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulduğu günden beri bu mahkemelere karşı olmuş, özel muhakeme usulleri uygulayan bu mahkemelerin olağanüstü mahkeme niteliğine dikkati çekmiştir. Bizce yapılması gereken, doğal yargıç ilkesine de aykırı olan bu mahkemelerin tamamen kaldırılmasıdır.

Son bir ay içinde ülkemizin gündemini, uluslararası tahkim konusu ve bu konuda Anayasa'da yapılan değişiklik oluşturdu. Tahkim, yasalarımızda yer alan ve ülkemizde uzun yıllardır uygulanan bir konu olduğu için hukuk hayatımız açısından yeni bir konu değildi. Ancak tahkim yeni bir konu olmamasına, yasalarımızda zaten mevcut olmasına rağmen yeni bir konu gibi takdim edilerek, hiç bir zorunluluk bulunmamasına rağmen Anayasa'ya sokulmak

istenmesinin esas nedeninin, Danıştay'ın inceleme yetkisinin kaldırılarak, inceleme yetkisi yerine sadece görüş bildirme ile yetinmenin sağlanması olduğu anlaşılmıştır. Danıştay'ın yetkisinin kaldırılması büyük tartışmalara neden olmuştur. Bu tartışmalarda birbirine son derece zıt görüşlerle karşılaştık. Çoğunluğunu politikacıların oluşturduğu taraf bu değişikliğin gerekli ve zorunlu olduğundan söz ederken, ülkemizin değerli bazı hukukçuları ve bilim adamları karşı görüşü savunarak bu değişikliğin kapitülasyon niteliği ve bizi Sevr'e götüren bir adım olduğu üzerinde durdular. Bu tartışmalar karşısında hükümetimizden ve parlamentomuzdan beklenen, işi aceleye getirmeden farklı düşünceleri savunan kişi ve kuruluşlardan görüş alarak ülkemiz için en doğru ve yararlısını saptamak olmalıydı. Ancak bu yapılmadı. Büyük bir süratle parlamentodan geçirilerek anayasa değişikliği gerçekleştirildi. İmtiyaz sözleşmelerinde Danıştay'ın inceleme yetkisinin kaldırılmasına karşı olduğumuzu bir kere daha belirtmek isterim. Ayrıca, bu sözleşmelerde Danıştay'ın inceleme yetkisinin kaldırılarak, hiç bir bağlayıcılığı olmayan görüş alınma şeklinde bir hükmün kabulünün nedeni de anlaşılamamıştır. Bu değişikliğin bir dış baskı sonucu gerçekleştirildiği ya da bazı yabancı kuruluşlarca Türk yargısına duyulan güvensizliğin hükümetimiz ve parlamentomuz tarafından da paylaşıldığı yolunda eleştiriler yapılmaktadır. Hiç dilemiyoruz ve tahmin etmiyoruz ama, bu ikinci olasılık söz konusu ise, bu çok üzücü ve vahim bir olaydır. Tekrar ediyorum hiç dilemiyoruz ve tahmin etmiyoruz ama bu ikinci olasılık söz konusu ise, bu takdirde konuşmamın başında yargı reformu konusunda tüm söylediklerimin dikkate alınmamasını diliyorum. Çünkü, Türk yargısına güven duymayan bir siyasi iktidardan, yargı reformunu gerçekleştirmesini beklemenin bir anlamı yoktur.

Ayrıca, söz konusu Anayasa değişikliğini sağlamak için siyasi iktidar ile ana muhalefet partisi arasında yapılan pazarlık da onaylanacak, benimsenecek bir yöntem değildir, bu yöntem ayıptır.

Siyasi iktidar açısından ayıplıdır, çünkü: basında yer alan haberlerden anlaşılmaktadır ki, siyasi iktidar bu pazarlığı Anayasa değişikliğinde referanduma işi bırakmamak için yapmıştır. Anayasamız 6. maddesinde egemenlik kayıtsız şartsız milletindir, demektir. Milletten oyundan kaçmak için pazarlıklara girişmek, Anayasa'nın bu hükmü ile bağdaşmaz. Ayrıca bu pazarlık sonucu, Anayasa Mahkemesi'nde görülmekte olan bir davayı etkilemek amacı güdülerek, bu sefer de Anayasa'nın 138. maddesine aykırı davranılmıştır. Bu pazarlık aynı zamanda ana muhalefet partisi açısından da ayıplıdır, çünkü: bu partimiz söz konusu değişiklik konusundaki görüşlerini, inançlarını açıklamamıştır. Eğer ülkemiz için yararlı görülüyor idi ise, pazarlıkta uyuşamama halinde ülke için yararlı görülen bir teklife red oyu nasıl kullanılacaktı? Eğer bu partimiz söz konusu değişikliği ülke yararları açısından zararlı görüyor idi ise, pazarlık sonucu olumlu oy vermesi nasıl açıklanacaktır? Parti yararlarını ülke yararlarının üzerinde tutan bu anlayış, ulusumuzun parlamentoya duyduğu saygı ve güveni azaltmaktadır.

Anayasa değişikliği gerçekleştiğine göre, şu anda bunun uygulamasının nasıl olacağı üzerinde durmak gerekir. Danıştay'ın bildireceği hususlar sadece bir "görüş" niteliğinde olsa dahi, sözleşmeyi yapacak olan yürütme organı yetkilileri, görüş için mutlaka Danıştay'a başvurmalılar ve bu görüşlerle de kendilerini bağlı hissetmelidirler. Bunu bu şekilde belirtmemin nedeni, Anayasa'nın 155. maddesinin 2. fıkrasında Bakanlar Kurulu'nca gönderilen kanun tasarıları hakkında düşünce bildirmek de Danıştay'ın görevleri arasında sayılmış iken, bugüne kadar kanun tasarıları hakkında Danıştay'dan görüş alındığına rastlanmamış olmasıdır. Dileriz ki tahkim sözleşmeleri ile ilgili görüş alınma hükmü de, kanun tasarıları hakkında görüş alınma şekline dönüştürülmez. Ayrıca, yapılacak sözleşmelerde hakem kararlarının doğrudan doğruya infazının söz konusu edilmemesini ve tenfiz kararına bağlı kılınmasını diliyoruz.

Geçen yıl Temmuz ayından beri ülkemiz kamuoyunda tartışılan bir diğer konu da Af Yasasıdır. Geçen yıl yaptığım yargı yılı açılış konuşmamda bu konu üzerinde durmuş ve affın günümüzde sadece siyasi suçlar için kabul edilen bir kurum olduğunu, af yasalarının ceza yasasının suçu önleyici etkisini yok ettiğini, işlenmiş suçların mağdurlarını bir kere daha mağdur ettiğini, bütün bunların sonucu af yasasının yeni suçların kaynağı olacağını vurgulamıştım. Bir süre unutulmuş af düşünceleri sonradan tekrar canlandırılmış, hükümet tarafından bir tasarı parlamentoya sunulmuş ve geçen hafta bu tasarı parlamentoda görüşülerek kabul edilmiştir. Geçen yıl belirttiğim ve az önce özet olarak tekrarladığım üzere affın sakıncaları yararının çok ötesindedir. Sayın Cumhurbaşkanımız bu yasağı tekrar görüşülmek üzere TBMM'ne geri göndermiştir. Bu nedenle Sayın Cumhurbaşkanı'na huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Ancak yasa tasarısı Meclis'de tekrar görüşülecektir. Bu görüşmeler sırasında dikkate alınır ümidi ile bazı noktaları vurgulamak istiyorum. Affedilen suçluları, geçimlerini ve sosyal hayata uyumlarını sağlayıcı gerekli önlemleri almadan cezaevlerinden salıvermek, aynı kişilerin kısa bir süre sonra yeni suçların faileri olarak cezaevlerine dönmelerine neden olmaktadır. 1974 affından sonra bu söylediğimin gerçekleştiğini istatistikler bize göstermektedir. Anayasa hükmü gerekçe gösterilerek siyasi suçluların af dışı bırakılması da savunulamaz. Siyasi iktidar bu konuda da, uluslararası tahkim konusunda olduğu gibi bir Anayasa değişikliğini öngörebilirdi. Keza, cezaevlerinin doluluğu ve cezaevlerinin ıslah unsurunu gerçekleştirmekten uzak olması, bir af yasasının gerekçesi olamaz. Bu gerekçeler ancak yeni ve modern cezaevleri inşa etmenin gerekçesini oluşturabilir? Aksi halde yine suçlular cezaevlerini dolduracak, ıslah unsuru olmayan yerlerde cezalarını çecekler ve bu da birkaç yıl sonra yeni bir affın gerekçesini oluşturacaktır. Bu genel sakıncalar yanında Af Yasası, içerdiği hükümler ile ilginç çelişkiler de yaratmıştır. Kısa bir süre önce parlamentomuz işkence yapan görevlilerin cezalarını arttıran bir yasağı kabul etti. Tüm dünyada insanlık suçu olarak kabul edilen

işkence suçunu işleyenler kısa bir süre sonra affedilmek istendiler. Buna karşın işkenceye uğradıkları mahkeme kararı ile saptanan 14-15 yaşlarındaki çocuklarımız af kapsamı dışında bırakıldılar. Bir diğer örnek: Af Yasası'na göre 6136 Sayılı Yasanın 12. maddesine aykırılık af kapsamı dışında bırakılmıştı. Yani bu yasaya giren ateşli silahları yurda sokan veya yurt içinde bir yerden diğer yere nakleden yahut satan veya bu amaçla bulunduran kişi affedilmemişti. Ama bu silahla bir kimseyi öldürmüş ise, bu adam öldürme suçu nedeni ile cezasının 1/3'i affedilmişti. Adam öldürme suçu açısından da bir örnek vermek isterim: Kasıtlı adam öldürme suçunda, TCK.nun 448. maddesine göre asgari ceza miktarı olan 24 yıl ağır hapis cezasına mahkum olan kişinin cezasının 1/3'i bu yasa ile affedilmekteydi. 24 yıl ağır hapis cezasının 1/3'i affedilince 16 yıllık bir ceza kalmaktadır. Ülkemizde otomatik hale gelmiş olan şartla salıverme kurumu ile de bu kişi cezasının 2/5'isini çekince yani 5,5-6 yıl sonra serbest bırakılacaktı. Ülkemizde insan hayatının bu kadar ucuz olmadığına inanmak istiyorum. Bu vesile ile, Cezaların İnfazı Hakkındaki Yasa'nın özellikle şartla salıverilme hükümlerinin mutlaka değiştirilmesi gerektiğini de belirtmek isterim.

Parlamentomuz tüm kamuoyu tepkilerini bir yana iterek, tüm sendikal itirazları dikkate almayarak Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısı'nı da kabul ederek yasalaştırmıştır. Siyasal iktidar anlaşma, uzlaşma yoluna gitmeyi kabul etmemiş, parlamentodaki parmak çoğunluğuna dayanarak adeta bir inatlaşma şeklinde yasayı kabul etmiştir. Burada vaktinizi fazla almamak için yasanın görevini sakıncalı gördüğümüz maddeleri üzerinde durmayacak, ayrıntılı bir tartışmaya girmeyeceğim. Ancak belirtmek istediğim, yasa sakıncasız olsa dahi uzlaşmayı, dolayısı ile sosyal barışı dikkate almayan bu yöntemin yanlışlığıdır.

Geçtiğimiz dönem parlamentoda, milletvekili dokunulmazlığını sınırlamak için öngörülen Anayasa değişiklik teklifi reddedilmişti. Oysa, genel kurul ve komisyonlarda ifade ve beyan sorumsuzluğunu

tam olarak sağlamak koşulu ile, diğer suçlarda milletvekiline dokunulmazlık sağlayan Anayasa hükmü tam bir ayrıcalık hükmü niteliğindedir ve mutlaka değiştirilmesi gerekir. Milletvekili dokunulmazlığı ile sağlanmak istenen, milletvekilinin özellikle önemli tasarıların görüşüldüğü günlerde parlamentodan uzaklaştırılmasını önlemektir. O halde, bu amacı sağlayacak bir hüküm ile örneğin tutuklama ve ihzar yasağı ile yetinilmeli ve böylece milletvekilinin suç isnadı altında görev yapması önlenmelidir. Bu nedenle milletvekilleri de yargılanabilmeli ve eğer aklanırsa böyle haksızlığı anlaşılan bir isnattan kurtulmuş olarak görevini sürdürebilmelidir. Buna karşın mahkum olursa ve bu mahkumiyet milletvekilliğine engel bir suçtan ise veya engel bir ceza söz konusu ise milletvekilliği sona ermeli ve her yurttaş gibi o da cezasını çekmelidir. Böylece milletvekilliği, suçunun cezasından kurtulma olanağı sağlayan bir kalkan olmaktan çıkarılmalıdır.

Ülkemizin laik temeline yönelik tehditler azalmamış, daha uzun vadeli çalışmalara dönüşmüştür. 677 Sayılı Yasa ile yasaklanmış bulunan tarikatlar, tamamen serbest bir şekilde etkinliklerini sürdürmektedirler. Özellikle Fethullahçılar diye tanınan tarikatın esas gayesinin şeriat düzenine dayalı bir devlet kurmak olduğu, bunu gelecek kuşakları kendi emelleri doğrultusunda eğitmek suretiyle gerçekleştirme yolunu seçtikleri, bu gayelerinin açığa çıkmasını önlemek için yandaşlarına takiyeye yapmayı öğütledikleri ortaya çıkmıştır. Şeriat düzenini özleyen bir basın organında 17 Ağustos'da yaşadığımız depremin nedenleri olarak, akla ve bilime aykırı bir şekilde, kadınların açık saçık giyinmeleri ve 28 Şubat kararları ile topluma zulüm yapılması gösterilmiştir. Hatta daha ileri gidilerek Gölcük'de askeri tesisin yıkılması da 28 Şubat kararlarının Gölcük'de planlanmış olduğu şayiasına dayandırılmıştır. İşte yukarıda sözünü ettiğim okullarda bu kafada insanlar yetiştirilmeye çalışılmakta, ama laik Cumhuriyete bağlılık yemini eden milletvekili ve bakanlarımızdan nedense bu konuda tek bir kınama sözcüğü dahi

çıkılmaktadır. Üzülerek görmekteyiz ki, bu tarikat ve şeyhi hakkında hiç bir işlem yapılmamakta, yetkililer konunun abartılmaması gerektiğini belirterek, bu tarikata büyük bir müsamaha göstermektedirler. Bu tutum söz konusu tarikatın "devlet destekli" olduğu kuşkularını uyandırmaktadır.

Unutulmamak gerekir ki laiklik, demokrasinin, insan haklarına saygının ve hukuk devleti olmanın önkoşuludur. Cumhuriyetimizin laiklik niteliğini yitirirsek, bütün bu çağdaş ilkeleri de yitiririz. Bu nedenle tüm yetkilileri, laiklik karşıtı tarikat ve hareketlere karşı daha duyarlı olmaya davet ediyoruz.

Türkiye Barolar Birliği olarak Cumhuriyetimizin "laik" niteliğini her koşulda korumaya azimli olduğumuzu bir kere daha belirtiyoruz.

Yeni yargı yılının başarılı geçmesini diler, beni dinlediğiniz için hepimize teşekkür eder, saygılar sunarım.

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AV.ERALP
ÖZGEN'İN DANIŞTAY'IN 132. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ
OLAN 10 MAYIS 2000 GÜNÜ YAPTIĞI KONUŞMA**

Sayın Cumhurbaşkanım, sayın yargıç ve savcılar, değerli meslektaşlarım, sayın konuklar, yazılı ve görsel basınımızın değerli mensupları, hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Öncelikle, Anayasa Mahkememizin önceki Başkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer'in Cumhurbaşkanlığına seçilmesi nedeniyle Türkiye Barolar Birliği olarak duyduğumuz mutluluğu belirtmek istiyorum. Bu seçimi, Sayın Milletvekillerimizin hukukun üstünlüğü ilkesine bağlılıklarının bir ifadesi olarak görüyoruz. Yeni seçilen Sayın Cumhurbaşkanımızın hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesinde önemli bir rol oynayacağına, ülke yararlarını dikkate alarak kutsal görevini yerine getireceğine güvenimiz tamdır. Yeni seçilen Sayın Cumhurbaşkanımızı candan kutluyoruz.

Bugün ülkemizde hukuk devletinin ve onun doğal sonucu hukukun üstünlüğü kavramının yerleşmesinde kararları ile büyük katkılar yapan Yüce Danıştay'ın 132. Kuruluş yıldönümünü kutluyoruz. Bu nedenle tüm idari yargı mensuplarını gönülden kutluyorum.

Sayın Cumhurbaşkanım, değerli dinleyenler,

Yıllardır yaptığımız konuşmalarda yargının sorunlarını dile getirdik. Bu sorunları çözecek olan yetkililer bizleri dinlediler, alkışladılar. Ama sorunları çözmede yeterli bir gayreti maalesef göstermediler. Bu nedenle, her yıl iki kez, yani Danıştay'ın kuruluş yıldönümü ile yargı yılı açılış konuşmalarında bizler hep aynı konuları tekrarlamaktan bıktık, sizler hep aynı şeyleri dinlemekten sıkıldınız. Bu nedenle, konuşmamda yargı sorunları konusunda sadece paragraf başlıklarına dokunmakla yetineceğim.

Yargı sorunlarının başında, yargı bağımsızlığının ülkemizde hala tam olarak sağlanamaması gelmektedir. Tam yargı bağımsızlığının sağlanabilmesi için, Anayasamıza göre yürütmenin başı olan

Cumhurbaşkanına tanınmış olan bazı yüksek yargı organlarına üye atama yetkisi kaldırılmalıdır. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na gösterilen üç misli aday içinden üye seçme yetkisine de son verilerek, sözü edilen Kurul'a yüksek yargı organlarının doğrudan doğruya üye seçme hakları mutlaka tanınmalıdır. Adalet Bakanı ile Bakanlık Müsteşarının Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliklerine son verilmeli ve bu Kurul'un kendi Personel Müdürlüğü ile Teftiş Kurulu kurulmalıdır. Bu yapılmadıkça, yargıç ve savcılarının özlük işlerinde Adalet Bakanlığı'nın yani siyasi iktidarın etkisi devam edecektir. Ayrıca idari bir kurul niteliğinde olan Yüksek Kurul'un kararları aleyhine yargı yoluna başvurma kabul edilmelidir.

Yargının bağımsızlığının tam olarak sağlanabilmesi için, yargının ayrılmaz bir temel unsuru olan avukatların da bağımsızlığı gerekir. Avrupa Birliği ülkelerinde temel alınan ilke "Avukatlar bağımsız olmadıkça yargı bağımsız olamaz ve Barolar bağımsız olmadıkça da avukatlar bağımsız olamaz" ilkesidir. Ülkemizde yürürlükte bulunan 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'na göre ise Barolar ve Türkiye Barolar Birliği Adalet Bakanlığı'nın vesayeti altındadır. Yargı bağımsızlığı konusunda tek olumlu gelişme, TBMM Adalet Komisyonu'nda kabul edilerek Genel Kurul'a inen yeni Avukatlık Yasa Tasarısıdır. Bu tasarıda idari vesayet büyük ölçüde kaldırılmıştır. Bu tasarinin Genel Kurul'da bir an evvel görüşülerek yasalaşmasını ve böylece günün gereksinimlerini karşılayan, bağımsızlığı büyük ölçüde gerçekleştiren yeni bir yasaya kavuşmayı bekliyoruz.

Yargıç ve Savcılarımız korkunç bir işyükü altında ezilmektedirler. Sosyal yaşamları yok olma derecesine gelmiş, dosya incelemek için vakit bulamaz duruma düşmüşlerdir. Bu iş yoğunluğu bir yandan davaların uzamasına ve bu da mafyanın yargı işlerine el atmasına neden olurken, öte yandan, dosya incelemek için yeterli zaman bulunamadığı için hatalı karar olasılığı da giderek artmaktadır. Mahkeme başına düşen dava sayısının mutlaka azaltılması gerekir. Bunun için de Yargıç ve Savcı kadrolarının arttırılarak yeni

mahkemeler kurulması gereklidir. Bunun sağlanması, Adalet Bakanlığı'nın bütçe olanaklarının artırılmasına bağlıdır. Ama tam aksi yapılmakta, her yıl bütçede Adalet Bakanlığı'na ayrılan oran azalmaktadır. Bunun sonucu yargı organlarımız ülkenin çoğu yerinde Vilayet Binası'nın bir koridoruna sıkışmış vaziyette son derece olumsuz koşullarda görev yapmaya çalışmaktadırlar. İdare Mahkemelerimizin durumu ise daha da kötüdür. Pek çok yerde iş hanlarının birkaç odasına sıkışmış olarak görev yapmaktadırlar. Mahkemelerimizin büyük çoğunluğu her türlü teknik donanımdan yoksundurlar. Yeterli personelleri yoktur.

Yargıç ve Savcılarımız tüm bu olumsuzluklara rağmen özveri ile adalet görevini yerine getirme gayreti içindedirler. Ancak unutulmamalıdır ki, "Adalet devletin temelidir" ilkesi soyut bir slogandan ibaret olmayıp, gerçeğin ifadesidir. O halde devletin temelini oluşturan adalet hizmetine yeterli mali olanakları sağlamak da yetkililerin başta gelen görevi olmalıdır.

Yargıç ve savcılarının da sosyal yaşamları, dost ve arkadaşları olacaktır. Ancak mesleğin gereği, dost ve arkadaş seçiminde çok dikkatli olmak durumundadırlar. Ankara'da geçen hafta meydana gelen bir trafik kazası "İkinci Susurluk" olarak niteleyebileceğimiz bir olayı ortaya çıkardı. İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcısı Oktay Çakır, çeşitli suçlardan aranan Melik Giray isimli kişinin arabasında kaza geçirdi. Pek çok olaya karıştığı ileri sürülen, çeşitli suç isnatları ile yargılanmakta olan kişinin arabasında bir Başsavcı'nın bulunması, olaydan sonra iki çantanın ortadan kaldırıldığı yolunda basında yer alan haberler, Başsavcı'nın kendisi için olduğu kadar, yargı için de olumsuz kuşkuların doğmasına neden olmuştur. Olayın bir an önce aydınlığa kavuşmasını diliyoruz. Olaya karışan Başsavcı'nın gecikmeden görevden alınması ise son derece olumlu olmuştur. Yetkilileri bu nedenle kutluyorum.

"Adalet devletin temelidir" ilkesi, yargının güçlendirilmesi gereğini de vurgular. Ancak ülkemizde son zamanlarda aksine bir tutumla

karşılaşmaktayız. İmtiyaz sözleşmeleri ile ilgili olarak 1999 yılının Ağustos ayında Anayasa'nın 155. maddesinde yapılan değişiklik sonucu Danıştay'ın inceleme yetkisi ortadan kaldırılmış ve sadece "düşünce bildirme" şekline getirilmiştir. Bu değişiklik yargıya gösterilmesi gereken güvenle çelişmektedir. Danıştay'ın yetkilerini kısan bu Anayasa değişikliğine karşı olduğumuzu, değişiklik parlamentoda görüşülürken açıklamıştık, halen de aynı şekilde düşünüyoruz.

Yargı açısından önemli bir sorun da, idari yargı kararlarının idare tarafından hiç uygulanmaması ya da ilk başta uygulanıyor şeklinde hareket edip, kısa bir süre sonra aynı hukuksuzluğun tekrarıdır. Bu davranış her şeyden önce Anayasa'nın 138. maddesine açıkça aykırıdır. Yargı kararlarını hiçe sayan davranışların sadece bir görevi ihmal olarak değerlendirilmesi doğru değildir. Bu nedenle Ceza Yasası'na konacak bir hüküm ile yargı kararlarını yerine getirmeme daha ağır bir yaptırıma bağlanmalı ve bu fiilin faileri hakkında Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmayarak, C.Savcılarının doğrudan dava açma yetkileri kabul edilmelidir.

İdari yargı konusunda üzerinde durulması gereken bir konu da, Hakimler ve Savcılar Kanun'nun 8. maddesinin (c) bendinde yer alan hükümdür. Bu hükme göre, adli yargıda yargıç adayı olabilmek için bir Hukuk Fakültesi mezunu olmak koşul iken, idari yargıda yargıç adayı olabilmek için "hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren" bazı fakültelerden mezun olmak yeterli sayılmıştır. Kuşkusuz idari yargıda, idarede çalışmış ve tecrübelerinden yararlanılmasında yarar görülen bazı yargıçlara gereksinim duyulabilir. Ancak söz konusu hüküm yargıç adayı olma ile ilgilidir ve herhangi bir tecrübe aranmamaktadır. Ayrıca elde edilen bilgilere göre, idari yargıda hukuk mezunu olmayan yargıçlar % 76 oranındadır. Daha mesleğe başlarken hukuk nosyonuna, hukuki

düşünce sistemine sahip olmayıp, sadece "yeterince hukuk bilgisinin" mevcudiyeti ile yetinmek büyük yanıltır. Özellikle bu durumdaki yargıç sayısının % 76 oranına ulaşması çok sakıncalıdır. "Yeterince hukuk bilgisine sahip olma"nın objektif bir ölçüsü, kesin bir anlamı da yoktur. Yasanın bu hükmünün mutlaka değiştirilmesi gerekir.

Daha evvel çeşitli konuşmalarında da belirttiğim üzere, bazı çevrelerce Anayasamızın gayri meşru olduğu, batıl olduğu yolundaki görüşlere kesinlikle katılmıyoruz. Böyle bir görüş yasama, yürütme ve yargı organlarının tümünün batıl olduğu sonucunu doğurur. Ancak, Anayasamızın değişmesi gereken pek çok hükmü olduğunu da kabul ediyoruz. Takdir edeceğimiz üzere Anayasa'nın batıl olması ile içerdiği sakıncalı hükümlerin değiştirilmesi gereği farklı şeylerdir. Anayasalar bireysel hak ve özgürlükler ile bunların sınırlarını belirleyen, bireyi devlete karşı güvenceli hale getiren metinlerdir. Oysa Anayasamızın pek çok hükmünde bireysel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasının ötesinde özleri yok edilmiştir. Yürürlükteki Anayasamız bireyi esas alan değil, devleti temel alarak onu herşeyin üstünde gören bir felsefe ile hazırlanmıştır. Herşeyden önce hak ve özgürlüklerin özünü ortadan kaldıran hükümlerin değiştirilmesi, ülkemizin de kabul ettiği uluslararası insan hakları sözleşmelerine uygun değişikliklerin yapılması gereklidir. Cumhurbaşkanı'nın, özellikle yüksek yargı organlarına ilişkin atama yetkileri kaldırılmalıdır. Yargının "sav, savunma, karar" üçlüsünden olduğu kabul edilmeli ve savunmanın meslek örgütleri olan Türkiye Barolar Birliği ile Barolar Anayasa'nın yargı bölümünde yer almalıdırlar. Konuşmamın başında sözünü ettiğim, yargı bağımsızlığını tam olarak sağlayacak değişiklikler daha fazla gecikmeden yapılmalıdır. Milletvekili dokunulmazlığı makul ölçüler sınırına çekilerek bir ayrıcalık olmaktan çıkarılmalı, parlamentodaki sözleri nedeni ile tam sorumsuzluk tanınırken, diğer suçlardan dolayı, TBMM'ne devam olanakları ortadan kaldırılmadan milletvekilliği sırasında yargılanabilmeleri kabul edilmelidir. Keza Anayasamızda ölüm cezasının ilga edildiği belirtilerek, Avrupa'nın bu

insanlık dışı cezayı hala muhafaza eden tek ülkesi olma ayıbından ülkemiz kurtarılmalıdır. Ülkemizde laikliğin kapsam ve anlamını açıklayan Anayasanın 24. maddesinin son fıkrası, sadece romantik bir hüküm olmaktan çıkarılmalı, bu fıkraya aykırılığın yaptırımının yasalarda belirtilmesi gereği vurgulanmalıdır.

Yeni seçilen Sayın Cumhurbaşkanımız, Anayasa Mahkemesi Başkanı olduğu dönemde, bundan onbeş gün kadar önce Anayasa Mahkemesi'nin kuruluş yıldönümünde yaptığı konuşmada "Laiklik demokrasinin alt yapısıdır, temelidir. Din kuralları ile devlet ve toplum hayatı yönlendirilemez. Laiklik olmadan özgürlükten ve demokrasiden söz edilemez" demişti. Bu sözlerin her sözcüğüne katılıyoruz. Bu nedenle de, ülkemizde laikliğe aykırı davranışlara karşı yasal yaptırımların yer alması gerektiğine inanıyoruz. Laikliğin önemini vurgulayan bu sözlere karşın, Hükümet tasarısı olarak TBMM'ne sunulan Medeni Kanun Tasarısının Genel Gereğesinde, Mahmut Esat Bozkurt'un 1926 yılında yazdığı gerekçenin, Atatürk devriminin temel felsefesini anlatan, laikliğin önem ve anlamını vurgulayan kısmının özetleme bahanesi ile atlanmasını ve irticayı önlemek için hazırlanan tasarıların uzun zamandır parlamentoda görüşülmeden bekletilmesini üzüntü ile karşılıyoruz.

Laiklik anlayışı, her ülkenin sosyal yapısına göre değişiklik gösterir. Anayasa Mahkememiz bu konuda çok yerinde olarak şöyle diyor: "Laiklik ilkesinin, her ülkenin içinde bulunduğu koşullarla her dinin özelliklerinden esinlenmesi bu koşullarla özellikler arasındaki uyum ya da uyumsuzlukların laiklik anlayışına da yansiyarak değişik nitelikleri ve uygulamaları ortaya çıkarması doğaldır." Keza Anayasa Mahkememiz yine çok haklı olarak gerektiğinde dinsel hak ve özgürlüklere sınır getirilebileceğini bir kararında şöyle belirtiyor: "Kamu düzeninin ve haklarının koruyucusu sıfatı ile, dinsel hak ve özgürlükler konusunda devlete denetim yetkisinin tanınması; kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu yararını korumak amacı ile sınırlar getirilmesi mümkündür." Biz de Anayasa Mahkememiz gibi

düşünüyor, özgürlüklerin de sınırının olacağına inanıyor ve bu nedenle demokrasinin, demokrasiyi yok etme özgürlüğünü de içerdiği düşüncesine katılmıyoruz. Demokrasinin olanaklarını kullanarak demokrasiyi yıkma hakkı yoktur. Dünyanın hiçbir ülkesi ve uluslararası insan hakları kuruluşlarının hiçbiri böyle bir hak tanımamaktadır. Ülkemiz açısından, laikliği ortadan kaldırmak, aydınlanma devrimini yok ederek tekrar karanlık bir teokratik rejime bizleri mahkum etmek isteyenlere her türlü olanağı tanırsak, bunun adı demokrasiye hizmet değil, demokrasiye ihanet olur. Bu nedenlerle, laikliği yok ederek, demokrasiyi temelsiz bırakmak ve dolayısı ile demokrasiyi, insan haklarını ortadan kaldırmak isteyenlere olanak sağlama düşüncelerine karşıyız. Laik Cumhuriyetimizi ve demokrasimizi, karşıtlarının olası "hoşgörüsü"ne dayandıran düşüncelerin gerçekçi olmadığına inanıyoruz. Kanımca, Cumhuriyet ile demokrasiyi ülkemiz açısından farklı kavramlar olarak kabul etmek de yanlıştır. Ülkemizde, tam ve mükemmel olmasa dahi demokrasiyi getiren rejim laik Cumhuriyet rejimi olmuştur. Laik Cumhuriyet yok edildiği takdirde demokrasi de, belki de bir daha gelmemek üzere gidecektir. Esasen Cumhuriyetimiz ilk kurulduğu yıllardan itibaren, demokrasiyi hedeflemiştir. Bakınız bu konuda Atatürk ne diyor: "Cumhuriyet rejimi demek, demokrasi ile devlet şekli demektir. Biz Cumhuriyeti kurduk. Cumhuriyetimiz on yaşını doldururken, demokrasinin bütün gereklerini sırası geldikçe uygulamaya koymalıdır."

Son zamanlardaki Hizbullah olayı da bize laik Cumhuriyet düşmanlarının neler yapabileceğini, örgütlenerek geniş bir çevreye nasıl yayılabileceklerini ve ele geçen silahlar da artık bir "cihat" noktasına yaklaşmakta olduklarını açıkça göstermiştir.

Büyük Atamız "gerçekleri söylemekten korkmayınız" diyordu. Ama gerçek sadece kitaplarda yazan kuramsal gerçekler değildir. Ülke gerçeklerini görmek, ayaklarını yere basmak ve kuramsal gerçekleri ülke gerçekleri ile karşılaştırarak incelemek gerekir. Özellikle son

derece farklı sosyal ve dinsel yapıya sahip ülke yazarlarından alıntılar yaparak, kendi ülkemizin gerçekleriyle bir değerlendirme yapmadan ileri sürülecek fikirler, olumlu bir gelişmeyi değil, olumsuzlukları ve hatta ilerideki olası felaketleri beraberinde getirirler. Biraz önce sözünü ettiğim Hizbullah örgütü, ülkemizin gerçeğini göstermektedir. Sivas'ta Madımak Otelinde "şeriat isteriz" diye 37 kişiyi yakanlar da ülkemizin bir başka gerçeğidir. Laiklik karşıtı bir Belediye Başkanı "laiklere zorla şeriat enjekte edeceğiz" diyerek kendi yandaşlarının temel felsefesini açıklarken, şeriat düzenini savunmayı serbest bırakmanın ne derece gerçekçi olduğunu takdirlerinize sunuyorum.

Devrim yasalarına aykırı olarak faaliyet gösteren tarikatların tamamen serbest kalmasını, okullar açabilmesini isteyenler, demokrasiye mi, yoksa şeriatçı bir diktatörlüğe mi hizmet ettiklerini iyi değerlendirmelidirler. Atatürk "fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür" kuşaklar yetiştirilmesini istiyordu ve gerçekleştirdiği çağdaş eğitim reformu ile bunu sağlamaya çalıştı. Şimdi bazılarımız tarikat okullarına meşruluk kazandırmak gayretlerine giriyor. Sormak istiyorum, "fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür" kuşakları tarikat okullarında mı yetiştireceğiz? Bu kişiler bir yandan Atatürk'e övgüler düzerken, öte yandan onun ilkelerini ve özellikle aydınlanma devrimini yok edecek bu tür önerilerde bulunuyorlarsa, bu en basit ifadesi ile samimiyetsizliktir. Dinin, ulus birliğini sağlamada bir tutkal rolü oynayabileceğini ifade edenler, büyük bir kavram kargaşası içine düşmüşlerdir. Dinler ulus birliğinin değil, olsa olsa ümmet birliğinin tutkalı olabilirler.

Bazı aydınlarımız demokratik sistemi yıkacakları bahanesi ile dahi düşünceyi açıklama özgürlüğünün sınırlanamayacağını ileri sürmektedirler. Kuşkusuz düşünceyi açıklama özgürlüğü en temel özgürlüklerden birisidir. İnsan haklarının en temel öğelerinden birisidir. Ancak her özgürlüğün sınırı olduğu gibi, düşünceyi açıklama özgürlüğünün de sınırları vardır. Aslında hepsi de birer düşünce açıklaması niteliğinde olan hakaret ve suça tahrik bütün ülkelerde suç

olarak kabul edilmiştir. Ayrıca bizlere örnek olarak gösterilen Anglo-Sakson hukukunda da yakın ve muhakkak tehlike halinde özgürlüklerin kısıtlanabileceği kabul edilmektedir. Demokrasiyi yıkma amacını güden düşüncelerin açıklanmasının dahi sınırlanamayacağını ileri sürenler, bu kişilerin ancak örgütlenip eyleme geçtikleri zaman cezalandırılacaklarını ileri sürmektedirler. Bu düşüncelerin sonucu şudur: Bu kişiler ülkemizde şeriat düzenini yerleştirmek için propaganda yaparak taraftar kazanacaklar, küçücük çocukları tarikat okullarında beyin yıkayarak militan olarak yetiştirecekler, tarikat görüntüsü altında Hizbullah örneği gizli örgütler kuracaklar ve laiklik ilkesine inanan bizler bunlara hep "demokratik hoşgörü" göstereceğiz. Ve nihayet bu kişiler günün birinde demokrasiyi, laikliği, aydınlanma devrimini, Büyük Atatürk'ün bizlere verdiği "çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma" görevini yok etmek için harekete geçtiklerinde biz onları cezalandıracağız. Geçen zaman içinde herşeyi sınırsız düşünce açıklama özgürlüğü adı altında hoşgörü ile karşılayıp, onların taraftar kazanmalarına, çocuklarımızı yani ülkemizin geleceğini militan olarak yetiştirmelerine sessiz kalmamız sonucu harekete geçtiklerinde biz mi onları cezalandırırız, yoksa Sivas Madımak Oteli örneğinde olduğu gibi onlar mı bizi yok eder, iyi düşünmeliyiz.

Aydınlanma devrimini batı ülkeleri, ikiyüz yıla yakın bir süre içinde ve çok kanlı olarak gerçekleştirdiler. Ülkemizde ise Atatürk gibi bir dahi sayesinde aydınlanma devrimi kısa sürede ve kansız olarak gerçekleşti. Tarikatlara özgürlük diyerek aydınlanma devrimini yok etme sonucunu doğuracak istemlerde bulunanlar, şeriat düzeni özlemcilerinin önündeki tüm engelleri kaldırmak isteyenler acaba vaktiyle batıda yaşanmış kanlı olayların aynısının ülkemizde de yaşanmasını mı istemektedirler?

Konuşmamda Atatürk'ten sıkça sözettim, onun sözlerinden aktarmalar yaptım. Çünkü Kemalizmin ülkemizin geleceğini oluşturması gerektiğine inanıyorum. Geçen yıl kaybettiğimiz değerli

bilim adamı Ahmet Taner Kışlalı'nın dediği gibi "Kemalizmi geçmişin bekçisi sananlar, geleceğin öncülüğünü yapmak fırsatını kaçırmaya mahkumdurlar."

Toplumumuzda bazı kişiler, laiklik ilkesine bağlı, laikliği koruma bilincinde olan kişileri "laikçi" diye niteleyerek, adeta küçümsemeye çalışmaktadırlar. Bunların "laikçi" diye küçümsedikleri kişiler, inandıkları ilke uğruna hayatlarını verdiler. Sivas'ta Madımak Oteli'nde yakılanlar bu kişilerin "laikçi" diye küçümsediği kişilerdi. Hayatları iğrenç suikastlerle son bulan Muammer Aksoy, Bahriye Üçok, Çetin Emeç, Uğur Mumcu ve son olmasını dilediğimiz Ahmet Taner Kışlalı, bu kişilerin gözünde birer "laikçi" idiler. Bu saydığım kişilerle aynı düşünce ve aynı amaçları bütünü ile paylaşıyorum ve bundan onur ve gurur duyuyorum.

Değerli meslektaşımız Uğur Mumcu'nun katillerinin yakalandığı haberi hepimizi mutlu etti. Yakın gelecekte bu iğrenç suikastin tam anlamı ile çözüleceği; tüm sorumluların yakalanarak işin yargıya intikal edeceği ve diğer cinayetlerin de birer birer çözüleceğine inancımız artmıştır. Bu cinayetlerin üzerine kararlılıkla giden İçişleri Bakanımıza ve emniyet mensuplarımıza gönülden teşekkürlerimizi sunuyorum, bu başarıları nedeni ile hepsini candan kutluyoruz.

Danıştayımızın Kuruluşunun 132. yılını tekrar gönülden kutluyor, hepinize saygılar sunuyorum.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AV.ERALP ÖZGEN'İN 2000-2001 YARGI YILI AÇILIŞ
TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA

2000 - 2001 yargı yılı açılış törenine onur veren sayın konuklar, sayın yargıç, savcı ve avukat meslektaşlarım, yazılı ve görsel basınımızın temsilcileri, hepimize saygılarımı sunuyorum.

Yıllardır yargı yılı açılış konuşmalarımızda ülkemizin ciddi bir yargı reformuna duyduğu gereksinimi anlattık. "Adalet devletin temelidir" ilkesinin bir slogandan ibaret olmayıp, gerçeğin bir ifadesi olduğunu; adaletin çökmesi halinde devletin çökeceğini, bu nedenle de devletin temelini oluşturan adalet hizmetine yeterli mali olanakların sağlanması, yargının güçlendirilmesi gereğine işaret ettik. Bir yargı reformunda yer alması gereken temel bazı hususları belirttik. Bu hususları gerçekleştirmek yetkisinde ve durumunda olanlar bizleri dinlediler, konuşmalarımızın sonunda alkışladılar. Ama sorunları çözmede yeterli bir etkinliği maalesef göstermediler. Ancak biz ümidimizi kesmedik. Bu konuşmalarımızın bir gün etkinlik kazanacağı, yetkililerin bu sorunları çözmek için harekete geçecekleri ümidi ile, bu konuşmamda da yargı sorunları konusuna hiç olmazsa paragraf başlıklarına dokunmak suretiyle işaret edeceğim.

Yargı sorunlarının başında, yargı bağımsızlığının tam olarak hala sağlanmamış olması gelmektedir. Laik Cumhuriyetimizin kurucusu büyük Atatürk "Yargısı bağımsız olmayan bir devletin kendi bağımsızlığı tartışılır" demişti. Laik Cumhuriyetimizin Kuruluşunun 77. yılını kutlamaya kısa bir süre kala biz hala yargı bağımsızlığını tam olarak gerçekleştiremedik.

Tam yargı bağımsızlığının sağlanabilmesi için, Anayasamıza göre yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanı'na tanınmış olan bazı yüksek yargı organlarına üye atama yetkisi kaldırılmalıdır. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na Yargıtay ve Danıştay tarafından gösterilen

üç misli aday içinden üye seçme yetkisine ve Adalet Bakanı ile Bakanlık Müşşetarinin Kurul üyeliğine son verilerek, süzü edilen Kurul'un kendi Personel Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu oluşturulmalıdır. Yargıç ve savcı sınavları Bakanlıkça değil, Yüksek Kurul tarafından yapılmalıdır. Bunlar yapılmadıkça, yargıç ve savcıların özlük işlerinde siyasi iktidarın etkisi devam edecektir. Ayrıca idari bir kurul niteliğinde olan Yüksek Kurul'un kararları aleyhine yargı yoluna başvurma da kabul edilmelidir.

Yargının bağımsızlığının tam olarak sağlanabilmesi için, yargının ayrılmaz bir temel unsuru olan savunma makamını temsil eden avukatların da bağımsızlığı gerçekleştirilmelidir. Avrupa Birliği ülkelerinde temel alınan ilke "Avukatlar bağımsız olmadıkça yargı bağımsız olamaz ve Barolar Bağımsız olmadıkça da avukatlar bağımsız olamaz" ilkesidir. Buna karşın ülkemizde yürürlükte bulunan 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre Barolar ve Türkiye Barolar Birliği Adalet Bakanlığı'nın vesayeti altındadır. Yargı bağımsızlığı konusunda tek olumlu gelişme, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu'nda kabul edilerek Genel Kurul'a inen yeni Avukatlık Yasa Tasarısıdır. Bu tasarıda idari vesayet büyük ölçüde kaldırılmıştır. Sözkonusu Tasarı'nın Genel Kurul'da öncelikle görüşülerek yasalaşmasını ve böylece günün gereksinimlerini karşılayan, bağımsızlığı büyük ölçüde gerçekleştiren çağdaş bir yasaya bir an önce kavuşmayı diliyoruz.

Siyaset adamlarımızın savunmaya bakış açıları da son derece üzücüdür. Bu yılın ilk aylarında Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarınca hazırlanıp yürürlüğe sokulan cezaevlerine ilişkin protokol bunun en iyi örneğini oluşturmaktadır. Bu protokolda, hepsi yargı görevi yapan yargıç, savcı ve avukatlar arasında bir ayırım yapılmış ve yargıç ve savcılar duyarlı kapıdan geçmez ve üstleri aranmaz iken, avukatların hem duyarlı kapıdan geçecekleri, hem de üstlerinin ve çantalarının fiziki aramaya tabi tutulacağı öngörülmüştür.

Bu tutum, avukatların yargıç ve savcı gibi yargının tam bir ögesi olduğu yolundaki çağdaş hukuk anlayışına aykırıdır. Ancak hemen belirtmek isterim ki, biz avukatlar duyarlı kapıdan geçmeye karşı değiliz. Bizim karşı olduğumuz, uygulamada fiziki aramanın avukatlık onuruna aykırı bir şekilde yürütülmesi ve özellikle tutuklu ya da hükümlü müvekkillerimize vereceğimiz yazılı evraka cezaevi idaresince el konularak, önce onlar tarafından, sonra da, aslında "karşı taraf" niteliğinde olan savcı tarafından incelenmesidir. Protokolde savcıya tanınan bu yetki, savunma hazırlığının gizliliğini hükme bağlayan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 144. maddesi ile, bu gizliliği koruyan aynı yasanın 48 ve Avukatlık Kanunu'nun 36. maddelerine aykırı olduğu gibi; el konulan eşyanın ancak yargıç tarafından inceleneceğini öngören Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 102. maddesine de açıkça aykırıdır. Görüldüğü üzere, üç Bakanlığın protokolü şeklindeki idari işlem, yasa hükümlerine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

Yargımızın önemli bir sorunu da, davaların çok uzun sürmesidir. Bunun temel nedeni, mahkeme başına düşen dava sayısının çokluğudur. Bunun sonucu yargıç ve savcılarımız büyük bir iş yükü altında ezilir duruma gelmişler, dosyayı yeterli incelemek için vakit bulamama nedeniyle de adli hata olasılığı artmıştır.

Basında yer alan haberlere göre bu Temmuz ayında İzmir'de bir Asliye Ceza Yargıcı bir günde 262 dosyanın duruşmasını yapmıştır. Bu duruşmaların sağlıklı olduğunu iddia etmeye olanak yoktur. Davaların uzaması, toplumda da olumsuz sonuçlar doğurmuş, pek çok olayda mafyanın, yargının görevini yüklenmesine neden olmuştur. Bu sakıncaları ortadan kaldırmak için, Adalet Bakanlığı'nın bütçe olanaklarının arttırılarak yeni yargıç ve savcı kadroları alınmasına ve yeni mahkemeler kurulmasına olanak sağlamak şarttır. Aynı durum bir yıl içinde onbeşbin civarında yeni dosya gelen Yargıtay daireleri için de söz konusudur.

Ülkemiz ceza uygulamasında işkence olaylarına sık rastlanmaktadır. Bu hususu Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu da saptamış ve kamuoyuna açıklamıştır. Bunun bir devlet siyaseti olduğunu ileri sürmem hatalı olur; ama bilgisizlik, eğitimsizlik, fiili bir kişinin sırtına yıkıp faili meçhul olmaktan çıkarma düşüncesi, kişisel kompleksler ve benzeri çeşitli nedenlerle özellikle zabıta soruşturması sırasında işkence yapıldığı bilinmektedir. Aslında, zabıtada yapılan işkenceyi önleyebilecek önemli bir yasal hükmümüz mevcuttur. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 247. maddesi, sanığın ancak yargıç tarafından düzenlenen tutanaktaki ifadesinin ikrara delil olarak duruşmada okunabileceğini öngörmektedir. Duruşmada okunmasına dahi izin verilmeyen bir tutanağın ise aynı yasanın 254. maddesine göre delil olmasına olanak yoktur. Sayın yargıçlarımız ve mahkemelerimiz, Yargıtay Ceza Genel Kurulunca da uygulanması gereği vurgulanan bu maddeyi uygulayacak ve polis ikrarlarını delil olarak kabul etmeyecek olurlar ise, işkencenin bir sonucu elde edilemeyeceğinden pek çok olayda güvenlik görevlileri bu yola gitmeyebilirler. Ancak maalesef uygulamada yasanın bu hükmünün uygulanmadığını ve Yargıtay Ceza dairelerinin de bunu bozma sebebi yapmadıklarını üzülererek görüyoruz.

Son günlerde ülkemizde yeniden tartışma konusu yapılan bir husus da Af Yasası'dır. Bir yılı aşkın süredir kamuoyunu işgal eden bu konuda, görüşlerimizi daha önce açıklamış ve özellikle siyasi suçları dışarıda bırakıp sadece adli suçlar için çıkarılacak bir af yasasına karşı olduğumuzu söylemiştik. Günümüz çağdaş batı ülkelerinde, suçların büyük bir kısmını kapsayan af yetkisi mevcut olmayıp, sadece tek kişi için genellikle devlet başkanına tanınmış bir af yetkisi söz konusudur. Bu affın da uygulamada yer alan nedenleri adli hatalar, sürekli hastalık gibi durumlardır. Suçluların büyük kısmını affeden yasaların çıkarılabildiği dönemlerde ise, bu yetki, ülkedeki büyük karışıklıklar

sonrası toplumsal barışı sağlamak amacı ile sadece siyasi suçlular için kullanılmıştır. Bizde ise tam tersidir. Anayasamızın 87. maddesi siyasi suçlarda affı yasaklamaktadır. Bu nedenle bir Af Yasası mutlaka çıkarılacak ise, öncelikle Anayasa'nın 87. maddesi değiştirilmelidir ve af yasası ondan sonra çıkarılmalıdır. Af yasaları, ceza yasalarında yer alan cezaların korkutuculuğunu ortadan kaldırarak soyut cezanın suçu önleme etkisini yok etmekte, suçun mağdurunu bir kez daha mağdur etmektedir. Ceza süresi içinde gerekli ıslah önlemleri uygulanmamış, cezaevinden çıkınca iş bulma, kendisini ve ailesini geçindirme olanakları sağlanmamış kişileri cezaevlerinden çıkarıp toplum içine yollamakla hiçbir şey kazanılmaz. Sadece, o da geçici bir süre, cezaevleri boşaltılmış olur. Ama iş bulamayıp geçimini sağlayamayan, toplumsal hayata uyumları sağlanmamış bu kişilerin çoğunluğu bir süre sonra tekrar cezaevlerini dolduracaklardır. 1974 affı bu konuda güzel bir örnektir. Ayrıca "af" konusu rastgele söylenmemeli, cezaevlerindeki kişiler ile ailelerinde, gerçekleşeceği bilinmeyen umutlar yaratılmamalıdır. Sayın Adalet Bakanı'nın son zamanlarda gazetelerde sıkça yer alan "Af mutlaka çıkacak" şeklindeki beyanları da bu açıdan hatalı ve yasama organı üzerinde baskı kurmaya yönelik olduğundan da sakıncalıdır.

Cezaevlerinden söz etmişken, son zamanlarda tartışılan (F) tipi cezaevleri ile ilgili düşüncelerimi de açıklamak istiyorum. Türkiye Barolar Birliği, birer suç okulu niteliği taşıyan, bazı örgütlerin hücre evi niteliğine dönüşmüş bulunan koğuş sistemine tamamen karşıdır. Hücre niteliği taşımayan, tutuklu ve hükümlülerin birlikte paylaşım, sosyal etkinlikler yapabilecekleri oda sistemine biran evvel geçilmesi gerektiğine inanmaktadır. Temmuz ayı içinde Ankara Sincan'da yeni inşa edilmekte olan F tipi cezaevini gezdik. Birlik Yönetim Kurulumuzun çoğunlukla edildiği izlenim, tutuklu ve hükümlülerin biraraya gelerek sosyal etkinlikler yapabilecekleri alanların mevcut olduğu bu cezaevlerinin çağdaş ve batı tipi nitelikler taşıdığıdır. Ancak önemli olan bu cezaevlerinde uygulamanın nasıl olacağıdır.

Uygulamanın iyi ya da kötü olacağı şeklinde bir peşin hüküm ile hareket etmek yanlış olur. Tutuklu ve hükümlülerin cezaevinin objektif koşulları içinde, temel insan haklarına saygı ile ve özellikle yalnızlığa itilmeden, yani buraları bir tecrit evi haline dönüştürmeden hükümlü ve tutukluların sosyal alanlardan yararlanmalarını sağlayan bir uygulama yapılmalıdır. Ancak bunun sağlanabilmesi için öncelikle 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 16. maddesi ile Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele Kanunu'nun 13. maddesi mutlaka değiştirilmelidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde gerek soruşturma komisyonlarının çalışmaları, gerek dokunulmazlığın kaldırılmasına ilişkin görüşler adaletin değil, siyasetin egemen olduğunu bizlere göstermiştir. Üzülerek ifade etmek gerekir ki, siyaset hukuka egemen olmuş, hukuk siyasallaştırılmıştır. Bunun önüne geçmek için herşeyden önce Anayasa'nın 83. maddesinin değiştirilmesi gerekir. Milletvekillerine sadece kürsü dokunulmazlığı tanınmalı ve genel kurulda, komisyonlarda yaptıkları konuşmalardan ve bunları dışarıda tekrarlamaktan ceza sorumluluğu söz konusu olmamalıdır. Meclis çalışmaları dışındaki eylemlerinden ise, bir ayrıcalık niteliğindeki dokunulmazlık kalkarak, milletvekillerinin yargılanmaları kabul edilmelidir. Yargılama yapılırken, milletvekillerinin Meclis'den uzaklaştırılmasının da önüne geçilecek önlemler alınmalı ve dava sonunda milletvekilliğine engel bir ceza ile kesin hükümle mahkum olursa milletvekilliği düşmeli, diğer hallerde infaz dönem sonuna bırakılmalıdır.

Son günlerde basın organlarımızda da sıkça tartışılan bir konu, ölüm cezası konusudur. Türkiye Barolar Birliği kurulduğundan beri ölüm cezasının karşısında olmuş ve bu cezanın mevzuatımızdan çıkarılmasını savunmuştur. Ölüm cezası tek bir kişiye endekslenerek düşünülmemelidir. İnsan haysiyetine, insan onuruna aykırı bu cezadan kurtulmada geç bile kalmış durumdayız. Ülkemiz ne yazık ki

günümüzde, bu ilkel cezayı hala muhafaza eden tek Avrupa ülkesi durumundadır. Ölüm cezasının ilgası günümüzde parlamentoda bir azınlık ya da çoğunluk sorunu olmamalıdır. Bu cezayı ilga etmek her çağdaş parlamentonun görevidir.

Yürürlükteki Anayasamızdan şikayetimiz çoktur. Ancak, daha evvel çeşitli konuşmalarında da belirttiğim üzere, bazı çevrelerce ileri sürülen Anayasamızın gayrı meşru olduğu, batıl olduğu yolundaki görüşlere kesinlikle katılmıyoruz. Böyle bir görüş yasama, yürütme ve yargı organlarının tümünün batıl olduğu sonucunu doğurur. Anayasamızın değişmesi gereken pek çok hükmü bulunduğu görüşünü kabul ediyoruz. Herşeyden önce Anayasa'ya egemen olan felsefe yanlıştır. Anayasalar devletin işleyiş tarzını belirtme yanında, bireyin hak ve özgürlüklerinin koruyucusu olarak devlet gücünü sınırlayan hükümler taşırlar. Bizim Anayasamız ise 12 Eylül düşüncesinin bir ürünü olarak bireyi değil, devleti esas alarak hazırlanmıştır. Bu nedenle Anayasa'nın bazı hükümlerinin değiştirilmesi ile yetinilmemesi, yepyeni bir anayasa yapılması gerektiğine inanıyoruz.

Bu amaçla Türkiye Barolar Birliği olarak 2001 yılının Ocak ayında bir Anayasa Hukuku Kurultay'ı toplamayı kararlaştırdık. Bu kurultayda yerli ve yabancı bilim adamları ve uygulamacılar çağdaş bir Anayasa'nın nasıl olması gerektiğini tartışacaklar. Ayrıca üniversitelerimizdeki değerli öğretim üyeleri ve bazı meslektaşlarımızdan oluşan bir komisyon da yeni bir Anayasa taslağı hazırlama çalışmalarına başlamıştır.

Son günlerde ülkemizde en çok tartışılan konu, Sayın Cumhurbaşkanı'nın memurlarla ilgili Kanun Hükmünde Kararname'yi iki kez imzalamayarak hükümete geri göndermesi olmuştur. Bu konuda hukukçular arasında da fikir birliği oluşmamıştır. Bazı hukukçulara göre, Anayasamız Kanun Hükmünde Kararnameleri geri gönderme yetkisini mutlak bir veto olarak kabul etmemiştir. Bu nedenle de 104. maddesi ile Cumhurbaşkanı'na bu Kararnameler

aleyhine Anayasa Mahkemesine müracaat hakkı tanınmıştır. Bu görüşe göre, Anayasa'nın 38. maddesinde öngörülen ceza ve ceza yerine geçecek güvenlik önlemlerinin ancak yasa ile düzenleneceği hükmü disiplin cezalarını kapsamamaktadır. Danıştay'ımızın olay tarihindeki Sayın Başkanı da bu görüşte olduğunu açıklamıştır.

Karşı görüşü savunan hukukçulara göre ise, Anayasa'nın 128. maddesinin 2. fıkrasına göre memurların özlük hakları ancak yasa ile düzenlenebilir. Bu nedenle söz konusu kararname Anayasa'ya aykırıdır. Cumhurbaşkanı'nın bu kararnameyi imzalamaması ve yasa yolunu önermesi bu nedenle hukuka uygundur.

Anayasa Mahkememiz de 1993 yılında verdiği bir kararında "... Anayasa ve yasalara aykırı olmadıkça, Cumhurbaşkanı'nın Bakanlar Kurulu işlemlerini siyasi yerindelik yönünden denetleyemeyip, imzalamak zorunda olduğunu", Sayın Cumhurbaşkanının sorumsuzluğunun "... onun hukuka aykırı kararnameleri imzalamak zorunda olduğu biçimde" yorumlanamayacağını belirttiikten sonra "Hatta Cumhurbaşkanı, bunları imzalamamakla yükümlüdür" demiştir.

Anayasa'nın 128. maddesinin 2. fıkrasında memurların özlük haklarının yasa ile düzenleneceği öngörüldüğüne göre, söz konusu Kararname Anayasa'nın bu hükmüne aykırıdır. Ayrıca 4588 Sayılı Yetki Kanunu disiplin açısından memurların görevlerine son vermeye ilişkin bir Kararname çıkarma yetkisini Bakanlar Kurulu'na vermemiş olduğu için, tartışılan Kararname bu yetki yasasına da aykırıdır.

Anayasamızın 153. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi kararları "yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri" bağlayıcı niteliktedir. Bu durumda Sayın Cumhurbaşkanı'nın söz konusu Kararname konusundaki davranışının yerinde olduğuna inanıyor ve kendisini destekliyoruz.

Ancak burada belirtmekte gerek gördüğüm bir husus, Kararnamenin içeriğine katıldığımıdır. Ülkemizde devlete sızmış olan

irtica ve bölücü yandaşlarının devletten temizlenmesi gerektiğine inanıyorum. Ancak bunun bir Kanun Hükmünde Kararname ile değil, yasa yolu ile yapılması gerektiği, hukuka uygun yolun bu olduğu inancındayım. Gerçekten ülkemizde irtica ve bölücülük tehlikesi, yakın ve mutlak bir tehlike olarak devam etmektedir. Hizbullah olayı bunun en yakın örneğidir. Özellikle Danıştayımızın emekli Başkanı Sayın Erol Çırakman ile Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanvekili Sayın Ergül Güryel'in, İrtica taraftarlarının ve bölücülerin yargıya da sızdığı konusunda basında yer alan demeçleri, olayın nasıl korkunç bir kapsam kazandığını göstermektedir. Bunlarla etkili bir mücadele mutlaka gereklidir. Koalisyon hükümetinin parlamentoda gerekli çoğunluğa sahip olmasına rağmen, irtica ile mücadeleyi öngören yasa tasarılarının komisyonlarda görüşülmeden bekletilmesi, irtica ile mücadele için gerekli siyasi iradenin yeterli olmadığını göstermektedir. Bir tarikat lideri hakkında şeriat düzeni kurma çalışmaları nedeniyle verilen tutuklama kararı üzerine Hükümet Başkanı'nın üzüldüğünü ve yargıda aklanacağı umudunu belirtmesi de irtica ile mücadelede siyasi iradenin yetersizliğini belirtmesi yanında, Anayasa'nın 138. maddesine aykırı olarak yargıya etki olasılığını da içinde taşımaktadır.

Ülkemizde irtica tehlikesi hala devam etmektedir. Bu tehlikeyi küçümseyen, şeriat düzeni kurmak isteyenlere propaganda hakkını tanıyan düşüncelere katılmıyorum. Bu düşüncelyi taşıyanlar, gösterilecek hoşgörü ile onların da ileride demokrasiyi esas alacaklarını ileri sürmektedirler. Ancak "Ateş nerede sönerse tekrar orada yanar, halifelik nerede sona erdiyse, orada tekrar başlar" düşüncesi ile ülkemizi yeniden şeriat düzenine sokmak isteyenlerin, gösterilecek hoşgörü ile bu amaçlarından vazgeçeceklerine inanmıyorum. Dinsizler-dindarlar diye toplumu bölmeye çalışanlara, Atatürk'ü gözden düşürmek ve Laikliği yok etmek için Kuran'ın askerlere çiğnetildiği, camilerin ahır yapıldığı yalanlarını ortaya

atanlara, devletin göz yumması sonucu kurulan tarikat okullarında demokrasiye düşman, şeriat yanlısı kuşaklar yetiştirenlere ses çıkarmayacak, hoşgörü göstereceksiniz ve bunun adına demokrasi diyeceksiniz. Demokrasi, demokrasiyi yok etme özgürlüğünü içermez. Bu düşünceleri ileri sürenler bilmelidirler ki, demokrasiye değil, şeriatçı bir diktatörlüğe hizmet etmektedirler.

Yeni yapılacak bir Anayasa'da Atatürk ilke ve devrimlerini benimseyen sözlere yer olmaması gerektiği, bu takdirde devletin demokratik ve hukukun üstünlüğünü savunan bir devlet olmayacağı şeklinde ileri sürülen görüşlere de katılmıyoruz. Yeni yapılacak Anayasamızda mutlaka Atatürk ilke ve devrimlerine bağlılık belirtilmelidir. Çünkü Atatürkçülük ve Kemalizm geçmişin bekçiliği ya da kalıplaşmış bir inanç sistemi değildir. Atatürk bizlere "çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma" görevini vermiştir. Bu nedenle bizler için sürekli devrim ilkesi geçerlidir. Atatürk devrimleri laik devletin ve çağdaşlaşma sürecinin güvencesidir. Bu nedenle, Atatürk ile başlayan Aydınlanma Devrimini gelecek kuşaklara iyice anlatmak, aydınlanma devriminin gelecek kuşaklarını Atatürk ilke ve devrimleri doğrultusunda eğitmek zorundayız. Çünkü Atatürk ilke ve devrimlerine bağlılık, laikliği savunacak ve uygulanması için uğraş verecek kuşakların yetiştirilmesi demektir. Ülkemizi ziyaret eden Cezayir Milli Eğitim Eski Bakanı "Biz irticayı eğitimle ithal ettik" demişti. Aynı duruma düşmemek için gerekli önlemleri almak zorundayız. Bunun yolu ise ülkeyi tarikat okulları ile doldurmak, onlara hoşgörü göstermek değildir. Tarikatların Anayasa ile korunan 677 Sayılı Devrim Kanunu ile yasaklandığı unutulmamalıdır.

Ülkemizde giderek artan bir şekilde kavram kargaşası yaşanmaktadır. Hukukun üstünlüğü kavramı ile hukuk devleti kavramını farklı kavramlar olarak kabul ederek Anayasamızda "hukuk devleti"nden bahsedilmesini eleştiri konusu yapanlar, hukuk devleti olabilmenin temel koşulunun hukukun üstünlüğünü kabul etmek

olduğunu unutmuş gözükmedirler. Laik Cumhuriyetimiz ile demokrasiyi farklı kavramlar olarak takdim edenler de aynı yanlışta düşmektedirler. Atatürk, Cumhuriyeti her zaman demokrasi kavramı ile birlikte ele almıştır. "Cumhuriyet rejimi demek, demokrasi ile devlet şekli demektir. Biz Cumhuriyeti kurduk. Cumhuriyetimiz on yaşını doldururken, demokrasinin bütün gereklerini sırası geldikçe uygulamaya koymalıdır." diyen Atatürk'tür. Prof.Dr.Ergün Aybars'ın dediği gibi "1950'de Türkiye'de iktidar olağan bir seçimle el değiştirebildiyse, anayasa değişikliğine gerek kalmadan bu başarılıysa, hiç kuşkusuz 1923 felsefesinin etkinliğindedir." Dini ulus birliğini sağlamada tutkal olarak kabul edenler, yine bir kavram karışıklığı yapmaktadırlar. Çünkü dinler ulus birliğinin değil, olsa olsa ümmet birliğinin tutkalı olabilirler.

Demokrasimizin daha tam, daha mükemmel olmasını istiyorsak laiklik ilkesine çok sıkı bağlanmalıyız. Çünkü laiklik, demokrasinin ön koşuludur. Laiklik ilkesini koruduğumuz sürece, demokrasimizi geliştirme olanağı buluruz. Laiklik ilkesinden vazgeçtiğimiz zaman demokrasiden de vazgeçtiğimizi bilmemiz gerekir. Laiklik ülkemiz için demokrasinin ve bireysel hak ve özgürlüklerin en temel güvencesidir. Bu nedenle de laiklik ilkesini savunanları "Laikçi" diye küçümsemekten vazgeçmeli, laik düşünceyi ömürleri boyunca savunmuş ve bu uğurda canlarını vermiş olan Muammer Aksoy, Bahriye Üçok, Uğur Mumcu, Çetin Emeç ve Ahmet Taner Kışlalı'yı saygı ile anmalıyız.

Bir süredir "Yeni Dünya Düzeni" adı altında küreselleşme düşüncesi tüm ülkelere yayılmak isteniyor. Ülkemizin bu konuda çok dikkatli olması gerekir. Prof.Dr.Suna Kili bu konuda şöyle diyor: "Küreselleşme, temelinde 19. yüzyıl emperyalizminin günümüz koşullarına uydurulmasıdır. Küreselleşme kendi amaçlarına ulaşmada en büyük engel olarak ulus-devleti görüyor. Kemalizm, Atatürkçülük ise özde ulus-devleti benimser. Küreselleşme yandaşları bu nedenle de

Atatürk'e, Kemalizme karşıdır." Sayın Prof.Dr.Kili'nin bu sözlerine aynen katılıyorum. Bu nedendir ki, CIA uzmanları, Türkiye'nin bir an önce ulusçu, bilime bağlı, Atatürkçü çizgiyi bir yana bırakıp, dine bağlı, islamcı bir yönetime geçerek islam alemine sözde model olmasını istiyorlar ve bu amaçla Türkiye için öngördükleri rejimin "ılımlı islam" olduğunu açıklıyorlar. Ben buna hayır diyorum. Türkiye Kemalizmden, Atatürkçülükten vazgeçmeyecek; laiklik ilkesinden asla taviz vermeyecektir.

Değerli konuklar, değerli meslektaşlarım, beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyor, içten saygılarımı sunuyorum.

